

АРХЕОГРАФІЧНА КОМІСІЯ
НАУКОВОГО ТОВАРИСТВА ІМЕНИ ШЕВЧЕНКА.

МАТЕРІАЛИ

ДО ІСТОРІЇ СУСПІЛЬНО-ПОЛІТИЧНИХ Й ЕКОНОМІЧНИХ ВІДНОСИН
ЗАХІДНЬОЇ УКРАЇНИ.

ЗІБРАВ І ВИДАВ

МИХАЙЛО ГРУШЕВСЬКИЙ.

ЧАСТИНА I.

У ЛЬВОВІ 1906.

Накладом Наукового Товариства ім. Шевченка.

З друкарні Наукового Товариства ім. Шевченка
під зарядом К. Беднарського.

THE UNIVERSITY OF CHICAGO
DIVISION OF THE PHYSICAL SCIENCES

PHYSICS DEPARTMENT

5712 S. UNIVERSITY AVENUE

CHICAGO, ILLINOIS

60637

UNIVERSITY OF CHICAGO PRESS

530 N. DEARBORN AVENUE

23

ЛНБ України ім.В.Стефаника

00425274 (0)

МАТЕРІАЛИ

ДО ІСТОРІЇ СУСПІЛЬНО-ПОЛІТИЧНИХ Й ЕКОНОМІЧНИХ ВІДНОСИН
ЗАХІДНОЇ УКРАЇНИ.

I.

АРХЕОГРАФІЧНА КОМІСІЯ
НАУКОВОГО ТОВАРИСТВА ІМЕНИ ШЕВЧЕНКА.

МАТЕРІАЛИ

ДО ІСТОРІЇ СУСПІЛЬНО-ПОЛІТИЧНИХ Й ЕКОНОМІЧНИХ ВІДНОСИН
ЗАХІДНОЇ УКРАЇНИ.

ЗІБРАВ І ВИДАВ

МИХАЙЛО ГРУШЕВСЬКИЙ.

ЧАСТИНА I.

У ЛЬВОВІ 1906.

Накладом Наукового Товариства ім. Шевченка.

З друкарні Наукового Товариства ім. Шевченка
під зарядом К. Бедиарського.

с(29к33)4,01

79,995

Передрук з т. LXIII, LXIV і LXIX Записок Наукового Тов. і.м.
Шевченка.

ЛНБ ім. В. Стефаника
АН України
168640

Львівська державна
наукова бібліотека
№ 27669

В С Т У П.

В історії устрою й суспільно-політичних та економічних відносин українсько-руських земель з часів їх життя під польським правом є ще багато прогалин, які не можуть бути виявлені без зібрання документального, архивального матеріалу. Бо в виданнях його є також значні прогалини. Дві властиво групи публікацій його ми маємо: одна обіймає матеріали для земель давнього Руського воєводства (властиво лише чотирох його земель, з виключенням Холмської) з XIV—XV віків; перше місце займають тут звістні Akta grodzkie i ziemskie, яких редакція одначе від 1880 р. залишила публікування грамот і обмежила ся місцевими судовими книгами, так що навіть публікація грамот XV в. тут далека від бажаної повноти, а XVI—XVIII віки лежать зовсім облогодом. Друга група, представлена особливо київським Архивом Югозападної Росії (а попри неї Акты Западної Росії та Акты Южной и Западної Росії, Archiwum Sanguszków i ин.), займає ся головно Волинею й Київщиною. Чимало видано матеріалів ще для історії Пинщини. За те, не кажучи вже про Холмську й Белзьку землю, земля Подільська ледво зачіплена в сих публікаціях (з виїмком моєї публікації актів з східнього Поділя), а з XVI—XVII вв., як я що йно сказав, навіть для Галичини ми майже нічого не маємо.

Заповнити деякі прогалини що до Західньої України (Галичини й Поділя), а принагідно докинути дещо до історії й звістних уже явищ та форм в історії організації державної й церковної, суспільного устрою, правних і економічних відносин, має отся збірка, котрої першу частину пускаю в світ. Зложили

ся на неї матеріали збирані при різних нагодах і для різних питань з історії устрою і відносин українських земель в польсько-литовських часах. Розумієть ся, вони не мають ніякої претенсії вичерпати бодай в приближенню матеріал до порушених ними питань — сам би я потрапив з тих самих архівів, з яких єї матеріали зачерпнені, побільшити сю збірку в кілька разів, коли б мав для того більше часу — а то міг робити в тім лише уривково. Але зменшуючи ті прогалини, які були в наших відомостях з різних сфер економічних, суспільно-політичних і церковних відносинах Західньої України, ся збірка віддала вже минї певні прислуги при праці над оглядом устрою українських земель і надїю ся, віддасть їх також і иньшим дослідникам.

Зібраний тут матеріал ділить ся на кілька більших циклів, а по при них знайдуть ся і групи поменьші, або й поодинокі документи, що освітлюють собою різні моменти устрою й відносин згаданих земель. Вказувати все, що вони вносять нового й інтересного для тих питань, значило б переходити крок за кроком суспільно-політичний устрій, суспільну й економічну історію України в сих часах. Я сього, розумієть ся, не буду робити: в згаданім моім огляді суспільно-політичного і церковного устрою України-Руси під польським і литовським правительством¹⁾ використаний зібраний тут документальний матеріал, і документи сеї збірки знаходять собі там відповідне освітлення, при тих питаннях, до котрих вони належать. Я ж тут лише коротко і загально схарактеризую більші і меньші групи сих матеріалів — поки що отсеї першої частини їх.

В перших десятках чисел сеї частини головне місце займають матеріали до історії шляхетського землеволодіння кінця XIV і першої половини XV віка, інтересного і своїми служебними, прекарними формами, і з становища процесу сформовання польсько-шляхетської привілейованої верстви в наших землях. Для Галичини поважний запас матеріалу для історії шляхетського землеволодіння другої половини XIV і початків XV в. був уже опублікований в давнійших дипльоматаріях (Akta grodzkie i ziemskie, Kodeks Małopolski й ин.). Для східнього Поділя я видав збірку матеріалів в моїх Актах Барського староства, т. I і II. Тепер даю колекцію документів для західнього Поділя. Вона становить тут головну пайку і разом з до-

¹⁾ Історія України-Руси т. V (VIII і IX томи Збірника історично-філософичної секції Наук. тов. ім. Шевченка).

кументами до східнього Поділля, що доповняють собою ту мою давнішу збірку (головно для повітів Хмельницького і Летичівського, не обнятих нею) займає близько третину загального числа поданих в сій книжці документів, обіймаючи час від початків XV в. і до початків XVI в.

Перші числа збірки одначе дотичать шляхетського землеволодіння Галичини, бо там воно скорше орґанізувало ся. Сюди належать числа 1, 3—8, а з пізнійших ч. 55 і 72. Вони дають деякі інтересні подробиці і доповнення до звісного ранійше матеріалу. Можна звернути спеціальну увагу на число 5, де маємо примусову заміну маєтностей, на ч. 6 — надання маєтності дяку, на пізнійшу дописку про обовязок війської служби в ч. 7, на надання монастиря разом з маєтністю в ч. 8. Числа 55 і 72 інтересні як свідощтва пізнійшої традиції служебних обовязків; при тім ч. 55 цікаве самим означеннем служб і обовязків обдарованого.

Для орґанізації шляхетського володіння на Поділлю в XV віці маємо числа 13—15, 18—20, 22, 24—5, 27—32, 35, 37, 39, 41—4, 45—49, 56—8. Сюди ж до певної міри належить кілька документів до Теревовельського повіту, що в тих часах займав посередне становище між Галичиною і Поділлям — ч. 16, 38, а також записи сум на подільських старостах (ч. 34, 37, 40, 53—4).

Вони дають досить повний образ орґанізації шляхетського землеволодіння на Поділлю, служб і ограничень, які застерегало собі від шляхтичів і їх підданих правительство, по аналогії з служебним землеволодіннем Галичини, обовязків й служб сільської людности супроти держави, задержаних з давнійших часів (виразні відклики до тих давнійших часів, за володіння князів подільських, маємо нпр. в ч. 13, 24, 25), практики записей, правительственних затверджень при скуплі, обміні маєтностей, і т. и.

До історії розвою й орґанізації шляхетського землеволодіння на Поділлю в початках XVI в. належать ч. 61—3; вони говорять про українські шляхетські роди північно-східнього Поділля (Летичівщини й Хмельниччини); ч. 88 говорить про воєнно-служебний округ Хмельницького замка, до котрого належала місцева шляхта. Для питання про правне становище такої служебної шляхти й старостинської компетенції супроти неї дуже інтересний док. 86, де оден подільський державець доводить, що „ленні державці“, які мають маєтности в сумах, записаних старостою, підлягають

не судови земському, а старостинському, й покликуєть ся на королівське розпорядженне в тій справі¹⁾.

З иньших поглядів звертають на себе увагу з поміж подільських надань XV в. кілька руських привілеїв Витовта (ч. 19, 20, 22). Спеціальний інтерес мають також кілька документів про конфіскати шляхетських маєтностей з ріжних причин (ч. 51, 65—6). Кілька документів, де вчисляють ся також державні обовязки селян, кидають певне світло на становище їх.

Для історії селянства дають передовсім інтересний матеріал осадчі привілеї сіл, що разом з иньшими подібними документами, як продажі вйтівств та потвердження в їх володінню, становлять другий значний цикль сеї збірки (понад 20 чисел). Вибрав я з поміж них умисно такі, які дають щось до історії правного й економічного становища селянства, не тільки до історії кольтонізації. З них до сіл права німецького належать ч. 12, 21, 23, 69, 77, 87, 115, 121, до сіл права волоського 36, 60, 70, 73, 74, 76, 82, 92, 100, 109, 114, 128.

Для історії волоського права дуже цінна вказівка в ч. 36, що села волоського права правлять ся правом руським (*iure eorum ruthenico*). Док. 94, де селяне з'обовязують ся платити старості осібний податок за те, аби їх і далі лишив при праві волоським, інтересний як свідощтво привязання селян до волоського права з його свободою від панщини; в тім же документі интересна ще иньша вказівка: згадуєть ся, що королівські комісарі завели в селі панщину на тій підставі, що селяне мають багато поля, тим часом як селяне волоського права можуть мати поля тільки потрохи. Для історії самої волоської кольтонізації див. ч. 4, 26, 55. Док. 114 интересний, як свідощтво затирання ріжниць між правом волоським і німецьким: як вказують деякі подробиці, фундуєть ся село волоського права, але се ледво можна пізнати, а документ все говорить про „вйтівство“.

Для історії німецького права на селі интересні документи ч. 12 і 21, де від користання з добродійств німецького права виключають ся не-католики. Вони збільшають собою невелику колекцію таких документів публікованих ранійше.

Для сільського устрою занотуємо ще ч. 81 — спори в справі володіння землею між вйтом і громадою; до відносин між кня-

¹⁾ На документ сей звернув я увагу в своїй книзі Барское староство с. 273, тепер видаю його в цілій основі.

зями і старостою — ч. 94. Не безінтересні згадки про сільську громаду в ч. 113, 129, також 97, 99 і 132 (при облятах). В ч. 97 цікава згадка про те, що селян примушують робити панщину на десятника, який доглядає панщини.

З поміж звісток, які дають сі документи для історії селянських обов'язків і панщини вкажу ч. 23 (14 день панщини і гривна чиншу в селі німецького права), ч. 36 (трденна панщина на князя в селі волоського права, обов'язок військової служби для цілого села), ч. 60 (дводенна панщина на князя), ч. 69 (воєнщина), ч. 74 (третій гріш князеві з вихідних оплат від дівок і селян), ч. 76 (роспусти), ч. 109 (куниці з дівчат, відумерщини), ч. 120 (старостинська устава для новоосадженого села), і т. н. Панщина на князя в селах волоського права, яка стрічається уже в згаданих документах XV в. (ч. 36 і 74), стає звичайним явищем в віці XVI (ч. 82, 92, 100, 109, 114) — кілька день панщини і толоки, і це дуже характеристично, що села волоського права, яке в принципі виключало панщину (се підносять селяне волоського права в докум. 96, і король признає їм правду: *cum hoc constat Valachos eiusmodi non isthic solum, sed ubique in omnibus villis nostris a laboribus esse liberos*), — поготів несуть панщину (виправді невеличку) на свого князя.

На розвою панщини взагалі полягає головний інтерес в еволюції селянської верстви сих часів. Середина, а ще більше — друга половина XVI в. були часом, коли під впливом попиту на збіжжя незвичайно розвивається фільваркове господарство, а для забезпечення йому безплатного робітника пани починають незвичайно підносити панщину¹). Селяне приватних маєтностей були безборонні супроти таких надужиттів своїх дідичів, бо король і його уряди не мали права мішати ся в відносини селян до свого дідича й приймати їх скарги (див. докум. ч. 107, де король признає, що безправно видав лист безпечности вїттові в його спорі з дідичом, бо вїйт був підданим того дідича). Але селяне з королівщин, коли їх зачепив тойже панщизняний процес, пробують знайти опіку у короля. Скарги їх на утиски державців, а особливо — на обтяжанне їх „незвичайними роботами“, „против привилеїв і давніх звичаїв“, на заведенне панщини щоденної, так що селяне „не мають ніколи відпочинку“, звістні в спорадичних ранішніх фактах (як ч. 52), стають частішими в середніх деся-

¹) Див. про се мою Історію України-Руси т. V с. 176 і далі.

толітах, правдивим градом починають сипати ся в останній чверти XVI в. і вкінці затихають з початком другої чверти XVII в., коли селяне вповні переконали ся в безплідности сих скарг і безсильности правительства¹⁾.

Найдавніший поданий туж документ сеї категорії маємо з 1460 р., де селяне з Медики скаржать ся на перемиського старосту, що їх обтяжає „небувалими роботами й незвичайними поборами (ч. 52). Більше маємо з 1530—40-х рр.: ч. 84 (окрім незвичайних робіт іще незаконні кари), ч. 90 (щоденні роботи), ч. 94 і 96 (роботи в селах волоського права, принципіально свободних від панщини, при тім примус купувати збіжжя з фільварків), ч. 97 (ріжні роботи й кривди), 98 і 99 (щоденна робота й ріжні иньші вимисли, так що селяне не мають можности сповняти своїх обовязків на замок). Ся група (ч. 94—9) цікава тим, що припадає на початки пановання нового короля Жигимонта-Августа: правдоподібно, поява нового короля на престолі обудила серед селян надію на якусь поміч з його сторони й викликала численні скарги на старост і державців. З пізнішого часу маємо поновлену скаргу селян з с. Рогів на щоденну панщину (ч. 112) і цікаву колективну скаргу 15 сіл з перемиської королівщини на незаконні роботи *contra phas et aequum* та нововимешлені драчі й побори під ч. 122. Потім скарги в великій масі прокидають ся з приходом на престіл кор. Генриха — втретє заносять скаргу селяне с. Рогів із своїми сусідами на ріжні утиски державців, між иньшим на те, що їм далі кажуть *robicz na kazdy dzien w tydzien bez przestanku, zaszum odroczyunku nigdy nye myewaya* (ч. 130), подібну ж скаргу заносять (вдруге) селяне с. Врочанки (ч. 132). Таких скарг мусіло бути тоді багато, й вони потягнули ся потім на перші роки Стеф. Баторія в великім числі (підуть до дальшої часті).

Правительство супроти панщизняних надужитъ в середині XVI в. держить ся торунсько-бидгощської ухвали, що уважали нормою оден день панщини на тиждень (ч. 98); пізнійше, покликуючи ся на *zwyczaj polspolity i statut koronny* (ближше нам незвістний), вважає нормою з дану дводневну панщину на тиждень (ч. 130 і 132). В однім з документів стрічаємо погрозу державцеві, що король в разі дальших надужитъ скасує суму, записану на державі (ч. 99). На жаль в тім напрямі далі правительство не

¹⁾ Див. Історію України-Руси т. V, с. 198 і далі.

пішло — погроз потім не стрічаємо, тільки голі упізнання державцям, аби *sub gratia nostra* залишили кривди й утиски. Але як мало се помагало, показує напр. хочби три рази повторена до короля скарга селян з с. Рогів (98, 112, 130 — р. 1548, 1559 і 1574). Що більше — державці мстять ся на селянах за їх скарги різними карами і репресіями, як про се свідчить сам король (ч. 112, 125), поручаючи державцям не карати селян за ті скарги, і не боронити їм удавати ся з своїми жалями до короля — „бо се одинока для них оборона“ (ч. 122, пор. 125, 130, 132). Та кепська була та оборона, що окрім жалібних слів нічого не вміла противставити надужитям державців!

Грамоти кор. Генриха, видані наслідком селянських скарг, інтересні також і тим, що старають ся докладно уреґулювати селянські обовязки, не обмежуючи ся лише порученням держати ся давніх звичаїв. При вей добрій волі — боронити селян, вони все ж таки роблять значні уступки державцям против давніх звичаїв і підвисшають панщизняну норму. Крім того панщинні й інші обовязки селян того часу описує також опись села Зелева з 1570 р. (ч. 127), споряджена королівськими ревізорами, і деякі з згаданих вище осадчих грамот.

Другим симптомом розвою фільварчаного господарства, що викликав той зріст панщини, було забиранне селянських ґрунтів під фільварки, чи за привилеями, скуплею, чи й силоміць. Сюди належать королівські дозволення на скуплю для заложення фільварка ч. 117—119, селянські скарги в ч. 84 і 125, наданне нових церковних ґрунтів замість забраних на фільварок — ч. 129.

Для історії міст і міщанської людности є лише кілька документів, поданих тут з певних спеціальних мотивів (я не мав заміру збирати сюди грамоти до міського устрою): кілька грамот до історії м. Камінця, як ч. 2 — привилей Коріатовичів, фундація вйїтвства (ч. 11), potwierdженне однакових маєткових прав для міщан м. Камінця — католиків, православних і Вірмен — ч. 106. Крім того фундація м. Нижанковець з Перемищини (ч. 44), з інтересними звітками про обовязки міщан, цехові й ремісничі устави під ч. 91 і 104, і особливо интересна скарга міщан місточка Тирави (ч. 131), що дуже сильними фарбами малює перед нами тяжке положенне таких маломіщан супроти всевластного державця та повну ілюзоричність їх міських прав і свобід. супроти його самовільств.

З історії адміністрації маємо кілька грамот про застав правительством староств на Поділю — ч. 34, 37, 40, 53 — 4. З них особливо інтересний док. 40, де поясняєть ся юрисдикція старости-державця; він служить до ілюстрації тих переходових типів судів, що не будши ґродськими у властивім значінню, виходили поза рами прийняті для староств не судових. До історії відріжнювання староств судових і не судових чч. 78 і 80 (знесенне ґродських урядів в Стрию й Самборі). Взірці діловодства з тих судів переходового типу дають акти суду хмельницького, на Поділю — ч. 83 і самбірського: ч. 85 *decretum iudicii castrensis samboriensis*, потверджений королем, і другий документ (ч. 121), з королівським потвердженням, де виступає *iudex castris samboriensis*, хоч ґрод самбірський уже був давно знесений офіціально (див. ч. 78).

Для питання про компетенцію старостинського суду супроти воєнно-служебної шляхти див. згаданий уже док. 86; про служебні округи куди входили такі півпривілейовані шляхтичі ч. 88 (Хмельник). Докум. 33 дає взірець земельних актів з перших часів заведення польського права. В ч. 71 маємо інтересні постанови, зроблені королівськими комісарами і потверджені королем в ріжних справах фіскальних і поліційно-адміністраційних, за які йшли спори між подільською шляхтою й камінецьким старостою.

Для становища православних і православної церкви — крім згаданих уже — ч. 8 (наданне монастиря), 12 і 21 (виключенне православних з німецького права), ще два надання владицтва (перемиського) ч. 79 і 101, відібране церковної маєтности в Буську — ч. 10, знесенне податку з пошів, т. зв. лиски в Теробовельщині ч. 17.

Кілька надань церков або потверджень в володінню їх і їх маєностей — ч. 17, 105, 108 (потвердження давніх прав дідички на церкву й церковний ґрунт), 110 (тут і обовязки селян супроти сьвященика, й пізнійше застереження, що церковні ґрунти не мають ділити ся в сьвященичій родині), 126 (королівське потвердження ґрунтів за рогатинськими попами, з правом повного розпорядження), 129 (визначенне нових ґрунтів замість забраних на фільварок). Варті також уваги фундації церков, включані в фундації сіл — напр ч. 69, 100 (дідич застерегає собі право презенти), 109 (піп виступає і як осадчий нового села), 123 (внімок з фундаційного акту в королівським потвердженню), 128.

Інтересний контракт (ч. 113) передачі, чи продажі війтом повітства, quem ipse Mathias scultetus proprio labore et sumptu de cruda radice elaboravit, його братаничу-попу, при чім староста потверджує нового попа в володінню парафією за рекомендацією громади — petierunt nos, ut cum eundem Iwan poronem ipsi pro porone villae tanquam hominem exemplarem et in sacris litteris doctum suscepissent, nos etiam eundem susciperemus.

В сій частині ж зачинають ся акти до сенсаційного епізоду з Солонки під Львовом: спору сьвященика з парафіянами за десятину, що скінчив ся убитем сьвященика і дозволенням громаді від короля на далі самій вибирати собі сьвященика¹⁾. В сій серії сюди належить ч. 116, де оповіджена історія початків сього спору, і ч. 124 — добровільна угода громади з сьвящеником, яка одначе не заспокоїла того спору.

Для духовенства латинського — ч. 9, 10, 50, 88; для нього спеціально я документів не збирав, і сі документи ввійшли до збірки з иньших причин — нпр. в ч. 9 згадка про селянські обовязки, в ч. 50 згадка про воевод, і т. и.

Вкінці кілька документів маємо до історії економічної: цехові устава для м. Ліська, дані на взір цехової організації перемишльської — ч. 91, надання ріжних прав і дозволення на заложення осібногo цеху для ремісників, осаджених на владичніх ґрунтах в Перемишлі — ч. 104, устава про торгіві оплати в Камінці в док. 71, регуляція доріг в док. 68 і 75 (змушують камінецьких купців їздити з Камінця на Львів) і 93 (дорога з Кремінця по галицьку сіль), звільнення від мит (ч. 89, 102, 103 — все для м. Камінця).

В декотрих документах згадують ся також події зверхньої, політичної історії — татарські напади ч. 61, 65, перехід деяких руських шляхтичів до Волохів — ч. 65 - 6. Визначніші побутові подробиці дають ч. 30 і 50.

Переважна частина грамот дотикають Галичмни (земель Львівської, Перемишльської, Галицької й Сяніцької) і Поділя. Для Белзької й Холмської є лише кілька документів — для першої ч. 9, 10, 50, для другої ч. 21, 51.

Що до архивів, з котрих документи сі видані, то се — львівський Красвий архив, київський Головний, Коронна Метрика варшавського Головного архива й московського Архива міністер-

¹⁾ Про сей епізод див. Історію т. V с. 278—8.

ства справедливости (тут головно з двох колекцій — ревізії документів 1563 р. і збірки грамот Самбірського староства). Документи публікують ся прийнятим в Науковім товаристві ім. Шевченка звичаєм, з задержанєм ортографії; але що вони списували ся ріжними часами й по ріжних місцях, часто поза очима, тож повної однастайности не можна було досягнути. Коректа була переведена з оригіналами, на місці. Тому що всі документи видають ся зі вписаних до актових книг копій, лишаєть ся в них чимало хибних місць, по части означених значками в текстї, по части справлених — але з означеннем, як читаєть ся се місце в актах, які послужили оригіналом для видання¹⁾.

¹⁾ Закрали ся одначе й деякі друкарські помилки; так в поясненню до ч. XII зам. Просїки треба читати Просїка; в ч. LXIX ст. 74, рядок 7 зверху зам. concustario треба concustorio; на ст. 75 р. 1 зн. зам. demunturales треба demunsurales; на ст. 77 р. 11 зн. замість antem треба autem; на ст. 97 1 р. звизу замість mihi треба michi; на ст. 102 р. 9 зн. зам. iuquilinorum треба inquilinorum; в титулі ч. 125 пропущено слово Август, треба: Жигмонт-Август.

А К Т И.

I.

Кор. Казимир надає братам Петру і Павлу пусті землі над р. Сяном, 25 червня 1361 р.

In nomine Domini. Amen. Reges decet pro fide dignorum obsequia prestare et dignis digna premia ampliare, ut ex eo ceteri fideles regni sumant exemplum commendabile et efficiantur ad virtutum quaelibet impendia promptiores. Nos igitur Casimirus Dei gratia rex Poloniae, necnon terrarum Cracoviae, Sandomiriae, Siradiae, Lanciciae, Cuiaviae, Pomeraniae, Russiae dominus et heres etc. notum facimus, quibus expedit, universis, tam presentibus, quam futuris, presentium notitiam habituris, quod considerando digna fidelique et grata servitia nobis et regno nostro per fideles nostros Petrum et Paulum fratres germanos de Hungaria fideliter exhibita, multipliciter et constanter impensa et in futurum posteritate cum ipsorum ad ampliora se asserunt promptos et paratos, ne itaque talium servitiorum promptitudinem nostra regalis maiestas pertransire videatur, eisdem Petro et Paulo fratribus ipsorumque posteris et successoribus legitimis loca nostra deserta in districtu Sanocensi videlicet Iurowce, Srogow et altera Srogow super fluvio dicto Rusava et in suis limitibus Dydnia et Temeszow fluviis cum ripa fluminis San consistend(a) collocari usque ad ortum dictorum fluviorum Dydnia et Temeszow cum omnibus rivis in ipsa flumina decurrentibus circumquaque plenarie mensuranda et collocanda cum omnibus et singulis ipsorum utilitatibus, fructibus et redditibus, censibus et emolumentis, cum agris cultis et incultis, pratis, pascuis et rubetis, silvis, nemoribus, venationibus, aucupationibus, cum piscinis, molendinis, aquis, aquarum decursibus, necnon cum omnibus aliis pertinentiis, prout ipsa loca deserta in suis limitibus circumferentialiter sunt distincta, cum omni iure, dominio, prout ad nos et ad dominum castri nostri Sanocensis neccebantur pertinere, damus, conferimus, donamus, attribuimus, adscribimus et appropriamus ipsis Petro et Paulo fratribus iam dictis et ipsorum legitimis successoribus perpetuis temporibus possidenda, habenda, tenenda, donanda, alienanda, commutanda ac pro sua ipsorumque legitimorum successorum voluntate et utilitate quomodolibet convertenda. Ratione cuius donationis sepedicti fratres Petrus et Paulus cum suis legitimis successoribus nobis et nostris posteris successoribusque legitimis, quocienscunque necesse fuerit, cum hasta et duobus sagittariis decenter expediri, temporibus perpetuis servire ad quamlibet expeditionem generalem sunt adstricti. Ut

autem haec nostra donatio firma et inviolabilis permaneat, presens privilegium saepedictis Hungaris Petro et Paulo fratribus et ipsorum posteris ac successoribus legitimis dari facimus nostri maioris sigilli appensione communitum. Actum et datum Cracoviae feria sexta proxima post diem beati Joannis Baptistae anno Domini millesimo trecentesimo sexagesimo primo, praesentibus his testibus strenuis viris dominis: Ottone de Pilcza capitaneo nostro Russiae, Andrea Bawrzowski, subiudice cracoviensi, Vilczkone sandomiriensi, Dobieslao vislicensi castellanis, Iascone woynicensi, Floriano lanciciensi, Ioanne cracoviensi castellanis et aliis quam pluribus aulicis fide dignis. Scriptum per Ioannem notarium de Magna Polonia etc.

Грамота ся в подтвержденню 1423 р. була вписана до книг сяницького ґроду в р. 1758 на жаданне шл. Йосифа Філіповского — львівського краєвого архиву т. 242 с. 46. Вона має туж дату, і буквально однакова з грамотою тимже особам на порожні землі над р. Саночком, звітною нам в подтверждениях 1440, 1463 і 1549 р. і друкованою в Kodeks Małopolski III ч. 741. Се кидає певне підозрінне на нашу грамоту.

II.

Юрій і Олександр Кориатовичі надають ґрунти і права міщанам, спровадженням до Камінця, 7 січня 1374 р. (В скороченню).

Jurego Kuriatowicza kniazia podolskiego y brata iego kniazia Alexandra.

Ktho na then list weizrzi, yzessmy prziszwaly k szobie mieszczani do Camienieczkiego miasta a daliszmi wolią na 20 liath, a dwieszcze lanow daliszmy ku miastu a miedzi Muxą y Bahawiczą od tarnawskiej drogi lasz od Korowi ziemię the asz do Dniestru daliszmy k miastu tham ym lany wimierzcz; y daliszmy rzeki brzeg Niestra od vszcia Muxe asz do vszcia Bahawicze; a yeszcze krom thego dalisymy k miastu pastwi wigon od mieiskiei krynecze do Muxe, a Muxa dolem do xiezich niw. A kiedi wolią wissiedzą, mieszcianie maia dawacz od lanow po 20 grossi szirokich plathu. A sządzicz szie ym przed swem prawem, przed swemi raiczamy, a woiewodzie nie trzeba szie w tho wstępowacz nicz. Y iesli bendzie ktori boyarzin albo służebnik knazi albo ziemianin uczini ktorą wine w mieszczie, y s tei winy dostoiien bendzie smiercz, mieszczanow*) nye karzacz go w kziązeczce karanie na zamek, niechaize

*) Читати : mieszczanom.

szam knyasz karze swoje lyudzie. Iesli bendzie knyasz, ziemianin albo dworzanin miecz bendą sząd z miesczaninem, tedi sandycz woiewodzie z woithem. Bendzie li winowath kniaz, dworzanin, albo ziemianin, niechaize woiewoda bierze winę na kniazich liudziach, a yesli bendzie miesczanin winowath, tedi woith wine wozmie. A czo kolwiek win będzie wszitkich, przeidzie woitowi trzeczia czeszcz winy, a dwie czeszcz wini tho kniaz daie ku miastu na pomocz. A iatki sukienne y kramne y szewcze y chliebne, rzeznicze y laznią — tho kniaz odpuszcziel k miastu: czo przeidzie kolwiek pieniedzi s tego — tho miasto nalozicz ma miesczanom mocznicz miasto dlia szebie; ieslibi miesczanie nye cheziely budowacz miasta themi pieniedzmi, thedi thei pieniadze od miesczan zasz maia bicz dane kniazowi w skrab. A czo kolwiek szie stanie po grzechu, czego Boze nie dai — asz ktori czlowiek bozim przepuszczeniem umrze y z domem wszistek y s zoną, woithovi y miesczanom dzierzecz then dom rock y sze[s]cz niedziel, a nycz s tego domu nie russacz, asz sie naidzie przyrodni iakys iego plemienia; za then rok y za sze[s]cz niedziel yesli szie nie naydzie nikt iego pokolienia, thedi then dom dacz kniazu: tho na yego woly bendzie — kogo zechcze, thego w then dom possadzi. A wissiedzawszi wolia 20 lath miesczanie maia dawacz plath. A woith y miesczanie maia mnye kniazu sprziyacz i bicz sprawiedliwemi y wiernemy, a z woiewoda y z boiari y z dworzani bicz s nimi wespól prze zlim y przii dobrim, y maia bicz pomocznici y vcznikami y slowem y prziiyaznia y moczą y radą bez wszeliakiei chitroschi. Piszán then list na zamku w Camienczu 1374 od bozego narodzenia miessiacza luthego 7 dnia w dzien s. Jana Krcziczelia.

Jacobus Chaczinski consul camenecensis accepit litteras superius scriptas.

З ревізії прав 1564 р. — Литовська Метрика московського архива міністерства справедливости IV. В. кн. 17, с. 44. Ся грамата звітна в повнійшій формі з пізнійших копій — див. Молчановского Очеркъ извѣстій о Подольской землѣ с. 208—9 (в них датується вона 7/XI або 7/II, але треба »лютий« розуміти як »січень«).

III.

Володислав Опольський надає шл. Броцлаву с. Угорці, Радилівці й Корнелівці в Самбірському повіті. 25 серпня 1375 р.

In nomine Domini. Amen. Decet excelentiam principum suorum subditorum commodis et utilitatibus intendere, ut, dum eorum profectibus invigilent, ipsos in honoris sui promotione ac servitii sentiant

promptiores. Nos igitur Ladislaus Dei gratia dux opoliensis, dominus wielunensis et Russiae ad perpetuam rei memoriam volumus tenere presentium devenire, et (!) inspectis fidelibus obsequiis nobis per Wroclauum fidelem nostrum dilectum plurime exhibitis et adhuc fidelitate, studio futuris temporibus exhibendis, nostrorum servitorum prehabito consilio diligenti de nostrae largitatis munificentia speciali eidem Wroclao et suis heredibus, legitimis successoribus villas nostras Uhorce, Radyłowice, Cornielowice dictas in districtu Samboriensi sitas, cum omnibus et singulis ipsarum pertinentiis, iuribus et dominiis, proveniuntibus, redditibus et obventionibus, prout dictae villae in partibus, metis et graniciis sunt limitatae circumferentialiter et disiunctim, cum agris cultis et incultis, de novo extirpandis, cum pratis, pascuis, silvis, rubetis, mericis, nemoribus, mellificiis, molendinis, venationibus, occupationibus, cum aquis, aquarum decursibus ceterisque omnibus et singulis pertinentiis, usibus et utilitatibus ad easdem villas spectantibus, prout ipsas soli tenuimus et usi fuimus, nullis penitus exclusis, damus, conferimus et donamus hereditarie, donatione perpetua et irrevocabili per ipsum Wroclauum suosque heredes et legitimos successores temporibus perpetuis possidendas ac tenendas, habendas, utifruendas, vendendas, obligandas, commutandas, alienandas, donandas et in usus suos heredumque et successorum suorum legitimorum beneplacitos convertendas, hoc tamen adiecto, ut singuli emetones dictarum villarum nobis et nostris successoribus de qualibet curia possessa singulis annis in festo sancti Martini duos grossos latos, sive quatuor parvos pro censu nostrae camerae dare tenebuntur et predictus et sui heredes nobis aut nostris successoribus cum una hasta ut duobus sagittariis in equis valentibus sive decentibus servire sint astricti, quociescunque in dicta terra nostra fiat opportunum, et quod in ipsa terra nostra rursus cum uxore et pueris suis mansione debet residere, prout se ad hoc specialiter obligavit. In cuius rei testimonium presentes fieri fecimus et sigilli maioris appensione roborari. Actum et datum in Lamburga in crastino sancti Bartholomei apostoli sub anno Domini millesimo trecentesimo septuagesimo quinto, presentibus strenuis et nobilibus domino Budywoio capitaneo cracoviensi, Andriasso capitaneo Russiae, Ioanne Schoff, Nicolao cancellario nostro, in presentia dedimus in commissio, et ceteris multis fidelibus nostris testibus ad premissa.

Львівський краєвий архів, книга перемпського земства ч. 156 с. 604 (як низше).

IV.

Володислав Опольський надає Джурджи воєводі волоському с. Новошиці і Ступницю в пов. Самбірським. 10 падолиста 1377 р.

In nomine Domini. Amen. Ad perpetuam rei memoriam. Ladislaus Dei gratia dux opoliensis, wielunensis et Russiae universis et singulis, quibus expedit, tenore praesentium declaramus, quod inspectis fidelibus et variis obsequiis fidelis nostri Czurcowic woiewodae woloskiego (!) nobis hactenus operosa sallicitudine exhibitis et in futurum propensius exhibendis et quia idem Czurcz woiewoda cum uxore et pueris suis residentiam personalem facere tenebitur in predicta nostra terra Russiae propter defectum gentium vigentem in eadem, sibi suisque heredibus et legitimis successoribus villas nostras Nowoszezyce et Stupnica etiam damus scribere (!) molendinum cum pratis, quae emit apud Petrum Winnickiego (!) in districtu Samboriensi nuncupatis ac situatis, cum omnibus earundem utilitatibus, fructibus, proventibus, censibus, redditibus et caeteris obventionibus universis, eodem etiam iure, quo easdem villas hucusque habuimus et possedimus, prout in suis metis nunc sunt distinctae, videlicet agris, pratis, campis, pascuis, molendinis, silvis nemoribus, quercetis, piscinis, lacubus, piscaturis, aquis et earum decursibus ac ceteris ipsarum pertinentiis universis damus, conferimus et donamus donatione perpetua et irrevocabili iugiter possidendas, tenendas, utifruendas, donandas, dandas, obligandas, commutandas, vendendas, alienandas et in usus suos suorumque heredum et legitimorum successorum voluntarios convertendas, prout sibi et eisdem utilius videbitur expedire, veruntamen in predictis villis de qualibet domo seu fumo duos grossos latos, vel quatuor parvos pro censu nostrae camerae singulis annis in festo sancti Martini episcopi recipiendos nobis et nostris posteris perpetue reservamus. Presertim vero predictus Czurcz woiewoda suiique heredes et successores legitimi de prescriptis villis cum una hasta et duobus sagittariis in equis valentibus, quotiescunque opportunum fuerit, iuxta consuetudinem aliorum terrigenarum nostrorum nobis et nostris posteris servire sit astrictus. In cuius rei testimonium sigillum nostrum maius est appensum presentibus Actum et datum in Lumberga in vigilia sancti Martini episcopi sub anno Domini millesimo trecentesimo septuagesimo septimo, presentibus his nobilibus fidelibus nostris: Andrea capitaneo, domino Szoff, Waszczko Stephanowicz, Szenko Ryterzowicz, Stecko Switelowicz, Lan Zalwowski ac domino Nicolao cancellario nostro in presentia hinc in commissoque, ceteris pluribus fidedignis.

Грамота ся і попередня, в потверженню кор. Володисла Ягайла, данім в Медиці 2/XI. 1425 на прошенне Iwonis et nobilis Clementis dictorum Dziurdz de Stupnica, була предложена до вписання до книг земських перемишльських (кн. 156 с. 603) Янушем Вислоцким, мб. в р. 1629 (книга з фрагментів ріжних років). Деякі недокладности можуть бути толковані довільностями й помилками копіста; важнійший брак термінів феодального володіння, звичайних в грамотах Володислава.

V.

Ян Тарновский, староста руський, з наказу короля, відбирає від Мимоня с. Путятичі і надає натомість с. Куйматичі, 6 січня 1391 р.

Ягайло потверджує його грамоту, 13 жовтня 1393 р.

In nomine Domini. Amen. Ad perpetuam rei memoriam. Wladislaus Dei gratia rex Poloniae Lithwaniaeque princeps supremus ac heres Russiae etc. Significamus quibus expedit universis tam presentibus quam futuris, presentium notitiam habituris, quod ad nostram nostrorumque baronum fidelium accedens presentiam fidelis nobis dilectus Martinus Mymoi de Hnymaticz quandam literam tenoris infrascripti validi Iohannis de Tarnow capitanei Russiae in pargameno scriptam sigillo eius pendenti sigillatam nobis exhibuit petens humiliter quatenus ipsam literam de nostrae benignitatis clementia ratificare, aprobare et confirmare dignaremur, cuius quidem literae de rutenico idiomate in latinum translatae tenor de verbo ad verbum sequitur et est talis:

In nomine Patris et Filii et Spiritus sancti. Amen. Ego dominus Joannes heres tarnoviensis, palatinus sandomiriensis, capitaneus Russiae etc. recognoscimus hoc sua litera, coram quocunque lecta fuerit haec litera, quod fecimus hoc regis mandato: recepimus apud Mimonocen. hereditatem nomine Putaticze, eandem Putaticze dedimus Iwaszkoni Sienkowiez pro Drozdowicze et Drozdowicze recepimus ad regnum et Mymonio dedimus pro Putaticze regni villam nomine Hui-maticze et duas curias in Szereszorowicze nomine Zlotathowo et Dewatkowicz in perpetuum cum omni iure, cum omnibus graniciis, cum omnibus circumferentiis ita, sicut ab aevo traxit ad Kuimaticze et ad has curias, nihil sibi non excipientes, sic et adhuc addidimus pro Mymonio decem marcas domino Herbordo. Similiter condictavimus, quod Mymoy habet de hac hereditate similiter, quomodocunque de Putaticz servivit, ad quamlibet expeditionem sagitario. Super hoc Mymonio Martino nomine dedimus nostram literam et sigillum nostrum appendimus, et hoc actum est in Horodek, in Epiphania litera scripta post Domini

nativitatem millesimo annis et trecentis annis nonagesimo primo anno. Et circa hoc fuerant testes terrigenae: dominus Chotko Bybelski, dominus Wasko Wolczkowiez, dominus Iasko Mazowszanin, dominus Miczko Wsurowsky, dominus Michael Lebaneczky, dominus Pelka woiewoda hrodkowskiensis, dominus Michael Lowezycki et aliorum multorum bonorum hominum fuit circa hoc.

Nos igitur supplicationibus ipsius Martini Mymoy exigentibus) fidelibus suis meritis benignum prebentes assensum suprascriptam literam in omnibus suis punctis, clausulis, sententiis et conditionibus ratificamus, gratificamus, approbamus et confirmamus, decernentes literam eandem robur habere perpetuae firmitatis, harum nostrarum, quas apensiones sigilli nostri muniri fecimus, testimonio literarum. Actum in Grodek sabbato proximo ante diem sancte Hedvigis anno Domini millesimo trecentesimo nonagesimo tertio, presentibus his validis viris: Demetrio marszalko. Ioanne de Tarnow palatino sandomiriensi, Benkone de Szabokruki, Iaskone Mazowszanin, Choytkone Bybel et Waskone Wolczkowiez ac aliis multis fidelibus nostris fide dignis. Datum per manus venerabilis Zaklicze cancelarii et Clementis vicecancelarii aulae nostrae.

Грамота ся була вписана в 1602 р. до книг львівських ґродських на жадане Яна Віслоцкого, Андрия і Федора Путятицьких і Петра Кальнофостського — Львів. краєв. архив львів. ґроду кн. 355 с. 1487.

VI.

Ягайло надає Леню Дяку з братами селище Голинь в пов. Жидачівськiм, з обовязком військової служби, 14 липня 1391 р.

In nomine Domini Iesu Christi Spiritus Sancti. Amen. Nos Vladislaus Dei gratia rex Poloniae, Russiae, Lithuaniae dux et aliarum multarum terrarum dominus, significamus tenore presentium universis et singulis presentibus et futuris, harum notitiam habituris vel audituris, quia nos habita ratione fidelium servitiorum Lien Diak et eius fratrum, quae iam pridem nobis fideliter impendebat et impendit, ei igitur et eius successoribus, ut eo nobis et nostris successoribus obligatior sit, dedimus et concessimus villam alias osielisce dictam Hołyn in districtu Zydaczoviensi circa fluvium Czezwa cum omni iure, dominio, proprietate, areis, curiis, contributionibus, poenis, necnon silvis, campis, pratis, aquis, paludibus, molendino alias z młyniszczem ac cum lancis, przelaszki, dąbrovis, decimis, venationibus, mellificiis, prout mellucidirarii de Hołyn ab antiquo usi sunt, et generaliter cum omnibus fructibus, proventibus, redditibus, prout ipsa villa Hołyn in suis metis

et graniciebus se extendit, perpetuo et in aevum libere vendendam, donandam, commutandam, ad usus suos beneplacitos convertendam. De ipsa vero villa Holyn tenebitur ipse Lyen cum suis successoribus nobis et nostris successoribus servire servitium cum duobus strzeleze iuxta ius et consuetudinem caeterorum nobilium. In cuius rei firmitudinem sigillum regni nostri appendi mandavimus. Actum in oppido nostro Ropczycze in presentia domini Demetrii tesararii, domini Mieczlostan, domini Petri Pieniacko, domini Prandotha sendomirski, domini Thomae Ancertiae, domini Derslai Konopla. Datum die quarta decima mensis iulii sub anno nativitatis Domini millesimo trecentesimo nonagesimo primo.

Грамота ся, писана по руськи в оригіналі, як сказано в потвердженню кор. Жигимонта з 1537 р., в сім потвердженню, данім на прошення пов. Iohannis Hołynski і співвласителів с. Голинь, була вписана в книги Львівського ґроду в 1696 р. на жаданне Михайла Жураковського в імени шл. Голинського — Львівський красвий архив, Львів. ґроду кн. 470 с. 150.

VII.

Ягайло надає Михайлу Буцацкому с. Койданів в пов. Тербовельськїм, 24 січня 1392 р.

Дописка про обовязок військової служби, зроблена при ревізії документів 1417 р.

In nomine Domini. Amen. Wladislaus Dei gratia, rex Poloniae, necnon terrarum Cracoviae, Sendomiriae, Siradiae, Lanciciae, Cuiaviae, Lithvaniaeque princeps supremus, Pomeraniae Russiaeque dominus et heres. Ad rei memoriam sempiternam. Licet regalis munificentia ad universos regni sui fideles Dei nata sibi clementia quadam generalitate liberalis existat, ad illos tamen suae liberalitatis dona consuevit extendere, qui circa regni sui honorem obsequiorum continuatione sollicita constantia animis fidelissime claruerint. Sane consideratis multiplicibus fidelitatum studiosis obsequiis [quibus — бракує] dominus Michael Habdanecz heres de Buczacz regni nostri Poloniae fidelis noster dilectus dudum totis conatibus probitatis solícite nobis studuit complacere, quamquam eidem pretextu servitorum suorum huiusmodi multum ampliora premiorum antidota deberent non immerito respondere, ipsum tamen per munificentiae nostrae donacionem nobis ad obsequendum, sicut dignum arbitramur, cupientes in antea reddere promptiorem, prefato Michaeli et suis heredibus ac successoribus legitimis villam nostram Coidanow in districtu Trembovliensi in fluvio Stripa sitam cum omnibus ipsius villae

utilitatibus, fructibus, censibus, redditibus, proventibus, agris, pratis, campis, pascuis, silvis, nemoribus, quercetis, rubetis, virgultis, gais, boris, mellificiis, venationibus quarumcunque ferarum et signanter castorum, molendinis, piscinis, lacubus, paludibus, aquis et earum decursibus, piscaturis et aliis omnibus obventionibus, pertinentiis ac appendiis universis ad ipsam villam Coidanow predictam, quibuscunque nominibus appellentur, nullis penitus exclusis, prout ipsa villa Coidanow in suis graniciebus metis et gadibus (видертий оден рядок) villam Coidanow per supradictum Michaellem et suos heredes ac successores (видерто слово) tenendam, habendam, utifruendam, vendendam, obligandam, commutandam et ad usus suos convertendam prout ipsis utilius videbitur expedire. Ut autem hec donatio robur obtineat firmitatis, presentes fieri et appensione nostri sigilli fecimus roborari. Actum in Luczsko in vigilia conversionis sancti Pauli anno Domini millesimo trecentesimo nonagesimo secundo, presentibus his (повторено) dominis: Ioanne palatino sandomiriensi, Ioanne de Balicz castellano visliciensis, Spitkone succamerario cracoviensi, Gnevoso de Dalowicze, Prandota de Przewodi et Bienkone de Zabokruk et aliis quam plurimis fide dignis. Datum per manus venerabilis Zaklice aulae nostrae cancelarii fidelis dilecti.

Ex mandato domini regis, tempore ostensionis litterarum in presentia regia in Grodek sub anno Domini millesimo quadringentesimo decimo septimo, huic donationi adiunctum est servitium unius lanceae et duorum sagittariorum in armis et equis valentibus ad quamlibet expeditionem imminentem, per manus Zbignei de Oleschnicza protonotarii.

Грамоту сю в потвержденню Жигимонта-Августа з р. 1555 вписано до книг львівського ґроду в 1589 р. на жаданне шл. Миколая Куропатви — Львівський краєвий архив, кн. Львів. ґроду 205 с. 1095.

VIII.

Ягайло надає Михайлу Сул.овичу с. Желехів з сусіднім монастирем, 15 жовтня 1393 р.

In nomine Domini. Amen. Ad perpetuam rei memoriam. Wladislaus Dei gratia rex Poloniae Lithuaniaeque princeps supremus et heres Russiae etc. significamus tenore presentium, quibus expedit, universis tam presentibus quam futuris, quia intento mentis intuitu perpendentes fructuosa fidelitatum obsequia, quibus Michael Sul.owicz noster fidelis nostrae magestati plurimum complacuit et in antea adaucto fidelitatis studio, uti dignum arbitramur, prestantius complacebit, quorum intuitu volentes ipsum praerogativa speciali gaudere et

perfrui ampliori, eidem Michali, suis pueris et legitimis successoribus iure hereditario villam nostram Zelichow et cum monasterio eidem adiacenti in districtu Podhorayensi sitam cum omnibus, fructibus, redditibus, censibus, proventibus, dationibus, agris, pratis, campis, pascuis, silvis, nemoribus, quercetis, virgultis, gais, borris, mellificiis, venationibus, aucupationibus, stagnis, lacubus, paludibus, piscinis, piscaturis, molendinis, aquis et eorum (!) universis decursibus ac utilitatibus, emolumentis et appendiis universis prout in suis metis, graniciis et gadibus universis ab antiquo longe lateque est distincta et limitata, damus, conferimus et donamus donatione perpetua et irrevocabili per ipsum Michaellem, suos pueros et successores legitimos tenendam, habendam, utifruendam ac pacifice et quiete perpetuis temporibus possidendam, facientes ipsum Michaellem, suos pueros et successores legitimos eiusdem villae Zelechow et ipsius monasterii heredes veros et legitimos possessores, de qua quidem villa memoratus Michael, sui pueri et successores legitimi cum una hasta, duobus sagittariis in equis et armis decentis (!) nobis et nostris successoribus ad prefatam expeditionem perpetuo servire sint astricti, duobus grossis pragensibus sive latis pecuniarum fumalium pro nobis omnimode reservatis — harum, quibus sigillum nostrum appensum est, testimonio litterarum. Actum in Przyssow ipso die beatae Hedvigis anno Domini millesimo trecentesimo nonagesimo tertio, presentibus hys: Gnewussio de Daleuicz, Petro de Baranow venatore cracoviensi, Waskone Wolczkonis, Iasszchone Mazouita de Iarzyszow, Benkone de Zabokruki et Petro Pieniżek aliisque multis nostris fidelibus fide dignis. Datum per manus honorabilis Zaklice cancellarii aulae nostrae nostri fidelis dilecti. Lectum per Albertum de Zychlin regni Poloniae vicecancellarium.

Грамота ся була вписана до книг земських львівських в 1561 р. на жаданне Мартина Гербурта і иньших співвластителів с. Желехова — Львівський краєвий архив кн. зем. львів. 17 с. 403.

IX.

Семовит мазовецький надає кляштору домініканів у Белзі село Костешино, 20 січня 1394 р.

Semouiti ducis Massouiae dominique plocensis, vysnensis et heredis belzensis donatio perpetua villae Kossziessino vulgaliter nuncupatae nostri ducatus in districtu Belzensi sitae ecclesiae fratrum praedicatorum ordinis s. Dominici, in suburbio ciuitatis Belzensis fundatae, facta, per priorem et rectores eiusdem ecclesiae ac totum conventum ipsius ecclesiae cum omnibus et singulis utilitatibus, censibus, fructibus, redditi-

bus etc. tenendae, habendae etc. pacifice temporibus perpetuis possidendae. Verumtamen incolae seu smethones in praedicta villa residentes consuetum censum per duos grossos pragenses, qui podymowe appellatur, in festo s. Martini episcopi annis singulis temporibus perpetuis de qualibet stuba soluere teneantur. Praeterea homines et incolae villae praefate universi ab omnibus solutionibus, exactionibus, angariis et preangariis, quibuscunque nominibus vocentur, sint liberi penitus et exempti, laboribus vero et reformationibus seu edificationis (!) omnium castrorum et pontium dumtaxat exceptis, ad quos labores memorati incolae cum universis terrigenis terrarum, quociens opportunum fuerit, sint astricti. In cuius recompensam prior et conuentus totus ac eorum successores monasterii sepedicti annis singulis temporibus perpetuis, quicunque pro tempore fuerint substituti, in dicto monasterio singulis diebus dominicis et festiuis divina officia celebrent. Actum et datum in Hrodlo feria tertia ipso die Sebastiani et Fabiani martirum 1394.

З ревізії прав 1564 р. — Кор. Метрика моск. арх. мін. справед. IV. В. кн. 17 с. 256.

X.

Семовит мазовецький надає кляштору домініканів у Белзі села Ліски й Божанку й двориче намістника в Белзі, 6 лютого 1401.

Semowithii ducis Mazouiae donatio perpetua villarum nostri ducatus Lesky et Bozanka super fluuium Belsz, in districtu Belzensi sitarum, ecclesiae fratrum predicatorum ordinis b. Dominici in civitate Belzensi fundatae et prolatatae, eidem ecclesiae et monasterio totoque conuentui facta, per priorem, qui pro tempore fuerit, ac conuentum eiusdem monasterii memoratas villas tenendas, habendas, utifruendas, regendas et pacifice temporibus euiternis possidendas. Verumtamen incolae seu smethones in praedictis villis inhabitatores omnes et singuli consuetum censum qui dicitur podymowe in festo s. Martini episcopi de qualibet stuba annis singulis temporibus perpetuis per duos grossos pragenses praefato do. duci et suis successoribus solvere teneatur, absolvendo omnes et singulos praedictarum villarum inhabitatores ab aliis omnibus solutionibus, exactionibus, collectis et contributionibus, quibuscunque nominibus vocentur, laboribus autem et edificationibus seu reformationibus omnium castrorum et pontium dumtaxat exceptis omnino et exclusis, ad quos labores sepenominati incolae cum omnibus villis terrigenarum incolis iuxta modum et consuetudinem terre, quociens opportunum fuerit, sint astricti, addicien(tes) dictae ecclesiae ex speciali donatione quandam aream in civitate Belzensi pro edifica-

tione et constructione et nouali translatione ipsius ecclesiae et domus fratrum et conuentus habitatione et residentia personali, quam aream pridem namestnik possidebat et regere dinoscebatur. Datum et actum in Belsz die dominico festi b. v. Dorotheae 1401, presentibus hys n. Petro vexillifero rawensi, Cristino marssalcone curiae nostrae, Ioanne capitaneo belzensi, Miczone de Wyrbcouicze et Alberto vicecancellario etc., per cuius manus praesens est datum, et aliis que diversis fide dignis.

З ревізії прав 1564 р. — Кор. Метрика моск. арх. м. справ. IV. В кн. 17 л. 251.

XI.

Ягайло надає с. Кормильче Георгію вйту камінецькому на вйтівство. 9 серпня 1402 р.

Vladislai regis Poloniae donatio perpetua aduocatae in civitate Camieniecz, tercium denarium de penis iudicialibus eidem aduocatae annectando, necnon villae regiae Cormelicze in districtu Camenecensi sitae, prout in suis metis et limitibus est limitata et distincta, Georgio cui lublinensi eiusque liberis concessa, quam quidem aduocatiā, tercium denarium de penis iudicialibus, ac villis huiusmodi idem Georgius cum eius utilitatibus, redditibus etc. tenebit, habebit, utifruetur et perpetuis temporibus possidebit, necnon vendet, commutabit, obligabit, alienabit de r. mtis tamen concessu et voluntate speciali. Ratione cuius donationis idem Georgius cum suis hereditatibus (!) r. mti et serenissimis successoribus suae mtis ad expeditionem regiam quamlibet cum una hasta seruire tenebitur perpetue et in eum. Actum in Czirwonigrod feria quarta in vigilia s. Laurentii anno 1402, per manus dni Nicolai de Curow archiepiscopi gnesnensis, ad relationem dni Gniewosii succamerarii crac.

З ревізії прав 1564 р. — Кор. Метрика моск. арх. м. справ. IV. В л. 42 об.

XII.

Ягайло переносить село Просік в Сянїцькій землі на німецьке право, допускаючи до користання з нього лише Німців і Поляків, і записує на вйтівстві тім 60 гр. для вйта Станіслава, 21 жовтня 1402 р.

In nomine Domini. Amen. Ad perpetuam rei memoriam. Quia tunc multis errorum et dubiorum incomodis prudenter occurimus, dum gesta aestatis nostrae litterarum apicibus et testium annotatione per-

hennamus, proinde nos Wladislaus Dei gratia rex Poloniae Lithuaniaeque princeps supremus et heres Russiae etc. significamus quibus expedit universis, praesentibus et futuris, praesentium notitiam habituris, quod cupientes loca deserta hominum convocazione adimplere et fructus thesauri nostri amplioribus ubertatibus adaugere, scultetiam in villa nostra Prossiek in districtu Sanocensi sita Stanislae pro sexaginta marcis numeri polonialis, quadraginta octo grossos in marcem quamlibet computando, quarum medietatem in talibus grossis in moneta communiter in terra Russiae decurrenti nobis solvit rite et rationabiliter, exposuimus et vendidimus perpetue et in aevum. Ad quam quidem scultetiam duos mansos, tabernam, molendinum, libras, sextum denarium de censibus et tertium de qualibet re iudicata, sartorem, sutorem, unum mansum pro pellendis graegibus et omnes utilitates, quas sine dispendio nostro facere poterit, sibi adiunximus praesentiumque per tenorem, ita quod idem Stanislaus praedictam villam Prossiek iure theuthonico nobis tenebitur et tenetur collocare et quod quilibet kmetho ipsam inhabitare volens de quolibet manso racione census nostri singulis annis circa festum sancti Martini viginti scotos grossorum solvere tenebitur et debet ac unam mensuram avenae et duos pullos una cum viginti scotis memoratis. Pro seminibus autem ad hiemem unam diem et ad aestatem aliam in agris collendis nobis laborare et in messibus duos dies sunt astricti, iuvamina etiam et labores ad ducturas pro nostro adventu, quotiescunque oportunum fuerit, facient, prout villani ceterarum villarum in terra praedicta nostra Sanocensi facere sunt soliti et consueti. Quam quidem scultetiam idem Stanislaus et sui liberi ac successores legitimi cum omnibus eius utilitatibus, censibus, fructibus et appendiis universis habebunt et tenebunt, utifruentur et pacifice temporibus perpetuis possidebunt, necnon vendent, commutabunt, obligabunt, alienabunt, de nostro tamen consensu et voluntate speciali. Racione cuius scultetiae praefatus Stanislaus et sui liberi ac successores legitimi nobis et nostris successoribus ad quamlibet expeditionem cum una balista in equo valenti et bene armatus servire tenebitur et debet. Et ut eadem villa nostra Prossiek eo melius collocari valeat, ipsam de iure polonico et ruthenico in ius theuthonicum, quod maydeburgense dicitur, transferimus perpetuo duraturam, removens ibidem omnia iura polonalia et ruthenicalia, modos et consuetudines universas, quae ipsum ius theuthonicum maydeburgense praedictum consueverant et sunt solitae perturbare. Eximimus insuper, absolvimus et perpetuo liberamus emethones et quosvis praedictae villae Prossiek incolas ab omni iurisdictione et potestate omnium regni nostri pallatinorum, castellanorum (!), capitaneorum, iudicum, sub-

iudicum et quorumvis officialium et administratorum eorundem, ut coram ipsis vel ipsorum aliquo pro causis tam parvis quam magnis, puta furti, sanguinis, homicidii, incendii, membrorum mutilationibus et quibusvis aliis enormibus excessibus citati minime respondebunt nec aliquas penas solvere tenebuntur, sed tantum emethones et incolae coram suo sculteto, qui pro tempore fuerit, scultetus vero coram nobis aut capitaneo nostro in iudicio provinciali scultetorum — tunc non aliter quam suo iure maydeburgensi praedicto de se querulantibus tenebitur respondere. In causis autem criminalibus et capitalibus superius expressis sculteto, qui pro tempore fuerit, ibidem in metis et graniciis villae Prossiek iudiciandi, sentiendi, corrigendi, plectendi, condemnandi plenam damus et omnimodam concedimus facultatem, prout hoc ipsum ius theuthonicum maydeburgense praedictum in omnibus suis punctis, sentiendi, articulis, conditionibus et clausulis postulat et requirit, — iuribus tamen nostris regalibus in omnibus semper salvis. Volumus iterum dicto iure theutonico tantummodo Theuthonicos et Polonos uti et gaudere — harum quibus sigillum nostrum appensum est testimonio litterarum. Actum in Crossno ipso die undecim millium virginum anno Domini millesimo quadringentesimo secundo, praesentibus strenuis nobilibusque viris Petro Cmitha palatino sandomiriensi, Nicolao de Michalow castellano voyniczensi, Gnevosio de Dalovycz subcamerario cracoviensi, Petro de Falcow venatore sandecensi, Iwone de Kleczyce et Nicolao Pstroski multisque aliis nostris fidelibus fide dignis. Datum per manus domini Nicolai sanctae gnesnensis ecclesiae archiepiscopi, nobis sincere dilecti. Ad relationem Clementis vicecancellarii.

Грамоту сю (omni prorsus suspісіоне carentia) разом з пізнійшими вписано в р. 1553 до сяніцького ґроду на жаданне спадкоємців вїйта с. Просіки Івана Радвана (Iohannis Radwan) — Львів. краєв. архив кн. сяніцьк. ґрод. 16 р. 794.

XIII.

Кор. Ягайло надає Яну Пудлу с. Ольховець й Михайлівці в Камінецькїм повіті, 16 жовтня 1403 г.

In nomine Domini. Amen. Ad perpetuam rei memoriam. Cum inter humanae naturae commoda nihil dignius memoria habeatur, opportunum extitit, ut actus hominum literarum apicibus et testium annotatione perennentur. Proinde nos Wladislaus, Dei gratia rex Poloniae, necnon terrarum Cracoviae, Sandomiriae, Syradiae, Lanciciae, Cuiaviae Litvaniaeque princeps supremus, Pomeraniae et Ru-

ssiae dominus et haeres, significamus tenore praesentium quibus expedit universis, quia ob merita fidelium obsequiorum Ioannis Pudlo, quae hactenus nobis exhibuit et in futurum praestantius poterit exhibere, horum intuitu cupientes ipsum specialis gratiae praerogativa praevenire, sibi suisque haeredibus et successoribus legitimis villas nostras Olchowecz et Michalowcze, in districtu Camenecensi sitas, cum omnibus earum pertinentiis et utilitatibus, pratis, campis, pascuis, agris, silvis, nemoribus, mericis, quercetis, pinetis, rubetis, virgultis, borris, mellificiis, venationibus, aucupationibus, piscinis, piscaturis, lacubus, paludibus, molendinis, emolumentis, aquis, aquarum decursibus, necnon cum omnibus censibus, redditibus, proventibus, cohaerentiis et appendiis ad easdem villas quomodolibet spectantibus, dedimus, contulimus donatione perpetua liberaliter et donamus, ita tamen, quod in terra Podoliae propter defectum hominum, faciat residentiam personalem et at quamlibet expeditionem cum duabus lanceis et quatuor sagitariis idem Ioannes Pudlo, sui que haeredes et successores legitimi nobis et nostris successoribus obsequi tenebuntur et servire, — sic etiam, quod circa expeditiones domesticas, utpote circa defensionem terrae, cum omnibus hominibus nobis servire sunt astricti, et dationes, contributiones, laboresque, quibuscunque vocitentur nominibus, quae antecessoribus nostris, ducibus Podoliae et possessoribus ipsius solvitae fuerant, nobis per emetones et incolas villarum praedictarum Olchowecz et Michalowcze efficaciter persolvantur. Quas quidem villas idem Ioannes Pudlo sui que haeredes et successores legitimi habebunt, tenebunt, utifruentur et perpetuis temporibus pacifice possidebunt, — harum quibus sigillum nostrae maiestatis praesentibus est appensum testimonio litterarum. Actum in Medica ipso die sancti Galli confessoris anno Domini millesimo quadringentesimo tertio, praesentibus his validis strenuisque viris: Ioanne de Tarnow, Petro Kmithe sandomiriensi — palatinis, Petro Szaffraniecz subdapifero, Floriano de Korythnicza subpincerna sandomiriensi et Bencone de Zabokruk¹⁾ aliisque nostris multis fidelibus fidedignis. Datum per manus reverendi patris domini Nicolai sanctae gnesnensis ecclesiae archiepiscopi, ad relationem Nicolai regni Poloniae vicecancellarii.

Надання се потвердив кор. Жигмонт III шл. Яну Корнацкому, 22/II. 1603. Коронна Метрика варшавська кн. 138 л. 26.

¹⁾ В оригіналі: Zabocziak. В другім і третім рядку на початку документа, по сколяціонованню треба поправити: existit, perhennentur, proinde.

XIV.

Ягайло надає Грицьку Кердеевичу с. Кормильче і Ходиківці в Камінецькім повіті, 26 марта 1410 р.

In nomine Domini. Amen. Ad perpetuam rei memoriam. Cum inter humanae nature commoda nichil dignius memoria habeatur, oportunum existit, ut actus hominum literarum apicibus et testium annotatione perhennentur, ne lapsu temporis evanescant. Proinde nos Wladislaus, Dei gracia rex Poloniae necnon terrarum Cracovie, Sandomirie, Siradie, Lanczicie, Cuiavie, Lithvanie princeps supremus, Pomeranie dominus et heres Russie etc. significamus tenore praesentium, quibus expedit universis, quomodo attendentes pure fidei constantiam et constantis fidelitatis insignia, quibus Ryczko Kyrdeyowicz erga nostram se exercuit utilitatem, et adhuc aucto fidelitatis studio prestantius poterit exercere in futurum, horum intuitu volentes ipsum gratiarum nostrarum prosequi favoribus et ad obsequia nostra continuo reddere promptiorem, sibi villas nostras Kormyleze, Chodykoweze, in terra Podolie et districtu Camenecensi sitas, cum omnibus ipsarum iuribus, utilitatibus, fructibus, censibus, proventibus, redditibus, videlicet agris, campis, pascuis, silvis, nemoribus, borris, rubetis, virgultis, mellificiis, aucupacionibus, venacionibus, fluviiis, piscinis, lacubus, stagnis, aquis et aquarum decursibus, molendinis et eorum emolumentis, necnon dominiis, proprietatibus, attinentiis, pertinentiis et appendiis universis, quomodolibet ad ipsas spectantibus ab antiquo, prout in suis metis longe, late et circumferentialiter limitate sunt et distinctae, damus, donamus et conferrimus et largimur donatione perpetua et in ewum per ipsum et ipsius successores legitimos habendum, tenendum, utifruendum et pacifice possidendum necnon donandum, alienandum, commutandum et vendendum de nostra et nostrorum successorum voluntate et consensu speciali, hoc tamen adiecto et specialiter expresso, quod idem Ryczko et sui successores propter defectum hominum in terra Podoliae residentiam faciant personalem, ad singulas expeditiones nostras nobis et successoribus nostris cum duabus lanceis et sex sagittaris obsequi tenebuntur servire, — harum, quibus sigillum nostrum est appensum, testimonio literarum. Actum et datum in Lamburga, feria quarta proxima post diem festi dive pasce anno Domini millesimo quadringentesimo decimo, praesentibus his validis et nobiles dominis: Ioanne de Zluczow lublinensi, Floriano de Korythnyeza viszlicensi et capithaneo Russie, Vincentio de Granow naklensi, Iohane Kuropatwa zawychostensi — castellanis, Nicolao de Kulikow, Iohane Klusz, Wolezkone Przy-

szluczycz et Iohane Mazovita aliisque pluribus fidelibus nostris dilectis. Datum per manus venerabilis Nicolai, praepositi sancti Floriani ante Cracoviam, regni nostri Polonie vicecancellarii, nobis sincere dilecti. Relatio eiusdem domini Nicolai praepositi sancti Floriani, vicecancellarii.

Київського центрального архива кн. 3599 л. 82.

XV.

Ягайло надає шл. Андрію з Бапшина с. Чернокунці й Криве в Скальськiм повіті, 17 липня 1413 р.

In nomine Domini. Amen. Ad rei memoriam sempiternam. Licet regie maiestatis circumspecta benignitas universorum fidelium suorum ac fidedignorum obsequia prospicere et dignis digna premia uberius ampliare ex innata sibi clemencia salutis teneatur intercedere et ad illa improfectus et comoda quadam speciali prerogativa favoris dignanter intendit, quos approbate fidei constancia et indefesse probitatis obsequium reddit acceptari, ut eo ceteri fideles regni nostri sumant exemplum commendabile, ut sicut pre ceteris singularibus fidelitatum insigniis claruerunt, sic non immerito praeveniri gaudeant singulari munere gaudiorum, sane considerantes clare fidei studia et laboris indefessi solerciam, quibus nobilis Andreas de Bapschino fidelis noster dilectus, ad nostros et regni nostri Polonie instaurandos honores multe diligencie conatibus fidelissime laboravit et adhuc continuato studio nobis ampliora fidelitatum obsequia poterit in futurum prestancius exhibere, quorum intuitu volentes eundem specialis gracie prerogativa prosequi et ad obsequendum nobis, ut dignum arbitramur, in antea reddere promptiorem, igitur noverint tam presentes, quam futuri, quibus expedit universis, quod nos Vladislaus, Dei gracia, rex Polonie, Lithwanie princeps et heres Russie etc., considerantes digna, grata fideliaque servicia nobis et regno nostro per fidelem nostrum Andream exhibita et impensa multipliciter et constanter, et in futurum cum sua posteritate ad ampliora servicia se offert promptum et paratum, ne itaque tante serviciorum promittudinem nostra regia serenitas aliquo modo pertransire videatur, exnunc eidem Andree et suis posteris duas villas nostras videlicet Czarnokuncze et Krzywe, sitas in terra nostra Podoliensi et in districtu nostro Scalunzyensi, cum omnibus et singulis villarum predictarum utilitatibus, censibus, fructibus, redditibus, proventibus, aquis, pratis, campis, pascuis, silvis, nemoribus, virgultis, gais, quercetis, mericis, rubetis, borris, mellificiis, venacionibus, aucupationibus, aquis, earum decursibus, piscinis, molendinis, emolumen-

tis, piscaturis, lacubus, stagnis, paludibus ac quibusvis pertinenciis, obvencionibus et appendiis universis, ad ipsas villas supradictas quomodolibet spectantibus, quibuscunque nominibus censeantur, nullis penitus exclusis, prout predictae ville in suis metis et graniciis et gadibus ab antiquo longe lateque circumferencialiter limitate sunt et distincte, damus, conferimus et donamus donatione perpetua et irrevocabili, perpetuis temporibus duratura, appropriamus sibi et suis successoribus tenendum, habendum, possidendum et pro sua suorumque posterorum voluntate quomodolibet libere commutandum, vendendum. Racione cuius donationis suprascriptus Andreas et sui legitimi successores, quocienscunque necesse fuerit, cum una hasta et uno sagittario ad quamlibet generalem expeditionem, iuxta ritum et consuetudinem aliorum nostrorum baronum, nobilium regni nostri Polonie, nobis et nostris legitimis successoribus servire perpetuis temporibus sint astricti. Actum et datum Cracoviae in die sancti Alexii, per manus venerabilis domini Donyн, vicecancellarii regni Polonie et prepositi sancti Floriani extra muros cracovienses, anno Domini millesimo quadringentesimo tredecimo, presentibus: reverendissimo in Christo patre Alberto cracoviensi episcopo, magnifico ac strenuis: Sandivogio de Ostrorog pozniensi, Iohanne de Tharnow cracoviensi, Nicolao de Michalow sandomiriensi, Iacobo de Conyeczpolye siradiensi et Mathia de Labyschyn brzestensi pallatinis etc. In quorum omnium testimonium et robur perpetuae firmitatis sigillum nostrum presentibus est appensum.

Коронна Метрика варшавська кн. 11 с. 180.

XVI.

Ягайло надає шлях. Миколаю Цесельському з викуплених ним від попередніх державців двох сіл, в Теревовельському повіті, с. Яблонів, записуючи на нім 250 грив., 14 жовтня 1414 р.

Vladislaus rex Poloniae etc. Sigificamus etc., quod cum nobilis Nicolaus Czieszielski fidelis noster dilectus villas nostras in districtu Trembowliensi sitas puta Iablonow apud strenuos Dobkonem de Olewin in centum et Podhayce apud Michaellem de Buczacz capitaneum haliciensem similiter in centum marcis de nostro consensu et voluntate speciali redemisset nobisque quinquaginta marcas in parat(is) numeri ac ponderis polonicalium, 48 grs. in quamlibet marcam computando, legitime mutuasset ac eas de mandato nostro manibus strenui Gedigoldi capitanei podoliensis assignasset realiter cum effectu, desideriose nos petiit et optavit, ut villam praedictam Podhayce de suis manibus recipere et centum marcas, quibus eandem redemit, una cum

aliis centum quinquaginta marcis suprascriptis in villa Iablonow praenominata ac agregotione (!) inscribere dignemur, — ipsius itaque Nicolai Czessielski iustis et bene meritis postulationum verius et petitionibus instanciis misericorditer mediantibus ipsum inde specialis gratiae praerogativa praeuenire cupientes et ad obsequia nostra reddere continuo promptiorem, memoratas ducentas quinquaginta marcas numeri et ponderis praedictorum sibi in villa nostra Iablonow supradicta damus, asseribimus, attribuimus riteque ac realiter assignamus ipsamque villam Iablonow, prout in suis metis et graniciis longe, late circumferencialiterque ab antiquo est limitata et distincta, eidem Nicolao Czessielski in suorum fidelium obsequiorum recompensam de innata nobis celsitudinis clementia damus, conferimus liberaliter et donamus ad eius vitae terminum ultimum et extremum per ipsum Nicolaum cum omnibus et singulis eiusdem villae Iablonow utilitatibus, fructibus, prouentibus etc. omnibusque pertinentiis et appendiis, ad eam quomodolibet ab antiquo spectantibus, habendam, tenendam, utifruendam ac pacifice ad vitae suae terminum, ut praemittitur, possidendam, exactionibus dumtaxat, contributionibus, dationibus et quibusuis solutionibus nobis et nostris praedecessoribus per quosuis praedictae terrae Trembowliensis inhabitatores solui solitis exclusis et exceptis, quas pro nobis integre reseruamus, illo etiam non obmisso specialiter et expresso, quod dum sepefatum Nicolaum migrare ab hac luce contigerit, extunc persolutis suis liberis seu successoribus legitimis ducentis quinquaginta marcis antedictis per nos vel successores nostros praefatae villae Iablonow possessio ad nos vel successores nostros deuolvi debet plene iure. Datum in Medinice die dominica aute diem Hedwegis 1414. Ratione autem villae praedictae idem Nicolaus cum una hasta et duobus sagitariis nobis obsequi tenebitur et seruire ad expeditionem quamlibet occurrentem. Ad relationem Manziconis. Lectum per Albertum de Zichlin r. P. vicecancellarium.

З ревізії прав 1564 р. — Кор. Метрика моск. арх. мин. справ. IV В. кн. 17 л. 112.

XVII.

Ягайло потверджує маєтности церкви в с. Страдчу, 16 марта 1420 р.

Wladislaus Dei gratia rex Poloniae, magnus dux Lithuaniae, Russiae, Prussiae quam plurimarumque terrarum dominus et heres, significamus presentibus literis nostris, quemcunque videre et audire tenorem eorum cupientem, presertim cui interest, presentibus et futuris, quia reliquimus nunc et in posterum relinquimus perpetuo poponibus

seu canonicis scilicet Petro et Iacobo eorumque liberis atque posteritati divae Marie virginis, eius gloriosissimae assumptionis in coelum videlicet aedibus sacris sibi dedicatis in villa nostra vulgo nuncupata Stradecz, id quod antiquitus pertinebat et nunc pertinet ob (!) originem prefatae villae perexpressis sacris aedibus videlicet assumptionis gloriosissimae virginis Mariae in coelum predictisque poponibus cum omnibus in villa utilitatibus, curiis, mericis, boris, silvis, apinariis, pratis, campis, liberaque piscatione ac piscibus, fund.. nempe cumque in silvis nostris rus¹⁾ antiquitus atque divisus est cum usufructu prefati templi ac preexpressorum canonicorum, fontem cum rivis, alias zrodlo z potokami, atque in locis vulgo nuncupatis urocziskami, ceteris bonis, graniciebus iacentia penes fluuium nominatum Vrocziseza, in quem rivulum alias potok descendit in fluvium Vrocziska et incipiendo a rivulo sursum fluvii dicti Urocziseza et a via circa totum rivulum a primoque latere sive prima parte eiusdem loci vocati Vrocziseza pontis alias gacz Liubiechoviensis ac vicissim super fluvium premissum in silvam per loca predicta urocziska na Krasne Wyrch y na Czerwony kamien na szcianki Miesciska, Na Krasne, na Niedzwiedziu, na Iesionowim, na Ssay sic vocata in finem montis primi lateris Iawornika sic nominati, ad alterum latus a monte Iawornik usque ad fluvium vocatum Choyna et ad loca dicta Zlibow²⁾, zyazd circa litus Dombrowica per locum Krasne de finibus loci illius vocati Borszucz ac supra grodzisko superiori parte fundi rivulorum alias po wierzchu potokow vulgo dicti Vthki³⁾ et per medium montis vocati U rogu et infra modo.. vel fluvium dictum Kroczyzeze ita tenenda prenominata bona eidem utifruenda in aevum sunt. Alia autem bona eidem adiacentia ad villae nostrae (!), quam ceterorum subditorum nostrorum nihil horum predictorum bonorum eos popones pertinentium, videlicet rivulos, alias do potokow, silvas, campos, prata nec ulla commoda eorum propria perexpresseque loca alias urocziska in eorum fundo consistentia utenda eis minime sunt, nec eos videlicet popones cum eorum cmentonibus impedire debent, solummodo popones cum suis cmentonibus haec bona in aevum in suum usum conferre debent. Ex autem prenominationis omnibus inservire ac ad nullos census nobis conferendos obligantur nec in posterum obligabuntur neque ad bellum sive militiam proficisci debent sive tenebuntur una cum cmentonibus subditisque suis, neque ulla contributiones bellicas dare tenebuntur. Cmetones etiam eorum ac subditi, quicunque sunt ac in posterum erunt, ab omni magistratu nostro omnibusque liberi

¹⁾ В иньшій : eis. ²⁾ Так ясно в другім, в першій борше : Нліbow. ³⁾ Так в другім, в першій Zothoki або Zotloki.

esse debebunt. Verum omnes census, sumptus suos contributionesque, si quas debebunt, ad aedes predictas divae Marie Virginis eius gloriosissimae assumptionis in coelum corroborandas meliorandasque conferentur. Popones vero Stradec pro antecessoribus nostris, pro nobis ipsis posteritateque nostra ventura Deum omnipotentem orationibus suis placare tenebuntur. Haec autem ultima voluntas nostra a nemine ac in posterum violata debet esse in aevum. In cuius rei¹⁾ privilegii testimonium evidentius sigillum nostrum presenti privilegio est appensum. Datae autem hae litterae Leopoli nostra in civitate sabato post dominicam Oculi in quadragesima anno a nativitate Domini millesimo quadringentesimo vigesimo, presentibus interea imprimis Ioannes archiepiscopus leopoliensis, Meskusz²⁾, castellanus poznaniensis, Domatary de hoylmo³⁾, castellanus biicensis, dominus Petrus de Skarhmowicz dapifer sandomiriensis, dominus Bartholomeus de Harlomowicz⁴⁾ succamerarius sandomiriensis, dominus Wasko Mosezecz⁵⁾, dominus Wasko Tetkorkonicz, dominus Wolczko Rokotnicki et aliis quam plurimis testimonio fidedignis circa premissa existentibus. Ex mandato eiusdem sacrae regiae maiestatis proprio. Est autem hoc privilegium datum per manus reverendi viri domini Ioannis vicecancelarii regni Poloniae, praepositi Floriani ante Cracoviam. Relatio eiusdem reverendi viri domini Ioannis vicecancellarii regni Poloniae.

Документ сей в потвердженнях з рр. 1537, 1578, 1598 і 1624 вписано в книги земельські львівські в 1634 р. на жаданне religiosus Semon presbyter ritus graeci villae Stradec — Львів. краєв. архив кн. львів. зем. 55 с. 217. Тамже в кн. 21 с. 348 таж грамота в старшій обляті, в потвердженню 1534 р. — обидві копії повні помилок, а друга крім того згнила. Частина помилок поясняеть ся тим, що оригінал, предложений до потвердження в 1537 р., як сказано в сім потвердженню, був писаний по руськи. Крім того мусіло бути й потвердження 1537 р. невиразно писане. Деякі помилки могли бути справлені з порівняння обох текстів.

XVIII.

Витовт записує шл. Янушу на осадженім ним в Камінецькім повіті селі Нова Руда 60 гривен, 29 вересня 1422 р.

Alexander alias Witoldus etc. Quomodo inspectis et diligenter consideratis obsequiis nobilis Ianussii fidelis nostri dilecti, quibus nobis hactenus complacuit et in futurum aucto fidelitatis studio praestancius

¹⁾ Читати: nostri. ²⁾ В другім Mosticz (чит.: Мествін) — імена взагалі покручеші. ³⁾ Домарат з Кобильна. ⁴⁾ В другім Skarhmowicz. ⁵⁾ В другім Coszeczeczin.

poterit complacere, horum intuitu volentes ipsum gratiae nostrae prosequi favoribus et ad obsequia nostra continuo reddere promptiorem, sibi et successoribus legitimis sexaginta marcas monetae communis numeri et ponderis polonicalium in et super villa per ipsum erecta Nowa Ruda, in districtu Camenecensi sita, damus, donamus et inscribimus per praesentes cum omnibus et singulis utilitatibus, censibus, fructibus, prouentibus et redditibus universis, ad ipsum quomolibet spectantibus ab antiquo, habendum, tenendum, utifruendum et pacifice possidendum tamdiu, quousque sibi vel suis successoribus legitimis per nos vel qui a nobis habuerit in comissis, praefatae 60 marc. fuerint integraliter persolutae, iuribus tamen nostris ducalibus in omnibus semper saluis. Datum in loco campestri prope ciuitatem Rippin feria tertia ipsa die s. Machaelis 1422.

З ревізії прав 1564 р. — Кор. Метрика моск. арх. м. спр. IV В. кн. 17 л. 132 в.

XIX—XX.

Дві грамоти Витовта — дозволення Кузю і Бедриховичу обміняти ся селами, 2 вересня 1424 р.¹⁾

Mi wielki knias Witolt daly iesmo swuyu²⁾ naszu hramothu Mikolayu Biedrzichowyczu, stho ssie zhovorily myedzi ssoboyv s Kudziom sely szie mieniathi: panu Biedriechowiczu dati bi thye sela — Olchowicz a Sutrimiencze, tho yoho oiczizni dwie ssielyca, tretheye selo Mielieiewcze, stho mayeth od nas w piaczidziessiath hriwien — tho bi yemu thakoze dathi Kudzieui, a v Kudzia bi yemu wziathi przeciwi themu takoze thry szela: Kudziewczy, a nasse pridanie Czorny Ostrow, a Mikithincze. I my na tho ym przizwolili thimy szely myenyathi sie, a na pothwerzenie sie naszey hramothei pieczacz naszu welili yessmu przywiessithi, sthoze ym dzierzathi tho wieczno a ny-³⁾ kym nie porussono. Pissan w Skalie w ssobotha miesziancza septembra wtorego indicta trzeciego w letho 6933.

My wielki kniaz Witold daly iessmo szwuyu²⁾ naszu hramothu⁴⁾ Kudziewi na tho, stho sie zhovorily miezi szoboyu z Mikolaiom Biedrzichowiczom sely szie myeniathi: Kudziewi Biedrzichowiczom dathi bi Biedrzichowyczu thye sela — Kudziew, a nasse pridanie Czorni ostrow, a Mikitincze, a v Biedrzichowicza by yemu wziathy przeciwi thomu thakoss the sela: Olchowicz, a Sutrimiencki, a trzecie selo

¹⁾ З індикт 6933 р. властиво відповідає 1425 року, але при вересневім численню се буде вересень нашого 1424, що потверджує й означенне — 2 вересня в суботу.

²⁾ читай: siuiu. ³⁾ помилкою: my. ⁴⁾ помилкою: bromathu.

Mieleyewczy, stho maieth od nass w pianczidziessiath hriwien. Y my tho ym przesswolyly themii szieli mieniathi ssie, a na potwierdzenie ssei nassei hramothi pieczacz nassie wielily yesmo przywiessithi, stoze ym dzierzathi tho wieczno a nykim nie porussono. Pyssan w Skalye w sobothu miessiancza septembra wtoroho indictu trzeczieho w lietho sesczthissiecznoie dziewienecz seth tridczath y trzeczieho.

Грамоти потвержені були кор. Жигимонтом Августом в р. 1533. З ревізії прав 1564 р. — Кор. Метрика моск. арх. м. спр. IV В. кн. 17 л. 198.

XXI.

Ягайло переносить с. Кутновичі в землі Холмській на німецьке право, з виключенням лише схизматиків, 20 мая 1427 р.

In nomine Domini. Amen etc. Nos Vladislaus rex Poloniae etc. significamus etc., quomodo ad instantes petitiones nobilis Annae relictae olim Walcosch de Puthnowicze (!) et Stanislai filii villam ipsorum Kuthnowicze in terra Rus-iae et districtu Chelmensi sitam, prout in suis metis et granciciis longe, late et circumferencialiter est distincta ab antiquo et limitata, de iure polonico, ruthenico et quouis alio in ius theutonicum, quod maidemburgense dicitur, transferimus perpetuo duraturum, remouentes ibidem omnia iura polonica, ruthenica, modos et consuetudines universas, quae ipsum ius theutonicum plerumque consueuerunt et sunt solitae perturbare. Eximimus insuper, absoluimus et perpetuo liberamus scultetum ac omnes et singulos emethones et incolas villae praedictae ab omni iurisdictione et potestate omnium regni nostri palatinorum, castellanorum, woiewodarum, dignitariorum, iudicum, subiudicum caeterorumque officialium et ministerialium eorundem. ut coram ipsis aut ipsorum aliquo pro causis tam magnis quam paruis, puta furti, incendii, homicidii et membrorum mutilatione seu quibusuis aliis enormibus excessibus citati minime respondebunt nec aliquas penas soluere tenebuntur, sed emethones et incolae villae praedictae coram suo sculteto, qui pro tempore fuerit, scultetus vero coram praefata Anna et Stanislao aut ipsorum successoribus legitimis aut coram nobis vel iudice nostro generali, dum tamen per nostram literam sigillo nostro sigillatam euocati fuerint et citati, et hoc si in reddenda iusticia negligentes fuerint et remissi, tunc non aliter quam suo iure maidemburgensi memorato de se querulantibus respondere sint asstricti. In causis autem criminalibus et capitalibus superius expressatis (!) memorate villae sculteto pro tempore existenti in metis et granciciis iudicandi, sentenciandi, plectendi, condemnandi et puniendi damus et omnimo-

dam concedimus tenore praesentium facultatem, prout hoc ipsum ius theutonicum in omnibus suis punctis, articulis, sentenciis, condictionibus et clausulis postulat et requirit, iuribus tamen nostris regalibus in omnibus semper saluis. Scismaticis tamen sanctae romanae ecclesiae obedientiam non profitentibus penitus exclusis et exceptis, quos in suis iuribus et consuetudinibus perpetuo volumus permanere. Actum et datum in Leopoli feria tertia post festum sancte Zophiae 1427, praesentibus etc. Ad relationem venerabilis Stanislai Czyolek elect. posn., r. P. vicecancellarii. Per ducem Mithconem relatio est facta vicecancellario.

З ревізії прав 1564 р. — Кор. Метрика моск. арх. м. спр. кн. 17 л. 276 в.

XXII.

Витовт записує слугі своєму Волосу на селищу Волоска в Бакотській волости 100 кіп півгрошків руських, 20 лютого 1430 р.

My wieliki kniaz Vitowd dali iesmi sludze swemu Wolosowi selisce na umie Woloska a dworziszcza na rzecze Kaluse Pesecz y Kamienna Kucza w ziemi Podolskiey, w wolosci Bokotskiei, a zapissalizmy iemu na thei seliszcza sto kop poluchroskow ruskiei liczbi, a koli bichom libo samy hotili tey seliszcza w Wolosza odniathi ili komu prziswolili bichom wikupiti, thedi y maiem libo sami zaplatiti iemu za ti seliszcza, a libo toth komu przizwolili esmo perwey sto kop dati poluchroskow ruskiei liczbi, toz odniati. Pisan Wilnie fewrakilia dwadziaty pod lite rozestwa christowa thisziazcznecho osmdziesiatycho tridcziatycho.

З книги ревізії прав 1564 р. — Кор. Метрика моск. арх. м. спр. IV. В кн. 17 л. 61 в.

XXIII.

Кор. Володислав позволяє Райдонію з Винник осадити с. Лукавицю в пов. Самбірським і надає йому війтійство в ній, 21 марта 1430 р.

In nomine Domini. Amen. Ad perpetuam rei memoriam. Ne error obliuionis gestis sub tempore versantibus in posterum pariat detrimenta, alta regum et principum decreuerunt consilia ea litterarum apicibus et te-tium annotatione perhennari. ne lapsu temporis euanescat (!). Proinde nos Wladislaus Dei gratia rex Poloniae necnon terrarum Cracoviae, Sandomiriae, Syradiae, Lancitiae, Cuiaviae Lithwaniaeque princeps supremus, Pomeraniae Russiaeque dominus et haeres, significamus tenore praesentium quibus expedit universis, praesentibus et futuris, praesentium notitiam habituris, quomodo cupientes terras no-

stras Russiae per locationem hominum facere populosas, ut inde per amplificationem hominum crescant nobis bona pariter et honores de prouidentia et discretione, proinde Raidoni de Vinniki nostri fidelis considerantes confidentes (!), sibi vil'am locandam in fluuio Lukavicza vulgariter nuncupato et eodem vocabulo Lukavicza nuncupandam in terra Russiae et districtu Samboriensi sitam de quinquaginta laneis agrorum seu quotquot de eisdem ibidem poterit collocare, iure teutonico maideburgensi plenam damus et omnimodam tenore praesentium concedimus facultatem. Ratione cuius locationis praedicto Raidoni et suis successoribus legitimis scultetiam ibidem iure haereditario in perpetuum tenendam, vendendam, alienandam, commuttandam, nostro tamen super hoc consensu speciali requisito, et ad usus beneplacitos conuertendam damus, donamus. confirmamusque praesentibus et largimur donatione irrevocabili perpetue et in aeuum, adiicientes sibi et suis successoribus legitimis ad dictam scultetiam tres laneos liberos agrorum, unam tabernam, et de quolibet artificio vnum artificem, sextum denarium de censu. tertium denarium de qualibet re iudicata, molendinum quoque et piscinam in loco quo poterit in eadem villa, prout se ad longum extenderit, dempto loco aptiore pro molendino nostro, quem capitaneus noster modernus elezerit, praefatos Raidoni sculteto (!) pro se et suis successoribus legitimis conseruet et reparabit. Adiuugimus etiam ibidem pro ecclesia unum laneum agrorum construenda et duos laneos pro expulsionem pecoris et peccudis, ad pasena, quem scziegni vulgo nuncupantur. Ratione cuius donationis praefatus Raidom et sui successores nobis et posteris nostris in duobus equis cum duabus ballistis ad quamlibet expeditionem generalem seruire tenebuntur. Eximimus insuper et perpetuo liberamus in (!) regni nostri pallatinorum, castellanorum, capitaneorum, iudicum, subiudicum ceterorumque officialium et ministerialium eorundem, ut coram ipsis, vel coram aliquo pro causis omnibus tam magnis quam paruis, puta furti, homicidii, incendi et membrorum mutilatione, seu quibusuis aliis excessionibus citati minime respondebunt nec aliquas paenas soluere tenebuntur, sed incolae villae praedictae coram suo sculteto, scultetus vero coram nobis, vel iudicio nostro generali, dum per [i]t[er]ram nostram, sigillo nostro sigillatam, euocatus fuerit et citatus, tunc non alio iure nisi suo iure maideburgensi de se quaerulantibus respondere sit astrictus. In causis autem capitalibus et criminalibus superius expressis sculteto pro tempore existenti iudicandi, sententiandi, plectendi, puniendi plenam damus et omnimodam concedimus libertatem atque facultatem, prout hoc ipsum ius thephtonicum maideburgense in omnibus suis punctis, conditi conibus, articulis et lausulis postulat et re-

quirit. Et universis kmethonibus villae eiusdem a censu nostro et quibusvis aliis solutionibus ac laboribus viginti annorum spatium continue se sequentium plenam damus et omnimodam concedimus libertatem; qua elapsa kmetones villae praedictae de quolibet laneo per vnam marcarn communis monetae et numeri polonicalis consueti et alias contributionum et fumalium nostrorum exsolutiones¹⁾ more aliarum villarum nostrarum districtus Samboriensis et quatuordecem dies labores, vbi necessitas exigerit, singulis annis nobis et successoribus nostris soluere et explere sint astricti — harum, quibus sigillum nostrum est appensum, testimonio litterarum. Actum in Noua Ciuitate feria tertia proxima post dominicam Oculi anno Domini millesimo quadringentesimo tricesimo, praesentibus reverendis in Christo patribus dnis Ioanne archiepiscopo leopoliensi, Zbigneo crac. episcopo, necnon magnificis strenuisque Nicolao de Michalow pallatino sandomiriensi, Alberto Molski succamerario lancieni, Paulo de Bugmalozyze cracoviensi et Ioanne Sprolsk (!) sandomiriensi — iudicibus terrestribus, tēstibus circa praemissa. Datum per manus reverendi in Christo patris domini Ioannis episcopi wladislauiensis, cancellarii regni et Wladislai de Oporow decretorum doctoris, praepositi sancti Floriani ante Crac., regni Poloniae vicecancellarii, sincere nobis dilectorum.

З книги грамот Самбірського староства — Кор. Метр. моск. арх. мін. справ. IV. В. кн. 22 л. 433 в.

XXIV.

Ягайло запишує шл. Жеготі з Лечковець 30 грив. на с. Шаравці в пов. Камінецькім, 14 лютого 1431 р.

Wladislai regis Poloniae etc. super summam triginta marcarum monetae et numeri polonicalium, 48 gr. in marcarn quamlibet computando, nobili Zegothae de Leczkowcze ratione seruitiorum in et super villa nostra Scharawka et (!) terra Podoliae et districtu Smotricensi sita inscriptam et donatam, quam quidem villam praedictam cum omnibus et singulis ipsius utilitatibus etc. idem Zegotha tenebit, habebit et pacifice possidebit, ad exolutionem usque summae praefatae, hoc tamen signanter expresso et incluso, quod idem Zegotha in terra Podoliae propter defectum hominum residenciam faciat personalem ibique circa expeditiones domesticas et alias, si eas fieri contingerit, obsequi nobis cum omnibus subditis nostris tenebitur et debet, dationesque, contributiones et labores, quibuscunque vocentur nominibus, quae anteces-

¹⁾ В книзі: exolutionis.

soribus nostris possessoribus Podoliae solui solitae fuerant, nobis per emethones et incolas villae praedictae efficaciter persoluantur. Datum Sandomiriae feria quarta cinerum 1431. Relatio venerabilis Wl. de Opporow r. P. vicecancellarii. Lectum per Albertum de Zichlin r. P. vicecancellarium.

З ревізії прав 1564 р. — Кор. Метрика москов. арх. мін. справ. кн. 17 л. 172 в.

XXV.

Ягайло записує шл. Станиславу, служебнику старости скальського, 30 гр. на с. Покляках в пов. Скальськiм, 14 лютого 1431 р.

Vladislai regis Poloniae etc. super sumam triginta marcarum pecuniae monetae et numeri polonicalium, 48 gr. in marcam quamlibet computando, nobili Stanislae, familiari Ianussii Kierdyowicz, capitanei scalensis, ratione seruitiorum tempore gverrarum in partibus Podoliae exortarum per eundem factorum in et super villa nostra Poklyaky in terra Podoliae et districtu Scalensi sita, inscriptam et donatam. Quamquidem villam Poklyaki cum omnibus et singulis ipsius utilitatibus, fructibus etc. et universis pertinentiis ad exolutionem usque summae praefatae tenebit et possidebit, hoc autem signanter expresso, quod idem Stanislaus propter defectum hominum in terra Podoliae praedicta residenciam faciat personaliter ibique circa expeditiones domesticas et alias, si eas fieri contingerit, nobis cum omnibus subditis obsequi tenebitur et debeat. Daciones, contributiones et labores, quibuscumque vocitentur nominibus, quae antecessoribus nostris, possessoribus Podoliae solui solitae¹⁾ fuerant, per emethones et incolas villae praedictae efficaciter exoluantur. Datum Sand. feria quarta Cinerum 1431. Relatio venerabilis de Opporow r. P. vicecancellarii. Lectum per Albertum de Zichlin r. P. vicecancellarium.

З ревізії прав 1564 — Кор. Метрика моск. арх. мін. справедл. IV. В кн. 17 л. 182 в.

XXVI.

Ягайло надає Ванчі Волоху з синами с. Турку в Самбірськiм повіті, 27 червня 1431 р.

In nomine Domini. Amen. Ad perpetuam rei memoriam sempiternam. Ne error oblivionis gestis sub tempore versantibus in poste-

¹⁾ В книзі натомість два рази: soliti solitae.

rum pariat detrimenta, alta regum et principum decreverunt consilia ea literarum apicibus et testium annotatione perhennari, ne lapsu temporis evanescent, proinde nos Wladislaus Dei gratia rex Poloniae, necnon terrarum Cracoviae, Sandomiriae, Syradiae, Lanciciae, Cuaviae, Lithuaniae princeps supremus, Pomeraniae Russiaeque dominus et heres etc., significamus tenore presentium, quibus expedit universis, presentibus et futuris, notitiam presentium habituris, quomodo inspectis fidelibus obsequiis, quibus Vancza Valachus cum filiis suis Chodkone, Iwancone et Zankone a nonnullis presentibus nobis hostiliter occurrentibus nos et regnum nostrum precavendo complacuit et aucto fidelitatis studio prestancius in futurum poterit complacere, horum intuitu ipsum cum pueris suis predictis gratiae nostrae praerogativa consolari cupientes, sibi dictisque filiis suis et eorum legitimis successoribus villam nostram Turka, in terra Russiae et districtu Samboriensi super fluvio Striy in metis Hungariae sitam, cum silvis, mericis, boris, mellificiis, agris, campis, pratis, fluminibus, lacubus, piscinis, piscaturis, aquis et aquarum praedictarum decursibus, venationibus et aucupationibus, molendinis et emolumentis, utilitatibus, redditibus, censibus, proventibus, attinentiis, pertinentiis et obventionibus universis prout in suis metis et graniciebus, puta ad¹⁾ Item loco arboris vulgariter nuncupato sursum et quodam vado vulgariter Brod proximo campo Issay dicto deorsum dictae hereditatis et sursum Item et vadium premissum, ad prefatam villam spectabant ab antiquo, alias prout longe lateque et circumferentialiter praedicta villa Turka ab aliis villis et vastitatibus est limitata et distincta, prout etiam eandem soli tenuimus et habuimus, damus, donamus, inscribimus presentibus et largimur donatione perpetua et in aevum per ipsum Vancza et pueros suos eorumque legitimos successores habendi, tenendi, utifruendi et pacifice perpetuis temporibus possidendi, necnon vendendi, commutandi, obligandi, alienandi ad ususque eorum beneplacitos convertendi, prout ipsis melius et utilius videbitur expedire, iuribus tamen nostris regalibus et contributionibus semper salvis. Ratione cuius donationis idem Vancza cum filiis suis, ipsorum successoribus legitimis ad quamlibet expeditionem cum quattuor sagittariis in equis decentibus nobis et nostris successoribus servire tenebuntur et debebunt — harum, quibus sigillum nostrum est appensum testimonio litterarum. Actum in Medica feria quarta infra octavas sancti Ioannis Baptistae anno Domini millesimo quadringentesimo tricesimo primo, praesentibus reverendis in Christo patribus dominis Ioanne leopoliensi

¹⁾ Так в облаті оригіналу, в potwierдженню аб.

archiepiscopo et Ioanne episcopo chelmensi, necnon magnificis strenisque Alberto Molski castellano lancieni, Ioanne marschalco regni Poloniae, Dobkone Sprowski subcamerario Russiae et Nicolao Chrzastowski gladifero cracoviensi et capitaneo sanocensi aliisque pluribus fidedignis. Datum per manus reverendi patris domini Ioanni episcopi vladislaviensis cancelarii et venerabilis Vladislai de Opporow derectorum doctoris, praepositi lancieni et sancti Floriani ante Cracoviam, vicesancellarii regni Poloniae, sincere nobis dilectorum.

Грамоту сю потвердив кор. Володислав 1444, на прошенне Zanko et Chodko fratres germani Valachi advenae de Hungaria; в потвердженню 1519 і 1550 р. вписано її 1633 р. до книг земських перемиських на жаданне дідичів с. Турки: Івана Терлецького, Василя й Івана Яворських — Львів краєв. архив, кн. зем. перем. 156 с. 328. Разом з тим предложили вони до вписання і оригінал грамоти — тамже с. 347.

XXVII.

Ягайло записує шл. Якобу de Iaczko 40 грив. на с. Рункушівцях в пов. Бакотськїм, 18 грудня 1431 р.

Vladislai regis Poloniae super summam 40 marcarum numeri et monetae polonicalium, 48 gr. in quamlibet marcam computando in et super villa nostra Rumcuszowcze, in terra Podoliae et districtu Bacotensi sita, nobili Iacobo de Iaczko¹⁾ pro fidelibus seruitiis, quibus maiestati nostrae hys temporibus gwerrarum in terra Podoliae vrgentium placere meruit, inscriptam, donatam. Quam quidem villam Rumkoszowcze²⁾ praefatus Iacobus et sui successores legitimi cum omnibus et singulis utilitatibus et proventibus videlicet censibus, redditibus, agris, campis, pratis, piscinis, syluis etc. et quibusvis obvencionibus tam longe lateque ac circumferencialiter, prout ab antiquo est limitata et distincta, tenebunt, habebunt et possidebunt pacifice tamdiu, quousque dictae 40 marcae sibi aut successoribus suis per nos aut successores nostros fuerint persolutae integraliter et ex toto; quibus solutis eiusdem villae possessio ad nos et successores nostros reddere debet pleno iure, hoc etiam addito specialiter et expresso, quod idem Iacobus in terra Podoliae praedicta residentiam faciat personalem, alias sibi ad tenendas praesentes nostras inscriptiones minime obligaremur. Datum in Niepolomicze feria 3 ante festum beati Thomae apostoli 1431, iuribus etiam

1) або: Iaczko. 2) В книзі: Ramkoszowcze.

nostris regalibus in omnibus semper saluis. Dnus rex per se. Lecta per Albertum de Zichlin r. P. vicecancellarium.

З ревізії прав 1564 р. --- Кор. Метрика моск. арх. мін. справедл. IV. В кн. 17 л. 58 х.

XXVIII.

Ягайло записує шл. Жидовському 50 грив. на с. Ольховці, в Камінецькім пов, 21 марта 1433 р.

Vladislaus, rex Poloniae etc. Quomodo considerantes merae fidelitatis studiosa obsequia, quibus nobilis Zidowska maiestati nostrae complacuit et complacere poterit aucto fidelitatis¹⁾ praestantius in futurum, horum intuitu cupientes ipsum gratiarum nostrarum prosequi favoribus et ad obsequia nostra reddere promptiorem, sibi in et super villa nostra Olchowiecz, in terra Podoliae et d' strictu Camenecensi sita, quinquaginta marcas monetae numeri et ponderis polonicalium, 48 gr. in quamlibet marcam computando, dedimus, donauimus, inscripsimus et praesentium tenore damus, donamus, inscribimus per eundem tenendam, habendam, utifruendam et pacifice cum omnibus et singulis eiusdem villae utilitatibus, fructibus, censibus, redditibus, attinentiis, pertinentiis, coherentiis, appendiis et obventionibus universis possidendam tamdiu, quousque sibi aut successoribus ipsius dictae 50 marcae per nos aut successores nostros persolutae fuerint integraliter et ex toto; quibus solutis dictae villae possessio ad nos aut successores nostros redire et reuerti debet pleno iure, hoc etiam addito specialiter et expresso, quod idem Zidowska in terra Podoliae circa defensionem terrae eiusdem residenciam faciat personalem, iuribus tamen nostris regalibus in omnibus semper salvis. Datum in Nova Civitate feria sexta post dominicam Oculi 1433. Insuper si alicui alteri per prius villam suprascriptam in-crisimus, volumus, quod praesens inscriptio effectum non sorciatur. Relatio et subscriptio non est.

До ревізії прав 1564 р. грамота була представлена Ярмолинськими — Кор. Метрика москов. арх. мін. справедл. IV. В кн. 17 л. 134 в. В книзі виразно: Zidowska, і также виразно говорять ся в мужеськім роді; правдоподібно іде мова про мушину.

¹⁾ Пропущено: studio.

XXIX.

Ягайло запишує шл. Матвію Шилохосту 40 грив. на с. Кужелевій в пов. Бакотськiм, 26 марта 1433 р.

Wladislaus Dei gratia rex Poloniae Litwaniaeque princeps supremus et heres Russiae etc. significamus tenore praesentium quibus expedit universis, quomodo considerantes mere fidelitatis studiosa obsequia, quibus nobilis Mathias Schilochost fidelis noster dilectus maiestati nostre complacuit et complacere poterit aucto fidelitatis studio prestancius in futurum, horum intuitu cupientes ipsum graciaram nostrarum prosequi fauoribus et ad obsequia nostra reddere promptiorem, sibi in et super villa nostra Kuzelowa, in terra Podoliae et districtu Bapocensi sita quadraginta marcas monete et numeri et ponderis polonicalium, quadraginta octo grossos in marcam quamlibet computando, dedimus, donauimus, inscripsimus et tenore praesencium damus, donamus, inscribimus per ipsum tenendam, habendam, utifruendam et pacifice cum omnibus et singulis eiusdem ville utilitatibus, censibus, redditibus, attinenciis, pertinenciis, coherenciis, appendiis ac obvencionibus universis possidendam tandiu, quousque sibi aut successoribus ipsius dicte quadraginta marce fuerint integraliter et ex toto per nos aut successores nostros, quibus persolutis dictae ville possessio ad nos et successores nostros reddere et reuerti debet pleno iure, hoc etiam adiecto specialiter et expresso, quod idem Mathias in terra Podoliae propter defensionem terrae eiusdem residentiam faciat personalem, iuribus tamen nostris regalibus et stacionibus pro nobis reservatis, — harum quibus sigillum nostrum praesentibus est subappensum. Datum Mechoviae feria quinta proxima post festum annunciacionis anno Domini millesimo quadringentesimo tricesimo tercio. Dominus rex per Ioannem Odrowaz nottarium. Lecta per Albertum de Zichlin r. P. vicecancellarium.

З ревізії прав 1564 р. — Кор. Метрика моск. арх. мін. справедл. IV. В кн. 17 л. 10.

XXX.

Кор. Володислав запишує шл. Замбончу 30 гр. на с. Супронківцях в Камінецькiм повіті, 25 вересня 1436 р.

Vladislaus rex Poloniae etc. Quomodo volentes nobilem Schischea Zambancz vocatum fidelem nostrum pro suis serutiis nobis fideliter impensis reddere consolatum et efficere in posterum ad seruitia nostra continuanda amplius obligatum, sibi in et super villa nostra Suprinzowcze in districtu Camenecensi iacenti triginta marcas monetae et

numeri polonicalium, 48 gr. in quamlibet marcam computando, damus, donamus et inscribimus per praesentes per ipsum omnibus fructibus, censibus, redditibus et obvencionibus universis habendum, tenendum et pacifice possidendum tamdiu, quousque sibi vel suis successoribus praefate 30 marcae fuerint plenarie exolutae; quibus exolutis dictae villae possessio ad nos reuertetur pleno iure, ita tamen, quod in eisdem bonis tenebitur residenciam facere personalem, sed neque eadem bona vendere aut permutare poterit sine consensu nostro speciali, et alias si non resideret personaliter ibidem aut ipsa bona venderet vel commutaret, tunc eadem bona absque cuiusvis pecuniae solutione ad nos redirent ipso facto, iuribus etiam nostris regalibus semper saluis. Datum in Grodek feria tertia post Mathei evangelistae 1436. Ad relationem mag. Ioannis de Conieczpolie r. P. cancellarii.

З ревізії прав 1564 р. — Кор. Метрика моск. арх. мін. справед. IV. В кн. 17 л. 152 в.

XXXI.

Кор. Володислав записує шл. Яну Слабощу 40 гр. на с. Ушиці в Бакотськiм повіті, 3 жовтня 1436 р.

Vladislai regis Poloniae. Quomodo volentes nobilem Ioannem alias Slabossium minore(m) fidelem dilectum pro suis seruitiis, quibus se nobis gratum reddidit, facere consolatum et in posterum ad seruicia nostra ampliora efficere obligatum, sibi in et super villa nostra Vschi-cza in terra Podoliae et districtu Bachotensi et fluuio Niestr sita quadraginta marc. monetae et numeri polonicalium, 48 gr. in quamlibet marc. computando, damus, donamus, inscribimus et largimur gratiose per praesentes per ipsum Ioannem Slabossium in eisdem quadraginta marcis cum omnibus utilitatibus, fructibus, censibus, redditibus et pro-uentibus universis ad eandem hereditatem seu villam spectantibus habendum; tenendum, utifruendum pacifice et quiete possidendum tamdiu, quousque sibi aut suis successoribus praefatae 40 marc. ad plenum fuerint persolutae; quibus exolutis dicte villae possessio realis ad nos et successores reuertetur pleno iure, ita tamen quod praelibatus Ioannes Slabossius in dictis bonis residenciam faciet personalem sed neque eadem bona poterit vendere aut permutare quoquomodo sine nostro consensu speciali. Et in casu quo ibi non residet personaliter aut ipsa venderet vel permutaret aliquomodo praeter nostrum consensum, tunc ex eo ipsa bona sine cuiusvis pecuniae solutione ad nos et successores nostros redirent ipso facto, iuribus etiam et stacionibus nostris in omnibus semper saluis. Datum in Grodek feria tertia ante s. Stanislai

in autumnno 1436. Relatio dni Ioannis de Conieczpolie r. P. sanc.
Lectum per Albertum de Zichlin r. P. vicecanc.

З ревізії прав 1564 р. — Кор. Метрика моск. арх. мін. справед.
IV. В кн. 17 л. 59 в.

XXXII.

Кор. Володислав записує шл. Домарату 40 грив. на с. Балиній
в Смотричеськім повіті, 15 падолиста 1436 р.

Vladislaus rex Poloniae etc. Quomodo volentes nobilem Domarathium de Slathkow fidelem dilectum pro suis seruiciis, quibus se nobis reddidit gratum, facere consolatum et in futurum ad obsequia nostra ampliora efficere obligatum, sibi in et super villa nostra Balina, in terra Podoliae et districtu Smotricensi sita, quadraginta marcas monetae et numeri poloncialium, 48 gr. in marcam quamlibet computando, damus, donamus, inscribimus et largimur gratiose per presentes per ipsum Domarathium in eisdem quadraginta marcis cum omnibus et singulis utilitatibus, fructibus, redditibus, censibus et prouentibus universis ad eandem villam seu haereditatem spectantibus habendum, tenendum, utifruendum, pacifice et quiete possidendum tamdiu, quousque dictae quadraginta marcae sibi aut suis successoribus per nos aut nostros successores ad plenum fuerint persoluite; quibus exolutis dictae villae possessio realis ad nos et nostros successores reuertetur pleno iure, ita tamen quod praelibatus Domarath in eisdem bonis seu terra Podoliae residenciam faciet personalem, sed neque eadem bona poterit vendere aut permutare quoquomodo sine consensu nostro speciali. Et in casu quo ibi personaliter non resideret aut ipsam venderet aut commutaret aliquomodo praeter nostrum consensum, tunc ex eo ipsa bona sine cuiusuis pecuniae solutione ad nos et nostros successores redirent et redire debent ipso facto, iuribus etiam et stacionibus nostris in omnibus semper saluis. Datum Cracoviae feria quinta post festum sancti Marthini 1436. Ad relationem dni Clementis de Strzelcze castellani be-censis et tutoris regii terrae Crac.

З ревізії прав 1564 р. — Кор. Метрика моск. арх. мін. справед.
IV. В кн. 17 л. 100 в.

XXXIII.

Шл. Оначко й Дрой продають дворище Шепелівське в с. Дарови-
чах шл. Петру Гроховському, 31 падолиста 1438 р.

Nos Odrowasch de Sprowa palatinus Russiae generalis et Paulus
de Zamyechow subiudex premisiensis significamus tenore presentium

quibus expedit universis, presentibus et futuris, presentium notitiam habituris, quomodo dum die infrascripto colloquio generali terrestri premisliensi celebrato dignitariis nobis iunctis presidebamus, tandem venientes nobiles Onaczko et Droy, fratres duo germani, sani mente et corpore existentes, non compulsi nec coacti bonaque deliberatione prehabita, sponte et libere curiam ipsorum hereditariam alias dworzysko Sczepyelyowskye dictam cum molendino, taberna et omnibus iuribus et adiacentiis in villa Darowycze et omnia, quae ibi iure hereditario habuerunt et possederunt, nobili domino Petro de Grochowcze iudici praemisliensi et suis posteris pro centum marcis monetae et numeri polonicalium consuetorum, in quamlibet marcam quadraginta octo grosos computando, perpetuis temporibus vendiderunt et resignaverunt realiter et cum effectum, nosque ipsorum Onaczkonis et Droy fratrum iuribus et munimentis conspectis iuxta per (!) vetustum et antiquum morem in et super eadem bona confectis et ex speciali commissione regiae maiestatis nobis in hac parte concessa huiusmodi resignationem bonorum premissorum, curiae, molendini, tabernae fiendam admisimus, indulgimus et consensimus ac admittimus, indulgimus et consentimus per presentes. Quam quidem curiam cum molendino et taberna aliisque obventionibus universis, ad ipsa quomodolibet pertinentibus, predictus dominus Petrus iudex cum suis posteris tenebit, habebit, possidebit et utifruetur, commutabit, donabit et in usus suos beneplacitos convertet, prout sibi et suis melius et utilius videbitur expedire. Promiserunt itaque prelibati duo fratres predictum dominum Petrum iudicem praemisliensem in possessione curiae, molendini et tabernae dictorum ab omnibus vexationibus et impedimentis more solito terrestri protegere et tueri, — harum, quibus sigilla nostra presentibus sunt appensa testimonio litteram. Datum Praemisliae feria secunda post festum sanctae Catherinae . . . millesimo quadringentesimo tricesimo octavo . . . is et nobilibus dominis Nicolao de Wysznycze C. . . sliensi, Fredrano de Plyszowycze, Ioanne de Msczu . . . ne de Mathkowycze, Michaele de Wapnow, Iusk . . . awkoski et aliis pluribus fidedignis testibus ad premissa.

Грамоту сю в копії виданий з перемиської латинської консісторії прийнято в р. 1591 до книг земських перемиських, на жаданне Адама Купятницького — Львів. краєв. архив кн. зем. перем. 159 с. 887 (копія оригінальна, kropkami означені видерті слова). Порівняти записку про сю продажу в Akta gr. i ziem. т. XIII ч. 7232.

XXXIV.

Кор. Володислав записує Фрідріху Бучацькому 300 грив. на Чорногородеськім старостві за забрані річи, 6 лютого 1440 р.

Vladislaus Rex Poloniae etc. Quia in ardua nostra necessitate, qua muneribus pro hospitibus donandis indignimus, a genoroso Dzierzichone de Buczacz, Castri Rubri capitaneo, milite nostro dilecto fideli, unum pallium sericeum auro intextum cum pelibus subductum, migal . . . duas, schubas sabelinas duas, marszczonczone(m) unum sabelinum et alium mardurinum, duos thorlovenes mardurinos, unum stamen sericeum, unam kywerum, triplices cirotocas castorinas auro infornatas et octuaginta pelles sabellinas recepimus pro tricentis marcis monetae et numeri polonicalium, in regno communitater currentium, 48 gr. in marcam computando, de quibus quidem 300 marcis praedictis Dzierzichonem certum facere et reddere cupientes et securum, sibi et suis sucessoribus in et super Castro Rubro nostro, villis et toto districtu, ad ipsum castrum ab antiquo spectanti et prout ipsum a nobis in certa pecunia obtinet, sicut in aliis litteris desuper confectis continetur, easdem 300 marcas inscripsimus, assignauimus et demonstrauius inscribimusque, assignamus et largimur tenore praesentium mediante per ipsum Dzierzichonem et ipsius successores in eisdem trecentis marcis cum omnibus censibus, utilitatibus, fructibus etc., ac quibuscunque pertinenciis et obuentionibus universis, ad praedictum castrum et villas ab antiquo spectantibus, habendum, tenendum, uti fruendum, pacifice et quiete possidendum tamdiu, donec praedictae trecentae marcae fuerint exolutae etc., stacionibus et iuribus nostris regalibus semper saluis. Praeterea praefato Dzierzichowi in districtu Castri Rubri praedicti ab omnibus emethonibus exactionem¹⁾ pecuniae vulgariter poradne et donationem frumentorum vulgariter sep exigendi et tollendi plenam et omnimodam praesentibus damus et concedimus facultatem per ipsumque thezauris nostris praesentandam, sed dum nos aliquem nostrum notarium aut alium certum nuncium familiarem nostrum pro eadem exigenda exactione ibi transmittere et dirigere contingat aliquo anno, illi istam²⁾ facultatem exigendi praefato aliquo Dzierzichowi volumus penitus esse subtractam et amotam tamdiu, donec per ipsum notarium aut certum familiarem nostrum aliquo exigi videbuntur²⁾ et leuari. Datum Cracovie ipso die beathae Dorothae 1440. Ad relationem Ioannis de Conieczpolie r. P. cancellarii.

З ревізії прав 1564 р. — Кор. Метр. арх. мін. справ. VI В. кн. 17 л. 166.

¹⁾ В книзі: exactiona з дальшим означенем скорочення. ²⁾ Не читге.

XXXV.

Кор. Володислав подтвержує за Петром Одровонжом села на Поділю, надані йому Ягайлом, 1 марта 1440 р.

In nomine Domini. Amen etc. Nos Vladislaus tercius rex Poloniae significamus etc., quomodo magnificus Petrus Odrowasch de Sprowa palatinus leopoliensis, nobis sincere dilectus, coram nobis et nostro consilio litteram serenissimi principis domini Vladislai olim regis Poloniae progenitoris nostri charissimi, sigillo suo mediocri sigillatam, donationis perpetuae in personam suam et suorum successorum scriptam produxit et monstravit super villis Schatanow et aliis villis ad ipsam pertinentibus scilicet Iablonow, Striowa, Postoloweze et Gorczowka ac etiam villa Znikowcze cum aliis villis ad eam pertinentibus vcl. Grzineczka, Bessukowicze, Miezakow, Squarnicze et alias Nyssni Mukarow et curia alias Bogathego Iacussa Dwor[is]jeze dicta in districtu Smotricensi et alia villa Czesschi in districtu Laticzoviensi et terra Podoliae sitis, petens nostram attente et diligenter maiestatem, quatenus de nostra in nata benignitate sibi dignaremur approbare et innouare gracie donationem praefati progenitoris supradictam, offerens se nobis tanto praestantius et fidelius seruiturum, quando nos sibi magis sentiret beniuolos¹⁾ in exauditione suae supplicationis. Ita iuste nos igitur habito super ista re consilio et tractato maturo cum consiliariis nostris huius regni nostri Poloniae, intelligentes petitionem suam iustam et legitimam esse nobisque aut nostris dominiis in nullo penitus derogare ob multa quoque merita et fidelitatis studia, quibus ipse Petrus palatinus maiestati nostrae multipliciter placere studuit et ab²⁾ studio praestantius poterit placere in futurum, praefatam donationem progenitoris nostri approbantes innouamus, denouoque praelibato Petro, palatino leopoliensi, aut suis veris et legitimis heredibus et successoribus supradictas villas Schatanow et alias villas ad ipsam pertinentes etc. ac etiam villam Zinkowcze cum aliis ad eam pertinentibus etc., prout in suis metis seu limitibus longe, late et circumferencialiter sunt limitatae et distinctae, etiam cum aliis villis inter metas earundem villarum erectis et locatis aut in futurum erigendis cum omnibus et singulis ipsarum utilitatibus, censibus, redditibus etc. necnon pertinentiis universis, ad easdem villas quomodolibet spectantibus, iure vero³⁾ pertinentibus, nihil pro nobis aut nostris successoribus in eisdem iuris aut dominiis relinquentes, damus, donamus, conferimus et largimur gracie per eundem Petrum palatinum ac ipsius legitimos successores et heredes possidendas, tenendas, haben-

¹⁾ Властиво: beniuolo з значком скорочення. ²⁾ Читай: аucto. ³⁾ Властиво vere з значком (veraе).

das, utifruendas, alienandas, commutandas, vendendas et in suos ac suorum successorum suos beneplacitos usus, prout illi aut illis mellius et utilius videbitur expedire, conuertendas, ita tamen, quod occasione praedictorum bonorum per se aut per alium loco sui bonum et valentem hominem in terris Podoliae propter hominum eas inhabitantium paucitatem faciat residentiam actualem. Hoc etiam specialiter expresso, quod ad quamlibet expeditionem generalem nobis et nostris successoribus ipse Petrus palatinus et sui heredes seu successores legitimi sex hastis bene locatis et duodecim sagitariis seruire tenebuntur et debebunt, in expeditionibus vero domesticis cum omnibus hominibus praedictarum villarum suarum ad bellandum valentibus tenebuntur obsequi et seruire. Actum Cracoviae feria secunda post dominicam Letare anno Dom. 1440, praesentibus etc. Datum per manus magnificorum Ioannis de Conieczpolie cancellarii et Petri Woda de Szekoczyn vicecancellarii r. Poloniae. Lectum per Albertum de Zichlin r. P. vicecancellarium.

До ревізії прав 1564 р. була передложена канцеляюм войницьким (Яном Тарновским) — Кор. метр. моск. арх. мін. справ. IV. В. кн. 17 л. 215.

XXXVI.

Кор. Софія позволяє Яковцю Волоху осадити село на ур. Радощічі, 25 марта 1441 р.

In nomine Domini. Amen. Ad perpetuam rei memoriam. Quia tunc multis errorum incommodis et dubiorum prudenter occurimus, dum gesta aetatis nostrae litterarum apicibus et testium annotatione perhennamus, proinde nos Zophia, Dei gratia regina Polloniae, significamus tenore praesentium, quibus expedit universis, praesentibus et futuris, praesentium noticiam habituris, quomodo cupientes locorum vastorum regni solitudines in usus deducere, uberioresque fructus thesauri nostri feliciter adaugere, de legalitate, industria et circumspectione Iacobi alias Iakobiecz Walachi, nostri fidelis, plurimum praesumentes, sibi campum dictum Radoszycze, in districtu et terra Sano-censi sittum, de innata nobis castitudinis clementia, damus, conferimus et libenter donamus perpetua donatione et in eum, ita tamen, quod in eodem campo villam, quocunque nomine nuncupatam, quanto melius et decentius hominum conuocatione debebit collocare. In qua quidem villa antefato Iakobyecz et suis legitimis successoribus conferimus scultetiam et largimur gratiose, damusque sibi et suae posteritati ad dictam scultetiam duos mansos liberos, quatuor hortos, in qui-

bus licebit ipsum mechanicos quos voluerit locare, unam tabernam cum horto, pro eodem molendinum, ubi voluerit, in metis villae construere et aedificare, libenter assignamus et confirmamus perpetuo possidendum. Addicimusque insuper praedicto Iakobycz prata, pascua, quaeque ibi consistunt. Concedimus etiam sculteto venandi et agitandi feras in districtu villae antefatae liberam facultatem, tali conditione adhibita et adiecta, quod de quarta parte omnium ferarum venatarum nobis aut capitaneo nostro semper tenebitur respondere. Habebit etiam scultetus in fluuio piscandi omnibus retibus potestatem, illo quoque specialiter expresso, quod quilibet emetho seu incola villae praedictae, qui armenta ouium vel caprarum possidebit, circa faestum sancti Stanislai, maii tempore, quolibet anno a quolibet cento ouium vel caprarum ratione census quinque mutones aut capriolos et tres magnos caseos soluere tenebitur et debet. Qui vero armenta ouium caprarumque non habebit, ille unum fertonem census anni circa idem faestum sancti Stanislai persoluet. A quoque censu sextus denarius sculteto, qui pro tempore fuerit, et tertius denarius de qualibet re iudicata pertinebit atque cedit. Circa faestum autem sancti Adalberti sculteto quilibet incola villae praedictae, qui armenta vel caprarum vel ouium possidebit, edum siue agnellum dabit et persoluet. Qui autem edum siue agnellum non habebit, huic in recompensam eius trium dierum laborem ad requisitionem sculteti praedicti subire et tollerare debet et erit adstrictus. Hoc non omisso, quia scultetus priusdictae villae ad quamlibet expeditionem generalem et quae fieret extra metas regni, cum arcu in equo quinque marcas valente famulabitur et seruiet, aut equum in eodem valore nostro capitaneo debet dare. Communitas autem emethonum et incolarum pro expeditionis iuuamine duodecem caseos magnos nostro capitaneo, qui pro tempore fuerit, dare sint astricti. Dum quoque ingrueret nostro capitaneo aliqua necessitas pro tuitione et defensione castris, extunc scultetus et omnes Walachi et incolae villae sepedictae eidem succurere et subsidia ministrare oportuna tenebuntur et debebunt. Eximimus etiam et perpetue liberamus scultetum et omnes incolas villae praedictae ab omni iurisdictione et potestate omnium nostri regni pallatinis (!), castellanis, capitaneis, iudicum, subiudicum, ministerialium et officialium eorundem, ut coram ipsis aut ipsorum aliquo pro causis tam magnis quam paruis citati minime sint astricti respondere, sed tantummodo emethones et incolae villae praedictae coram ipsorum sculteto, scultetus vero coram nostro capitaneo, qui pro tempore fuerit, iure eorum ruthenico duntaxat de se querulantibus respondere astricti sint et tenebuntur. Damus insuper antefato Iakobczowy liberam facultatem cum potestate scultetiam antefatam iure theuthonico locare. Quam vero

sic locatam omnibus attinentiis et prouentionibus uniuersis et iuribus, ipsum ius theuthonicum concernentibus, ipse Iakobycz et sui posteri legitimi possidebunt perpetuo et in eum. Cmethones autem ibidem qui locati fuerint, iure eodem utifruui et circa hoc ipsum ius per nos ac nostros successores, necnon et per capitaneos uniuersos reseruari debebunt temporibus euiternis, prout et ceteri sculteti villarum et cmethones in districtu territorii et terrae Sanocensis, quae fundate sunt in iure theuthonico maydeburgensi, utifruuntur et conseruantur penitus nihil diminuentes. Soluere etiam ipsi cmethones de eorum laneis more aliarum villarum in iure thetonico locatarum sint astricti census et debebunt circa faesta consueta cum stationibus, scultetus uero per nos et nostros successores et per capitaneos ad omnia debet admitti ad participandum more aliorum scultetorum in iure theuthonico comorantium euiternis temporibus et in eum — harum, quibus testimonio litterarum sigillum nostrum praesentibus est appensum. Actum et datum in castro Beczensi dominico die ipso visitationis Mariae uirginis intactae anno Domini millessimo quadringentesimo quadragessimo primo, praesentibus testibus magnificis et strenuis necnon generosis et nobilibus Ioanne de Zagorzany magistro curiae reginalis, Petro de Smolycze castellano et capitaneo sanocensi, Hincone capitaneo de Kamyen capitaneo beczensi et aliis quam plurimis fide dignis. Per manus nobilis Stephani Szpiek de Becz prothonotarii reginalis maiestatis.

Сю грамоту в королівськiм потвердженню 1470 р., данiм на прошення проuidi Borylo Махумовycz, Walachi nostri, вписано в 1580 р. до книг сяницького гроду наґжаданне шл. Грицька Оджеховського — краєв. архив кн. 319 с. 1134; разом з тим предложив він i ориґiнальну грамоту — 1132, з котрої взято кiнцеву помiту — Per manus...

XXXVII.

Кор. Володислав записує шл. Христяну з Щуковець 1200 грив. на державі Бакотській, 8 марта 1442 р.

Vladislaus Dei gratia Ungarie, P. etc. significamus tenore praesentium quibus expedit uniuersis, praesentibus et futuris, praesentium notticiam habituris, quomodo assecurantes generosum Christinum de Sezukowcze, familiarem nostrum, fidelem dilectum, de quadringentis marcis pecuniae communis polonicalis numeri consueti, in quamlibet marcam quadraginta octo grs. computando, quas sibi pro equis et aliis rebus, quas apud ipsum pro necessitate nostra recepimus, tenerur, et octingentis marcis eciam pecuniae praefate, quas eidem ratione suorum seruiciorum, nobis hic in regno nostro Ungariae per

ipsum praestitorum, quas ibi in districtu et castro Baccotha et villis Poteremcze et Burnakowcze ad ipsum districtum pertinentibus, certis nostris litteris inscripseramus, quae quidem litterae casu diffortuito sunt sibi ablate¹⁾, quas nunc cassamus et anulamus, volentesque, ut donacio nostra et debitum suum praesens ex praefato²⁾ suum sorciatur effectum, sibi praefatas pecunias tam debiti quam seruicii in praefato districtu et castro Baccotha ac villis nuper expressis inscribimus, assignamus, damus, donamus et demonstramus praesentium per tenorem tenendis, habendis, regendis, quieto et pacifice possidendis cum omnibus et singulis eiusdem districtus ac villarum praenominatarum utilitatibus, fructibus, censibus, proventibus, redditibus, iudicibus, agris, pratis, campis, pascuis, siluis, borris, gais, nemoribus, rubetis, mericis, virgultis, fluiis, fluminibus, rippis alias pobrzesze, lacubus, stagnis, piscinis, piscaturis, aquis et earum decursibus, molendinis, emolumentis, venacionibus, aucupationibus, mellificiis et aliis obuentionibus generaliter universis, quibuscunque dicantur nominibus, ad ipsum districtum et villas¹⁾ pertinentibus, tamdiu, quousque per nos ac nostros successores sibi aut suis legitimis successoribus huiusmodi pecuniae superius descriptae fuerint persoluite, quo facto possessio eiusdem districtus Bakotha et villarum expressarum ad nos et successores nostros reuertentur pleno iure, stacionibus tamen et iuribus nostris regalibus semper saluis. Hoc tamen addito, ut ibi residentiam personaliter facere teneatur — harum testimonio litterarum, quibus sigillum nostrum praesentibus est subappensum. Datum in ciuitate nostra Tarnaviensi feria quinta proxima ante dominicam Letare anno Domini millessimo quadringentesimo quadragessimo secundo. Ad relationem magnifici Ioannis de Konyeczpolie r. P. cancellarii. Lectum per Albertum de Zichlin r. P. vicecancellarium.

До ревізії прав 1564 р. предложена була Анною Радецькою — Кор. Метр. моск. арх. мін. справ. IV. В. кн. 17 л. 36 в.

XXXVIII.

Кор. Володислав надає села в повіті Теревовельським Михайлу Бучацькому, 16 серпня 1442 р.

Vladislaus (!) tercii, regis Hungarie et Poloniae etc. donatio perpetua bonorum regalium villarum Wielkie Bielie, Biali Potok, Biczkowcze, Vhecze, Lopuschno, Tudorow in fluuio Sereth et districtu Trebowliensi sitarum cum omnibus suis iuribus, dominiis, fructibus, censibus, proventibus, agris etc. generoso Machaeli alias Muzilo de Buczacz capitaneo

¹⁾ В кнззі: oblate. ²⁾ В кнззі: ex praefata(m).

snatinensi suisque legitimis successoribus ob eius multiplicia seruicia et obsequia per regem praefatum concessa, per ipsum Muzilonem eiusque heredes et successores legitimos perpetuo possidendarum, pro se tantum r. maiestas successoribusque legitimis duos gros. in dictis villis annis singulis et perpetuis temporibus sucessorum de quolibet fumo siue de qualibet curia tollendos et percipiendos, prout ipsos a caeteris baronum regni villis tollit et percipit r. m., specialiter reseruando, volentes, quod idem Muzilo suiue heredes et sucessores legitimi ratione dictarum villarum r. m. successoribusque suae maiestatis cum una hasta et duobus sagitariis ad quamlibet expeditionem generalem seruire duraturo tempore sunt astricti. Datum Budae feria sexta in crastino assumptionis Mariae 1442. Relatio dni Petri de Sczekoczin r. P. vicecancellarii. Lect. per Albertum de Zichlin r. P. vicecanc.

З ревізії прав 1564 р. — Метр. моск. арх. мин. справ. IV. В. кн. 17 л. 17 об.

XXXIX.

Кор. Володислав надає шл. Сеньку Козловському с. Діаківці й Йосипівці в пов. Камінецькім, 30 вересня 1442 р.

In nomine Domini. Amen. Ad perpetuam rei memoriam. Quotidiana docemur experientia, quia nisi ex quo (!) aeternis indigent recordiis, testibus, litterarum apicibus et sigilli munitione confirmentur, omnia subito e tauris memoriae defluunt et evanescent hac temporum mutatione disponente, proinde nos Vladislaus, Dei gratia Hungariae, Poloniae, Dalmatiae, Croatiae, Rasciae, Serviae, Slavoniae, Sirdiae, Lanciciae, Cuiaviae Lithvaniaeque princeps supremus Pomeraniaeque dominus et heres Russiae, significamus tenore presentium universis, presentibus et futuris, quomodo nobilis Szankonis Koszłowski servitiis attentis fidelibus, quibus maiestati nostrae, presertim apponendo se circa granicierum Podoliensium tuitionem hostibus complacuit et in post complacere poterit, donis nostrae adiutus munificentiae, sibi et ipsius legitimae posteritati villas et hereditates dictas Dyakowce et Iosthypowce, in districtu Camenecensi sitas, cum omni proprietate, dominio, prout ad nos pertinebant, nihil in eisdem pro nobis aut successoribus nostris reservando, cum omnibus utilitatibus, agris cultis et colendis, campis, pratis, pascuis, silvis, borris, gais, mericis, nemoribus, indaginibus, dumetis, quercetis, pinetis, sarreptis, mellificiis, hortis, arvis, pomariis, curiis, praediis, holodiis (!), aquis earumque decursibus, ripis, stagnis, lacubus, paludibus, piscinis, piscaturis, molen-

¹⁾ В книзі: villaru(m).

dinis, emolumentis et generaliter cum omnibus et singulis fructibus, usibus, proventibus, censibus, redditibus, venationibus, aucupationibus et obventionibus universis, ab antiquo ad easdem villas et hereditates spectantibus et spectare potentibus, quocunque nomine alio sive vocabulo censeantur, ita longe, late et circumferentialiter, prout predictae hereditates seu villae Dyakowce et Iosthypowce in suis metis, limitibus et graniciebus sunt distinctae, divisae et limitatae ab aliis, dedimus, donavimus ac praesentibus damus, donamus, inscribimus gratiosi in perpetuum, iure tamen feudali, habendas, tenendas, utifruendas, pacifice et quiete possidendas, vendendas, commutandas, alienandas et ad usus ipsius beneplacitos libere, prout sibi et ipsius posteritati legitimaе melius et utilius videbitur expedire, convertendas, ita tamen, quod ibidem debet ipse facere residentiam personalem, exactioremque dictam podymie duorum grossorum solutionem annis singulis pro nobis et nostris posteris volumus esse reservatam. Ratione cuius graniciei (!)¹⁾ nostrae praesentis sibi factae ipse nobilis Sanko Kozlowski et sui posteri ad quamlibet expeditonem generalem cum una hasta et duobus sagittariis nobis et nostris successoribus servire decenter tamen armatus sunt adstricti et parati, — harum, quibus sigillum nostrum presentibus est appensum, testimonio litterarum. Actum Budae dominica die in crastino festi sancti Michaelis archangeli anno Domini millesimo quadringentesimo quadragesimo secundo, presentibus reverendo in Christo patre domino, magnificis, generosis et nobilibus Ioanne eadem gratia leopoliensi archiepiscopo, Petro de Sprowa Odrowąż Russiae, Hurzkone de Pamarzany podoliensi palatinis, Theodorico de Buczacz castellano camenecensi et capitaneo Podoliae generali, Petro Skora de Gay iudice poznaniensi, Derszlao de Rytwiany et aliis quam pluribus baronibus et aulae nostrae curiensibus, nos protunc ambientibus, testibus fidedignis circa premissa. Datum per manus magnificorum Ioannis de Koniecpole cancellarii et Petri de Szczekocin vicecancellarii regni Poloniae sincere nobis dilectorum. Relatio magnifici Ioannis de Koniecpole, nostri regni Poloniae cancellarii praedicti. Lectae per Albertum de Zychlin regni Poloniae vicecancellarium.

Сю грамоту в подтвержденню 1530 р., данім на прошенне шл. Дамьяна Васька і Олеська Діаковських, в виписи 1723 р., вписано до книг ґродських львівських в 1731 р. на жаданне generosus Demetrius Czaykowski — Львів. краєв. архив кн. львів. ґрод. 526 с. 640.

¹⁾ Читай: gratiae.

XL.

Кор. Володислав записує нл. Шукоцкому в 300 гр. Бакоту з приналежними селами, 3 лютого 1443 р.

Wladislaus Dei gratia rex etc. significamus tenore praesentium quibus expedit universis, praesentibus et futuris, praesencium notticiam habituris, quomodo attendentes grate fidelitatis studiosa obsequia et pure fidei prestanciam generosi Christini de Sezukow, familiaris nostri fidelis et grate dilecti, quibus maiestati nostre a temporibus retroactis vsque in presens diligenter complacuit, signanter tamen in hoc inclito regno nostro Vngarie adusque nobiscum commanendo, poteritque prestancius aucta fide in futurum complacere, ut igitur horum suorum intuitu meritorum specialibus nostris se agnoscat consolari fauoribus et ad huiusmodi seruitia maiestati nostre attentius exhibenda in posterum efficiatur velocior, sibi trecentas marcas monete communis et numeri polonicalis, scilicet quadraginta et octo gros. in marcam quamlibet consuete computando, dedimus, donauimus, damusque donamus et inscribimus tenore praesentium mediante in et super castro nostro Baccotha necnon villis ad dictum castrum proprie pertinentibus scilicet Borsukoweze, Bulchakoweze et Olchowicz, in terra Podolie et districtu eiusdem castri iacentibus, per ipsum Christinum et suos posteros successoresque legitimos in dictis trecentis marcis monete et numeri praefatorum cum omnibus et singulis eorundem scilicet castri et villarum districtu iudiciis, laboribus, ripparium alias pobrzeznychsze, solucionibus, vtilitatibus, censibus, fructibus, proventibus, redditibus, agris cultis et colendis, campis, pratis, pascuis, siluis, borris, merreis, rubetis, sareptis, gaiis, nemoribus, fluminibus, lacubus, paludibus, stagnis, piscinis, piscaturis, riwulis, torrentibus, aquis et earum decursibus, molendinis, emolumentis, venationibus, aucupationibus, mellificiis caeterisque obuentionibus et pertinentiis generaliter universis ac iuribus ab antiquo ibi fieri solitis et consuetis, ad praetacta scilicet castrum, villas quoque perpetuo et quomodolibet antiquo spectantibus, quibuscunque vocentur nominibus, habendum, tenendum, regendum, vtilfruendum et pacifice possidendum tamdiu, quousque per nos aut successores nostros sibi aut suis posteris legitimisque successoribus dicte trecente marce monete et numeri praescriptorum fuerint plenarie persolute; quibus solutis praedictorum castri videlicet et villarum possessio ad nos et ad successores nostros pleno redibit iure. Insuper volentes praenominatum Christinum in dictis bonis nostris puta castri et villarum iam dictarum securiorem efficere constituere temuta-

rium, sibi in omnibus casibus¹⁾ excessivis et criminalibus et furticiniarum siue praedarum vel aliorum quorumcunque maleficiorum, per quoscunque in tota vbiunque ipsius tenuta oriantur protervitatores²⁾ et malefactores, plenimodam sentenciandi, iudicandi, corrigendi³⁾, puniendi et condempnandi⁴⁾ concessimus ac tenore praesentium concedimus atque damus facultatem, hoc tamen specialiter expresso, quia praenominatus Christianus Sczukowski in dictis bonis residentiam teneatur facere personalem⁵⁾, stacionibus nihilominus et iuribus nostris regalibus per omnia semper saluis — harum quibus sigillum nostrum est subappensum testimonio litterarum. Datum Budae dominica die ipsa in christino festi purificationes gloriossime virg. Mar. anno Domini millesimo quadringentesimo quadragessimo tercio. Ad relationem magnifici Petri de Szekoczin r. Polo. vicecancellarii. Lectum per Albertum de Zichlin r. P. vicecancellarium.

З ревізії прав 1564 — Кор. Метрика моск. арх. мин. сир. IV. В. кн. 17. л. 35.

XLI.

Фридрих Бучацкий стар. подільський записує шл. Яну Фіолю de Konarzew в заміну за с. Внучківці 50 грив. на пустині Боблива Криниця, 21 мая 1444 р.

Theodoricus de Buczacz, castellanus camenecensis et capitaneus Podolie generalis, significamus tenore presencium, quibus expedit universis, quomodo nobilis Iohannes Fiolek de Konarzew nobis villam Wnukowcze condescendit in terra Podolie pro castro Camyenyecz, cuius condescensionis ville predictae intuitu sibi Iohanni Fiolek vigore regie mtis nobis specialiter concessio, sue serenitatis litteris patentibus et salvis mediantibus, sibi Iohanni et suis successoribus legitimis in et super vastitate Bobliwa Crinicza, inter medias hereditates: Orzynyn et Zynkoweze iacente et Suchodambye et inter Pudlowcze, villam in nova radice erigendi potestatem et facultatem concedendo omnimodam, quinquaginta marcas monete et numeri polonicalium, quadraginta et octo grossos in quamlibet computando marcam, damus, donamus et tenore presentium inscribimus — habendum, tenendum, utifruendum pacifice et quiete possidendum cum omnibus censibus, redditibus, proventibus, fructibus, obvencionibus, solucionibus, agris, campis, pratis, sareptis, pascuis, silvis, mericis, venacionibus, fluviis, fluminibus, pis-

¹⁾ В книзі: censibus. ²⁾ В книзі се слово поцсовано: proterviolatur. ³⁾ В книзі: origendi. ⁴⁾ В книзі: contempnandi. ⁵⁾ Слово зіпсовано: persolvent.

cinis, piscaturis, aquis, aquarum decursibus, molendinis, emolumentis, appendiis, coherenciis et pertinentiis universis tamdiu, donec sibi aut suis successoribus predictae quinquaginta marce solventur expedite, quibus solutis, possessio dictae ville erigende pleno revertetur iure . . . iuribus regalibus salvis. Quem Iohannem si aliquis . . . vastitate sibi talia bona in valore alias dare aut quemquam . . . solvere pollicemur, hominibus autem in ipsa vastitate si possessio . . . et locantibus septem annis se sequentibus continue libertatem . . . annis a solutione podimne ipsos excipiendo, concedimus omnimodam . . . nostrum quibus sigillum est appensum, testimonio litterarum. Datum in Camyenez feria quinta in die ascensionis Domini anno eiusdem millesimo quadringentesimo quadragesimo quarto.

Грамоту сю потвердив кор. Олександр в р. 1503 для шл. Mathias Brzezynski Fiolek — Кор. Метрика варшавська кн. 20 л. 69 v. Кронками означені заціплені місяці.

XLIH.

Фридрих Бучацкий старосга подільський записує шл. Яну de Conarzew 50 грив. на с. Нижній Березні в пов. Хмельницькім, 1 вересня 1444 р.

Theodoricus de Buczacz, castellanus camenecensis et capitaneus Podolie generalis, significamus tenore presencium, quibus expedit generaliter universis, quia habito respectu serviciorum nobilis Iohannis de Conarzew, que circa defensionem et tuicionem terre Podolie se periculis et discriminibus exponendo regie maiestati exhibuit et in futurum aucta studiositate fidei prestancius poterit exhibere, horum intuitu et aliorum ipsum munificencia donorum specialium regni nostri consolare cupientes et ad obsequia sue serenitatis continuo reddere prompциorem, ipsi et suis successoribus legitimis, vigore regie mtatis nobis concesso, in et super villa regali Inferiori Brzeznya, in terra Podolie et districtu Chmielnicensi sita, super flumen Brzezna, quinquaginta marcas monete et numeri polonicalium damus, donamus et tenore presencium inscribimus, ipsam villam Brzezna per ipsum Ioanem et suos successores legitimos cum omni iure, censibus, redivibus, fructibus, proventibus, agris, campis, pratis, piscinis, silvis, mericis, sareptis, mellificiis, fluminibus, piscinis, piscaturis, molendinis, emolumentis, pertinentiis, coherenciis et obvencionibus universis, quibuscunque censeantur nominibus, quomodolibet ad eandem spectantibus, nullis penitus exclusis, habendum, tenendum, utifruendum pacifice et quiete possidendum tamdiu, donec sibi aut suis successoribus predictae

quingenta marce solventur; quibus solutis, dicte ville possessio ad regiam mtem pleno revertetur iure, iuribus regalibus salvis — harum, quibus nostrum sigillum est appensum, testimonio litterarum. Datum in Camyenez ipso die sancti Egidii anno Domini millesimo quadringentesimo quadragesimo quarto.

Сю грамоту подтвердив в 1503 р. кор. Олександр для шл. Mathias Brzezynski Wozydilowicz — Кор. Метрика варшав. кн. 20 л. 69. Таж грамота в подтверждениях Олександра і Жигимонта в Кор. Метр. моск. арх. м. справ. IV. В. кн. 17 л. 72.

XLIII.

Фридрих Бучацкий, стар. подільський, запишує шл. Івану Суслу 50 грив. на с. Мойсейківцях (Суслівцях) в пов. Летичівськїм, 19 мая 1446 р.

Theodoricus de Buczacz alias de laslowyecz, castellanus camenezensis et capitaneus terre Podolie generalis, significamus tenore presencium quibus expedit universis, quomodo habito respectu ad constantis fidelitatis merita, quibus nobilis Iwan de Bophssymeze regie maiestati placere voluit et in futurum aucto sue fidelitatis studio prestancius placere poterit, horum intuitu ipsum specialis gracie prosequi favoribus et ad obsequia regie maiestati eundem reddere continuo promciorem, sibi et suis successoribus legitimis in et super villa Mo-seykoweze¹⁾, sita in districtu Laticzoviensi in ripa fluvii Buh, quingenta marcas comunis pecunie numeri polonicalis, in quamlibet marcam quadraginta et octo grossos computando, vigore regie maiestatis nobis specialiter concesso, cum omnibus et singulis ipsius ville utilitatibus, agris, pratis, campis, silvis, mericis, gais, sareptis, nemoribus, venationibus, aucupacionibus, mellificiis, piscinis, piscaturis, rivis, lacubus, paludibus, molendinis, emolumentis, fluviis, aquis et earum decursibus, fructibus, censibus, proventibus, redditibus, coherenciis et pertinenciis et appendiis, ad eandem villam spectantibus, damus, donamus et presentibus inscribimus tenendum, habendum, vendendum, utifruendum, pacifice possidendum tamdiu, donec predictae quingenta marce sibi Iwan alias Suslo aut suis successoribus legitimis per regiam maiestatem plenarie fuerint persolute; quibus persolutis, possessio dicte ville ad regiam mtem revertetur pleno iure, iuribus vero et

¹⁾ В ревізії прав 1564 р. Noiseikoweze.

stationibus regalibus semper salvis. Datum in Iasslowyecz feria quinta post festum sancte Zophie — anno Domini millesimo 446.

Грамоту сю потвердив в 1503 р. кор. Олександр для пл. Якуба Чаплиньского — Кор. Метрика варшав. кн. 20 л. 70 v. Таж грамота в ревізії прав 1564 р. л. 210 v.

XLIV.

Кор. Казимир надає німецьке право місточку Краснополю (Нижанківцям) в повіті Перемишльськiм, 27 липня 1448 р.

In nomine Domini. Amen. Ad perpetuam rei memoriam. Ne error oblivionis gestis sub tempore versantibus in posterum pariat detrimenta, alta regum et principum decreverunt consilia ea litterarum apicibus et testium annotatione perennari, ne lapsu temporis evanescant, proinde nos Casimirus Dei gratia rex Poloniae, necnon terrarum Cracoviae, Sandomiriae, Siradiae, Lanciciae, Cuiaviae, magnus dux Lituaniae Pomeraniaeque dominus et heres Russiae etc. significamus quibus expedit universis, presentibus et futuris, tenore presentium mediante, quomodo oppidum nostrum Crasnopol hominum affluentia adimplere et ipsius conditionem meliorem facere instantisque et petitionibus humilibus, nobis pro parte consulum et totius communitatis dicti oppidi Crasnopol porrectis, benigno permoti volentesque eos gratiis nostris prout et civitates eae et oppida ipsis gaudere et praevenire¹⁾ et amplecti, ipsum oppidum nostrum Crasnopol in districtu Premysliensi situm, prout in suis metis, finibus et graniciebus, longe lata (!) et circumferentialiter extitit distinctum et limitatum, de iure polonico et quovis alio in ius theutonicum, quod maideburgense dicitur, transferimus perpetuo duraturum, removimusque ibidem omnia iura polonica et quaevis ea et consuetudines universas, quae ipsum ius theutonicum ut saepe perturbare consueverunt. Eximimus insuper, absolvimus et perpetuo liberamus omnes et singulos incolas, oppidanos predicti nostri oppidi Crasnopole ab omni iurisdictione et potestate omnium regni nostri Poloniae palatinorum, castellanorum, capitaneorum, iudicum, subiudicum, camerariorum et succamerariorum ceterorumque dignitariorum et officialium ac ministerialium eorundem, ut coram ipsis aut ipsorum aliquo pro causis sive magnis sive parvis, puta furti, incendii, homicidii, mutilationis membrorum seu aliis enormibus excessibus citati minime respondebunt nec aliquas penas solvere tenebuntur, sed oppidani et incolae oppidi predicti coram ipso-

¹⁾ В книзі: praeventibus.

rum advocato, advocatus vero coram nobis vel nostro iudicio generali, dum tantum per literam nostram sigillo nostro sigillatam fuerit evocatus vel citatus, et hoc si in reddenda iustitia fuerit negligens et remissus, tunc non aliter, quam suo iure theuthonico predicto de se querulantibus respondere sint astricti. In causis autem criminalibus et capitalibus superius expressis advocato pro tempore existenti iudicandi, puniendi, sententiandi, pectendi (!) et condemnandi plenam damus tenore presentium facultatem, prout hoc ipsum ius theuthonicum in omnibus suis punctis, conditionibus, articulis et clausulis postulat et requirit, iuribus tamen nostris in omnibus semper salvis. Praeterea volentes, ut idem oppidum nostrum Crasnopole meliora recipiat incrementa, omnes eius inhabitatores et incolas ab omnibus teloneis eisque exactionibus, poduodis curruum et equorum penitus eximimus et liberamus, stante duntaxat libertate coram ipsis, per nos per decennium in eis nostris literis specialibus data et concessa. Postquam autem libertas huiusmodi eorum expirabit, nunc solum volumus eos esse ad dandum poduodas curruum obligatos. Insuper ex speciali nostro favore omnibus vectoribus et mercatoribus dicti oppidi et eius per huiusmodi oppidanum cum rebus seu mercibus quibuscunque ad alias civitates transeuntibus dedimus omnimodam facultatem viis rectis ad oppida Krzywca, Dubiecko et alia ire, progredi, taliter tamen, quod teloneum Praemisliae dent et realiter in Crasnopole apud teloneatorem aut cui huiusmodi telonei exacta reponant. Item predicti oppidanei omnes domos, areas, prata, agros, hortos, quae ipsis dantur et exmensuratae sunt, habebunt et possidebunt cum eorum successoribus legitimis nunc et in aevum obtinebuntque omnimodam potestatem ipsas seu ipsa vendere, alienare et commutare, prout unicuique eorum melius et utilius videatur expedire. Etiam predicti oppidani habebunt plenum posse pro suis usibus pisces in ripis fluvii Wiar piscari. Item volumus, ut nullus audeat potum aliquem puta vinum, medonem vendere et propinare absque consulum scientia et praesertim absque consensu. Item quando aliae nostrae civitates et oppida ex mandato nostro seu ad expeditionem aliquam, tunc ipsi oppidani nostri erunt ad expediendum curruum quatuor equorum aut bouum pro eadem expeditione nobis aut cui mandabimus obligati. Preterea predictis oppidanis damus ac donamus plenam facultatem in omnibus civitatibus et oppidanis (!) tam nostris quam aliis quibuscunque omnes res puta turmas, pelles tam magnas quam parvas easque res mercenales emere absque quovis impedimento et aresto. Insuper dedimus, concessimus predictis oppidanis circa idem oppidum hortos disponere et locare pro eorum utilitate cum scientia advocati, de quibus ipse advocatus ter-

tium denarium habebit tollere et levare. Item donavimus et dedimus oppidanis iam dictis pratum commune alias pastewnik, quod iacet inter fluvium Wiar et agros villae Zablocce, pro eorum utilitate et profectu cum omni iure, quem ad modum villae eadem ante erectionem habebant. Postquam autem huiusmodi oppidanorum incolarum de Crasnopole libertas per nos in eis litteris ipsis data expirabit, tunc quilibet eorum agrum colens de mante (!) quolibet possesso unam marcam melioris monetae in regno nostro Poloniae currentis et numeri soluti (!) cum duabus mensuris avenae, duobus pellis, duobus caseis et duodecem ovis super festum sancti Martini singulis annis nobis et nostris legitimis successoribus soluere consuetis dare sit astrictus pro omnibus laboribus et aliis solutionibus et angariis, — harum quibus sigillum nostrum praesentibus est appressum testimonio litterarum. Actum in Leopoli die sabbathi proximo post festum sancti Iacobi apostoli anno Domini millesimo quadringentesimo quadragesimo octavo, praesentibus ibidem magnificis ac generosis Ioanne de Ciszow castellano et capitaneo cracoviensi, Petro de Sprowa palatino et capitaneo leopoliensi, Dobrogostio de Ostrorog camenecensi, Hincza de Rogowo rospiriensi, Ioanne de Brande spicimiriensi castellannis, Ioanne de Sczegezczyn dapifero sandomiriensi et capitaneo lublinensi et aliis quam plurimis fidedignis testibus circa praemissa. Datum per manus magnificorum Ioannis de Konicpole cancellarii et Petri de Szczegoczyn vicecancellarii regni Poloniae sincere nobis dilectorum atque eiusdem magnifici Ioannis de Konicpole regni Poloniae cancellarii et capitanei syradiensis.

Грамоту сю в потвержденню кор. Жигимонта-Августа з 1558 р. вписано до книг перемиського земства на жаданне famatus Franciscus Chrosciel consul civitatis Nizankoviensis, Львів. краєв. архив кн. зем. перем. 122 с. 1145.

XLV.

Кор. Казимир позволяє Фридриху Бучацкому передати с. Олекенці в пов. Червогородськїм пл. Олександру Говорку, 19 серпня 1448 р.

Kazimirus, Dei gratia rex Polonie, magnus dux Lithuanie et heres Russie, significamus tenore presentium quibus expedit universis, quomodo in nostre maiestatis aliorumque regni nostri baronum protunc nobiscum residencium presencia constitutus magnificus Theodoricus de Buczac, castellanus et capitaneus camenecensis, non compulsus, non coactus, nec aliquo sinistro errore seductus, sed sanus mente pariter et corpore existens amicorumque suorum sufficienti fretus con-

silio ac ipsius matura deliberatione prehabita, villam Olexinicze in fluvio Sereth in terra Podolie et districtu Czyrwonogrodensi, super qua villa prefatus Theodoricus centum marcas habuit inscriptas, cum eo iure sicut solus tenuit ac possedit, et cum prefatis centum marcis ipsi in prefata villa inscriptis condescendit nobili Alexandro dicto Goworek de Chmielowo, coram nobis resignavit, — ad quam resignationem nostrum presentibus damus consensum, — cum omni iure et dominio necnon cum omnibus et singulis utilitatibus, censibus, fructibus, redditibus, proventibus ac campis, agris, pratis, fluminibus, lacubus, stagnis, paludibus, piscinis, piscaturis, ripis, rivulis, torrentibus, molendinis et eorum emolumentis, aquis et earum decursibus et aliis quibusvis attinentiis et pertinentiis, ad predictam villam quomodolibet pertinentibus, quocunque nomine aut vocabulo nuncupantur speciali, per ipsum Alexandrum et suos successores legitimos habendum, tenendum, uti fruendum ac pacifice et quiete possidendum tamdiu, donec predictae centum marce sepefato Alexandro Goworek plenarie et integre fuerunt persoluite; quibus exolutis, possessio predictae ville ad nos aut nostros successores legitimos devolvetur ac redundabit pleno iure, iuribus tamen nostris regalibus et stacionibus in omnibus semper salvis — harum quibus sigillum nostrum presentibus est appensum testimonio literarum. Actum in Camieniec feria secunda infra octavas assumptionis Marie Virginis anno Domini millesimo quadringentesimo quadragessimo octavo. Relacio magnifici Iohannis de Conyeczpole regni Polonie cancellarii et capitanei siradiensis.

Кор. Метрика варшавська кн. 10 л. 30 в.

XLVI.

Кор. Казимир записує шл. Івану Курилу 50 грив. на маєностях в Камінецькім повіті, 20 серпня 1448 р.

Kasimirus, Dei gracia rex Polonie, magnus dux Lithuanie et heres Russie, significamus tenore presentium quibus expedit universis, quomodo consideratis fidelibus serviciis et constantis fidei meritis, quibus nobilis Iwan Curilo nostre meruit placere maiestati et signanter in terra nostra Podolie, ipsam terram nostram de inimicis Thataris premuniendo, horum intuitu volentes ipsum nostris prosequi favoribus et ad serviciam nostram facere prompциorem, sibi et suis successoribus legitimis in et super vastitate alias na pustyni Lachnowo, Syedlicze, Na babynye dolinye, in terra Podolie et districtu Camenecensi sit(is), quinquaginta marcas monete et numeri polonicalium, quadraginta octo grossos marcam in quamlibet computando, dedimus, dona-

vinus damusque et donamus et largimur graciose, cum omnibus et singulis prefate vastitatis aut ville in ea locande utilitatibus, fructibus, censibus, redditibus, proventibus, agris, campis, pratis, silvis, borris, mericis, gais, nemoribus, sareptis, iadaginibus, mellificiis, fluviis, fluminibus, lacubus, stagnis, paludibus, piscinis, piscaturis, rippis, rivulis, torrentibus, molendinis ac eorum emolumentis per ipsum Iwan Curilo et suos successores habendum, tenendum, utifruendum ac pacifice possidendum tamdiu, quousque prefate quinquaginta marce sibi per nos aut nostros successores fuerint persolite; quibus solutis prefate vastitatis possessio aut ville in ea locande ad nos devolvetur pleno iure. Ita tamen, quod prefatus Iwan Curilo in prefata vastitate et sui successores legitimi residentiam facient personalem, casu vero, quo in eadem vastitate prefatus Curilo ac sui successores legitimi residentiam non facerent personalem, extunc ipso facto ipsa bona ad nos et nostros successores devolventur ac de eis disponere poterimus, prout nostre placebit maiestati. Prefatus etiam Iwan Curilo contra inimicos consurgere debet et sui successores legitimi, quocienscunque fuerit opportunum ipsis ad resistendum, iuribus tamen regalibus ac stationibus per omnia semper salvis — harum quibus sigillum nostrum presentibus est appensum testimonio literarum. Actum et datum in Camyenez feria tertia infra octavas assumptionis Marie anno Domini millesimo quadringentesimo quadragesimo octavo. Relatio magnifici Iohannis de Conyeczpole regni Polonie cancellarii.

Кор. Метрика варшавська кн. 10 л. 33.

XLVII.

Кор. Казимир записує пш. Верону 50 грив. на с. Стичові в Камінецькім повіті, 20 серпня 1448 р.

Kasimirus, Dei gracia rex Polonie, magnus dux Lithwanie et heres Russie, significamus tenore presentium quibus expedit universis, quomodo cupientes loca regni nostri, hostium incuribus vastata, hominum affluencium adimplere, ipsa quoque ad resistendum cunulis (!) nostris populosa multitudine gencium instaurare, consideratisque fidelibus serviciis et constantis fidei meritis nos nobilis Vye-ron, quibus nostre complacuit maiestati, horum intuitu volentes ipsum nostris prosequi favoribus et ad servicia nostra facere promciorem, sibi et suis successoribus legitimis in et super vastitate dicta Sticzowo, in fluvio Ladawa in terra Podolie et districtu Camenecensi sita, quinquaginta marcas monete cracoviensis et numeri polonicalis soliti, puta marca pro qualibet quadraginta octo grossos numerando, dedi-

mus, donavimus donamusque, damus, inscribimus presentibus et largimur graciose cum omni iure et dominio ac cum omnibus et singulis utilitatibus, fructibus, proventibus universis, ad prefatam vastitatem spectantibus, puta campis, agris, pratis, silvis, borris, gais, nemoribus, sareptis, indaginibus, mellificiis, fluviis, fluminibus, lacubus, stagnis, paludibus, piscinis, piscaturis, rippis, rivulis, torrentibus, aquis et earum decursibus, molendinis faciendisque et eorum emolumentis, per ipsum Veron et suos legitimos successores habendum, tenendum, utifruendum et pacifice possidendum tandiu, donec prefate quinquaginta marce sepefato Veron et successoribus legitimis plenarie et integre fuerint persolute; quibus exolutis, possessio vastitatis predictae aut ville in ipsa locande ad nos aut nostros successores devolvetur ac redundabit pleno iure. Ita tamen, quod prefatus Veron et sui legitimi successores semper residenciam facere tenebuntur, casu vero, quo prefatus Veron personaliter non resideret, extunc bona dicta ipso facto ad nos et nostros successores devolventur et de eis poterimus disponere, prout nostre placebit maiestati. Etiam prefatus Veron et sui successores legitimi ad resistendum inimicis concurrere debent, tenebuntur et erunt astricti tocies, quociens fuerit oportunitum, iuribus tamen nostris regalibus semper salvis in omnibus — harum, quibus sigillum nostrum presentibus est appensum, testimonio literarum. Actum et datum in Kamyenez feria tertia infra octavas assumptionis Marie anno Domini millesimo quadringentesimo quadragesimo octavo. Relacio magnifici Iohannis de Conyeczpole, regni Polonie cancellarii.

Коронна Метрика варшавська кн. 10 л. 33 v.

XLVIII.

Король Казимир надає шл. Дашку і Сеньку маєтности в пов. Камінецькім (1448 р.).

In nomine Domini. Amen. Quum tunc multis errorum et dubiorum prudenter occurrimus incomodis, dum gesta etatis nostre literarum apicibus et testium annotatione perhennamus, proinde nos Casimirus, Dei gracia rex Polonie necnon terrarum Cracovie, Sandomirie, Siradie, Lancicie, Cuiavie, magnus dux Lithuanie Pomeranieque dominus et heres Russie, significamus tenore presencium quibus expedit universis, presentibus et futuris, tenore presencium mediante, quomodo cupientes loca hostium regni nostri vastata insultibus hominum multitudine adimplere ipsa quoque ad resistendum cunulis nostris hominum multitudine instaurare consideratisque fide-

libus serviciis nobilium Dasconis et Syenkonis, quibus nostre complacuerunt maiestati et in posterum aucto fidelitatis ipsorum studio placere poterint, harum intuitu volentes ipsos gratie nostre prosequi favoribus et ad servicia nostra reddere promciores, ipsis et ipsorum legitimis successoribus vastitates in Crynycza sub silva Spychorow et aliam in fluvio Morachwa, quam Rath tenuit, in terra Podolie et districtu Camenecensi, cum omnibus et singulis (кінця не виписано — мусів бути такий як в попередній).

Кор. Метрика варшавська кн. 10 л. 34.

XLIX.

Кор. Казимир надає пл. Флоріану Дзеберському с. Ярославку в пов. Камінецькім (1448 р.).

Kasimirus, Dei gratia rex Polonie, magnus dux Lithuanie et heres Russie etc., significamus tenore presencium, quibus expedit, universis, tenore presencium mediante, quomodo consideratis diligentibus serviciis et constantis fidei meritis, quibus nobilis Florianus Dzeberski, cubicularius noster, sincere dilectus, a temporibus iuvenilibus nostre exhibuit maiestati et in futurum aucto fidelitatis sue studio exhibere poterit, harum intuitu volentes ipsum nostris, ut meruit, prosequi favoribus et ad servicia nostra reddere promciores, sibi villam nostram Iaroslauka dictam in terra Podolie et districtu Camyenecensi (кінця не виписано).

Кор. Метрика варшавська кн. 10 л. 35.

L.

Кн. Земовіт і Володислав означають дотацію для капеляна при костелі на передмістю в Буську, 28 лютого 1456 р.

Semouitus et Wladislaus, Dei gratia duces Masoviae, Russiaeque principes etc. significamus etc., quod nos perponderantes, ecclesiam beate Virginis in suburbio oppidi nostri Busko rectore fore destitutam et nimium desolutam, volentesque salute predecessorum nostrorum et nostro consulere, ipsam ecclesiam honorabili Stanislao, presbitero, contulimus sibi que tres marcas grossorum monete et numeri polonicalium, in quamlibet marcam quadraginta octo grossos computando, octo vlnas panni stuczego quolibet annorum, et pelliceam agninam super duos annos de theloneo nostro buscensi dari assignauimus expensasque pro prandio et coena quolibet dierum in castro siue curia nostris per capitaneum nostrum buscensem siue woiewoda[m] ipsius ministrandas, et

pro sero anforam ceruisiae, in qua essent due vrnae, et duo lumina quolibet dierum per eundem capitaneum sive woiewodam sibe etradenda. Mandamus igitur vobis capitaneo, woiewode et allis officialibus nostris buscensibus, quatenus omnia et singula sic notata ipsi capellano et eius successoribus debeatis adimplere, gratiae nostrae sub obtentu, tuque theloneator belzensis siue buscensis¹⁾ pro tempore existens dictas tres marcas sibi quolibet annorum etradere non ommittas, per tres fertones super quolibet quatuor tempora etradendo, qui capellanus super qualibet solutione littera sua te quietabit. In cuius rei etc. Actum et datum in Busko die dominico Oculi 1456, praesentibus etc. necnon Ratiborio de Solieiewo cancellario curiae, qui praesentia habuit in comissis.

З ревізії прав 1564. — Кор. Метрика моск. арх. мін. справ. IV. В. кн. 17 л. 257 v.

LI.

Кор. Казимир надає Яну Тенчиньському конфісковані у їх державців села в пов. Грубенівськїм, 26 падолиста 1458.

In nomine Domini. Amen etc. Nos Cazimirus etc. significamus etc., quomodo consideratis fidellibus, assiduis, diligentibus et nobis gratis obsequiis, curis et laboribus, quibus magnificus Ioannes de Thenczin palatinus crac., sincere nobis dilectus et coronae nostrae grate dilectus, in arduis necessitatibus semper insiduando complacere (sic) atque ut in posterum aucto tempore ad similia facienda eum reddamus promptiorem, damus, donamus et largimur perpetuo sibi ac suis successoribus legitimis villas nostras in terra Chelmensi et districtu Hrubiesouienensi sitas, quas per quandam negligentiam et occupationem nostram terrigenae quidam terre et districtus Belzensis hactenus occupauerunt et possiderunt, qui etiam infra transactas belli expeditiones, in terras Prussiae cum omnibus terris nostris factas, nobiscum more aliorum subditorum et terrigenarum nostrorum interesse non curauerunt et neglexerunt. Quas quidem villas praefatas dictus Ioannes de Thenczin palatinus crac. vel sui legitimi successores cum omnibus illarum censibus, prouentibus, redditibus, laboribus, fructibus, vtilitatibus, agris, pratis, campis etc. et generaliter vniversis utilitatibus, quibuscunque nominibus censeantur, quaecumque in praefatis villis sunt vel in posterum fieri possunt, habebit, tenebit, possidebit, perpetue per ipsumque palatinum aut successores suos legitimos haben-

¹⁾ В книзі: theoloneator.. basezen?

das¹⁾, tenendasque et possidendas, vtifruendas, dandas, donandas, vendendas, comutandas, alienandas et iuxta praefati palatini crac. aut suorum successorum legitimorum voluntatem et intentionem convertendas. Datum Crac. die dominico ante festum seti Andreae anno Do. 1458, praesentibus (нема). Relatio dni Ioannis epi wlad. et r. P. vices.

З ревізії прав 1564 р. — Кор. Метрика моск. арх. мін. справ. IV. В. кн. 17 л. 276 (села в титулі: Mircze, Modrin et Mikulin).

LII.

Кор. Казимир наказує перемиському старості, аби не кривдив селян села Медики і не обтяжав їх панщиною й податками над давний звичай, 18 марта 1460 р.

Kazimirus, Dei gratia rex Poloniae, magnus dux Lithuaniae, Russiae Prussiaeque dominus et heres, magnifico Predborio de Konieczpole, castellano sendomiriensi et capitaneo praemisliensi, sincere nobis dilecto, gratiam regiam et fauorem. Magnifice, sincere nobis dilecte! Venientes ad nostre maiestatis conspectum homines nostri de Medyka, graui exposuerunt in querella, quomodo sinceritas tua ad labores insolitos et exactiones inconsuetas astringit, noua super eos imponendo in praeiudicium ipsorum et grauamen non modicum, campumque dictum Paszney, quod diuae memoriae serenissimus princeps dominus Wladislaus rex, praedecessor noster, ipsis dedit et donauit graciose, sinceritas tua abstulit et ab eis alienauit. Pro tanto sinceritati tuae comittimus, eandem requirentes et mandantes, quatenus praefatos cmetones et homines nostros de Medyka ad labores nouos et insolitos exactionesque inconsuetas sinceritas tua non adstringat, sed eos omnino penes antiquam consuetudinem conseruari faciat, videlicet, ut asserunt, qui unum diem in septimana diu consuetum et obseruatum laborent et ab (!) ea, quae ab antiquo laborauerunt, nouis inuentionibus exclusis, laborare teneantur et laborent, ad noua eosdem non adstringendo exactionesque insolitas dictas pobory, quas si ex antiquo non soluebant, sinceritas tua in eis extorquere et exigere non faciat, campumque praefatum, ex quo eis, ut praemissum, est donatum et largitum, et in possessione ipsius fuerunt, e conuerso sinceritas tua dimetiri faciat et demandet iuxta literam donationis, quam asserunt sinceritatem tuam accepisse ab eis et in hactenus retinere, — ut ipsi homines nostri donationibus, iuribus, consuetudinibus antiquis gaudeant et vtifruantur, alias pro gratia nostra non factura. Datum in

¹⁾ В книзі це habendas втручено перед suos.

Praemisi feria tertia proxima post Oculi anno Domini millesimo quadringentesimo sexagesimo. Perlectis in manus ipsorum reddant(u)r. Rellatio venerabilis Ioannis de Brzeschie, doctoris iuris vtriusque, archidiaconi gneznensis, regni Poloniae vicecancellarii.

Грамоту сю в потвердженнях 1578 і 1596 вписано до книг Сяніцького гроду в тімже році 1596 на жаданне laboriosi Iwan Hebszow et Ilko Koziey de villa Medyka — Львів. краєв. архив, книга сяніцького гроду 23 с. 327.

ЛИИ.

Кор. Казимир позволяе Станіславу з Ходча выкупити Камінецьке староство від Михайла Бучацкого, 18 грудня 1461 р.

Kasimirus, Dei gratia, rex Poloniae, magnus dux Lithwanie, Russie Prussieque dominus et heres etc. Significamus tenore presencium quibus expedit universis, quomodo attendentes alta fidei merita et continuorum gratorumque obsequiorum prestanciam, quibus magnificus Stanislaus de Chotecz, castellanus leopoliensis et capitaneus haliciensis nobis sincere dilectus, maiestati nostre placere meruit, auctoque sue fidelitatis studio merebitur in futuro, cupientesque castra et fortalicia regni nostri, presertim in confiniis sita, debita circumspectione providere, sibi Stanislae, castellaneo leopoliensi, intuitu premissorum castrum et civitatem ac alias capitaneatum Camenecensem nostrum terrarum Podolie, de manibus generosi Michaelis de Buczacz moderni capitanei ibidem in Camenez redimere et exemere concessimus, admisimus et indulisimus, tenoreque presencium mediante indulgemus, concedimus et admittimus graciose. Quod quidem castrum, civitatem et capitaneatum Camenecensem cum omnibus et singulis redditibus, proventibus, censibus, fructibus, obvencionibus, utilitatibus, villis, allodiis, agris, pratis, campis, silvis, nemoribus, indaginibus, sareptis, mericis, virgultis, borris, gaiis, rubetis, fluviis, fluminibus, rivulis, torrentibus, paludibus, lacubus, piscaturis, aquis et earum decursibus, molendinis aquatilibus et ventilibus ac eorum emolumentis, venacionibus, aucupacionibus et signanter cum omnibus appendiis, coherenciis, annexis, pertinentiis et spectanciis, quomodolibet ad prefatum castrum, civitatem et capitaneatum Camenecensem spectantibus et pertinentibus, eoque iure, dominio et proprietate, ac in eisdem summis pecuniariis, necnon modo, condicione et ordine, quemadmodum dictus Michael de Buczacz, modernus capitaneus cameneczensis, vigore inscriptionum et litterarum regalium in hactenus habuit et dictum capitaneatum tenuit et possedit, memoratus Stanislaus, castellanus leopoliensis, sive sui successores habebunt, tenebunt et possidebunt pacifice et quiete tam-

diu, quousque per nos aut nostros successores sibi Stanislao aut suis legitimis successoribus summe pecuniarie, in quibus taliter exemerit, fuerint plenarie exolute. Quibus solutis, castrum, civitas et capitaneatus Cameneczensis ad nos et nostros successores pleno revertentur iure. In casu vero, quo prefatum castrum, civitatem (!) et capitaneatum Cameneczensem nostris propriis pecuniis sive fertionibus, aut aliis pecuniis per regni subditos contribuendis, exemptum et redemptum de manibus prefati Michaelis fuerit, nichilominus propter indefessam servitorum constanciam prelibati Stanislai castellani leopoliensis, sibi castrum, civitatem et capitaneatum memoratum Cameneczensem cum omnibus attinenciis et proventibus, uti premissum est, damus, conferimus et largimur presentibus in tenutam et possessionem, eundem in capitaneum ibidem exnunc preficientes et deputantes graciose, — harum, quibus sigillum nostrum presentibus est appensum, testimonio litterarum. Datum in Novae civitatis convencione generali feria sexta proxima ante festum sancti Thome anno millesimo quadringentesimo sexagesimo primo. Relatio reverendi patris domini Ioannis de Brzesze, electi ecclesie cracoviensis, regni Polonie vicecancellarii.

Коронна Метрика варшав. кн. 11 с. 542.

LIV.

Кор. Казимир переносить і записує на Червоногороді 500 грив., що Михайло Бучацький мав записані на Камінці, 31 серпня 1464 р.

Cazimirus rex Poloniae etc. Quomodo volentes generosum Michaellem de Iaslowiecz, capitaneum camenecensem, de quingentis marcis pecuniarum monetae currentis, quas in et super castro et ciuitate Camieniecz habet inscriptas et denotatas circa exemptionem praefatorum castri et civitatis Camieniecz de manibus ipsius fiendam assecurare certumque et indemnem reddere, sibi Michaeli praedictas quingentas marcas, monetae currentis et numeri polonici consueti, 48 gr. in marcam quamlibet computando, in et supra castro, oppido et districtu nostris Czirwonigrod inscribimus, demonstramus, deputamus et assignamus per praesentes. Quae quidem castrum, oppidum et districtum Czirwonigrod memoratus Michael aut sui successores legitimi cum omni iure, proprietate et dominio necnon fructibus, censibus, redditibus, proventibus, agris, pratis, etc. et cum omnibus attinentiis et obventionibus vniversis, ad antedicta castrum, oppidum et districtum quomodolibet spectantibus, habebunt, tenebunt, vti fruentur et iuxta litterarum continenciam, quas desuper habet et obtinet, possidebunt pacifice et quiete ad exolutionem vsque summae praefatae, nostris tamen

regalibus iuribus per omnia saluis. Datum in Brzescie feria sexta post festum scti Bartholomei apli 1464. Relatio reverendi patris dni Ioannis epi crac., r. P. cancellarii. Lectum per Albertum Zichlin r. P. vicescancellarium.

З ревізії прав 1564 р. — Кор. Метр. моск. арх. мін. справ. IV В кн. 17 л. 169.

LV.

Кор. Казимир потверджує за Волохом Івашком Лозинським дворище в с. Лозині, Львівського пов., з ріжними служебними обовязками, 7 цвѣтня 1469 р.

In nomine Domini. Amen. Ad perpetuam rei memoriam. Convenit actus hominum, qui vetustate cadunt et successu temporis in oblivionem vertuntur, litterarum apicibus et testium annotatione perhennare, ne simul cum tempore evanescant. Proinde nos Cazimirus, Dei gratia rex Poloniae, necnon terrarum Cracoviae, Sandomiriae, Siradiae, Lanciciae, *Kuiawiae, magnus dux Lithwaniae, Russiae, Prussiae necnon Kulmensis, Elbingensis et Pomeraniae dominus et heres significamus tenore presentium, quibus expedit universis tam presentibus quam futuris, presentium notitiam habituris, quomodo attentis virtutibus et meritis servitorumque constancia nobilis Iwasko Lozinski Walachy, servitoris nostri fidelis dilecti, quibus magestati nostrae multipliciter extat comendatus gratumque se reddidit et acceptum horumque intuitu de liberalitatis nostrae munificencia sibi aream¹⁾ alias dworzysze in (villa Lozina in) terra et districtu Leopoliensi sitam, quam una cum (fratribus suis) a multis retroactis temporibus usque in (hactenus te)nuit et possedit cum omnibus eiusdem censibus, (fructibus) et redditibus, proventibus, necnon agris, pratis, (campis), hortis, silvis, boris, mericis et melificiis, ru(betis, vi)rgultis, nemoribus, indaginibus, dumetis, quer(cetis, pi)netis, fluviis, fluminibus, piscinis, piscaturis, (rivu)lis, rivis, torentibus, palludibus, molendinis et eorum emolumentis, aquis et earum decursibus et generaliter cum omnibus attinentiis, pertinentiis, coherentiis, spectantiis, apendentiis et observationibus universis, quocunque nomine sive vocabulo generali aut speciali nuncupatis, ad ipsam curiam alias dworzysze quomodolibet et ab antiquo spectantibus, nihil iuris, proprietatis aut domini pro nobis aut nostris successoribus penitus reservando eamque late, longe et circumferentialiter, prout in suis metis, limitibus, finibus, gadibus et graniciebus ipsa

¹⁾ В другій копії: curiam.

curia distincta existit situata et locata ac limitata, donatione perpetua et irrevocabili dedimus, donavimus, contulimus et largiti sumus, donamus *damusque, conferimus et largimur graciose perpetue et in aevum, presentis scripti patrocinio mediante, per ipsum Iwasko et legitimos successores tenendum, habendum, utifruendum, comutandum, alienandum, vendendum, nostro tamen ad id consensu pariter et assensu accedente, et *in usus suos suorumque successorum beneplacitos convertendum. Damus prefato Iwasko et presentibus concedimus in et super piscina, per ipsum in prefata villa et fluvio Lozina noviter disposita, facta et instaurata, molendinum aquaticum, in quo omnes eiusdem villae cmetones et incolae frumenta omnis grani pro libito voluntateque suis molire possunt et poterint, faciendi, disponendi, edificandi, construendi et denuo¹⁾ erigendi plenam et omnimodam tenore presencium facultatem et potestatem. Ratione cuius quidem donationis nuncupatus Iwasko et successores sui legitimi ad custodiend(as) metas, granicies et confinia terrarum nostrarum Podoliae ab insultibus, incursu et invasione Tartarorum sive quorumcunque aliorum hostium nostrorum tociens, quociens per nos aut capitaneum nostrum requisitus fuerit, in limitibus duntaxat et graniciebus terrarum in propriis equis et expensis transire et custodire tenebuntur et debebunt; postquam autem nos et²⁾ capitaneus noster ipsum Iwasko aut eius successores intra³⁾ metas et limites terrarum nostrarum ad custodiam huiusmodi mittere contigerit, extunc ipsum pro huiusmodi via expensis nostris providere tenebimur et debemus. Tenebitur etiam prefatus Iwasko et sui legitimi successores debebunt nobiscum aut cum capitaneo nostro leopoliensi in terra et districtu Leopoliensi ad investigandas et fugandas feras alias w obiazd transire ferasque ipsas investigare tociens, quociens requisitus fuerit et oportunum perpetuis temporibus duraturum⁴⁾. In cuius rei testimonium sigillum nostrum presentibus est subappensum. Datum in Leopoli feria sexta infra octavas sacratissimae Paschae anno Domini millesimo quadringentesimo sexagesimo nono, presentibus ibidem *reverendissimo in Christo patre domino Gregorio archiepiscopo leopoliensi, magnificisque, generosis et nobilibus Stanislao de Ostrow kalisiensi, Stanislao de Chodecz leopoliensi haliciensique et kamenecensi capitaneo, Michaele Muzylo de Buczacz Podoliae palatinis, Dobeslao de Wisznicze lublinensi, Dobeslao de Sprawicza premisliensi, Dobeslao de Byszow belzensi castellanis, Ioanne de Rythwiany, regni Poloniae marschalco, Spythkone de Iaroslav premisliensi, Georgio Strumilo le-

1) В другій: de nouo. 2) В другій: aut.

3) В другій: extra. 4) В сій: daturum.

opoliensi succamerariis, Paulo Lasinski¹⁾ subdapifero sendomiriensi chelmensique et belzensi, Raphaele de Iaroslau leopoliensi capitaneo, Ioanne de Lubilcze²⁾ Dzialinski, Andrea Gorski et Floriano (de Zychlin cu)riensi, Ambrosio Pampowski, Alber(to Bielia)wski, Stanislao Skarzynski notariis aulae (nostrae ac) aliis quam plurimis fidedignis. Datum per manus venerabilis Alberti de Zychlin, custodis sandomiriensis, gnesnensis, cracoviensis, wladislawiensis et posnaniensis ecclesiarum canonici et regni Poloniae vicescancellarii, Ambrosius Pampowski set.

Грамоту сю вписано до книг гродських львівських в 1579 р. — Львів. краєв. архив кн. грод. львів. 338 с. 150. Другий раз вписана ся грамота на жаданне certae personae nobilium in villa Łozina тамже в кн. 339 с. 1836, з неї доповнені місця, видерті в першій обляті: вони поставлені в (), а деякі помилки, справлені на підставі сеї другої обляти означені звідкою; варіанти означені тільки дещо цікавійші.

LVI.

Кілька записок королівської канцелярії про видані грамоти що до ріжних подільських осад, 1473—1484.

Anno Domini millesimo CCCCLXXIII feria quarta proxima ante festum Visitacionis Marie Virginis inscripte sunt quinquaginta marce pecuniarum in bonis Czaple in districtu Lethiczoviensi sitis, tenendum, habendum etc. In forma solita. Кн. 12 с. 145.

Datum in Vislicza feria tertia infra octavas Epiphaniarum anno Domini millessimo CCCCLXXIII. Item datum est privilegium super nundinas ad beneplacitum regie maiestatis opido Chmielnik in terra Podolie sito, tenute generosi Iohannis de Szprowa. С. 183.

Intercessio centum sexagenarum pro generoso Michaele de Buczacz, capitaneo snyathynensi apud nobiles Zophiam et Catherinam, filias nobilis Podolecz, facta, quas ipsis in bonis regalibus, videlicet Cozlkowcze in fluvio Kalusz sitis, regia mtas inscribit С. 203.

Anno eodem millesimo quadringentesimo septuagesimo quinto feria sexta ante festum sancte Catherine. Dominus rex comisit dare literas civibus camenezensibus has videlicet quod nemo mercatorum aut aliorum quorumvis hominum debet aptare ceram pro venditione, pannos ulnatim incidere, aut quascunque negociaciones iuxta ipsam civitatem in villis et in aliis quibusvis locis exercere, quorum arrestum commissum est palatino Podolie et capitaneo ac consulibus camenezensibus. С. 215 v.

¹⁾ В друкі: Iasinski. ²⁾ В др.: Lubelczik de Kuro)zwak.

Kazimirus etc. Significamus etc. Datus est consensus Iwaszkoni Armeno¹⁾ super redimendis villis: Suslow et Popowcze in districtu Camenecensi sitis, de manibus nobilis Anuska et sororum suarum in suma... pecuniarum eidem Anuska iuste inscriptis. Wylne in octava ascensionis Domini anno eiusdem millesimo quadingentesimo octuagesimo secundo, in forma cancellarie. C. 47.

Item in Vilna feria secunda post Oculi anno Domini 1484 data est quitancia super triginta florenos, quos Iwasko. Armenus in Thartariam recipere debet pro necessitate regia, ad Cuchta et Iurgiasch theloneatores belzenses. Кн. 14 с. 79.

Data est libertas oppido Skala super tres annos immediate sequentes, duntaxat dampna passa. Datum Sandomirie feria 3 ante festum Epiphanie anno Domini MCCCCLXXXV^o. C. 118.

Коронна Метрика варшав. кн. 12 і 14.

LVII.

Кор. Казимир потверджує Яцка Зедраника в володінню скупленого ним с. Заголовня (Зедраниковець), в пов. Хмельницькім, 28 лютого 1483 р.

Kazimirus, Dei gratia etc. Significamus tenore presencium etc., quomodo cum alias nobilis, Iaczko Zedranyk de Zalewlya certa bona hereditaria, videlicet villam Zaholownye in terris Podolie et districtu Chmelnicensi sitam, per nos nobili Hrin de eadem Zaholownye iure hereditario datam, coemisset et eiusdem ville pacificus possessor extitisset, supplicavit nobis, quatenus huiusmodi emptionem dicte ville iuxta iura et privilegia, que se super eandem dicit habere, eidem admitteremus et circa possessionem eiusdem conservaremus. Nos itaque, petitionibus suis annuentes, emptionem prefatam ratam habentes, circa iura et privilegia prefato Hrin concessa vi et in quantum iusta et legitima habentur, conservamus iuxta continenciam et tenorem earundem litterarum, — mandantes omnibus et singulis pallatinis et capitaneis terrarum Podolie pro tempore existentibus, quatenus prefatum Iaczkonem in emptione et possessione dicte ville Zaholownye non impediat et impedire non admittatis. Datum in Grodno feria sexta ante dominicam Oculi anno Domini millesimo quadingentesimo octuagesimo tertio.

Коронна Метрика варшав. кн. 14 л. 55.

¹⁾ Сі два слова стоять в горі записки.

LVIII.

Кор. Казимир подтвержує продажу Яном Фредром маєтностей в Скальськiм повіті братам Бучацким, 29 вересня 1485 р.

In nomine Domini. Amen. Ad perpetuam rei memoriam. Ne actus hominum, qui sub tempore sint, successu temporis e memoria hominum elabantur, convenit eas litterarum apicibus et testium fidedignorum annotatione perhennare. Proinde nos Kazimirus, Dei gratia, rex Polonie, necnon terrarum: Cracovie, Sandomiriae, Siradiae, Lancicie, Cuiavie, magnus dux Lithwanie, Russie, Prussie ac culmensis, elbingensis et Pomeranie dominus et heres etc., significamus tenore presencium universis, presentibus et futuris, harum noticiam habituris, quomodo constitutus coram nobis et nostris consiliariis nobilis Iohannes Fredro de Pleschowice, non compulsus, non coactus, nec aliquo errore devio seductus, sed sanus mente et corpore existens, amicorum suorum fretus consilio et matura deliberatione prehabita, sponte et libere recognovit, quia generosis Michaeli, Stanislae et Iohanni de Buczacz, fratribus indivisis, filiis olim magnifici David, palatini Podolie et ipsorum heredibus legitimis, medietatem ville Schmankowcze et medietatem alterius ville dicte Sffankowcze in terris Podolie et districtu Skalnensi consistencium et super fluvium Sarnik sitarum, bona hereditaria uxoris sue legitime, que ipsa eidem Ioanni Fredro marito suo donavit et legitime resignavit, pro trecentis marcis numeri et monete polonicalium, quadraginta octo grossos marcam in quamlibet computando, et pro duobus equis valoris quinquaginta marcarum polonicalium vendidit et resignavit venditque et resignat, tenore presencium mediante perpetuo et in evum, cum omnibus censibus, prediis, areis, edificiis, silvis, borris, agris, nemoribus, gaiis, mericis, mellificiis, molendinis et eorum emolumentis, curiis, piscinis, angariis, laboribus, stacionibus, venationibus, aucupiis, lacubus, fluminibus et generaliter cum omnibus proventibus et utilitatibus universis, quibuscunque nominibus appellantur, nichil pro se aut suis successoribus reservando, atque cum omni iure dominio et proprietate, prout ea solus tenuit et possedit, ita longe, late et circumferencialiter, quemadmodum bona ipsa sunt limitata et distincta. Quam quidem vendicionem et resignacionem, tanquam rite et legitime factam, una cum nostris consiliariis approbavimus et confirmavimus, approbamusque et confirmamus per presentes, decernentes ipsam robor perpetuum obtinere. In cuius rei testimonium sigillum nostrum presentibus est subappensum. Actum et datum in Snyathyn ipso die sancti Michaelis anno Domini millesimo quadringentesimo octuagesimo quinto, presentibus ibidem reverendis

in Christo patribus, dominis: Mathia camenecensi episcopo et Iohanne Thargowicki electo chelmensi, necnon magnificis et generosis: Iacobo de Dambno castellano et capitaneo cracoviensi, Mathia de Bvyn poznaniensi, Spithkone de Iaroslaw sandomiriensi et capitaneo leopoliensi, Iohanne de Pyleza Russie generali palatinis, Nicolao de Kurozwanky siradiensi et Nicolao Stadnycki premisiensi castellanis et aliis quam pluribus testibus fide dignis. Per manus venerabilis Gregorii de Ludbrancz, regni Polonie vicecancellarii. Relatio eiusdem venerabilis Gregorii de Ludbrancz, regni Polonie vicecancellarii.

Кор. Метрика варшав. кн. 14 л. 169.

LIX.

Кор. Ян Альбрехт звільняє м. Скалу від усяких податків і оплат на 15 літ, з огляду на її упадок наслідком татарського спустошення, 1 серпня 1498 р.

Iohannes Albertus etc. significamus etc., quia considerantes paupertatem et perniciem opidi et opidanorum nostrorum in Skala, ex frequentibus hostium incursibus, vastacionibus et depopulacionibus in terris nostris Russie et Podolie hac tempestate contingentibus perpessam, volentes propterea opidanos ipsos efficere consolatos, ipsos et quemlibet eorum, opidum predictum nunc et in futurum incolencium, ab omnibus et singulis censibus, exaccionibus nostris et regni nostri, per eos nobis dari consuetis, et aliis nunc in regno nostro existentibus et in futurum etiam reipublice intuitu instituendis, quibuscunque nominibus dicantur et in futurum dicentur, de certa sciencia deliberacioneque nostra et consiliariorum nostrorum consilio, liberandos, eximendos et absolvendos duximus, liberamusque eximimus et absolvimus presentibus hinc usque ad decursum quindecim annorum, a data presencium computandorum. Quocirca universis subditis nostris cuiuscunque dignitatis et condicionis existentibus, quorum nunc interest et in futurum intererit, seriose mandamus, ut eos ipsos opidanos in libertate et exemptione predictis conservetis, secus facere non ausuri pro gracia nostra, — harum, quibus sigillum nostrum est subappensum, testimonio litterarum. Datum Cracovie feria tertia ante festum sancti Laurentii anno Domini millesimo quadringentesimo nonagesimo octavo, regni vero nostri sexto. Relacio reverendi in Christo patris domini Creslai, episcopi vladislaviensis et regni Polonie cancellarii.

Кор. Метрика варшав. кн. 17 л. 169.

LX.

Кор. Ян-Альбрехт дає Яцковичу князівства в с. Деревнім і Коблі, в старостві Самбірськім, 29 вересня 1499 р.

In nomine Domini. Amen Ad perpetuam rei memoriam. Nos Ioannes Albertus, Dei gratia rex Poloniae, supremus dux Lithwaniae, necnon terrarum Cracoviae, Sandomiriae, Siradiae, Lancitiae, Cuiauiae Russiae, Prussiae, Culmensis, Elbingensis, Pomaeraniaeque etc. dominus et haeres, significamus tenore praesentium quibus expedit universis, praesentibus et futuris, praesentium noticiam habituris, quomodo volentes villam nostram nouae locationis Derewno dictam, circa fluium Brzezniczka iacentem, ampliari sylvarum extirpatione, locare ad aliam villam nostram Coblo nuncupatam, diu locatam, ad meliorem conditionem reducere, in districtu Samboriensi sitam, considerantes etiam industriam prouidi Iaczkowicz, ad hominum uocationem et meliorem collocationem earundem villarum satis idoneum, scultetii seu kniasthwo in dictis villis Derewno et Koblo sibi et eius successoribus perpetuis temporibus tenendi, possidendi pacifice et quiete, vendendi et in vsus suos beneplacitos conuertendi dedimus, donauimus et concessimus gratiose praesentibus litteris nostris damusque sibi omnimodam facultatem et suis successoribus dictas syluas extirpandi et excidendi ad ampliandas villas praefatas Derewno et Koblo, homines ad libertatem vocandi. Quibus quidem hominibus, taliter vocatis seu vocandis, dictarum sylvarum liberum usumfructum damus et concedimus et praesertim villae Derewno incipientes a fluuio Cathilimiecz usque ad pomarium dictum Lieniow, transeundo ad summitatem dicti fluuii Brzezniczka, vsque ad montem Krzemien, in quibus syluis peccora et peccudes ac alias vtilitates habere possunt, sine tamen damno aliarum villarum. Hominibus vero in eadem villa Derewno collocatis vel collocandis damus quindecim annos libertatis, absoluentes ipsos interea temporis ab omni labore, tributo, datione. Libertate vero expirata incolae villae eiusdem secundum ius valachicum et more aliarum villarum nobis labores exercere tributaque et dationes soluere tenebuntur et eodem iure valachico gaudere debent. Ut autem praefatus Iaczko ad collocationem villae ipsius Derewno et villae diu locatae Koblo maiorem adhibeat operam, damus sibi in eisdem scultetiis per vnam arcam integram, alias dworzisze. Concedimusque sibi in eadem villa nouae locationis Deredewno (!) dicta molendinum erigendi, in quo duntaxat villae eiusdem incolae molere debent, de quo ipse et sui successores emolumenta percipient. Adiungimus sibi etiam ibidem in eadem villa Derewno tabernam. Expi-

rata vero libertate de incolis villae praefatae Derewno tertiam partem ipse scultetus omnium dationum, videlicet agnorum, porcorum, columbationes consuetas, tortas ac aliarum rerum habebit et percipiet, sui que successores habebunt ac possidebunt ac percipient iuxta aliorum kniazionum¹⁾ in aliis bonis consuetudinem. Cui etiam homines villae praefatae Derewno et suis successoribus post annos libertatis in anno quolibet duos dies laborare tenebuntur, vnum arare et alterum falcastrare, caetera vero quae ad scultetiam in Koblo ex antiquo pertinentia et percipiet et habebit sui que successores habebunt et percipient iuxta consuetudinem. De quibus quidem scultetiis praefatus Iaczo et sui successores ad quamlibet expeditionem bellicam in duobus equis bonis, cum arcu et sagittis, nobis et successoribus nostris seruire tenebuntur et tenebuntur. In cuius rei testimonium signetum nostrum annulare quod (!) praesens sigillis nostris maioribus absentibus, vti cum praesentibus est suppapensum. Actum Cracoviae die dominico festi s. Michaelis archangeli anno Domini millesimo quingentesimo nonagesimo nono, regni uero nostri anno octauo, praesentibus magnificis et generosis: Andrea de Schamutuly calisiensi, Stanislao de Chodecz et Stanislao de Mlodzieiowicze radymensi castellanis, Nicolao de Kamienicz cracoviensi et sanocensi et Andrea Kosezielieczki bydgostiensi capitaneis caeterisque dignitariis, officialibus ac curiensibus nostris. Datum per manus venerabilis Mathiae Drzewiczki, praepositi scarbimiriensis, secretarii nostri supremi, nobis sincere dilecti. Commissio regiae maiestatis sub signeto.

Грамоту сю потвердив в 1519 р. кор. Жигимонт на прошенне Iasko scultetus alias kniass villarum Derewno ex Koblo. Книга грамот Самбірського староства — Кор. Метр. Моск. арх. мин. справ IV. В кн. 22 л. 420.

LXI.

Кор. Олександр записує шл. Тенофею Єлтуху 30 грив. на с. Діаківцях в пов. Летичівськiм, 8 червня 1503 р.

Alexander etc. Significamus etc., quia nobilem Theophilum alias Thenophyey Iolthuch, terrigenam nostrum, tenutarium villae nostrae Dzyakowcze in terra Podoliae sitae, tum propter fidelitatem, quam ipse integre in nos servando insultibus hostium nostrorum constanter una cum aliis subditis nostris resistebat, tum propter id quia idem Theophyey nonnullas piscinas in eisdem bonis nostris pro ampliori reformatione bonorum eorundem denuo propriis sumptibus errexit, con-

¹⁾ В книзі: kniazionem.

solatum efficere et ad futura servitia nostra ipsum posteritatemque suam promptiorem reddere cupientes, — horum intuitu sibi de speciali gratia nostra triginta marcas pecuniarum monetae et numeri polonicalium, quadraginta octo grossos marcam in quamlibet computando, in eisdem bonis nostris Dyakowcze, in districtu Lethiczoviensi sita, inscriptis, demonstravimus, reformavimus et assignavimus, inscribimusque demonstramus, reformamus et assignamus tenore praesentium mediante, per ipsum Thenophyn Iolthuch et ipsius successores praedicta bona nostra Dyakowicze tam in praedictis triginta marcis per nos inscriptis, quam in aliis pecuniarum summis, per olim divos antecessores nostros sibi insimul inscriptis, cum omni iure dominio et proprietate tenendum, habendum, possidendum et utifruendum pacifice et quiete tamdiu, quousque praedictae triginta marcae una cum aliis pecuniarum summis in villa ipsa iuste inscriptis eidem Theophey et successoribus ipsius per nos aut successores nostros fuerunt integraliter exsolutae; quibus solutis possessio tandem bonorum ipsorum Dyakowcze revertetur ad nos et successores nostros pleno iure. Volumus insuper eadem bona nostra per ipsum Iolthuch possideri immote usque ad tempora vitae suae extrema, pollicentes nemini subditorum nostrorum prebere consensum nostrum ad eximendum ipsum tamdiu, quoad vixerit. Eam tamen facultatem nobis et successoribus nostris reservamus per presentes . . . enim nobis et successoribus nostris eundem Iolthuch de praedictis bonis nostris pro commodo mensae regiae nostrae eximere quandocunque voluerimus et voluerint, salvis tamen iuribus et statutis etc. Harum etc. sigillum annulare etc. Datum Vilnae feria 5-ta proxima post pentecostes anno Domini 1503. Relatio venerabilis Iohannis de Lassko suppremi regiae maiestatis secretarii.

Кор. Метрика варшав. кн. 20 л. 67 в.

LXII.

Кор. Олександр дозволяє шл. Тихну Зедраниковичу скупити від спіддержавців части с. Гуменця, в Хмельницькім пов., 8 червня 1503 р.

Alexander etc. Significamus etc. quia intelligentes, villam nostram Humyencze in fluvio Buh, in terra Podolie in districtu Chmyelnicensi sitam, per differentes invicem subditos nostros, videlicet per nobiles Thichno Zedrankowicz pro una et Iohannem alias Iwan, Constantinum et lassko pro altera partibus divisim teneri possiderique unius vigore inscriptionis, maioribus utriusque partis concessa, timentes ergo, ne ex diversitate tenutariorum villa predicta nostra in deteriolem veniat

condicionem, decrevimus villam eandem nostram per unum tenentarium possideri, proptereaque consensimus et mandavimus nobili Thichno Zedrankowycz, unius medietatis ville predictae tenentario, nobiles Iwan, Constantinum et Iassko germanos ipsorumque nepotes, alterius eiusdem ville medietatis possessores, de altera medietate pecuniarum, illos in villa ipsa concernentium, eximere. Quibus idem Thichno partem pecuniarum per serenissimum olim Kazimirum regem, genitorem nostrum, maioribus dictorum Thichno et nepotum suorum predictorum in eadem villa inscriptarum, eosdem nepotes iuste concernentes, consensientibus nobis, daturus erit. Quos quidem nepotes, dum sic ut premissum est, idem Thichno exemerit, volumus per ipsum Thichno et suos successores supradictam villam Humyencze integram, tam vigore litterarum domini genitoris nostri, maioribus utriusque partis datarum, quam aliarum per serenissimum olim dominum Ioannem Albertum regem, fratrem et predecessorem nostrum, eidem Thichno iuste concessarum, teneri, haberi et possideri. Insuper habentes eundem Thichno propter eius fidelia servicia, nobis et reipublice regni nostri in resistendo incursionibus hostium nostrorum impendi solita, comendatum, volentesque eum ad futura reddere promptiorem, sibi de speciali gratia et virtute regis nostris . . . ¹⁾ marcas pecuniarum numeri et monete polonicalium, quadraginta octo grossos quamlibet in marcam computando, in eadem villa inscripsimus et inscribimus presentibus, per eum ipsum Thichno et suos successores predictam villam, vigore tam suprascriptarum litterarum videlicet genitoris fratris nostrorum, quam iuxta vim et effectum presencium, tenendum, habendum, possidendum et utifruendum tandiu, quousque per nos et successores nostros prefate sume pecuniarum in singulis litteris ac coniunctim et divisim conscripte ipsi Thichno ac successoribus suis fuerint integraliter exolute; quibus solutis, possessio tandem prefate ville nostre ad nos successoresque nostros revertetur pleno iure, salvis iuribus etc. — harum etc. Datum Vilne feria quinta proxima post Pentecosten anno Domini millesimo quingentesimo tercio.

Кор. Метрика варшав. кн. 20. л. 67.

LXIII.

Кор. Олександр записує шл. Івашку і Костюку 40 грив. на с. Гуменцю в Хмельницькѣм пов., 9 листопада 1503 р.

Alexander etc. Significamus tenore presencium quibus expedit, universis, quia attendentes fidelia servicia nobilium Iwasconis et Cos-

¹⁾ Прогалина.

thuk de Zedrankowicze, volentes ipsos consolatos efficere et ad futura servicia reddere obligaciores, licet nobili Thichno, patruo ipsorum germano, certam pecuniarum summam in bonis nostris Humyencze, in districtu Chmyelnicensi sitis, inscripserimus, tamen etiam ipsis Iwaskoni et Costhuk, in quantum possessores sunt bonorum eorundem, quadraginta marcas pecuniarum monete et numeri comuniter in regno nostro currencium, videlicet quadraginta octo grossos in quamlibet marcam computando, inscribere duximus et inscribimus presentibus in bonis predictis nostris, inscribentes bona predicta nostra sic teneri per ipsos Iwaskonem et Costhuk eorumque successores iuxta litteras super ipsa bona antea iuste datas ac ut eadem bona tenere consueverunt, usque ad dictarum quadraginta marcarum cum aliis summis pecuniarum, in aliis bonis nostris iuste et legitime inscriptis, integram per nos aut nostros legitimos successores ipsis Iwasconi et Costhuk aut ipsorum legitimis successoribus solucionem; quibus exolutis, possessio eorundem bonorum Humyencze ad nos et nostros successores redibit et revertetur pleno iure, iuribus et stacionibus nostris semper salvis, — harum, quibus sigillum anulare nostrum est subappensum, testimonio litterarum. Datum in Lublin feria quinta proxima ante festum sancti Martini anno millesimo quingentesimo tercio. (Більше нічого).

Кор. Метрика варшав. кн. 20 л. 109 v.

LXIV.

Кор. Олександр звільняє руських попів Теребовельського повіту від давання податку, так званої лиски, заведеної через надужитє, 29 січня 1506 р.

Alexander, Dei gratia rex Poloniae, magnus dux Littwaniae, Russiae, Prussiaeque dominus et heres etc., significamus tenore presentium quibus expedit universis, quia licet popones ruthenicales in districtu Trabowliensi tributum vulpeculare de iure ac consuetudine dare non consueverint nobis, tamen quia ex magnifico Stanislao de Chodecz marschalko regni nostri ac leopoliensi, camenecensi et trabowliensi capitaneo, accipimus per quendam errorem non tamen ex diuturno, sed proxime preterito tempore inductam in eos consuetudinem, ut per capitaneos predecessores suos coacti pro vulpecula grossos sedecim eorum quilibet solveret annuatim, iccirco nos isto hoc marschalci eiusdem regni nostri testimonio permoti, onus illud iniustum ex eisdem poponibus Rutenis in districtu predicto Trabowliensi deponendum duximus et deponimus eosdemque presentes et futuris temporibus in districtu ipso existentes popones rutenos ab hac ipsa solutione vulpecule,

pro qua quilibet grossos sedecim dabat compulsus, liberamus eviterne, tenore presentium mediante, — harum quibus sigillum nostrum est appensum testimonio litterarum. Datum in convencionem generali Lublinensi feria quinta ante festum purificationis gloriosissimae virginis Mariae anno a nativitate Domini millesimo quingentesimo sexto, . . . regni nostri anno quinto. Ioannes de Lasko r. P. cancellarius st.

Львівський краєвий архів, книга галицького земства 15 с. 35. (рік 1536).

LXV.

Кор. Жигимонт надає пл. Іванку Кнегиницькому части с. Кнегинина, сконфісковані від його братів за утечу до Волощини, 11 падолиста 1509 р.

In nomine Domini. Amen. Ad perpetuam rei memoriam. Cum ad auctoritatem principum pertineat bonos et fideles subiectosque favore et gratia prosequi, in fidefragos vero et licenciosos pro iuris et equitatis observancia maiestatem (!) de merere animadversionum extendere, quidquid autem pro remuneratione consolandumque fidelium bonorum proque vindicta licenciosorum concesserint, id non modo ad presencium sed eciam posterum memoriam cognicionemque deveniat, litteris mandare roborareque consueverint, proinde nos Sigismundus Dei gratia rex Polonie etc. significamus tenore presencium, quia attentis fidelibus serviciis et fidei integritate nobilis Iwaskonis Knyehynyczky de Knyehynino, supplicacionibusque certorum consiliariorum nostrorum pro eo maiestati nostre porrectis permoti, sibi et successoribus suis legitimis de certa sciencia et gracia regiiis nostris ac de consilio consiliariorum nostrorum, hic nobiscum existencium, bona hereditaria prefata Knyehynino, in terra et districtu Haliciensis consistencia, propter nobilium Vasskonis et Marconis fratrum ipsius germanorum licenciosum de regno nostro absque quavis causa legitima in Valachiam discessum et defeccionem ad nostram regiam dispositionem donacionemque faciendam iure communi regni nostri devoluta, prefato Iwaskoni dandum, donandum et restituendum duximus damusque donamus et restituimus tenore presencium mediante in perpetuum, decernentes prefata bona Knyehynino, quibus predictos Waskonem et Marconem privavimus et causa prescripta penitus privamus presentibus, per ipsum Iwaskonem et suos legitimis successores cum omnibus bonorum ipsorum prediis, emetonibus, areis, horreis, allodiis, seminibus, segetibus, frumentis, rivis, gurgitibus, piscinis, vinariis et earum demissionibus, piscibus, stagnis, molendinis quibuscunque et

eorum emolumentis, apibus, alveariis, mellificiis et melle exinde proveniente, borris, silvis, galiis, rubetis, quercetis, mericis, angariis, laboribus et honoribus, et generaliter cum omnibus et singulis censibus, fructibus, proventibus et obvencionibus, que nunc inibi sunt et quacunq[ue] industria humana inveniri excogitariq[ue] possunt, nihil penitus excipiendo, — cum omni iure, dominio et proprietate tenendum, habendum, pacifice possidendum et illis utifruendum, dandum, donandum, vendendum, alienandum, comutandum, resignandum et in suos suorumq[ue] successorum usus beneplacitos revertendum, tenore presencium mediante, perpetuo et in evum. In cuius rei testimonium etc. Actum Leopoli die dominico festi sancti Martini episcopi et confessoris anno Domini millesimo quingentesimo nono, regni vero nostri anno tercio. Presentibus, quibus supra. Datum per manus, ut supra. Relacio, ut supra.

Кор. Метрика варшав. кн. 24 л. 179.

LXVI.

Кор. Жигимонт звільняє від безчестя і кари за перехід до Волохів ріжних галицьких шляхтичів, 9 лютого 1510 р.

Purgacio fame nobilium Dymydecki et Schumlenski propter defectionem ad vauvodam Valachie inculpatorum.

Sigismundus Dei gracia etc., significamus tenore presencium quibus expedit universis, quomodo tametsi nobiles Iwanko Dymydecki et Helyas Schumlyenski, terrigene nostri per nonnullos subditos nostros inculpati et infamati fuerint, quod videlicet Valacho estate preterita dominia nostra, potissimum vero terras Podolie et Russie vastante, sua temeritate, fidelitate postposita, sponte et non coacti, ad eundem vauvodam defecissent, eidemq[ue] se absque legitima causa subiecissent, redeuntibus tamen prefatis terrigenis ex Valachia post bellum consummatum et pacem factam ad nos, fidedignis testimoniis cognovimus eosdem non sua sponte, sed hostis coactione deffecisse. Consulentes itaque ipsorum honori de clemencia nostra decernimus, eosdem nichil contra honorem suum prevaricatos esse, neque in bonis suis puniendos, — harum, quibus sigillum nostrum est subappensum, testimonio litterarum. Actum in conventionione generali Pyotrcoviensi sabbato proximo ante carnisprivium anno Domini 1510.

Similis purgacio nobilibus inferius descriptis — Similes littere date sunt his infrascriptis nobilibus videlicet: Iwanko, Iaczko, Wasko Myschensczy, Fyedko Przeroski Zubrzowicz, Zany Czuczolowski, Syenko

Wythowyczski, Wasko et Martino Knyechyniczczy, Syemon, Iwan, Syenko, Sydor Drohomiroczczy, Syenko Balyczki, Dmytr Danyskowycz, Herchor, Sienko, Hrinca, Herchor, Fycza, Iwasko Brzozowscy, Iwasko Pyszynski, Andrey de Lucza. Actum ut supra

Кор. Метрика варшав. кн. 24 л. 245.

LXVII.

Кор. Жигимонт оголошує за неважні передавнення, які зайшли наслідком того, що суди в землі Галицькій і Подільській не функціонували довгий час, 1 марта 1510 р.

Sigismundus Dei gratia rex Poloniae, magnus dux Lithvaniae, Russiae, Prussiaeque dominus et heres, significamus tenore presentium quibus expedit universis, quia expositum est coram nobis et consiliariis nostris nomine terrigenarum subditorum nostrorum fidelium dilectorum de terris Russiae et potissimum de terris Podoliae et Haliensi, quomodo per occasionem insecuritatum et bellorum et pluribus annis in terris illis per infideles frequentatorum, iura terrestria et castrensia per officiales ad id designatos non fuerunt prosequuta, propter quod illi subditi nostri tam in redemptionibus bonorum obligatorum, quam in aliis inscriptionibus suis praescriptionis ammissione nollent dampnificatum iri, pecieruntque propterea per nos eis de remedio debito providere. Unde nos una cum consiliariis nostris indempnitalis eorundem subditorum nostrorum, terrigenarum de terris Podoliae, in ea re consulere cupientes, decrevimus decernimusque, quod non obstante negligentia renovationis inscriptionum quarumcunque tam in iudiciis terrestribus quam castrensibus, ac etiam redemptionis bonorum hereditariorum quorumcunque obligatorum aut etiam inscriptorum in vim reemptionis alias na vyderkow a tempore conventionis divi olim parentis nostri serenissimi domini Kazimiri Poloniae etc. regis circa oppidum Colomia tempore omagii, per Stephanum Moldaviae vaywodam sacrae suae maiestati praestiti, tentae et celebratae, praefatis terrigenis nostris in terris illis sexus et status utriusque, illis praecipue, qui se iuxta consuetudinem terrarum illarum nostrarum cum pecuniis pro redemptione quorumcunque bonorum reddendis in ecclesiis parochiarum manifestabant pecuniasque levabant, quibus omnibus istis praescriptiones quaecunque terrestres hucusque videlicet a tempore praedicti Colomiensis omagii in hanc usque diem obesse non debeant, neque debebunt in futurum — harum quibus sigillum nostrum est appensum testimonio litterarum. Datum in conventionem generali

Pyotrkoviensi feria sexta ante dominicam oculi anno Domini millesimo quingentesimo decimo, regni nostri anno quarto. Ioannes de Lasko coadiutor gnesnensis et regni Poloniae cancellarius sct.

Предложено було в галицькім земськім суді в сураві Мик. Манастирського — Львів. краєвий архив, кн. земська галицька 6 с. 468.

LXVIII.

Кор. Жигимонт наказує камінецьким міщанам, аби не обминали львівського складу, 26 марта 1511 р.

Sigismundus Dei gratia rex Poloniae, magnus dux Lithwaniae, Russiae, Prussiaeque dominus et heres etc., famosis proconsuli et consilibus civitatis nostrae Camyenezensis fidelibus dilectis gratiam regiam! Famosi fideles nostri dilecti! Expositum est coram nobis gravi in querela nomine famosorum proconsulis et consulum civitatis nostrae Leopoliensis, quomodo, tamesti libertatem pretereundi civitatem et depositorium Leopoliense, dum pro victu et amictu pro usu vestro duntaxat iveratis, concessam habueritis, tamen pretextu eiusmodi libertatis cum aliis rebus et mercibus vestris civitatem et depositorium Leopoliense preterire soletis in detrimentum civitatis prefatae, de quo non bene sumus contenti, cum propter privatum commodum unius civitatis nolumus aliam destrui et annihilari, et quamvis merces nobis exinde per consules leopolienses arestatas et receptas restituere et libere demittere mandavimus, tamen volumus, ne de cetero talia facere presumatis, committimus itaque vobis et mandamus, quatenus eiusmodi libertate de et super pretereunda civitate et depositorio Leopoliensi vobis data et concessa ita, prout disponit, utamini et fruatis, civitatem et depositorium Leopoliense cum mercibus non pretereuntes, alias si secus feceritis, cohegemur eandem libertatem vobis infringere et eosdem Leopolienses non poterimus continere, neque ipsis prohibere, quin vos tanquam transgressores depositorii publici arestent, capiant et detineant, et ideo secus non facturi pro gratia nostra. Datum Cracoviae feria quarta post dominicam Oculi proxima anno Domini millesimo quingentesimo undecimo. Relatio reverendi in Christo patris domini Mathiae episcopi przemisliensis et regni Poloniae cancellarii.

Львівський краєвий архив, Львів. ґроду кн. 8 с. 150.

LXIX.

Миколай з Камінця, староста сяніцький, дозволяє шл. Яцку Кульчицькому осадити с. Смольник і надає йому вйтівство в нїм, 12 вересня 1511 р.

In nomine Domini. Amen. Solent futuris temporibus inter mortales super gestis preteritis iurgia, concertationes et disturbia oriri et incrudescere, nisi evidentia litterarum et munimentorum fuerint enodata et clarificata. Nos Nicolaus de Kamieniec, palatinus et capitaneus cracoviensis et sanocensis generalis et exercituum Poloniae campiductor supremus etc., significatum facimus per presentes universis et singulis, presentibus et futuris, quia volentes bonorum regalium castri Sanok uberiores facere conditionem et augmentum iustum et proficuum, eisdem in bonis secundari (!) Iackoni Kulczycki admisimus et dedimus admittimusque et damus tenore presentium villam, quae Smolnik aeviternis temporibus nuncupabitur, in bonis regiae maiestatis capitaneatus Sanocensis seu in terra regali hereditaria de novo extirpandis et evulsis silvis erigere et locare; quae quidem villa erit regiae¹⁾ maiestatis cum omni iure, exorientibus et proprietatibus infra denominatis. In qua villa Smolnik generosus Iurko (!) Kulczycki cum suis posteris et successoribus legitimis habebit scultetiam eritque et successores eius veri eiusdem scultetiae possessores. Cuius quidem villae Smolnik se referentia et contiguitas hereditatis longe et late et ab aliis villis distincta perpetuo erit sub tali locorum et signorum designatione huiusmodi quantitatis et distantiae: incipiendo ab uscie Dusaczyna sursum tendendo gurgite potokiem dicto Iasionowiec usque ad sumitatem interstitii dzialeм dicti, quod interstitium vocatur mons Kroscienski, et a Iasionowcze monte interstitioque rozdzialeм dicto sursum usque ad Czergow, a Czergow sursum gurgite potokiem dicto Xiawiecznym usque successive ad Bieszczad ad Metregona, a Metregona interstitio dzialeм dicto usque protensive ad Niezablecz rutenicale, a Niezablecz usque ad aliud Niezablecz na Ielzy dictum, a Niezablecz na Ielzy seorsum gurgite potokiem dicto usque ad uscie Oslawa, qui potok nuncupatur Duszatynski, in qua quidem villa Smolnik quilibet cmeto quotannis perpetuo de medio laneo quindecim grossos regiae maiestati soluet expirata libertate viginti quatuor annorum; etiam quilibet cmeto eiusdem villae unum caseum valachicum et equi unius cingulum popraw²⁾, decimum porcum quolibet anno, de grege ovium vigesimum agnum dare et solvere adstrictus erit, bellicales etiam quilibet cmeto

1) В книзі: regia. 2) Читати: porrag.

per sex grossos, datiam regalem per sex grossos de medio laneo quolibet, necnon etiam quilibet eorum cmetonum pro necessitate satisfacienda in poloniny parati esse tenebuntur. Cum¹⁾ pueris suis legitimis tres laneos suos, quos delegerit, liberos ab omnibus possidere debet, nec etiam bello quolibet astrictus esse debebit cum successoribus suis; molendinum etiam emolimentis usufructu in hereditate tamen eadem villae predictae cum concustario stampi dicto et pannificio foliuszu dicto, necnon tabernam etiam liberam debet habere et locare. Molendinator eius liberum medium laneum ab omnibus datiis debet. Praesbyter eorum sectae ruthenicae pop laneum liberum habere debet. Item obszary partiales postronne necnon villanini nawsie perpetuo scultetiae esse debet proprium et annexum, et successores eius de ancillisque matrimonialibus²⁾ de predicta villa ad aliam tradentur kunam, necnon tertiam partem ex poenis diversis, necnon sextum grossum de omnibus datiis pecuniariis. Item cmetones omnes tribus diebus in anno laborare erunt astricti perpetuo predicto et pro tempore existenti, obventiones bis in anno, videlicet pro festo Nativitatis Domini per duos gallos et per duas tortas et pro festo Paschae per mediam sexagenam et per duas tortas dare tenebuntur aeviterne. Ipse cum successoribus suis potens erit piscinas facere in sua hereditate dimensa, item mellificia apum pro suo usu in silvis sculteto plenaria et perpetua erit potestas aedificandi, augendi et mellificandi, et hortulanos³⁾, quotquot voluerit, sibi pro suo usufructu locare potens erit. Item cmetones de mellificiis apum regiae maiestati de quolibet mellificii arbore mellificante per medium grossum aut mel secundum Deum et iustitiam dare tenebuntur. Fabrum absque datia sibimet locare debebit, item homo undecunque profugus ad dictam villam Smolnik commigrans nemini tradi debet: cum tali in iure iustitiam ministrare tenebitur. Item cmetones et convocatorium gleba terna facienda et elaboranda ire existentes astricti⁴⁾. In cuius rei testimonium sigillum nostrum presentibus est subappressum Datum et actum in castro Sanok feria sexta proxima post festum Nativitatis Virginis Mariae anno Domini millesimo quingentesimo undecimo.

Грамоту сю в потвержденню кор. Жигимонта 1521 р. вписано в 1653 р. до книг земських перемиських на жаданне шл. Смольницького (nobilis Hiascyntus Smolnicki) — Львів. краєв. архив кн. 166 с. 1723.

¹⁾ Тут очевидно опущено дещо (мова про війта). ²⁾ Доповнити: quae. ³⁾ В книзі: hortulanis. ⁴⁾ Речення вповні поповане (мова очевидно про обов'язок трох толок для селян).

LXX.

Петр Кміта позволяє війту Ванчови осадити село Ропінку й записує йому в ній князівство в 260 золотих, 26 мая 1513 р.

In nomine Domini. Amen. Ad perpetuam rei memoriam. Expedi, ut ea. quae humanis ad presens peraguntur, litterarum apicibus ad perpetuitatis ratitudinem et memoriam proborum atque testium testimonio et munimento sigillorum appensorum denotentur, proinde nos Petrus Kmitha de Wysnicze, capitaneus praemisliensis, heres oppidi Lesko, significamus tenore presentium universis quibus expedi, presentibus et futuris, presentium notitiam habituris, quomodo cupientes bona nostra per extirpationem silvarum augmentare, provido Waniczo sculteto de villa Wanczowa advocatiam seu scultetiam in torrente nuncupato Ropienka pro duodecim florenis pecuniae communis et numeri polonialis in regno consueti in totum vendidimus. Cuius limites vel granicies antiquae descripti patebunt: videlicet a vado dicti torrentis usque ad limites dictos Stankowskie et a Zawadtka usque ad Chwaniow. Qui quidem Wanczo in eo torrente dicto Ropienka villam iure walahico gaudentem radicitus locare debet, alteri tamen loco in post pro competenti locatione non nocendo, neque ceteros limites tali locatione prepediendo. Occasione cuius locationis prefato Wanczo ac successoribus suis legitimis unum laneum ad colendum sibi liberum in perpetuum damus, donamus, ubi ei placuerit, radicitus eradicandi; damusque eidem in et super nominato torrente in loco competenti, ut moris est, in metis advocatae molendinum liberum cum mordaciis ac stapaniis ffoliussh, similiter tabernam liberam, concedimus etiam ipsi extremitates alias obszary cum hortulanis et demensuratis¹⁾ alias pomierky, ita quod dum emeto unam emensuratam habuerit, illic pro sculteto dicto duae emensuratae alias pomierky esse debent, absque tamen preiudicio et gravatione emetonum. Admittimus etiam sibi artifices cuiuscunque artis libere locandos, item libera mellificia eidem admittimus tantum, quantum habere poterit, et similiter in nostris silvis duntaxat pro ipsius usufructu libertatem concedimus. Cui quidem advocato et omnibus incolis suis ratione promptioris locationis a festo sancti Martini proxime futuro vel ab eo etiam tempore, quo aliquis emetonum in ea villa locatus fuerit, ad decursum viginti quatuor annorum se sequentium ipsam plenariam libertatem ab omnibus datiis, laboribus, censibus, proventibus, quibuscunque vocitentur nominibus, concedimus. In qua vero villa nostra predicta quilibet kmeto in agro

¹⁾ В князі: hortulania et demunturales.

vel laneo aut medietate lanei emensurati, alias na wymiernym lanie residentes ipsa libertate superius emanata effluxa et expirata de laneo nobis et nostris successoribus annuatim per quatuor agnos dare et contribuere tenebuntur, pro extorsione vero bellica quilibet eorum de laneo fertonem dare tenebitur. Et ipsi cmethones cum honore ad scultetiam bis in anno ibunt videlicet sertas (!) pro festo nativitatis Domini, secundo vero pro sacro Paschae; similiter quilibet cmetonum eidem sculteto duos dies in anno laborare debent et tenebuntur, item unum metere et alium falcastrare. Absolvimus etiam eundem a quilibet bellica expeditione. Ceterum omnes incolae eiusdem villae proventum penarum nobis et nostris successoribus, ut aliae villae contribuunt, annuatim tempore solito contribuere tenebuntur, de quibus etiam proventibus penarum idem scultetus nullam partem habiturus, duntaxat tertiam partem penae iudicatae obtinebit. Qui quidem incolae dictae villae nullo alio tantum ipso iure walachico gaudebunt et ipsi cmetones nulibi et eoram nullo alio nisi in villa eorum dicta coram suo sculteto iudicabuntur et contra se querulantibus ibidem obiecta respondere debent; et ipsorum similiter scultetus coram nullo alio tantum coram nobis vel nostris successoribus aut iudicio nostro generali, dum nostro sigillo et litteris nostris citatus fuerit, tunc primo iure dicto walachico in et super ipsum deponentem querellam parebit et respondebit. Concedimus etiam ipsi sculteto nostro quemlibet ad villam nostram venire volentem¹⁾ libere suscipi, demptis quatuor causis et articulis, ut fur, deceptor, falsificator et incensor, quibus residendi locus nullibi admittitur, verum tamen omnes alios advenientes a quibusvis angariis et inquietationibus tueri, defendere volumus, promittimus id ipsum tenere ac firmiter servare et precipue ipsa libertate durante. Insuper prefato sculteto ac eius successoribus in dicta nostra villa in omnibus causis tam criminalibus quam capitalibus iudicandum, sententiandum et condemnandum secundum quod ius walachicum exigit et postulat eandem facultatem concedimus et admittimus. Cuius rei in evidentius testimonium sigillum nostrum anulare presentibus est subapensum. Actum et datum in Lesko feria quinta ipso die festo corporis Christi anno Domini millesimo quingentesimo tredecimo, presentibus ibidem nobilibus Nicolao Konarski, Ianussio Strzeszkowski, Raffaele Ostrowski et aliis quam plurimis ad premissa fide dignis testibus.

Грамоту сю вписано в р. 1616 до книг земських перемиських на жаданне Stanislai et Hiacynti Ropienskich in Ropienka scultetorum — Львів. краєв. архив, перем. зем. кн. 83 с. 1746.

¹⁾ В книзі: nolentem.

LXXI.

Кор. Жигимонт потверджує постанови комісарів, висланих наслідком спорів подільської шляхти з старости камінецьким, в ріжних справах фіскальних і поліційно-адміністраційних, 6 марта 1518 р.

Sigismundus, Dei gratia rex Polonie, magnus dux Lithuanie, Russie, Prussieque etc. dominus et heres, significamus tenore presentium quibus expedit universis, harum noticiam habituris, quia orta fuit differentia inter nobilitatem terre Podoliae et districtus Camenecensis ex una et generosum Stanislaum Lanczkoronski de Brzezye, pincernam sandomiriensem et capitaneum camenecensem, fideles nostros dilectos partibus ex altera, occasione querularum, iniuriarum et gravaminum coram nobis expositorum, quibus partes hic inde se affici putaverunt. Hys omnibus querelis iniuriis, gravaminibus et quibuslibet simul talibus finem imponere volentes, designavimus certos consiliarios nostros: reverendissimum et reverendum in Christo patres, dominos Ioannem archiepiscopum gneznensem, legatum natum et primate, Mathiam de Drzevicza, episcopum wladislaviensem, magnificosque Christophorum de Schydlovyecz, palatinum et capitaneum cracoviensem, regni nostri cancellarium, Nicolaum de Dambrovyecz sandomiriensem et regni nostri exercituum prefectum generalem, ac Andream de Thanczyn lublinensem palatinos, sincere nobis dilectos, qui exauditis querelis et aliis eorum deffectibus cognitis ordinacionem et infrascriptos articulos pro deffensione iusticie tam nobilitatis quam capitanei predictorum, utraque parte consentiente et approbante, fecerunt, ediderunt et ad nos protulerunt, quos nos presenti pagina statuimus et decernimus futuris temporibus duraturos.

Inprimis statuerunt et ordinaverunt, quod theloneum et foralia in Camyenyecz a terrigenis ita repetantur et exigantur, sicut sit in civitate nostra Leopoliensi, emethones autem hoc modo foralia solvent: si emetho pisces vel aves ad forum portat ad vendendum, decimum piscem vel avem pro foralibus tribuet. Si vero minus quam decem portaverit, a singulo grosso estimacionis obulum solvet, demptis bobus, vaccis et iuvcis, a quibus iuxta antiquam consuetudinem octo obulos solvet pro foralibus. A rebus vero, que domi nascuntur et elaborantur, predicti omnes emethones nihil solvent pro foralibus, item a ferramentis et instrumentis ad agriculturam et aliam necessitatem domesticam, et a sale ad usum domesticum emptis et comparatis nihil prorsus pro theloneo solvet. Item emethones, qui ligna ad forum ducunt, tenebuntur quilibet emetho, cuiuscunque sit hoc, ligna ad forum du-

cens, bis in anno per currum lignorum ad castrum ducere et tribuere, unum videlicet pro festo Pasche, alterum vero pro festo natalis Domini. Sed a nobilium lignis, que ducuntur in civitatem ad domus eorum, nulla foralia solventur. Item emethones hoc modo theloneum ab equis solvent: si quis equum unum ab aliquo Valacho emerit, a primo equo, quem intra annum emerit, nihil solvet, sed quotiens postea intra annum emerit, a singulo unum grossum solvet. Nobiles vero, ad usum suum equos ementes, liberi erunt et sunt a solutione. Item quoniam passim, tam nobiles, quam plebei pannos in Valachiam ducunt pro emendis equis, iustum, ut etiam theloneum solvant, ita nobiles sive plebei; sed nobilem¹⁾ intra regni territorium panno equum solvens, non solvat theloneum ab huiusmodi panno.

Item capitaneus non aliter iudicium castrense celebrabit, quam in statuto sit constitutum.

Item pobrzezniczy, officium suum exercentes, in domibus vel villis nihil recipere nec arrestare debent, sed ubi in via vel campo aut sarepta, alias w pasyeczye, aliquod furtum deprehenderit, et fur a re furata fugerit, illud impune debet apprehendere. De praeteritis autem criminibus, in quibus culpantur pobrzezniczy, iusticiam de ipsis capitaneus debet ministrare. Idem autem pobrzezniczy nullam stationem a quopiam exigere debent, sed eidem, officium exercenti, debet dari subsidium per ville vathamanum, cum requisiverit contra malefactorem. Si vero malefactor vel fur fugerit ob negatum subsidium, tunc illi, qui damnificatus est, solutionem damni sui debet habere ab eo, qui subsidium non dedit. Item si contingat pobrzezniczy furem aut duos, aut tres in villa captivare, et non posset solus ipsos secure perducere ad castrum, extunc tenebitur vathaman pobrzezniczy adiutorium dare, quod secure fures perducantur ad castrum. Ita tamen quod per ipsum solum pobrzezniczy ligentur, educantur villam. Aut in quorum villa fur captus sit, pobrzezniczy auxilio sint cum vathamano, ne fur fugiat aut in via violenter eripiatur. Si vero negaverit vathaman, non optasse pobrzezniczy sibi dari auxilium ad capiendum et secure perducendum furem ad castrum, extunc vathaman repurgabit se mettercius, quod pobrzezniczy non optavit sibi a vathamano ad capiendum et perducendum fuere ad castrum dari auxilium.

Item de servis, olthaye dictis, sic tenendum est: ut cum capitaneus tales servos ocio torpentes et in tabernis bibentes ad laborem castri receperit, tales pro solario diurno laborare debent. Sed nobilium servos aut colonos ad hoc cogere non debet capitaneus. Si vero nobi-

¹⁾ Читати: nobilis.

lis aliquis pretenderit, eiusmodi servum suum esse, capitaneus nobili eidem credere debet, si id asseruerit, bona fide sue humanitatis. Si vero colonus aliquis talem suum servitorem asserere voluerit, metterius juramento comprobabit.

Item servilium praefecti deinceps non debent facere constitutionem vendendorum victualium sine castellano et capitaneo neque homines ad ducturas compellere debent, sed suis equis ducant, quidquod ipsis opus est. Si quis servilium cuiquam aliquod actiperit, colonus ad capitaneum confugere debet et iuramento comprobare, sibi tale damnum factum esse; extunc capitaneus talem debet cogere ad solutionem vel ponendum ordinem, ut ille solutionem habeat.

Item de moneta lithuanica facienda est proclamacio in Camyenyecz, ut ita sic.. in regno recipiatur usque ad ordinacionem aliam, per nos faciendam.

Item notarius antiquus terrestris, si est possessionatus, in officio conservetur, si vero non est possessionatus, per medium anni hinc debet se facere possessionatum, alias privandus veniet officio, et licebit terre sibi alium eligere. Ut autem praemissa omnia et singula iuris debite firmitatis habeant, illa fecimus sigilli nostri munimine roborari. Datum Cracoviae in convencionem generali sabbato proximo ante dominicam Oculi anno Domini millesimo quingentesimo decimo octavo, regni vero nostri duodecimo. Cristoforus de S. pallatinus et capitaneus cracoviensis ac regni P. cancellarius subscripsit. Relatio magnifici Cristofori de Schydlovycz, palatini et capitanei cracoviensis ac regni Poloniae cancellarii etc.

Вписано в 1556 р. до книг земських камінецьких на жаданне Яна Сверча з Ольхівця — Київського центр. архива кн. 3601 л. 47 в.

LXXII.

Кор. Жигимонт дає Миколаю Бидловському на с. Тисьменичани і Волосів в пов. Галицькім нову грамоту, в заміну грамоти Володислава Опольського, даної його предкам, і звільняє його з обовязків ленного володіння, 9 червня 1519 р.

In nomine Domini. Amen. Ad perpetuam rei memoriam. Omnium rerum, quae sempiternae sunt futurae nulla certior firmitudo inveniri potest, quam ea, quae sit litterarum monumentis posteritati memoriae mandata, cetera vero facta, quantumcunque memorabilia, allis modis aeternitati dicata aliquot quidem decursu seculorum durare possunt, sed quae litteris memoriae commendantur nunquam intereunt ipsaque

vetustate fiunt augustiora. Nos itaque Sigismundus, Dei gratia rex Poloniae magnus dux Lituaniae, necnon terrarum Cracoviae, Sandomiriae, Siradiae, Lanciciae, Cuiaviae, Russiae, Prussiae ac Culmensis, Elbingensis Pomeraniaeque etc. dominus et heres, significamus tenore presentium universis et singulis, tam presentibus, quam futuris, harum litterarum notitiam habituris, quia, licet illustris dominus Ladislaus divinae memoriae dux opoliensis, dominus vielunensis et Russiae, villas suas Thismieniczany et Wołosow in districtu Haliciensis super fluvio Stryba sitas fideli suo olim Mirosloao et suis legitimis successoribus ob multiplicia eiusdem Miroselai servitia in feudum perpetuo dedisset et donavisset donatione perpetua et irrevocabili, prout eiusmodi donationis litteras de titulo et sigillo dicti ducis opoliensis sanas, salvas, probas et nulla in parte sui suspectas vidimus, tamen quia posteritas dicti Miroselai videlicet nobilis Nicolaus Bydłowski heres supradictarum villarum Tismieniczany et Wołosów, terrigena noster fidelis dilectus, nobis fideliter supplicavit, quatenus easdem villas suprascriptas de iure feudali in ius polonicum commune transferre et sibi ac suae legitimae posteritati novum privilegium super ipsas villas Tismieniczany (!) et Wołosow dare gracie dignemur, supplicationibus igitur dicti Nicolai benigniter annuentes, habentes imprimis commendatam eius fidem et virtutem, de solitae benignitatis nostrae clementia certa que sciencia et voluntate nostra de consilioque consiliariorum nostrorum hic ad presens nobiscum existentium villas predictas Tismieniczany et Wołosow de iure feudali in ius commune polonicum transponendum transferendum duximus transferimusque et transponimus ac ipsum ius feudi de predictis bonis de plenitudine potestatis nostrae regiae tollimus et submovemus tenore presentium mediante in perpetuum, sed supranominatas totas villas Tismieniczany et Wołosow predicto Nicolao et suae legitimae posteritati ita longe late et circumferentialiter, prout in suis metis et limitibus sunt distinctae et limitatae, cum omni iure, dominio et proprietate, prout illas iure feudali amoto hactenus tenuit, habuit et possedit tenetque habet et possidet de presenti, nihil iuris, domini et proprietatis pro nobis et successoribus nostris reservando in eisdem villis, iure perpetuo et hereditario dedimus, donavimus assentientibusque nobis consiliariis regni nostri damus et donamus vigore presentium litterarum per ipsum Nicolaum eiusque legitimos successores villas Thyszmienczany et Wołosow predictas cum omnibus et singulis utilitatibus, censibus, fructibus, proventibus, redditibus, pertinentiis et obventionibus generaliter universis, ad dictas villas quomodolibet spectantibus, quae nunc sunt et in posterum humana industria fieri poterint, quibuscunque nominibus et cognominibus nuncupatis, nullis

exclusis, tenendum, habendum, utifruendum pacifice et quiete possidendum, vendendum, obligandum, commutandum, donandum, alienandum, inscribendum et assignandum et in usus suos et suorum successorum legitimorum beneplacitos convertendum ita, ut illis melius et utilius videbitur expedire. In quorum omnium fidem et testimonium sigillum nostrum presentibus est appensum. Actum Cracoviae feria quinta ante festum Pentecostes proxima anno Domini millesimo quingentesimo decimo nono, regni vero nostri anno decimo tertio, presentibus reverendis in Christo patribus dominis Ioanne de Conari cracoviensi, Petro de Thomicze premisliensi et regni nostri vicecancellario episcopis, necnon magnificis generosis et venerabilibus Christophero de Schidłowicz palatino et capitaneo cracoviensi ac regni Poloniae cancellario, Andrea de Thanczyn palatino lublinensi, rathnensi belzensique capitaneo, Nicolao de Schidłowicz castellano sandomiriensi et regni nostri thesaurario, Nicolao Iordan de Sachliczyn castellano voynicensi et magno procuratore cracoviensi, Ioanne Lathalski gnesnensis, cracoviensis et lanticiensis, Ioanne Czarnkowski scarbimiriensis, Andrea Krzycki sancti Floriani in Clepari ecclesiarum praepositis et canonicis cracoviensibus, secretariis nostris, et aliis quam plurimis dignitariis, officialibus ac euriensibus nostris, testibus ad premissa fidedignis, sincere et fideliter dilectis. Datum per manus prefati magnifici Christophori de Schidłowicz in Sezmielow et Magna Opatow heredis, palatini et capitanei cracoviensis ac regni Poloniae cancellarii, tum siradiensis, sochacoviensis, gostinensis ac Novae Civitatis Korczyn capitanei sincere nobis dilecti. Christopherus de Schidłowicz palatinus et capitaneus cracoviensis ac regni Poloniae cancellarius. Relatio eiusdem magnifici Christophori de Schydlowiecz palatini et capitanei cracoviensis ac regni Poloniae cancellarii etc.

Грамоту вписано до книг гродських галицьких в 1637 р. на жаданне Якова Бидловського (generosus Iacobus Bydlowski tribunus et vicecapitaneus castrensis haliciensis) — Львів. краєв. архив кн. гр. галицьк. 131 с. 671.

LXXIII.

Кор. Жигимонт потверджує шл. Ілю на князівстві с. Вовчої в пов. Самбірськiм, 24 червня 1519 р.

In nomine Domini. Amen. Ad perpetuam rei memoriam. Nos Sigismundus Dei gratia rex Poloniae etc. significamus tenore presentium, quibus expedit universis et singulis, presentibus et futuris, harum notitiam habituris, quia expositum est nobis nomine nobilis Eliae

de villa nostra valachica Wolcza ad capitaneatum tenutamque Samboriensem pertinente et spectante, quomodo ipse idem Elias prefatam villam Wolcza, in desertis positam montibus, possessionatam effecit, supplicatumque est nobis, ut sibi novum privilegium nostrum in et super dictam scultetiam vulgariter kniastwo nuncupatam dare et concedere dignaremur. Nos attendentes eius magnos et longi temporis labores, quos, ut accepimus, in situatione et locatione villae praefatae Wolcza pertulit, supplicationibus pro eodem Elia ad nos factis benigne annuentes, sibi et suae legitimaе posteritati scultetiam alias kniastwo, quam seu quod hactenus possidebat et possidet de presenti in villa prefata Wolcza, de certa scientia et speciali gratia regia nostra dandum et conferendum duximus damusque et conferimus presentibus in perpetuum, dando nihilominus eidem Eliae et suae legitimaе posteritati villam prefatam, in quantum non esset cum damno et preiudicio aliorum honorum et villarum tam nostrarum regalium quam subditorum quorumcunque nostrorum, augendi et possessionatam efficiendi, agros et prata extirpandi ac molendinum construendi, per ipsum Eliam ac suam legitimam posteritatem scultetiam prefatam alias kniastwo in prenominata villa Wolcza cum una area integra alias dworzyszczce, necnon cum omnibus et singulis agris et pratis, quos et quae antea possidebat et in presentiam pacifice possidet, quorum situm et cognomina hic pro exprimendis haberi volumus, ad dictam scultetiam iuste et legitime spectantibus et pertinentibus cumque laboribus, tortis de consuetudine scultetis pro solennitatibus sacri (!) Paschae et Natales (!) Domini dari et contribui solitis, dempta tamen tertia parte dationum nostrarum et generaliter cum omnibus et singulis dictae scultetiae utilitatibus, fructibus et proventibus tenendam, habendam, regendam, utifruendam, pacifice et quiete possidendam ac in usus suos beneplacitos (nostro tamen consensu prius requisito et obtento, iuribus, servitiis nostris consuetis salvis durantibus) convertendam in perpetuum, tenore presentium mediante. In cuius rei fidem et testimonium sigillum nostrum presentibus est subappensum. Actum Cracoviae feria sexta ipso die festi sancti Ioannis Bapstistae anno domini millesimo quingentesimo decimo nono, regni nostri decimo tertio, presentibus reverendis in Christo patribus dominis Joanne de Konary cracoviensis et Petri de Tomice premisliensis ecclesiae episcopis et regni nostri vicecancellariis, necnon magnificis, generosis et venerabilibus Christophoro de Szydłowiec palatino et capitaneo generali cracoviensi et regni nostri cancellario, Andrea de Tęczyn palatino lubliensi et capitaneo belzensi, Nicolao de Szydłowiec sandomiriensi ac regni nostri tesaurario, Nicolao Iordan de Zakliczyn voinicensi et Nicolao Czykowski

polanecensi castellanis, Ioanne Latalski gnesnensis et lanciciensis, Ioanne Czarnkoski skarbimiriensi (!), Andrea Krzycki sancti Floriani in Klepari et Nicolao Zamoscki tarnoviensis ecclesiarum praepositis et canonicis cracoviensibus, secretariis nostris, et aliis quam plurimis dignitariis, officialibus et curiensibus nostris, ad premissa testibus fidedignis, sincere et fidelibus nostris dilectis. Datum per manus eiusdem magnifici Christophori de Szydłowiec palatini et capitanei generalis cracoviensis et regni nostri cancellariae (!), tum siradiensis, Novae Civitatis Korczyn, sochaczoviensis, gostynensis etc. capitanei sincere nobis dilecti. Relatio prefati magnifici Christophori de Szydłowiec palatini et capitanei generalis cracoviensis ac regni Poloniae cancellarii. Christophorus de Szydłowiec palatinus ac capitaneus cracoviensis atque regni Poloniae cancellarius scripsit.

Грамоту сю в потвердженнях 1558, 1559 і 1770 р. вписано до книг зем. перемиських в р. 1778 на жаданне шл. Яшовского — Львів. краєв. архив кн. зем. перем. 245 л. 2111.

LXXIV.

Кор. Жигмонт потверджує братів Дениса і Матвія на князстві с. Черхави, 12 липня 1519 р.

In nomine Domini. Amen. Ad perpetuam rei memoriam. Nos Sigismundus Dei gratia rex Poloniae, magnus dux Lithwaniae, nec non terrarum Cracoviae etc. dominus et haeres, significamus tenore praesentium vniuersis, quibus interest, praesentibus et futuris, harum noticiam habituris, quia exhibitae sunt coram nobis litterae sub titulo et sigillo olim magnifici Andreae Odrowąsch, palatini et capitanei generalis terrarum Russiae, nomine nobilium Dynisz et Mathiae, fratrum germanorum, scultetorum aui et proaui (!) praefatam scultetiam locauerunt et incolis augmentauerunt et pro decem marcis pecuniae monete et numeri polonicalis emerunt, supplicatum est maiestati nostrae, ut eisdem scultetis alias kniazonibus fratribus germanis priuilegium super dictam scultetiam dare et concedere dignaremur. Animaduertentes itaque dictorum scultetorum eorumque praedecessoris industriam, studium et laborem circa locationem et augmentationem incolarum praefatae villae Czerchawa, et qui hucusque, sicuti intelleximus, studiose in id nituntur syluas, loca inculta et deserta eradicantes in vsum et culturam hominum habitantium, nos huiusmodi supplicationibus licitis et iustis, pro dictis fratribus germanis ad nos factis, benigniter auentes, eis et ipsorum legitimis successoribus praedictam scultetiam alias kniasthwo, quod iure propinquitatis ad dictos fratres germanos eorumque

legittime posteritati praefatam villam nostram Czerchawa deuolutum est, in cuius pacifica et quieta possessione fuerunt et in praesentia sunt, de certa scientia et speciali gratia regiis nostris dandam, conferendamque duximus, damus et conferrimus praesentibus in perpetuum dictam scultetiam, vna cum integra area alias dworzysze, cum pratis ad eam iuste et legitime ex antiquo pertinentibus, quorum situm et cognomina hic pro expressis habere volumus, admitentes ipsis fratribus germanis eorumque legittimae posteritati praefatam villam nostram Czerchawa incolis seu kmethonibus augendi, syluas pro usu agrorum et pratorum extirpandi et alia, quaecunque pro industria sua ad usum et vtilitatem inuenire, excogitare et construere possint, citra tamen damnum, derogationem et praeiudicium aliorum bonorum et villarum nostrarum, quam subditorum quorumcunque nostrorum. Qui quidem kniaziones et eorum legittimi successores singulis annis habebunt et recipient ex donationibus, nobis dari et contribui solitis, videlicet de exactione arietum tertium arietem, porcorum tertium porcum, de puella quae ad aliam villam nuptui datur, item de emethonibus, qui ad alienas villas commigrant, similiter de paenis minoribus tertium grossum. Maiores vero paenas pro nostro et capitanei nostri arbitrio reseruamus. Agnellorum vero exactionem totam kniazionibus relinquimus pro usu et libito illorum secundum ius valachicum exigendam, una cum duabus columbationibus, videlicet pro festo paschali singulis annis ex qualibet area, per duas tortas et unum gallum. Ratione cuius ipsi sculteti siue kniaziones praedicti eorumque legittimis successoribus nobis singulis annis vnam sexagenam monete et numeri in regno curentis soluere et extradere tenebuntur. Stationes iidem kniaziones siue sculteti eorumque legittimi successores pro bellica expeditione vel alter eorum astrictus erit armatus cum uno equo, arcu et telis ac cum reliquo valachico apparatu in castrum Samboriense se conferre et illic pro defensione eiusdem castri, quamdiu necessitas expostulauerit, permanere. Quae omnia et singula super expressa dictis scultetis siue kniazionibus plenam et omnimodam potestatem eorumque legittimae posteritati dictam scultetiam tenendi, habendi, utifruendi, pacifice et quiete possidendi perpetuo et in aevum, vendendi, donandi, alienandi, commutandi et in usus suos et successorum suorum beneplacitos, prout ius valachiense disponit, conuertendi, nostro tamen prius et successorum nostrorum speciali consensu ad id actedente, et iuribus nostris regalibus ac seruitiis per omnia semper saluis remanentibus. In cuius rei testimonium sigillum nostrum praesentibus subappensum est. Actum Cracoviae feria tertia proxima in vigilia festi s. Margarethae virginis et martiris anno Domini mille-

simo quingentesimo decimo nono, regni vero nostri anno tredecimo, praesentibus reverendis in Christo patribus dominis Ioanne de Conari cracoviensis et Petro de Thomicze praemisliensis ecclesiarum episcopis et regni Poloniae vicecancellario, necnon magnificis, generosis ac venerabilibus Christophero de Schydlowiecz palatino et capitaneo generali cracoviensi ac regni nostri cancellario etc., Nicolao de eadem Schydlowiecz sandomiriensi et regni nostri thesaurario, Nicolao Iordan de Zakliczin voinicensi, Nicolao Volski szochaczoviensi et Nicolao Czirkowski polanecensi castellanis, Ioanne Latalski gnesnensis, cracoviensis et Lanciciae, Ioanne Karnkowski scarbimiriensi, Andrea Krzyczki s. Floriani in Cleparz et Nicolao Zamoiski tarnoviensis ecclesiarum praepositis et canonicis crac., secretariis nostris, et aliis quamplurimis dignitariis, officialibus ac curiensibus nostris, ad praemissa testibus fide dignis, syncere et fidelibus nostris dilectis. Datum per manus eiusdem magnifici Christopheri de Schydlowiecz palatini et capitanei generalis cracoviensis ac regni nostri cancellarii, tum siradiensis, szochaczouiensis, Nouae ciuitatis Korezyn ac gostinensis etc. capitanei, sincere nobis dilecti. Relatio praefati magnifici Christopheri de Schydlowiecz palatini et capitanei generalis cracoviensis ac regni Poloniae cancellarii. Christopherus de Schydlowiecz palatinus et capitaneus crac. ac regni Poloniae canc. sct.

Книга грамот Самбірського староства — Кор. Метрика Моск. Арх. Мін. Справ. IV. В кн. 22 л. 429.

LXXV.

Кор. Жигимонт потверджує камінецькому старості уважати, аби при торговельних зносинах Камінця з Литвою не поминали львівського складу, 24 січня 1526 р.

Sigismundus, Dei gratia rex Poloniae, magnus dux Lithuaniae, Russiae, Prussiaeque etc. dominus et heres, generoso Stanislao Lanzkorunski de Brzeszye pincernae sandomiriensi et capitaneo camenecensi fidei dilecto gratiam regiam! Generose fidelis dilecte! Scripsimus iam pridem tuae fidelitati aliquotiens mandantes, quod mercatores et alios homines cum mercibus ex Camyenyecz in Lithwaniam et ex Lithvania in Camyenyecz proficiscentes depositarium civitatis Leopoliensis cum ipsis mercibus preterire non permetteret in preiudicium et detrimentum civium eorundem et theloni nostri non mediocre, quia tum hy ipsi cives leopolienses graviter nobis questi sunt, quod tua fidelitas non solum dictos mercatores ipsum depositum (!) eorum preterire permetteret, verum etiam illos, quo secure id eis facere lice-

ceret, per suos familiares conduceret, quod nos, si ita se habet, non possemus non moleste ferre; quia vero nuntii terrae Podoliae in hoc conventu generali nobiscum egerunt, quo ipsum iter ex Lithuania converso dictis mercatoribus preterita Leopoli liberum permittemus, quos nos visis litteris et privilegiis eorundem civium leopolensium super eorum depositoryo emanatis admittere nequaquam volumus, neque posthac cuiquam admitteremus, proinde iterum mandamus tuae fidelitati strictissime, ita omnino habere volentes, diligenter superintendat et provideat, quod nullus mercator vel quivis alius cum ullis rebus et mercibus versus Lithvaniam et ex Lithuania in Kamyenecz ac ad alia loca remociora proficiscens depositoryum leopoliense pretergrediatur et ut etiam tua fidelitas custodibus eiusdem depositoryi et viarum predictarum a consulibus leopoliensibus constitutis, cum per eos fuerit requisita, auxilio opportuno contra ipsos eorum depositoryi et nostri telonei transgressores in illis retinendis et arrestandis assistat et aliter non faciat sub gravi indignatione nostra. Datum Pyotrkoviae sabbato proximo post festum conversionis sancti Pauli anno Domini 1526, regni vero nostri anno vigesimo. Ad mandatum regiae maiestatis proprium.

Грамота ся вписана була в тім же році до книг гродських Львівських на жаданне ради м. Львова — Львів. краєв. архив гр. Львів. кн. 13 с. 139.

LXXVI.

Осадчий привилей на осадженне с. Зубкова, на волоськім праві, даний Миколаєм Вольським, старостою сяницьким, Олехну, Щавну й Іваську, 6 серпня 1526 р.

Nicolaus Wolski castellanus sochaczowiensis, capitaneus sanocensis et lanckoronensis ac magister curiae regiae maiestatis. Significamus tenore praesentium quibus expedit universis et singulis, praesentibus et futuris, notitiam praesentium habituris quomodolibet, quia cupientes bona, vtilitates commodaque regiae maiestatis augere et in locis silvaticis, ut ex ipsis vtilitatis regiae maiestati succrescere et provenire posset, itaque proudis Olechno et Sczawno eiusque fratri Iwaško ac eorum legitimis sucesoribus dedimus, donavimus, et admissimus, damusque, donamus et admittimus per praesentia omnimodam facultatem villam locandi denuo in cruda radice in et super fluuio Zubkow dicto eundo superius a reflectatione od vscia torrentis dicti Pieseczni ad summitatem montis dicti Biesczad, et a torrente Pieseczni superius tendendo

ad campum dictum Polana Krzyzakowska, usque in montem dictum Smrokora Hrunia, et a Smrokora Hrunia ad torrentem dictum Vstrokok, tendendo per fluuium Bystra Oslawica dictum summitate Kowalczata koszar, et a Kowalczata koszar inferius tendendo ad montem dictum Horodek, et a Horodek monte inferius ad campum dictum Polonina eundo transversaliter per torrentem Rusawicza ad campum dictum Stara Polanka, et ab Antiqua Polanka ad summitatem montis dicti Czergow, et a monte Czergow inferius tendendo ad torrentem dictum Pieseczni. Qua (!) villa nuncupabitur Zubkow, in omnibus suis causis vtetur iure valachico, quam iuri valachico adscribimus et incorporamus. Quae quidem villa Zubkow erit villa regia castroque Sannok attinebit, habebitque viginti quatuor annos libertatis integre. Expirata vero libertate tenebuntur domino suo soluere et adstricta erit: in primis quilibet emetho anno quolibet de laneo medio grossos quindecim soluet, per caseum unum valachicum ac per unum cingulum alias poprag, porcum decimum quando erit queretum alias zyr, a numero etiam ovium quolibet anno vigesimam ouem, seu motonem, vel a centum tres agnos; quilibet etiam emetho bellicialium, dum euenerint, quatuor gr., fertonum etiam dum obuenerint gr. quatuor. Sculteti uero villae praefatae sex laneos agri cum superstitis alias przykopem y z obszary pro suo praedio et agricultura habebunt et utifruentur. Molendinum etiam liberum construendi cum omnibus emolumentis, quae sibi meliora excogitari poterint, ut illis melius et vtilius videbitur vbicumque eis placuerit, molendinatori etiam medium laneum agri possidendum ipsi sculteti dare et ostendere debebunt. Poponem etiam locabit, cui integrum laneum dabit. Villagium uero alias Nawsie sculteti erit et ad scultetiam pertinebit. Tabernam etiam liberam cum omnibus emolumentis habebit. Ab ancillis uero, quas ex dicta villa ad alias villas accipientur et maritis tractentur, marduram alias kunicza ipse scultetus habebit. Diuortium alias rospusty dum contigent, ex hinc duae partes pro maiestate regia fodent (!) et tertia pro scultetis. Praefati uero sculteti et eorum successores de censibus et quibusuis aliis dationibus, per incolas et emethones eiusdem villae regiae maiestatis dandis, quolibet nominatis et nominandis, sextum grossum, sextum denarium, sextamque marcam et vnusculusque datii, sextam partem habebunt; paenae minores alias potoczne ipsis scultetis decent, maiores uero pro maiestate regia cedent, partes duae, et tertia pro scultetis. Hortulanos etiam iidem sculteti locandi facultatem pro suo vsu et suorum successorum habebunt. Inquilinos uero sutores, sartores, textores, fabros ipsi sculteti habebunt, et ad eorum scultetiam pertinebunt perpetuo, quos ipse po-

terit locare et pro sua vtilitate conuertere poterint. Etiam idem sculteti piscinas et piscaria in sua haereditate, in quantum facultas eis subuenerit facere, melificia etiam poterint sibi aedificare. Cmethones uero de suis melificiis possedis per medium gross. a quolibet melificio seu melle secundum Deum et iustitiam, de quibus scultetus sextam partem habebit. Quilibet etiam cmetho per sex trutas alias pstragów anno quolibet domino dare tenebitur, ex quibus scultetis sexta pars cedit. Pro expulsionem etiam pecudis sculteti cmethonibus laneum agri ostendere debebunt. Cmethones uero eiusdem villae ipsis scultetis et eorum successoribus annuatim tenebuntur laborare dies tres in vere et aestate, quod ipsis mandauerint, ac etiam ipsi cmethones villae eiusdem praedictis scultetis et eorum successoribus annuatim pro festo Natiuitatis Domini per duos pullos seu gallos et per duos panes, ac pro festo Paschae per duas tortas et triginta oua quilibet dare tenebitur. Dum uero aliquis incolarum alicuius villae ex aliis bonis perfugerit, nemini extradi debet, sed cum eo ibidem iustitia ministrari debetur iure valachico. Ipsos etiam scultetos et eorum successores ab expeditione bellica liberamus, pro quo ipsi erunt adstricti in Vngariam cum omnibus negotiis ac literis castro opportunis equitare. Idem etiam sculteti, dum dominus porcum decennarium exiget, tertius scultetis cedere debebit, et tertium agnum seu mutonem habebunt ipsi sculteti dationalem. Scultetos etiam ipsos eximimus a iurisdictione et iudicio tam iudicum quam officialium nostrorum ipsi sculteto infligendorum, itaque quod a nullo alio iudicari possit praeter quam a nobis et in absentia nostri ab officio nostro. In quorum omnium fidem et testimonium euidentius sigillum nostrum praesens est subappensum. Actum et datum in castro Sanok feria secunda, die transfigurationis Domini, anno eiusdem millesimo quingentesimo vigesimo sexto. Praesentibus circa praemissa Nicolao Dąbrowiek vicecapitaneo nostro sanocensi, Iacobo Radwan sculteto in Prosiek, Stanislaw Chronowski, domino Laurentio praeposito hospitali sanocensi et notario castri, et me Sebastiano Węgrzynowski plebano in Iasionow, praesentium notario et Sienko sculteto in Komancza.

Сю грамоту в корол. потверженню 1548 р. вписано до книг гр. сяніцьких на жаданне шл. Василя Зубковського і всіх зубківських солтисів 1652 р. — Львів. краєвий архив сян. гр. кн. 165 с. 422.

LXXVII.

Миколай Вольский, староста сяніцький, позволяе шл. Ярошу Месовскому осадити с. Репедзу, на волоськім праві 28 вересня 1526 р.

In nomini Domini. Amen. Solebant antiquis temporibus inter mortales tergiversationes oriri et durare, nisi per visionem literalem et

munimentorum sint pacificae (!), quo circa nos Nicolaus Wolski castelanus sandomiriensis serenissimae reginae Bonae curiae praefectus, sanocensis, lackoronensis, lomnensis, visnensis capitaneus significamus praesentibus litteris nostris omnibus et singulis, praesentibus et futuris personis, quandoquidem respicientes merita bellicosa nobis et reipublicae praestita nobilis Iarosz Mieysowski, cui volentes bona regalia castri Sanocensis in anudantiori (!) facere conditione, eidem concessimus et dedimus, prout praesentibus literis concedimus damusque villam Rzepez, quae in aevum vocabitur, in bonis regalibus capitaneatus Sanocensis, aut potius in terra regali hereditaria de novo aedificare, locare aut ex silvis fundare, quae villa regalis appellabitur cum omnibus iuribus accidentiis et pertinentiis infrascriptis. In qua villa Rzepez nobili Iarosz Mieyszewski et eius successoribus legitimis licitum esse habere advocatiam in tribus laneis ipsi soli et eius successoribus pertinentibus. Cuius quidem villae Rzepez latitudo hereditaria et longitudo tum ab aliis villis distinctis in aevum erit sub his locorum signis et distinctionibus: incipiendo ab influitione fluvii Rzepez cadentis in fluvium Oslawa, eundo sursum fluvio Oslawiczka Czarny Las nuncupato ad fluvium Iaworniczek ad fluvium Makotra, a fluvio autem supra dicto Makotra in campum alias polana Zawinczak, ex polana Zawinczak ad locum Ostra Iodla, ad lapidem album dictum Ruski Kamien, eundo per campum alias rozdziałem per montem locum dictum Dolinki Bidowe, de loco autem praedicto Dolinki Bidowe super fluvium Kulas ad fluvium Profundum et ad limites Płonna, ex Profundo autem fluvio sursum torrente alio ad locum dictum Mostki et Garbek, Brakow atque Kuchna appellatum, a Kuchna autem supra torrentes ad locum Przewały et Bukowinki, a Bukowinki autem eundo per montem dictum Opoy, a quo loco tendit rozdział qui separat villam Szczawne eundo ad fluvium Oslawa et Oslawka. In quo (!) quidem villa Rzepez quilibet cmeto aeviterne de medio laneo per quindecim grossos sacrae regiae maiestati in quolibet anno solvere tenebitur post expirationem libertatis annorum viginti quatuor, item quilibet cmeto eiusdem villae unum caponem et unum poprag ad equum, decimum porcum in quolibet anno et ex grege ovium vigesimam ovem dare aut solvere tenebitur; censum autem regalem per grossos sex de quolibet medio laneo emetonum quivis soluere tenebitur. Item cmetonum quilibet ad occasionem necessariam satisfaciendo servitio paratus ut sit cum futuris suis successoribus defendendo lanea sua, verum tamen ad bellum nemo illorum conabitur. Ad laborandum homines vulgo zagrodnikow quodquod voluerit absque censu regali locare advocato licitum est et conceditur, molendinum etiam cum omnibus pertinentiis, utilitatibus

in hereditare predictae villae cum consueto folusz atque tabernam liberam statuere et habere tenentur, et molendinator eiusdem villae liberum medium laneum ab omnibus censibus habebit. Persona spiritalis dictus popo laneum liberum tenere habet. Item loca in campis dicta obszary extranea sursum et deorsum villae tendentia etiam et nawsi temporibus perpetuis ad advocatiam ipsam spectabunt. Ab annulis (!) in statum matrimoniale tradentibus ex prefata villa ad aliam kunica advocato spectabit, de omnibus autem censibus, proventibus, dationibus¹⁾, quibus exceptis per sex dies in aestate et autumnno debebunt laborare temporibus perpetuis existen(tes) protunc in advocatia, pertinentia autem sensiva (!) in quolibet anno utpote pro festo Nativitatis Domini per duas galinas et duas tortas, pro festis autem paschalibus per triginta ova et duas tortas omnes cmetones advocato dare pertinebunt temporibus perpetuis. Item mellificia apibus necessaria propter usum suum in silvis eorum possessioni subiectis conceduntur statuere tum quoque pomaria cum hortis, quodquod quilibet illorum ad usum suum construere valuerit, licitum erit. Item cmetones de mellificiis apibus possessis per medium grossum de uno mellificio aut mel secundum Deum et iustitiam dare tenebitur. Fabrum sine datione constituere valebunt. Item homo quicumque ab undique profugiens ad eandem villam Rzepez nemini extradi debet, sed tali iure et iustitia conservatur. Item cmetones ad convocationem laboris dicti tloka convenire omnino debebunt atque etiam ad construendum et reparandum molendinum atque iaz similiter spectabunt; item cmetones ex quibus illorum laboris ovile utpote salas tenetur stare in fundis ad advocatiam spectantibus construendo stercoribus fundum advocatiale per sex septimanas atque dare de pascuis caseos duos advocato et successoribus eius temporibus perpetuis; item cmetones de omnibus dationibus atque proventibus, contributionibus tam pecuniariis quam non pecuniariis advocato et successoribus eius tertiam partem dare adstricti erunt. Ad extremum eundem advocatum et eius successores ab omnibus dationibus, censibus, proventibus liberum in aevum conservamus, tum quoque ab iurisdictione iudiciorum aliorum castrensiu capitanealium, quibus subiacere non tenetur, liberum pronunciamus; qui advocatus nulli iudicari teneatur nisi coram iudicio sive nostro sive curiae sacrae regiae maiestatis. Ob cuius rei testimonium sigillum hisce litteris est impensum. Datum et actum in castro Sanocensi feria sexta proxima post festum sancti Michaelis anno Domini millessimo quingentesimo vigesimo sexto.

Грамоту сю в потвердженнях 1549 і 1642 р. вписано до книг сяницького ґроду в р. 1777 на жаданне Бонавентури Бартля — Львів. краєв. архив сяниц. ґр. кн. 261 с. 631.

¹⁾ Тут, очевидно упушено кінець фрази.

LXXVIII.

Кор. Жигимонт зносить уряд гродський в Стрию на прошенне шляхти Перемишльської землі, 20 марта 1527 р.

Sigismundus Dei gratia rex Poloniae, magnus dux Lithwaniae, Russiae totius Prussiae Mazoviaeque etc. dominus et heres, significamus tenore praesentium, quibus expedit universis, quia quum nuncii terrae Praemisliensis in praesenti conventu generali constituti, coram nobis questi essent omnium nobilium terrae eiusdem Praemisliensis nomine, quod illis valde, grave et onerosum esset aliquas eorum causas, iurisdictionem capitanealem seu castrensem concernentes, coram capitaneo stryensi et in castro illo Stryensi agere, supplicantes enixe, ut nobiles totius districtus Stryensis iurisdictioni castrensi Praemisliensi adiungere, annectere et incorporare dignaremur, quemadmodum pridem erant annexi et incorporati, nos tametsi consideraverimus, quod predecessores nostri, praesertim vero serenissimus et desideratissimus divae memoriae parens noster, dominus rex Cazimirus, ad petitionem eorundem nobilium districtus Stryensis illis propter maiorem eorum commoditatem et loci vicinitatem causas et actiones ipsorum iuridicas castrenses illic in castro Stryensi et coram illius capitaneo agere, tractare et prosequi permiserit et a iurisdictione capitanei et castris Praemisliensis eos exemerit litterasque desuper oportunas ipsis etiam concesserit, — quia tamen ea supplicatio et petitio universorum nobilium totius terrae Praemisliensis, quae etiam districtum Stryensem in se continet et includit, per ipsos nuntios facta nunc intercessit, quod ipsos nobiles districtus Stryensis quantum ad ipsam iurisdictionem castrensem aliis unire et aequare dignaremur illisque ad iurisdictionem capitanei et castris Praemisliensis, qua alias usi fuerant, rediceremus, perpendentes nos maioris esse momenti petitionem et consensum universae nobilitatis alicuius terrae quam particularem aliquorum nobilium ex parva illius parte seu districtu, volentesque potius in commune prospicere et consulere commoditati universorum quam paucorum, de consilio et consensu omnium consiliariorum regni nostri status utriusque in hoc conventu generali Cracoviensi nobiscum existencium praefatos nobiles districtus Stryensis et totum illum districtum ad primevam iurisdictionem castris et capitanei praemisliensis moderni et pro tempore existentis reducendum duximus ac harum serie litterarum reducimus ac cum districtu Stryensi iurisdictioni ipsius castris et capitanei praemisliensis ascribimus, annectimus et perpetuo incorporamus ita, quod in praefata terra Praemisliensi et eius districtibus in illa consistentibus non alibi deinceps

iudicia castrensia capitanealia exerceantur, tantummodo in ipso castro Praemisiensi, tanquam in capitali, generali et principali loco totius terrae Praemisiensis, cuius iurisdictionem in pleno integro ac pristino eius vigore et robore conservamus et ab aliis conservari et in nullo eam violare deinceps, diminui, seu partiri in aliquo volumus — harum testimonio litterarum, quibus sigillum nostrum est appensum. Actum et datum Cracoviae in conventu generali feria quarta proxima post dominicam reminiscere anno Domini 1527, regni nostri anno vigesimo primo. Petrus episcopus, vicecancellarius st. Relatio reverendi in Christo patris domini Petri episcopi cracoviensis et regni Poloniae vicecancellarii.

Львів. краєв. архив перемиського земства книга 9 с. 728 (р. 1529).

LXXIX.

Кор. Жигимонт іменує владикою перемиським Олехна Терлецького, 3 грудня 1528 р.

Sigismundus, Dei gratia rex Poloniae, magnus dux Lithuaniae, Russiae, Prussiae, Masoviae etc. dominus et haeres, significamus tenore praesentium quorum interest universis, quia nos cum sufficienter fuisset certiores factis (!). quomodo venerabilis Ioahim vladika premisiensis Dei permissione gravem aegritudinem incidit, vires corporis et loquellam amisit ad obeundaque officia ordinis et dignitatis, in qua constitutus est, penitus inabilis factus, unde supplicatum nobis extitit tam a quibus dom. consiliariis, quam ab aliis multis subditis nostris illius provinciae, praesertim vero ordinis et ritus ruthenici hominibus, quatenus in eo casu futuris periculis, quae ex infirmitate et defectu vladicae accidere facile possent, pro benignitate nostra providere aliumque in locum ipsum sufficere et pro vladica premisiensi praeficere dignaremur, nos itaque attendentes, pro (!) ex defectu capitis reliqua quoque membra variis morbis afficiantur et pastoris negligentia gregem perdere solet, ordo quoque turbatur universi, ubi rectores et praefecti deficiunt, volentesque futuris periculis occurrere et praesenti necessitati quantum in nobis succurrere, ad praefatorum consiliariorum nostrorum praeces et testimonia, quibus vitae integritatem et morum probitatem venerabilis Olechno Terlecki poponis nobis reddiderunt commendatam, eidem Olechno ipsum vladicatum premisiensem conferendum duximus et conferimus tenore praesentium mediante, ipsum pro vladica premisiensi praeficiendo et constituendo, dantes ei facultatem et omnimodam potestatem omnia agendi et disponendi,

quae ad vladicam premisliensem de iure et consuetudine spectare et pertinere dignoscuntur, administrationem spiritualium et regimen temporalium curamque et gubernium bonorum omnium, ad vladicatum quomodolibet pertinentium eidem iniungendo et committendo. Quocirca omnibus et singulis palatinis, castellanis, capitaneis, nobiles, civibus et oppidanis ubilibet constitutis et signanter universis rythus ruthenici hominibus discretis (!) praecipientes mandamus, quatenus praefatum Olechno Terlecki pro vero et legitimo vladica ipsi habentes eum pro tali haberi ab aliis faciatis, vos vero rythus graeci seu ruthenici eidem Olechnoni, uti praelato suo et pastori in omnibus licitis et honestis pareatis et obediat¹⁾ ac illi de omnibus proventibus et obventionibus ad eum ratione vladicatus quomodolibet spectantibus respondeatis et ab aliis responderi faciatis. Cum autem indignum atque etiam impium putamus, ut venerabilis Ioachim antiquus vladica in hac aegritudine sua debitis vitae necessariis frustretur et deseratur, volumus, constituimus et mandamus, quatenus eundem Ioachimum ipse Olechno novus vladica in omnibus vitae necessariis usque ad finem vitae ipsius de bonis vladicatus premisliensis sufficienter provideat, si Dei et nostram indignationem evitare voluerit. In quorum omnium fidem et testimonium sigillum nostrum annulare praesentibus est subappensum. Datum Vilnae tertia decembris anno Domini millesimo quingentesimo vigesimo octavo, regni vero nostri vigesimo secundo. Sigismundus rex.

Сю грамоту, вписано до книг земських поремиських на жаданне illustris reverendus Theodorus Iankowski ryth. graeci latino uniti cathedralis decanus, з заміткою sigillum eidem privilegio appensum est et pendet in suo loco — Львів краєв. архив, зем. перем. кн. 237 е. 1294.

LXXX.

Кор. Жигимонт зносить гродський уряд, заведений в Самборі на прошенне місцевої шляхти, 9 мая 1530 р.

Sigismundus Dei gratia rex Poloniae, magnus dux Lituaniae, Russiae, Prussiae, Mazoviaeque etc. dominus et heres, significamus tenore presentium quibus expedit universis, quod quamvis in conventu Cracoviensi generali proxime preterito felicitis coronationis serenissimi filii nostri domini Sigismundi secundi ad petitionem nunciorum districtus Samboriensis et quorundam consiliariorum nostrorum nobiles eius-

¹⁾ В книзі: eobediatis.

dem per litteras nostras illis concessas a iurisdictione castrensi castris nostri Praemisliensis exemerimus eosdemque nobiles circa iurisdictionem castrensem castris videlicet nostri Sambor, quam se propriam illic habere et ad eam pertinere in causis et articulis, forum castrense concernentibus, asserebant, relinquerimus (!) et conservaverimus sic, quod ad iudicium castris Praemisliensis evocari non debeant, — quia tamen e diverso aliter certo edocti, omnes districtus in terra Praemisliensi consistentes, inter quos includitur etiam Samboriensis, ad iurisdictionem capitanealem castris Praemisliensis in causis et articulis praedictis iudicariis castrensibus a tempore vetusto, seu ex antiqua consuetudine pertinuisse et pertinere et absurdum inconueniensque sit, quod haec una et eadem iurisdicio capitanealis seu castrensis Praemisliensis in diversum trahi et partiri debeat, praefatos rursus nobiles districtus Samboriensis et totum illum districtum ad primevam iurisdictionem castris et capitanei praemisliensis moderni et pro tempore existentis iuxta antiquam consuetudinem reducendum duximus et harum serie litterarum reducimus eundemque districtum Samboriensem iurisdictioni eiusdem castris et capitanei praemisliensis, cui prius erat, anneximus, ascribimus et perpetuo, firmiter ac inviolabiliter ascribimus et perpetuo, firmiter ac inviolabiliter incorporamus ita, quod in praedicta terra Praemisliensi et omnibus eius districtibus, inter quos Samboriensis continetur, non alibi deinceps iudicia castrensia capitanealia exercentur, tantummodo in ipso castro Praemisliensi, tanquam in principali et capitali loco totius terrae Praemisliensis, cuius iurisdictionem in pleno, integro ac pristino eius vigore et robore conservamus et in nullo eam violari volumus, non obstantibus memoratis prioribus litteris nostras (sic), nobilitati samboriensi concessis, quibus derogatum iri volumus et nos ipsi illis derogamus tenore praesentium mediante, quibus in testimonium¹⁾ nostrum est appensum. Datum Cracoviae feria secunda proxima post festum natalis sancti Stanislai in Maio anno Domini millesimo quingentesimo tricesimo, regni nostri anno vigesimo quarto.

Грамоту вписано тогож року до книг земських перемиських, на жаданне tota nobilitas districtus Samboriensis et terrae eiusdem districtus Praemisliensis, — Львів. краєв. архив зем. перем. кн. 17 с. 295.

¹⁾ Опущено: sigillum.

LXXXI.

Королівське рішення в справі вїтїв с. Просїка з селянами, в землі Сяніцькій, 19 жовтня 1531 р.

Sigismundus Dei gratia rex Poloniae, magnus dux Lithuaniae, Russiae, Prussiae, Mazoviaeque etc. dominus et heres. Significamus tenore praesentium quibus expedit universis, harum notitiam habituris, quia orta differentia inter nobiles Iohannem, Stanislaum et Nicolaum Raduany, advocatos villae nostrae Prossiek in terra Sanocensi ab una et emethones villae illius parte ab altera occasione nonnullorum agrorum, obszari nuncupatorum, necnon viae liberae, ad expellendam gregem, vignon nuncupatae, quam per eosdem advocatos per constructionem aggeris madatam esse querebantur, ac item domorum hortulanorum, quos emethones in area communi in medio villae, Nawssie nuncupata, esse per advocatos extractos questi sunt, ac etiam liberae viae ad exeundum cum curribus de villa, quam per septinam agri advocatialis esse occupatam asserebant, cum nos decisionem controversiae illius certis commisariis nostris commissimus et ab illorum decreto fuisset per dictos advocatos ad nos appellatum, comparentibus coram nobis partibus utrisque, nos auditis illorum propositis et responsis litterisque advocatorum revisis et debite expensis, ita decrevimus decernimusque harum serie litterarum: Ex quo advocati praedicti in litteris per nos illis concessis, quibus ipsos in possessione advocatae ad vitae eorum tempora extrema conseruauimus, habent expressos agros excrescentes, obszari nuncupatos, quos ipsi vel eorum antecessores extirpaverant et in quorum possessione ipsi et eorum antecessores fuerant, ipsi vero asserunt, agros obszary, de quibus agitur, et alios omnes agros obszari dictos, in villa praedicta Prossiek existentes per eorum antecessores fuisse extirpatos per illosque et per ipsosmet modernos advocatos a tempore memorabili et usque nunc esse possessos, extunc ipsi advocati debent facere documentum iuxta terrestrem consuetudinem coram officio castrensi sanocensi a die hodierna in sex septimanis, hoc est feria quinta proxima post festum sanctae Catharinae virginis, quia ipsi et eorum antecessores fuerant semper in tenuta et possessione pacifica praefatorum omnium agrorum obszary nuncupatorum, tam eorum, de quibus controversia est, tam illorum omnium in villa praedicta Prossiek existentium, in quorum possessione se esse asserunt; et postquam documentum huiusmodi iuxta terrestrem consuetudinem fecerint, extunc eosdem omnes agros obszari

nuncupatos habebunt pacifice et quiete ad suam aduocatiam, impedimento et molestatione emethonum praedictorum et cuiusuis alterius cessante. Quod vero viam et gregem pellendam attinet, ita decernimus: ex quo in priuilegio advocatiali extat scriptum, quia unus laneus propter liberum pellendum greges, hoc est na vigon aduocatiae est ascriptus et via eadem constructione aggeris circa piscinam aduocatialem est impedita, ex tunc aduocati ipsi debent dare robora in silvis suis, quae emethones nostri excidere et educere debent ad locum, in quo pons construendus erit, ipsique advocati simul cum hominibus subditis suis ac omnes emethones nostri villae eiusdem pontem construere debebunt, per quem grex libere et secure expelli possit, et illum totiens, quotiens oportunum fuerit, reformare debebunt similiter. Ceterum quod attinet pratum, quod anno tertio excrescit in eo loco, quo grex ex villa praeterit, hoc est na vigonye, — quando videlicet in campo illi loco contiguo segetes sunt et pecora illic pelli nequeunt, cuius prati usum emethones habere contendebant, ita decernimus: ex quo laneus pro pellendo grege advocatiae est ascriptus, extunc ipsi advocati data via ad pellendum gregem hominibus nostris necessaria, quicquid commoditatis in dicto laneo poterunt sibi facere, esse debet illis liberum iuxta tenorem priuilegii eorum, et proinde et pratum illud in eo loco, dum grex per illum non pellitur, excrescens, debet ad aduocatos pertinere et non ad emethones, et ideo emethonibus super illo silentium perpetuum imponimus. Quod autem domos hortulanorum et hortos ad eos pertinentes aliosque hortos aduocatorum attinet, decernimus, ut domus omnes hactenus extractae et horti omnes, in quorum possessione aduocati existunt, maneant et per aduocatos possideantur, verum plures domos hortulanorum construere non debebunt, ne area villae Nawskie dicta occuparetur, via etiam, quam aduocati per hortum suum ante domos Buhay et Szenio emethonum situm ante domos Grabos emethonis fecerant, debet esse libera omnibus emethonibus ad transendum et redeundum pro necessitate et commoditate illorum sine cuiusvis impedimento et nullam aliam viam sibi dari ab aduocatis de cetero petere poterint, — harum testimonio litterarum, quibus in fidem sigillum nostrum est impressum. Actum et datum Cracoviae feria quinta proxima post festum sanctae Hedwigis anno Domini millesimo quingentesimo tricesimo primo, regni nostri anno vigesimo quarto. Relatio reverendi in Christo patris domini Petri episcopi cracouiensis et regni Poloniae vicecancellarii.

В королівському потвердженню вписані з 1533 р. вписано до книг сяніцького ґроду разом з иньшими актами в р. 1553 — Львів. краєв. архив кн. сяніцького ґроду 16 с. 797.

LXXXII.

Станислав Одровоњ, староста самбірський поручає Процеві Хомичу осадити с. Лопушанку на волоськім праві і дає йому в ній князівство, 16 цвітня 1532 р.

In nomine Domini. Amen. Ad perpetuam rei memoriam. Nos Stanislaus Odrowąsz de Sprowa in Iaroslaw et Zynkow haeres, dominus et haeres capitaneusque samboriensis, significamus tenore praesentium, quibus expedit universis, praesentibus et futuris, praesentium notitiam habituris, quomodo cupientes bona sacrae regiae maiestatis, domini nostri clementissimi tenutae nostrae samboriensis in meliorem deducere conditionem, ampliare et multiplicare, eademque copiositate villarum loca deserta, praecipue in syluis et in mont[ibus] cum hominibus et incolis collocare, attendentesque, quod non per aliud magis, quam bonorum officialium et scultetorum prouidentiam et diligentiam villae solent collocari et cum hominibus et incolis possessionari, visis itaque idoneitate et sagacitate prouidi Procz Humicz de villa Komurniki, concessimus et indulsimus admissimusque eydem villam in iure valachico in noua radice collocandam superius villae nostra Strzylki, a molendino dicte villae incipiendo, a riulo alias ud pothoczko dicto Humisko et a sumitate montis dicti Bereze circa fluuium dictum Lopuszanka et alium fluuium Iaszienicza vsque ad granities villae Iaszionka. Ratione cuius locationis dictae villae praedicto Procz Humicz super eandem villam collocandam et omnibus eam incolentibus per spatium viginti annorum omnimodam libertatem damus et ab omnibus dationibus, censibus, contributionibus, et exactionibus vsque ad dictorum viginti annorum integram expirationem. Quibus expiratis dationes omnes sic et labores nobis et nostris successoribus soluere tenebuntur, prout aliae villae de iure valachico nobis soluunt. Hoc tamen expresso: istis solum vnum annum damus libertatem, qui collocabuntur in paratis campis et agris ac pratis iam eradicatorum et emensuratis, videlicet sex areis. Vt autem idem Procz Homicz maiorem diligentiam coadhibeat ac curam in vocandis hominibus et incolis ad dictam libertatem habeat, dicto Procz Homicz et eius legitimis successoribus perpetue et in aeuum vendidimus, et per praesentes vendimus in eadem villa scultetiam alias kniasthwo pro quinquaginta florenis pecuniae monetae et numeri polonicalium, cum una integra area et cum tertia parte dationum omnium nostrarum, et cum columbationibus consuetis, videlicet pro festo Natiuitatis Christi et festo Paschae, et cum laboratione duorum dierum singulis annis, pro arratione et falcuratione. Insuper admittimus praedicto Procz Homicz in eadem villa

construere et aedificare molendinum, vbiunque reperierit locum idoneum in fluuio dicto Lopuschanka, pro commodo et vtilitate nostra successorumque nostrorum, in quo quidem molendino solum incolae eiusdem villae molere debebunt; de quo ipsi et eius successores recipiant tertiam mensuram omnium emolumentorum, pro nobis autem et nostris successoribus duas mensuras reseruando. Sic et circa eundem molendinum construere et aedificare poterit pro commodo et vtilitate sua torquatilem molam, alias sthempy, in qua mola lodices et alia id genus vestimenta parari et condensari poterint. Quam quidem scultetiam alias kniasthwo in dicta villa Lopuschanka ydem Procz Homicz et eius legitimi successores cum omnibus suprascriptis datiis tenebit, habebit et possidebit perpetue et in aeuum, vendendam, commuttandam, obligandam et pro suo velle, prout ei aut eius successoribus melius videbitur conuertendam, nostro tamen et successorum nostrorum consensu praehabito. De qua quidem scultetia ipse et eius legitimi successores ad generalem expiditionem bellicam nobis aut nostris successoribus post expirationem libertatis seruire tenebuntur et stationem annualem nobis et nostris successoribus post expirationem libertatis dare et soluere tenebuntur — harum quibus sigillum nostrum praesentibus subappensum est testimonio literarum. Actum et datum in Noua Sambor feria tertia proxima post dominicam Misericordiae anno Domini millesimo quingentesimo trigesimo secundo, praesentibus protunc generosis et nobiles Andrea Tarlo de Szekarzowicze vexillifero leopoliensi, Nicolao Bollestraszyeczki... [v]exilliferi ac Paulo Radezcki vicecapitaneo samboriensi, Stanislao Sobieski, Adam Koszbork de Kopusch¹⁾ et aliis quamplurimis, quibus digna fides et adhibenda.

Грамоту сю потвердила кор. Бона в р. 1554 на прошенне providorum Onisy et Homiczow scultetorum modernorum in villa Lopuschanka. Книга самбірських грамот в Кор. Метр. Моск. арх. мин. справ. IV. В. кн. 22 л. 443—4.

LXXXIII.

Шл. Семко Зедраниковський і Филип Куриловський свідчать в уряді Хмельницьким в справі поділу села Івладова Горка, 1 падолиста 1532 р.

Actum feria sexta ipso die ante omnium sanctorum proxima anno Domini millesimo quingentesimo tricesimo secundo.

Veniens ad presentiam officii nostri castrensis Chmyelnicensis nobiles districtus nostri Chmielnicensis, videlicet Semko Thihnowycz

¹⁾ Не читке.

Zedranykowski, Philip Kuryłowsky ...lony vathaman de Kulykow, sani mente et corpore et per expressum coram officio nostro non compulsi nec coacti recognoverunt de verbo ad verbum, quomodo fuit amicabile divisio inter olim nobilem Albertum Buczaysky et nobilem Nicolaum Iwładowsky, advocatum chmyelnicensem, soror(in)um ipsius in bona ad eos devoluta a olim eorum legitimis antecessoribus, videlicet Iwładowa Horka, qui predicti testes supranominati et scripti, et videlicet praedictus Philipus Kuryłowski, eo tempore existens in loco vicecapitaneatus castrum chmyelnicense, recognoverunt palam et manifeste, quod fuimus isto tempore, quum fecerunt inter se parem divisionem, per medium dividendo emethones, videlicet Nicolaus Iwładowsky, advocatus chmyelnicensis, et Albertus Buczaysky, et villam per medium Iwładowa Horka, et recedit sorti nobili Alberto Buczaysky duo emethones, nomine Iwasko Rumyn et alter Iow et nobili advocato chmyelnicensi in sorte recederunt duo homines nomine Podhopka Iusko et alter Pasko, et fecerunt inter se divisionem hanc praedictam amicabilem perpetuam in sua devoluzione olim successoribus suis, et iam elapsi sunt huius divisionis inter partes quadraginta anni siue ambe-presentes hec bona, divisa inter se, pacifice, quiete tenuerunt usque adhuc tempus sub nostra fide¹⁾ atque evidenciam meliorem sigillum nostrum aplicamus. Super quid Nicolaus Iwładowsky memoriale posuit, quod iudicium recepit. Extractum ex actis chmyelnicensibus.

Київський центральний архів, кн. зем. каменец. № 3599, л. 166.

LXXXIV.

Кор. Жигимонт, наслідком скарги селян с. Страхотина на державця свого Яна Боболю, забороняє йому падужить, 10 мая 1533 р.

Sigismundus Dei gratia rex Polonie, magnus dux Lythuanie, Russie, Prussie, Mazovye etc. dominus et heres. Nobili Ioanni Bobolya, tenentario ville nostre Strachoczyn, fidei dilecto, gratiam nostram regiam! Nobilis fidelis dilecte! Fuerunt apud nos incole eiusdem ville Sthrachoczyn et cum gravi expostulatione de te facta coram nobis exposuerunt, quod ad insolitos labores maioresque, quam illos ferre possunt, eos compelleres penasque et multas, nulla exigente legitima eorum culpa, ab illis exigeres; item agros possessionatos desertares ipsosque ad predium curie coli mandares. Quod si ita sit, ut indignum ita nobis non esset ferendum, et meminimus nos quidem tibi iam pridem litteris nostris mandasse, ut ab huiusmodi iniuriis et

¹⁾ Очевидний пропуск.

gravaminibus istis subditis nostris inferendis temperares, verum cum ipsi queruntur te mandata nostra et litteras posthabere, post eorum querelas maioribus molestiis illos onerare consueuisse, mandamus iterum tibi strictissime precipiendo, ut predictos subditos nostros ad nullos indebitos insolitosque labores obeundos compellas, illosque secundum constitutionem generalis thorunensis non per pluries dies, quam per unum in qualibet ebdomada ad curiam nostram laborare cogas, et nullas multas seu penas iniustas ab eis exigas, nullaque molestia vel pena propter hanc eorum querelam contra te factam illos afficere presumas, sub gravi indignatione nostra. Comissimus autem et mandavimus capitaneo nostro sanocensi, ut eosdem homines nostros ab iniuriis et gravaminibus tuis defendat illosque indebite opprimi a te non permittat, pro gratia nostra, ne amplius hys frequentibus eorum impetemur querelis. Datum Cracoviae die sabbat[i] proxima post festum sancti Stanislai in mayo anno Domini millessimo quingentesimo tricesimo tertio, regni vero nostri anno vigesimo septimo. Ad mandatum s. regie maiestatis proprium.

Вписано до книг тогож року — Львів. краєв. архив. кн. сяніцького ґроду 14 с. 11. Разом з тим також поручення старості сяніцькому, ut illos ab iniuriis et gravaminibus praefatis omnes Bobola defendat.

LXXXV.

Рішення самбірського старостинського суду в справі Васька Блазовського, 31 липня 1534 р.

Кор. Жигимонт потверджує це рішення, 10 марта 1535 р.

Sigismundus Dei gratia rex Poloniae, magnus dux Lithwaniae, Rusiae, Prusiae, Mazowie etc. dominus et heres significamus tenore praesentium quorum interest universis, praesentium notitiam habituris, quia veniens ad praesentiam nostri nobilis Wasko Blazowsski optulit coram nobis certas litteras, decretum absolutionis pro eodem Vassyko contra nobilem Iwanko Blazowski in se continentes, sub sigillo magnifici Stanislai Odrowasch castellani et capitanei leopolien-sis, ex actis capitanealibus samboriensibus emanatas et extractas, peccitque ipse Vassko easdem litteras et decretum in eis contentum per nos approbari et confirmari, cuius quidem decreti tenor sequitur in hunc modum :

Ex decreto iudicii castrensis samboriensis nobilis Vassko Blazowski de villa Blazow sortis suae heres, citatus per nobilem Iwanko Blazowski ex eadem Blazow sortis suae heredem actorem, absolutus est et liber pronunctiatus a citatione castrensi ipsius Iwanko, qua ipsum

citaverat videlicet pro vadio centum viginti marcarum pecuniarum hic in actis praesentibus superius contentum (!) occasione non admissionis divisionis, item divisoribus per magnificum dominum Stanislaum Odrowasch de Sprowa, castellanum leopoliensem et capitaneum samboriensem ac et (!) iudicium castrense samboriense curie bonorum Blazow et Volya Blazowsska ipsis per ipsam magnificentiam datis et deputatis. Super quo ipse Wasziko Blazowsski memoriale iudicio posuit, quod et iudicium recepit. Actum in curia samboriensi feria sexta proxima ante festum sancti Petri apostoli ad vincula anno Domini millesimo quingentesimo tricesimo quarto.

Nos itaque attendentes dicti Vasszikonis Blazowsski petitionem fore iustam et rationi consonam, decretum supradescriptum pro eodem Wasskone latum in omnibus et clausulis totique (!) ipsius tenore uti iuridice latum, aprobandum et confirmandum duximus, prout approbamus et confirmamus per praesentes, decernentes hoc ipsum decretum firmum et inviolabile debere esse ac ipsum Iwasskonem occasione huiusmodi vadii a praefato Iwanko Blazowski impediri et molestari non debere, neque de iure posse, quandoquidem maior sit contumacia actoris quam rei. In quorum fidem et testimonium sigillum nostrum annullare est subimpressum. Vilnae feria quarta proxima ante dominicam Iudica anno Domini MDXXXV, regni nostri anno vigesimo nono. Relatio reverendi in Christo patris domini Ioannis episcopi praemisliensis.

Львів. краєв. архив, кн. перемиського зем. суду 14 с. 875 (під р. 1545).

LXXXVI.

Справа в земськiм камiнецькiм судi Юхна i Василя Ярмолинських з Абрамом Лосковським в справi юрисдикцiї над державцями маєтностей земських i ленних, 11 падолиста 1535 р.

Feria quinta post festum omnium sanctorum proxima 1535.

Proposuerunt nobiles Iuchno et Wassyl Iarmolinsezy, fratres germani, in Iarmolinze sortis suae haeredes et in hac parte indivisi, contra famatum ac laboriosum Abraam, tenutarium quocumque iure bonorum regalium ville Loskowcze, ex sua cittacione originali terrestri prima, qua ipsum cittaverunt ad iudicium terrestre, cuius cittacionis de verbo ad verbum tenor sequitur et est talis:

Sigismundus, Dei gratia rex Polonie etc. Tibi famato seu circumspecto sive laborioso Abraam, quocumque iure tenutario bonorum regalium ville Loskowcze bonorum regalium, nil nocendo, sed si summam te pretendis habere in eisdem bonis, quae te iuste spectaret, sive a regia maiestate tibi datam et assignatam sive a quocumque in

eisdem bonis seu villa regali Loskoweze, extunc tibi de summa praefata, si quam ibi habes inscriptam et assignatam, tanquam possessionato, si autem non, extunc tibi tanquam inpossessionato, alias goloczye, mandamus, quatenus in terminis terrestribus, in Camyeniecz proxime celebrandis, coram iudicio terrestri ad instantiam nobilium Iwasko et Wassyl Iarmolynskye, fratrum germanorum de Iarmolyncze, sortium suorum heredum, personaliter compareas, qui te cittant pro eo, quia tu ipsos iniuridice ac minus iuste cittasti citatione domini Ioannis Sroczyzki, vicecapitanei camenecensis, ad iudicium castrense eiusdem Ioannis Sroczyzki cyttatione et sigillo eiusdem vicecapitanei obsignata pro inequitacione in villam Loskoweze tenute tue potenti manu cum suis coadiutoribus, pro dispersione hominibus e villa Loskoweze, peccoribus, valorem in se continentem mille florenorum et totidem dampni, prout hoc ipsa cittacio, qua tu ipsos citasti nomine et titulo et sub sigillo ipsius Ioannes Sroczyzky, vicecapitanei, lacius canit et obloquitur, volens ipsos damnificare et in impensas inducere, prout et dampnificasti et induxisti, quod tu fecisti contra ius comune, quoniam nullus vicecapitaneus, difficili capitaneo, nomine suo officia seu iudicia, prout tibi lacius in termino declarabitur, et tu non attenda huiusmodi re, cittasti eosdem minus iuste et non iuridice induxistique eos tua minus iusta ac non iuridica cittacione, qua ipsos citasti ad iudicium vicecapitanei, per te facta, in dampnum et in impensas triginta marcarum; ideo te cittat pro praefata tua minus iusta et non iuridica cittacione, qua ipsos cittasti, et pro eadem dampnificacione, quam tuam minus iustam cittacionem et non iuridicam ac dampnificacionem ipsi fratres Iarmolynszy pensant sibi contra te ad triginta marcas peccuniarum et exinde habent totidem dampni, vel ita, prout ius decernet, iudicialiter responsurus et si eos possessionatus — possessionem tuam coram iudicio ostenderes. Datum in Camyenez feria secunda proxima ante festum sancti Thomae apostoli anno Domini millesimo quingentesimo tricesimo quinto.

Et post propositionem sue cittacionis ipsi Iarmolynszy, qua cittaverunt praefatum Abraam, verificando intencionem cittacionis sue praefate, coram iudicio camenecensi domini vicecapitanei, sigillo, titulo et nomine ipsius Ioannes Sroczyzky obsignatam et munitam reposuerunt, cuius cittacionis de verbo ad verbum tenor sequitur est talis:

Ioannes Sroczyzky, vicecapitaneus camenecensis, vobis nobilibus Iwasko et Vassyl Iarmolynskym, heredibus seu tenutariis ville Iarmolyncze et aliorum honorum in districtu camencensi et terris Podolie, mandamus, quatenus coram nobis aut iudicio nostro castrensi in castro Camenecensi feria sexta in crastino festi sanctorum Simonis

et Iudae apostolorum proxima personaliter compareatis ad instantiam nobilis Abraam Loskowsky, haeredis seu tenutarii villae Loskowcze, qui vos cttat pro eo, quia vos villam eiusdem Abraam Loskowcze praefatam potenti manu suis cum adiutoribus, quos vos melius scitis, inequitastis serotino tempore dispersistisque inde hominibus (!) ex villa Loskowcze praefata, ipsius Abraam subditis, ex domibus illorum hominum et ex tota villa eadem in peccoribus et aliis rebus inde recepistis, singula singulis computando, ad mille florenos peccuniarum numeri soliti, in regno currentis, triginta grossos polonicales in florenum computando, prout id lacius vobis in termino per praefatum Abraam Loskowsky declarabitur, et exinde praefatus nobilis Loskowsky Abraam dicit se habere toties dampni vel prout ius decernet, ad praemissa lacius vobis in termino declarabitur; — iudicialiter sitis responsuri. Datum in castro Camenecensi feria quarta die undecim millia virginum anno Domini millesimo quingentesimo tricesimo quinto.

Tandem reproduxit sive reposuit coram iudicio ipsius Abraam minus iustum ac iuridicum progressum iuris, ubi sub actu feria tertia post festum Epiphaniarum, ubi ipse super eandem insufficientem cttationem contra iuris formam procedebat, iniuridice contra statuti dispositionem, prout lacius prefata controversia in se canit et obloquitur, ex actis castrensibus Camenecensibus emmanata sub sigillo domini Nicolai Iskrzyczyky, vicesgerentis capitaneatus Camenecensis, cum statutum eo. disponit, quam reproduco coram iudicio vestro, quod tantum debent esse duo iudices: unus terrestris et alter castrensis, videlicet capitaneus, qui debet exequere brachium regale et hoc in quatuor tamen articulis, in statuto lacius descriptis, et etiam offerendo statutum, ubi capitaneus nomine suo vigore regio terminos in ipsis quatuor articulis assignare coram iudicio suo competenti potest et non amplius. Hic, domine iudex, cttati sunt contra ius comune Iarmolynszy et contra statutum nomine, sigillo et titulo vicecapitanei per quam cttationem iniuridicam, contra statutum factam, et processum ipsius cause ipsi Iarmolynszy sunt dampnificati in triginta marcis et habent totidem dampni, prout iudicium vestrum decerneret; quod volunt probare, si inquantum iudicium v. d. decernet. Et sic peciunt iudicium vestrum, quatenus inhaerendo statuto com. hanc cttationem et totum processum cause decreto suo anichillaret et in nichilum redigeret, dampnaque, exinde secuta, decerneret, atque illi parati sunt docere sive probare, si pars de iure huc venire debet, et alia iuris remedia ipsi Iarmolynszy salva et illesa in toto reservant.

Ex adverso praefatus Abraam per suum procuratorem dixit: domine iudex! reservando mihi salvam responsionem, que mihi de iure

venire debet, peto, quatenus me vestra d. hic non iudicaret, sed me remitteret ad dominum capitaneum camenecensem, quoniam sua sacra maiestas regia per literas suas mandare vobis dignata est, mandans iudicio vestro, quatenus nos, qui tenemus bona regalia in summis, per capitaneum nobis datis et assignatis camenecensem, non iudicaretis, alias abyszczye zyemyan albo dzyerzawiecz lynnych nye sschadzly, sed eosdem ad iudicium domini capitanei remitteretis. Et sic peto, quatenus vestra dominacio me non iudicaret, sed me remitteret ad dominum capitaneum meque ad respondendum decreto suo non compelleret.

Ex adverso praefati Iarmolynszy per suum procuratorem dixerunt: domine iudex! quod hic pars dicit, quod regia maiestas dignata est mandare iudicio vestro, quod non iudicaretis tenentarios bonorum regalium, qui tenent bona regalia in summis, per capitaneum datis et assignatis, hoc hec pars non docet, tantum verbis allegat et quamvis etiam doceret, utique tales litere, que sunt contra iusticiam et statutum comune date a regia maiestate, partem minime iuvare possunt, quoniam in statuto comuni cautum est, quod litere inhibitorie, que praecluderent viam iusticiae, a regia maiestate date, valere non poterant, prout et ipse litere, de quibus mencionem pars facit, et illas hic non ponit, valere non possunt. Et etiam ego cittavi illum de summa, quam habere se pretendit in bonis praefatis regalibus villa Loskowcze, bonorum regalium nihil nocendo et non extendit se citatio mea, tantum ad summam ipsius Abraam neque ultra producere volumus perlucra, tantum quantum summam ipse Abraam habet legitime et iuste a quocunque sibi datam et assignatam, sive a regia maiestate, sive a quocunque, et si ipse summam non habet, extunc tanquam contra impossessionatum hic, bonis regalibus nihil nocendo, — extunc v. dominacio, viso hoc, quia nihil bonis regalibus nocere volunt, v. d. compellet partem cittatam ad respondendum. Et eciam litere ipse, quas ego volo videre, de quibus ipse memoriam facit, non intelliguntur se neque prohibent iudicare, tantum vagas personas, super quibus si quis voluisset perlucra iuridice requirere, ad hoc se intelliguntur, quas volo videre, quoniam simplex verborum partis cittate assercio est. Et Iarmolynszy volunt ulterius extendere sua perlucra tantum, quantum summa ipsius se extendit. Et etiam ostendo vobis statutum, ubi iudicii terrestris licet pro quacunque re quemcunque iudicare. Quod autem hic pars dicit, quia non est iudicium vestrum lennes, alias lynnych — domine iudex! ecce ego ostendo cittationem ipsius coram vestro iudicio, quia ipse solus pro sua iniuria, tanquam tenentarius, agit, et cum solus agit et habet agere facultatem, tenetur

etiam respondere, ex quo aliquid solus tenetur alicui. Ostendoque adhuc statutum comune istud, quod et praesens, quia capitaneus non tenetur iudicare preter quattuor articulos, et ipse adhuc prefata insufficienti cittatione sua pro articulo, qui minime spectare dignoscitur, ipsos ad iudicium vicecapitaneale cittavit, ubi nullus vicecapitaneus sua iudicia habet pro re, que non pertinet ad iudicium capitanei, illos ad iudicium vicecapitanei cittavit ac impensis inducendo et ipsos dampnificando. Et sic, domine iudex, peto iudicium vestrum, quatenus vestra dominacio, inherendo statuto generali regni et visis allegacionibus meis sufficientibus, non attentis partis cittate exemptionibus, calvis volens diffugiis laborare, decreto suo competente ad respondendum, ex quo id, quod asserit, non probat neque probare vult; quamvis quod si et probant, litere tales in iudicio vestro exhibite locum habere non possunt, quas utique ego volo videre, et alia iuris remedia salva et illesa mihi in toto reservo.

Et pars cittata a suis allegacionibus recedere noluit, immo penes easdem se conservare voluit. Et iudicium, exauditis partium propositis et responsis, recepit sibi hanc causam ad deliberandum assignavitque partibus terminum ad audiendum iudicii decretum in causa prefata pro terminis proximis terrestribus camenecensibus, et pro illo tempore habebunt partes terminum audire iudicii decretum, iure illeso, nulli partium nocendo.

Київський центр. архив кн. 3599 л. 87.

LXXXVII.

Збігнев Сененьський продає Константину Хлодзьїнському війтівство с. Дешні, 10 мая 1536 р.

In nomine Domini. Amen. Ad perpetuam rei memoriam. Quoniam quevis actiones hominum in tempore existentes pereunt et ab humanis mentibus citto excidunt, manu propria perpetuo litterarum testimonio et robore perpetuo observentur. Proinde ego Zbygneus, haeres de Siенno, in Rymanow Dessnoque, significo tenore praesentium, quibus expedit vniuersis et singulis, praesentibus et futuris, harum noticiam habituris, quia condescendens supplicationibus nonnullorum mihi pro prouido Constantino Chłodzynski scultetiam in bonis meis videlicet in villa Dessno pro ducentis florenis vendit(am) cum omni iure et proprietate tam late et longe, prout alii sculteti possidebant, quemlibet vero florenum per triginta grossos computando, monetae numeri polonialis, ego itaque ut ex antiquo fundata est, prouido Constantino Hłodzienski et eius successoribus duos cum quarta laneos et duos hortos

agri alias obssary do et unam tabernam in eadem villa praefata Dessno cum omnibus prouentibus et utilitatibus eius tottisque villaginis, alias nawsie; cum hortulanis, quot in eo locari possint. Damus etiam praefato Constantino Hłodzinski molendinum unum et eius successoribus in eadem villa praedicta, Dessno cum omnibus prouentibus eius; damus etiam simul cum libertatem facere piscinas tot, quot fieri villagio meo in praefato possunt, tamen absque damno subditorum meorum. Damus etiam praefato Constantino Chłodzinski liberam venationem et aucupia ferarum et volucrum in siluis nostris. Concedimus eidem Constantino Chłodzinski in praefata villa Dessno liberam mansionem artificibus cuiusvis generis et eadem artificia libere exercere. Praeterea praefato Constantino Hłodzienski sculteto dossnensi et eius successoribus tertium denarium de qualibet re iudicata et sextum denarium censualem asserimus. Item eandem villam Dessno et eius incolas ex antiquo et perpetuo ecclesiae parochiali rymanouiensi assignamus, cuiusquidam villae cmetones singuli singulis annis de quolibet laneo unum truncum silligini et totidem aue-nae curato eiusdem ecclesiae rymanouiensi et alios redditus sibi et ministris ecclesiae praefatae dari solitos perpetue pro faesto diui Martini dabunt et soluent. Itemque ab eadem villa Dessno remouemus omnia iura polonica et consuetudines universas iuris polonialis et conferimus illi [i]us teutonicum magdemburgense cum omnibus consuetudinibus eius. Absoluimus insuper praefatum Constantinum Chłodzinski scultetum et eius successores cum omnibus incolis eiusdem villae ab omnibus iudiciis et causis nostrorum procuratorum, ita tam[en], quod omnes incolae villae praedictae pro causis tam magnis quam paruis¹⁾ eodem sculteto ipsoque solum respondere debebunt et tenebuntur iure teutonico magdenburgensi, sculteti nonnisi coram nobis vel successoribus nostris respondere tenebuntur, dummodo per litteram vel signum fuerit citatus vel evocatus, autoritati et iurisdictioni nostrae in nullo derogando. Habebitque praefatus scultetus Constantinus Hłodzinski et eius successores, quod unusquisque cmetonum iunquilorumque in villa Dessno tenebuntur sculteto et eius successoribus in villa Dessno duos dies per annum laborare perpetue: una die tenebuntur falcastrare alias kosciz, alia die metere alias zacz, habebit etiam laborem communem alias tloka bis in quolibet anno ex cmetonibus eiusdem villae, ita tamen, ut post quemlibet laborem humaniter eosdem cmetones per hos duos dies cibo et potu reficiat. Item damus eidem sculteto Constantino Chłodzinski et eius successoribus omnimodam praedictae

scultetiae potestatem vendendi pro hac summa superius descripta uendendi, dandi, donandi, comutanti, prout sibi et eius successoribus melius videbitur expedire. Item damus eidem sculteto, quod ipsum nemo sine ipsius voluntate aut successorum ipsius exemere et scultetia Dessnensi poterit excepto me aut successores nostros. De qua quidem praefata villa Dessno cmetones singuli singulis annis de quolibet manso seu laneo per unam marcam pecuniarum nobis et nostris successoribus ratione census dare et soluere tenebuntur. Extendit autem villa Dessno praefata in suis limitibus et granitiebus ad longum et latum videlicet a limitibus Rymanouiensibus videlicet Słona Woda loco dicto usque ad limites uillae Krolikowa. De qua quidem villa Dessno sepe notatae praefatus scultetus Constantinus et eius successores omnes tenebuntur nobis nostrisque successoribus spe hostilis necessitatis et belli cum uno arcu decenter instructo et gladio in equo valoris sex florenorum totiens, quotiens opportunum ac necesse fuerit, sub nostris et successorum nostrorum expensis libere ac fideliter seruire. In quorum omnium fidem, robur et euidentius testimonium sigillum nostrum praesentibus est subapensum. Actum et datum in curia nostra Rymanowiensi feria quarta post festum translationis sancti Stanislai anno Domini millesimo quingentesimo trigesimo sexto. Zbygniew Sieniński z Sienna manu propria.

Сю грамоту вписано до книг сяницького ґроду на жаданне Wasyl Dessynski, prouidus scultetus villae Dessno в 1593 р., Львів. краєв. арх. кн. сяницького ґроду 21 с. 1219.

LXXXVIII.

Кор. Жигимонт подишає с. Куманівці при обовязках до Хмельницького замку. 23 січня 1539 р.

Sigismundus Dei gratia etc. significamus etc., quia prout cittaveramus nobiles Hrynyecz et Volosz et alios omnes, sua interesse habere putantes ad exemendum bona Kumanowcze et ad reponendum ac producendum literas originales, et ipsi citati comparentes in termino per nos praefixo eis nullas quidem literas se habuisse fassi sunt, sed hec bona ex antiquissimis temporibus semper ipsorum hereditaria ab antecessoribus et nunquam nostra regalia fuisse serviciaque ex suis bonis, que ipsi possident, non ad castrum Row, sed ad castrum Chmielnik pertinuisse, et vltra affirmaverunt et se probaturos sufficienter, in quantum eis decreverimus, obtulerunt, asserendo insuper, quod villa ipsa Kumanowcze, imo verius locus ville, cum nulla ibi extat, nisi de-

serta, ab ipsorum nominibus fuerint vocata, quod Kumanowcze vocarentur, subiunxeruntque aliam esse villam Kumanowcze in campis Podoliae lacioribus in vastitatibus, petendo se circa hereditatem suam prefatam Kumanowcze conservari et a cittance absolvi. Itaque nos de certa sciencia et speciali gratia nostris regalibus, quamvis in literis originalibus rovensibus contineri viderimus villam Kumanowcze, tamen videndo longiori loco dissitam villam dictam Kumanowske ipsorum cittatorum a Row proximeque adiacere castro nostro Chmyelnik, ipsos nobiles in possessione prefatorum honorum conservamus et a termino atque a cittance absolvimus liberosque dimittimus decernimusque, ut temporibus perpetuis deinceps ad castrum Chmyelnik servicia debita, que nunc exhibent, exhibere, sustinere et subire prefati nobiles et eorum successores teneantur et debeant. Harum etc. Datum Cracovie in convencione feria quarta post festum s. Agnetis anno Domini MDXXIX.

Кор. Метрика варшавського головного архиву кн. 3 л. 166 в.

LXXXIX.

Кор. Жигимонт оповіщає про звільненні міщан камінецьких від усіх мит, 17 марта 1543 р.

Sigismundus, Dei gratia rex Poloniae, magnus dux Lithuaniae, Russiae, Prussiae, Mazowiae etc. dominus et heres. Universis et singulis regni et dominiorum nostrorum dignitariis, officialibus, palatinis, castellanis, capitaneis, tenutariis, vicecapitaneis, burgrabiis, teloneorum quorumvis prefectis, notariis, custodibus, exactoribus ac eorum substitutis, civitatum et oppidorum rectoribus, proconsulibus, consulibus ceterisque omnibus, ad quorum notitiam hae nostrae pervenerint litterae, fidelibus dilectis gratiam nostram regiam! Sincere et fideles nobis dilecti! Manifestum testatumque vobis facimus, quia nos certis ex causis et respectibus, animum nostrum regium moventibus, dedimus ad voluntatis nostrae beneplacitum et contulimus libertatem et immunitatem famatis civibus et incolis omnibus et singulis camenecensibus a solvendis pendendis in regno et dominiis nostris tam novis et antiquis quam aliis quibusvis vectigalibus et teloneis ac eosdem ab eiusmodi teloneorum et vectigalium solutione liberos, exemptos et immunes fecimus et pronuntiavimus, quare vobis et vestrum cuilibet id denunciamus severe mandantes, ut eosdem cives nostros camenecenses hac in libertate conservetis et manuteneatis et a suis conservari mandetis nullaque telonea deinceps et vectigalia ab eis, sive ii romani, sive graeci, armenici ritus sint, aut eorum rebus et mercibus, cuius-

cunq̄ue eae generis fuerint et speciei, exigatis neque ab aliis exigi patiamini, sed eos una cum mercibus omnibus libere et absque omni impedimento ac telonei cuiusvis solutione per omnia teloneorum loca ire, proficisci et transire permittatis et ab aliis permitti faciatis — ad voluntatis nostrae regiae beneplacitum secus non facturi pro fide vestra et gratia nostra. Datum Cracoviae in conventionē generali sabbato ante ramispalmarum anno Domini MDXLIII, regni nostri anno XXX septimo. Ad mandatum sacrae regiae magestatis proprium.

Вписано до Львівських ґродських книг 28/III тогож року — Львів. краєв. архив кн. Львів. ґроду 20 с. 462.

XC.

Кор. Жигимонт наказує, аби селян с. Батятич, в старостві Камінецькім, не змушувано до робіт понад дводенну панщину і чотири річні толоки, 11 серпня 1544 р.

Sigismundus Dei gratia rex Poloniae, magnus dux Lituaniae, Russiae, Prussiae, Mazoviae etc. dominus et heres, significamus praesentibus literis nostris quorum interest universis, quod cum homines nostri villae Batatyceze prefecturae Camionacensis questi nobis sepius essent grauari se magnis laboribus, quos quotidie iussu prefecti nostri subire cogentur, contra ipso prefecto dicente illos non solere nisi dimidium diem singulis diebus laborare, nos volentes ita eos iis laboribus leuare, ut id sine nostro magno incommodo fiat, statuendum duximus ita, ut statuimus et decernimus praesentibus litteris nostris, ne suprascripti homines nostri ad quotidianos labores cogantur, sed duos tantum dies integros singulis hebdomadis laborent, ita ut cum oriente sole in locum labori destinatum convenerint, occidente dimittantur; volumus autem, ut per meridiem competenti tempore labore vacent. Preterea autem volumus, ut quatuor dies ultra eos singulis annis laborent, ita tamen, ut illis a prefecto nostro iis quatuor diebus detur victus. Cui eos cogendi ad subeundos dies suprascriptos labores potestatem damus, in ceteris autem oneribus, quae ferre et in iis, quae pendere nobis consueverunt secundum veterem consuetudinem illos conseruamus, nollentes, ut aliquid noui a prefecto nostro in eo statuatur; hoc adiecto, ut bis in anno frumentum leopoliense singuli deuehere teneantur — harum quibus sigillum nostrum est subappressum testimonio litterarum. Datum in Brzeszcie Lituaniae feria secunda post festum sancti Laurentii anno Domini millesimo quingentesimo quadragesimo quarto, regni nostri trigesimo octavo. Relatio reverendi in Christo patris domini Samuelis

episcopi plocensis et regni nostri vicecancellarii. Samuel episcopus plocensis et vicecancellarius scripsit.

Вписано до книг Львів. городу per totam commonitatem villae Bataticze в р. 1588 — Львів. краєв. архив кн. Львів. гр. 345 с. 1258. Разом з тим вписано і потвердження сеї грамоти з р. 1568 (порівнянне їх дало можливість доповнити численні прогалини й помилки сеї копії).

ХСІ.

Кор. Жигмонт потверджує цехові устави м. Лїська, дані дідичом його П. Кмітою, 27 марта 1546 р.

In nomine Domini. Amen. Ad perpetuam rei memoriam. Nos Sigismundus Dei gratia rex Poloniae, supraemus dux Lituaniae nec non terrarum Cracoviae, Sandomiriae, Siradiae, Lanciciae, Cuiaviae, Elblangensis, Culmensis, Pomeraniae, Russiae, Prussiae, Masoviae etc. etc. dominus et heres. significamus tenore praesentium quorum interest universis, praesentibus et futuris, quia exposuerit¹⁾ nobis magnificus Petrus Smita comes in Wisnicz, palatinus cracoviensis, regni nostri mareschalcus et cracoviensis szepusiensis, premisiensis, kolenisique capitaneus, oppidum cuius hereditarium oppidum Lesko in dies crescere posse, si in eo contubernia artificum instituerentur, petiitque a nobis, ut hoc autoritate nostra regia more aliarum civitatum facere dignaremur, nos itaque huic non inviti accedentes, utpote quod multo maiora is senator de nobis et republica meritis est, cupien[te]s, ut hoc oppidum Lesko ad meliorem statum et conditionem reducat²⁾ incolaequae eius debito ordine contineantur, in eodem oppido universis artificibus, tam magistris, quam sotiis edoctis et non edoctis praesentibus et pro tempore existentibus contubernium vulgo „cech“ dictum constituimus et indicimus hisce litteris perpetuo tenendum et observandum. Itaque magistri unius cuiusque artificii alios quoscumque idoneos ad eorum artificium assumere et assumptos instruere et edocere, socios facere et creare et cognomina eis imponere iuxta nomen artificiorum civitatis Premisleensis ac deinde ad magisterium promovere valeant et possint. Cuius contubernii articuli sunt isti principiosi: quis magister effici voluerit, specimen alias sztuka artis suae facere ac demonstrare iuxta consuetudinem civitatis Premisleensis, praeterea³⁾ ius civile et contubernium suscipi, contubernioque tres florenos pecuniae censualis solvere et numerare, sex libras caerae et unum vas cerevisiae tenebitur; ultra nativitatis suae debet habere⁴⁾ ac ubi artificium didicerit, intra

¹⁾ В ориг.: exposuerit. ²⁾ В ориг.: reducat. ³⁾ Пропущено: in. ⁴⁾ Пропущено: litteras.

unius anni decursum tenebitur eisdem literis docere. Et qui ius civile aut contubernium non suscipit, cum aliis artem non exerceat, in super quivis magistris¹⁾ ratione magisterii sui ad contubernium nihil dabit neque is qui filiam magistri artis suae in uxorem duxerit, pretera (!) banitio contubernii a sex viris artis uniuscuiusque fieri debet. Iunior magister artis non habens uxorem intra annum unum uxorari debet; qui si per hoc tempus non duxerit uxorem, talis luet poenam contubernio quartam lapidis caerae; et si altero anno non dederit se matrimonio, suo contubernio medium lapidis caerae pendet; quod si tertio anno id non curaverit, unam lapidem caerae luet; quarto vera anno coactus erit dimittere. Iunior frater tamdiu fratribus serviet, cerevisiam portabit, donec isti alter iunior susceperit, et non debet vas ex quo educitur cerevisia inclinare, nisi id ipsius duo fratres conspiciant. Etiam cereos tenebitur accendere et extinguere, donec ei alius susceperit; si in hoc negligens fuerit, medium grossum, quoties commiserit, contubernio luet; in festis vero diebus ut Nativitatis Domini, Paschae, Corporis Christi, per integram octavam Nativitatis et Assumptionis beatae Mariae et aliis festis in matudinis (!) missis, vespertinis praecibus hoc diligenter facere erit obnoxius sub poena unius grossi. Magister quicumque operam artis inhoaverit et non perfecit, ut in exemplo artis sartoriae magister si malefecerit pannum, iam alter frater illud suscipere nec ex eo laborare poterit. Ita intellegatur de singulis artificibus, quod si ex inhoato operatus fecerit, id totum, quod a labore acceperit, ad cistam fraternitatis imponere debet; praeterea si quis magistrorum alicui fratrum socium seu famulum abduxerit alias odwolal by, talis luet duo talenta caerae; praeterea quicumque fratrum alterius labore(m) estimaret vel vituperaret et duobus festibus convinceretur, talis luet duo talenta caerae; et si quis magistrorum diebus festivis solennioribus palam operantur (!), is duo talenta caerae fraternitati luet. Insuper, si qui²⁾ signo admonitus ad contubernium venire non curant, tales medium grossum contubernio luent exceptis absentibus: tamen uxor, famulus absentis magistri absentiam apud seniore contubernii tenebitur excusare. Et minor fratrum ex contubernio funeri humando fratris vel sororis foveam fodere tenebitur sub poena unius librae caerae. Praeterea quisque fratrum, quam primum signum contubernii aut crux repraesentata ad sepulturam mortui fratris vel sororis fuerit, tenebitur adesse atque corpus mortui ad famulum sub poena medii grossi conducere sit obligatus. Fratres vero, qui ex mandato artis magistrorum corpori mortui fratris ad famulum serviant³⁾, illud deferre

¹⁾ В ориг.: magistris. ²⁾ В ориг.: quis ³⁾ Упущено: non.

voluerint exhibere per unum talentum caerae fratribus succumbent. Quilibet fratrum tenebitur missae fraternitatis funebri interesse. Fratrem¹⁾ circa computationes²⁾ fraternitatis rixas aliquas aut seditiones verbis aut factis excitare ausus fuerit, talis pro poena tenebitur illud vas non plenum cerevisiae pecunia propria denuo adimplere. Praeterea unusquisque fratrum discipulum quem informandum susceperit, intra unam quindenam magistris in contubernio denuntiare sub poena trium quartalium caerae ac quartalis cerevisiae cum tribus grossis pecuniae, et hic discipulus tenebitur confraternitati mediam marcam pecuniae innumerare. Etiam unusquisque fratrum singulis quadris anni vulgo quartalibus dictis in arculam contubernii intra unam quindenam grossum unum pecuniae sub poena reponere teneat[ur]. Quicumque fratrum secreta contubernii detegere ausus fuerit et de eo conviceretur, talis fraternitati, quoties id fecerit, duo talenta caerae succumbet. Nullus fratrum de arcuла contubernali pecunias consodales accipere debet, nisi prius vadium in auro vel in argenteo equivalens in arculam deposuerit. Et confrater destruens rem vel materiam illi ad elaboranda datam, ut in exemplo sartor vestem, talis iustificari se debet coram magistris contubernii, non alibi, sub poena duorum talentorum caerae. Praeterea si apud aliquem civem siue suburbianum iurisdictioni civili subiacentem indoctus quispiam artificum alias partacz artem exercens repertus fuerit, talis qui foverit eum, solvet consultanti poenae unum florenum polonicae pecuniae, quod ad reformationem oppidi Lesko conuerti debet. Insuper nullus magistrorum vel sotiorum audeat aliquem ex confraternitate pro quacunque re confraternitatem cencerenti evocare³⁾, quam magistri quilibet conquerenti iustitia et effectu tam contubernalibus, quam extraneis sub poena advocatiali quinque grossorum erunt obnoxii facere. In aliis vero negotiis et eventibus quicumque artifices iuxta consuetudinem et observantias universorum artificum civitatis Premislensis se regere et conservare tenebuntur. Quae omnia praemissa, laudabili consuetudine recepta, quatenus communi bono et statutis regni non contraria, decernimus robor debita⁴⁾ fimitatis habitura, — harum quibus sigillum nostrum est appensum testimonio literarum. Datum Cracoviae sabbatho proximo post festum anuntiationis beatissimae virginis Mariae anno Domini millesimo quingentesimo quadragésimo sexto, regni nostri quadragésimo primo.

Вписано до книг сяніцького ґроду в 1773 р. на жаданне Івана Горняткевича, міщанина лїського — Львів. краєв. арх. кн. сяніц. ґр. 256 с. 3562.

¹⁾ Очевидно: si quis fratrum. ²⁾ В опр.: computationes. ³⁾ В опр.: evocari.

⁴⁾ В опр.: debiti.

XСII.

Кор. Бона потверджує Гриця, князя с. Стрілок, в володінню князівством, 15 жовтня 1546 р.

Bona, Dei gratia regina Poloniae, suprema dux Lithwaniae, Russiae, Prussiae Masouiaeque etc. domina, significamus tenore praesentium quibus expedit uniuersis, harum noticiam habituris, quia honestus Hrycz scultetus de villa nostra Strzelki presentauit nobis literas serenissimi domini et domini Sigismundi Dei gratia regis Poloniae, supremi ducis Lithwaniae, Russiae, Prussiae, Masouiae etc. domini¹⁾ et haeredis, coniugis nostri colendissimi, super tywonatum et tabernam in eadem villa Strzylki necnon literas generosi olim Stanislai de Sprowa capitanei samboriensis venditionis scultetiae pro viginti florenis numeri et monetae polonialis, supplicauitque nobis, ut priuilegium nostrum super scultetiam alias kniasthwo in eadem villa dare et extradere illi dignaremur. Itaque nos permoti illius supplicationibus, visis huiusmodi literis et earum contenta bene recensitis, attendentesque dicti supplicantis honestis seruitis, quae nobis et capitaneatui nostro Samboriensi impendit et facere in futurum pollicetur, eidem Hrycz et eius successoribus scultetiam alias kniasthwo in praedicta villa nostra Strzylki cum una integra area et cum agris dictis Vatharszcziznami, quam sicut alii kniaziones suas tenent areas, et cum taberna, de qua nobis duos florenos singulis annis ratione census soluere tenebitur, et cum libertate, qua alii kniaziones gaudent, ita prout in hactenus tenuit et possedit, in viginti florenis pecuniae numeri et monetae in regno curentis, quemlibet florenum per triginta grosos computando, tenendam, habendam et possidendam dedimus et tenore mediante concedimus. Cui quidem Hrycz homines et incolae eiusdem villae Strzylki quolibet anno duos dies laborare, videlicet unum diem arrare et alium falcastrare, ac tortas ratione columbationis quolibet festo natiuitatis Domini nostri Iesu Christi tenebuntur dare. In molendino autem dictae villae Strzylki, idem Hrycz pro vsu tantum suo frumenta communis grani molire habebit facultatem. Praeterea tempore expeditionis bellicae aut quandocunque necesse fuerit, ipse Hrycz in vno equo armata manu in castro nostro interesse et morari tociens, quotiens opus fuerit, aliaque seruitia nobis et capitaneo nostro pro tempore existenti iuxta mandatum facere et exercere, prout et alii kniaziones, erit astrictus. Quam quidem scultetiam in summa praefata viginti florenorum peccuniae tenebit et possidebit ad beneplacitum nostrum, iuribus nostris semper saluis manentibus. In cuius rei testi-

¹⁾ Підіййше хибно поправлено: dnus.

monium sigillum nostrum praesentibus est appensum. Datum Cracoviae ipsa die s. Hedugis anno Domini millesimo quingentesimo quadragesimo sexto. Bona regina st.

Книга грамот Самбірського староства. — Кор. Метрика Моск. арх. мін. справ. кн. 22 л. 448.

XCIII.

Кор. Бона наказує Андрею Тенчинському, аби не перешкаджав людям з Кременця ходити стародавнєю дорогою по сіль до Коломиї, 9 марта 1547 р.

Bona Dei gratia regina Poloniae, magna dux Litwaniae, Russiae, Prussiae, Masoviae etc. domina, magnifico Andreae de Thanczin palatino lublinensi et capitaneo rohatynensi, sincere nobis dilecto gratiam et favorem nostrum reginalem! Magnifice, sincere nobis dilecte! Quaeruntur cives ac subditi nostri crzemenecenses, quod cum ad salinas et zuppas colomienses ex oppido eorem Crzemyenyecz per Zalosc, Hodow, Konyuchy, Szaranczuky et Szumliany via antiqua, usitata ac recta pro sale proficiscuntur, sinceritas tua illos retinet, ac via inusitata, indirecta proficisci ad Rohatyn, bona tenutae suae cogi debere, impediendo illis viam veterem, consuetam, qua via ad . . . ¹⁾ ad Colomiam ire soliti erant; quando vero idem subditi nostri ad zuppas Dolynenses ire deberent, tunc ex oppido eodem Crzemyenyecz vadunt via, quae per Pomorzany et Dunayow ad Rohatyn ducit, et hanc viam rectam ac usitatam esse aiunt ad Rohatyn. Quae res si ita est, ut ipsi quaeruntur, non potest esse sine gravamine et iniuria subditorum nostrorum. Idcirco postulamus a tua sinceritate ac illam hortamur, ut illos via antiqua eorum usitata ad zuppas precipue Colomienses ire non impediat nec prohibeat et ex usitata via rectiore versus Rohatyn deducere illos non iubeat nec eos hac re gravet et factores suos ab hoc gravamine inferendo cohibeat — factura pro iustitia et equitate sua et gratia nostra. Datum Cracoviae feria quarta ante dominicam Oculi anno Domini MDXLVII. Ex commissione propria sacrae reginalis maiestatis.

Вписано тогож року до книг галицького гроду на жаданне міщан м. Кременця — Львів. краєв. архив галицьк. гр. кн. 90 с. 946.

XCIV.

Королівське рішення в справі селян с. Любича, в Белзькім старостві, з старостою, 16 січня 1548 р.

¹⁾ Вилерго.

Quia cum quererentur hic apud nos quidam ex pago nostro Lubicz dicto, ad capitaneatum Belzensem spectante, nomine universorum illius pagi incolarum huc missi, se a generoso Stanislao a Tanczyn capitaneo loci illius in quibusdam contra morem antiquum et ius eorum valachicum gravari, cumque hic ex adverso comparens ipse memoratus capitaneus contra eorum dicta exciperet, nos ex partium controversia in hunc modum decernimus: Inprimis super querella ipsorum colonorum, quod per ipsum adigerentur, ut quotannis singuli eorum penderent singulas marcas pecunias iamque hoc nomine accepisse ab eisdem aliquos boves, cum tamen antea super huiusmodi censum seu redditum non fuissent obligati pendere, sed alios quosdam et alia seruitia praestare soliti essent pro iure suo volochico, ipso vero capitaneo allegante se id fecisse secundum decretum commissariorum nostrorum ad id negotii superiori anno deputatorum, qui decreuerant et iudicauerant ipsos incolas, praeterea quod multos agros contra morem volochici iuris habeant, cum tamen nisi paucos habere debent, quare more ceterorum omnium aliarum villarum istic nostrorum incolarum debere deinceps semper singulis ebdomadis uno die pro usu nostro opus facere seu laborare, quem laborem ipsi postea redimendo pacti fuerant velle potius quotannis singuli marcam pecuniae pendere ad constitutum tempus, quod tempus dum praeteriisset neque illi pactam pecuniam solvissent, contra eos egisse pro officio et pignorassee, sicque boves aliquot ab iis hoc nomine ex certo contractu cum eis facto pro retento hoc censu accepisse, id quod et ipsi querentes factum non negabant. Quamobrem nos in hac re ab eiusmodi causa ipsum capitaneum absolvimus et decernimus deinceps ipsos semper ultra antiquos redditus, quos ab armentis et gregibus pro more volochico nobis pendere obligantur, exceptis tamen operariis bobus, a quibus nullum tributum dabant, sed ab aliis tantum, secundum veterem consuetudinem, et exceptis sexaginta gr. pecuniae, quam omnes contribuere solebant quotannis capitaneo loci illius propterea, ut in iure volochico conseruarentur, quod tributum abrogamus et tollimus, debere etiam singulis ebdomadis nobis unum diem laborare seu opus facere more ceterorum incolarum aliarum villarum istic nostrarum, aut saltem, si ita ipsi commodum capitaneo nostro videbitur, super ea re aliquem contractum cum eodem de redimendo hoc labore facere, ita tamen, quod praeterea alia seruitia nobis et capitaneo praestare non erunt astricti; etiam et bellicam expeditionem, praeterea tamen id, quod idem quotannis debebunt advehere singuli duas trabes seu lignos ad edificandam seu restaurandam arcem illam nostram Belzensem. Sed et illud decernimus, quod capitaneus noster debebit primo quoque tem-

pore curare illis emetiendo agros et fundos pro pratis tantos, quantos habent alii coloni ceterarum villarum nostrarum, qui non iure Volorum utuntur. Harum testimonio litterarum quibus sigillum nostrum est subimpressum.

Литовська Метрика моск. арх. мін. справ. I кн. 26 л. 57 v.

XCv.

Королівське рішення в справі князя с. Любича з старостою беззьким що до обовязків, 16 січня 1548 р.

Quia cum questus esset hic nobis honestus Iwanko Lozinski, dux villanus vulgo kniaz villae nostrae Lubicz, ad capitaneatum Belzensem spectantis, ceterorumque suorum participum nominibus, se contra privilegium suum in multis a generoso Stanislauo de Tanczin capitaneo illius loci degravari, exhibuitque privilegium suis maioribus concessum illustris olim Semoviti ducis Mazoviae, Russiae, praedecessoris nostri, sed cum hic interim esset ipse generosus capitaneus ex adversoque contra querellas eorum exciperet, nos audita ipsorum controversia decernimus ipsos quidem duces, vulgo kniazi, debere conservari in omnibus secundum privilegium ipsorum. Quare non debere per capitaneum cogi ad alia onera et servitia praestanda, praeter quae in privilegio illorum sunt descripta, hoc est ad expeditionem generalem et specialem, praeterea debere illis reddi et pendi tertiam partem penae seu multae cuiuslibet super aliquo colonorum illius villae aduudicatae, sed et illud, quod non debeat capitaneus incolis villae illius prohibere et interdicere molitionem frumentorum in mola seu molendino ipsorum, sed ut deinceps liberius sit incolis villae nostrae mollere sive in istorum ducum mola, ibidem in villa consistente, sive in nostra, in alia villa consistente, — harum testimonio litterarum, quibus sigillum nostrum est subimpressum. Actum ut supra¹⁾.

Литовська Метрика моск. арх. мін. справ. I кн. 26 л. 58.

XCvI.

Кор. Жигимонт-Август забороняє сяницькому старостинському уряду потягати до панщини селян волоського права, 28 червня 1548 р.

Sigismundus Augustus Dei gratia rex Poloniae, magnus dux Lithuaniae, Russiae, Prussiae, Mazoviae etc. dominus et heres. Generoso Iacobo Drozdowski vicecapitaneo sanocensi, fideli dilecto gratiam re-

¹⁾ Actum Piotrcoviae XVI mensis ianuarii anno Domini MDXLVIII (з. 54 v.)

giam! Generose fidelis dilecte! Questi sunt nobis graviter Valachi de villis nostris ad capitaneatum nostrum Sanocensem pertinentibus, quod eos fidelitas tua cogat ad labores quosdam obeundos, quos neque ex privilegio suo, cuius exemplum seu copiam coram nos exhibuerunt, neque de vetere consuetudine obire sunt obligati, cum hoc constat Valachos eiusmodi non isthic solum, sed ubique in omnibus villis nostris a laboribus esse liberos, tantum certas dacias pendere, quemadmodum ac hy de capitaneatu Sanocensi pendere solent; item quod eos fidelitas tua compellat ad emenda frumenta ex prediis capitaneatus Sanocensis idque maiori pretio, quam publice in foro emi solent, cum ipsi eiusmodi frumentis non indigeant neque pecuniam habeant, qua illa persolvant, nam alia frumenta sua in civitate se habere dicunt, quae hucusque persoluta illis non sint, — supplicaruntque nobis, ut eos iuxta privilegia sua et veterem consuetudinem conservari facere digneremur. Quare nos severe mandamus fidelitati tuae, ita omnino habere volentes, ne eos ad labores novos et inusitados, a quibus etiam ex privilegio sunt exempti, cogat, neve ad emenda ex prediis capitaneatus istius frumenta eos compellat, sed iuxta privilegium et antiquam consuetudinem illos in omnibus conservet, pro gratia nostra aliter non factura. Datum Cracoviae in vigilia sanctorum Petri et Pauli apostolorum anno Domini MDXLVIII, regni vero nostri XIX. Ad mandatum proprium sacrae regiae maiestatis.

Вписано до книг сяніцького ґроду 11/VII тогож року per providum Hriczko scultetum villae Szawne et alios multos homines Valachos s. r. mtis subditos de villis in montibus iacentibus — Львів. краєв. архив кн. сяніцьк. ґр. 15 с. 1000.

XCVII.

Кор. Жигимонт-Авґуст наказує адміністратору сяніцького староства не обтяжати селян с. Бєська і Вороблика понад старий звичай, 22 липня 1548 р.

Sigismundus Augustus, Dei gratia rex Poloniae, magnus dux Lithuaniae, Russiae, Prussiae, Mazouiae etc. dominus et heres. Generoso Stanislao Bal, succamerario et surrogato sanocensi fidei dilecto gratiam regiam! Generose fidelis dilecte! Fuerunt hic apud nos incolae villarum nostrarum Bieszczana et Wrobleczana, ad capitaneatum Sanocensem pertinentium, querescentes, quod licet ex antiqua consuetudine ad labores praediales obeundos predii Bieszczana quinque villae: Hoczow, Hiskrzina, Krosczien, Bieszczana et Wrobleczana coniunctim astrictae erant, nunc tamen ipsae tantum duae villae Bieszczana et Wrobleczana

praeter solitum usum astringantur, reliquae vero villae tres partem maiorem laborum debitorum pecuniis solvant, ad trabes conducendas et ad dationem avenae per unum coretum et per duos gallos insolite cogantur; pascua, quae libera antiquitus eis erant in campis, pratis et silvis, nunc vero nisi soluto pretio admittantur; decurioni, qui ex medio ipsorum ad labores custodiendos eligitur, ad laborandum compellantur; cum alter ab altero iumentum pro necessitate sua emerit, ad dandum theloneum factori suo, et ad coemptionem ollarum pro curiae necessitate singulis diebus forensibus, cumque aliqua ex ollis in vehendo concutitur, a singulis per grossos duos dare adigantur. In prato, quod iuxta prata predalia habent, ex immissione equorum decurionis inconsueta multa incommoda sustineant. Inquilini ipsorum ad labores indebitos astringantur, et quamvis pollicitum sit eis in locum adeptorum quinque hortorum pro extructione molendini agros alios dare, nihil tamen hucusque datum eis esse. Quod si quidem ita sit, ut queruntur, non sine gravi iniuria eorum ageretur. Quare mandamus fidelitati tuae, ut eosdem incolas in laboribus ex veteri consuetudine solitis conservet, ad trabes convehendas et dationem avenae et gallorum insolitam preter aequum ne eos cogi permittat, usum pascuorum liberum, ut solitum est, theloneumque a iumentis, quae pro necessitate sua coemunt, accipere, et ad ollas coemendas aut inquilinos eorum ad laborandum ne astrictos faciat, decurioni quoque laborem indebitum prohibeat et ab eo in pratis illorum ne damnum inferri admittat; preterea in locum adeptorum quinque hortorum agros alios eis dare faciat et ab iniuriis aliis eos vindicet, pro gratia nostra et officio suo secus non factura. Datum Cracoviae ipso die festo sanctae Mariae Magdalenae anno Domini MDXLVIII, regni nostri XIX. Ad mandatum sacrae regiae maiestatis proprium.

Вписано до книг сяніцького гроду 27/VII тогож року per laboriosos Ivan Holdis, Ihnath Kopincze de villa Besko et Olexa advocatum ac Ivasko iuratum de villa Wroblyk nomine tocius comunitatis earundem villarum Besko et Wroblyk — Львів. краєв. архив кн. сяніцьк. гроду 15 с. 1006.

XCVIII.

Кор. Жигимонт-Август наказує державцєви с. Рогів в Сяніччині не обтяжати селян понад торуньську уставу, 4 серпня 1548 р.

Sigismundus Augustus, Dei gratia rex Poloniae, magnus dux Lithvaniae, Russiae, Prussiae, Mazouiae etc. dominus et heres. Generoso Iohanni Tharllo de Sezekarzovycze, tenutario nostro pilznensi,

fideli dilecto gratiam regiam! Generose fidelis dilecte! Cum quererentur hic in praesentia fidelitatis tuae incolae villae Rogy tenutae fidelitatis tuae, ad capitaneatum Sanocensem pertinentis, quod eos fidelitas tua ad labores quotidianos et ad nendum cogeret, reparationes piscinae, quas alii tenutarii sumptis suis comparabant, eos facere iuberet, usum silvarum pro domestica eorum necessitate, quem antea liberum habebant, minime eis nonnisi soluto precio admitteret, ad vecturas lignorum plures quam soliti sint et ad alia onera indebita eos adigeret, — vicissim quoque fidelitas tua allegaret, quod tam ad labores obeundos, quam ad alia onera non amplius eos cogeret nisi iuxta veterem consuetudinem refferretque laneos eiusdem villae nondum emensuratos esse, qui si emensurationem atque iuxta statutum torunensem ex laneo uno singuli diem unum in septimana laborarent, nobis et labores maiores et census uberiores ex eadem villa provenirent, peteretque, ut ad eandem emensurationem laneorum faciendam commissarios nostros designarem, qui quoniam eo tempore, quo messes peragerentur ob segetes ex agris nondum collectas per nos mitti ad negotium eiusmodi emensurationis non possent, nos eos alio tempore, quo ex agris segetes colligerentur, missuri sumus. Interim autem fidelitas tua subditos eos nostros in laboribus eis, quos ex debito et solito usu obire tenentur, conservet neque ad indebita onera illos adiget adigique faciat, pro officio suo et gratia nostra fidelitas tua factura. Datum Cracoviae sabbato ante festum sancti Laurentii anno Domini MDXLVIII, regni nostri XIX. Ad mandatum sacrae regiae maiestatis proprium.

Грамоту вписано до книг сяніцького ґроду в 1553 р. per prouidos Benedictum Subostrowski iuratum et Mathiam Pietruska з Рогів — Львів. краєв. арх. кн. сяніцьк. ґр. 16 с. 847 = 24 с. 118.

XСІХ.

Кор. Жигмонт-Авґуст наказує державцеві с. Врочанки в стар. Сяніцькім, аби не обтяжав селян роботами, 5 серпня 1548 р.

Sigismundus Augustus Dei gratia rex Poloniae, magnus dux Lithwanie, Russie, Prussiae, Mazoviae etc. dominus et heres. Nobili Ioanni Zaporski, tenutario ville nostre Wrocanka, ad capitaneatum Sanocensem pertinentis, fideli dilecto gratiam regiam. Nobilis fidelis dilecte! Questi sunt nobis graviter incole ville nostre, Wrocanka, tenere fidelitatis tue, quod eos fidelitas tua ad labores quotidianos preter veterem et solitum usum cogat ita, ut etiam labores eos, quos ipsi ad arcem nostram sanocensem obire consueverunt, non habeant quando

explere possint, ob quam causam pecora eorum sepius ad officium castrense sanocense abiguntur neque prius dimittuntur, nisi idem incole illa pretio aliquo dato redimerint; preterea ex agris disertis, quos fidelitas tua in usum predii convertit, eos stationem ad arcem nostram sanocensem dare iubet, cum non ipsi, sed fidelitas tua eorum agrorum usum habeat. Insuper ad aedificationem domorum sumtibus eorum propriis, ad custodias equorum, dum ex Hungaria pro nundinis sanocensibus adducuntur, et ad triturationes frumentorum insolitas eos compellat. Que res si se habeantur, non sine gravi eorum iniuria per fidelitatem tuam agerentur. Quare mandamus fidelitati tue, ne subditos eos dicte ville nostre Wroczenka laboribus insolitis adeo aggravet neque eis prohibeat labores arcis nostre sanocensis debitos exhibere, ad solutionem quoque stacionis¹⁾ arcis sanocensi ex agris disertis, quorum illi usum non habent. aut aedificationem domorum predii eiusdem sumptibus eorum propriis indebitam, tum etiam ad custodias equorum, qui ex Hungaria adducuntur preter aequum aut ad triturationem frumentorum ultra veterem consuetudinem²⁾ ne eos adigat; alioquin ne subditi nostri adeo a fidelitate tua opprimantur, nos summas pecuniarias, quas in eis bonis nostris inscriptas haberet fidelitas tua, numerari faciemus Secus pro gratia nostra non factura! Datum Cracoviae die quinta augusti anno Domini MDXLVIII regni nostri anno XIX. Ad mandatum sacrae regiae maiestatis proprium.

Вписано до книг сяницького ґроду 16/VIII тогож року а laboriosis Stanislao Falek et Lucasz Czamala de Wroczenka villa s. r. mtis nomine suo et communitatis tocius — Львів. краєв. архив кн. сяницьк. ґр. 15 с. 1012.

С.

Петр Кміта продає князівство в Горішній і Долішній Тернаві пл. Льку Кальницькому за 300 зол., 1 вересня 1549 р.

In nomine Domini. Amen. Ad perpetuam rei memoriam. Universa acta, quae in humanis geruntur negotiis, subito euanescunt temporisque diuturnitate labuntur, nisi munimentis sigillorum annotationibusque testium fuerint perennata. Proinde nos Petrus Kmita, comes in Visnicze, palatinus et capitaneus cracoviensis generalis et regni Poloniae supremus marschalcus atque scepusiensis, premisliensis colenensisque capitaneus, significamus tenore praesentium, quibus expedit universis et singulis, praesentibus et futuris, harum notitiam habituris, quia nos cupientes bona nostra augmentare et ad maiores utilitates

¹⁾ Слова debitas — sanocensi в оригіналі повторені. ²⁾ Слова сї повторено.

seu proventus deducere, vendidimus scultetiam in villis nostris Inferiori et Superiori Tarnawa, in terra et districtu Sanocensi consistentibus, nobili Ilko Kalnicki cum suis legitimis filiis videlicet Stec Kozdruy et Wasko pro trecentis florenis pecuniarum monetae et numeri polonialis consuetarum, quemlibet florenum per triginta grossos computando. Quarum villarum Inferioris et Superioris Tarnawa emethones fieri debent et locabuntur iure valachico. Cuius villae Inferioris Tarnawa initium locationis incipietur a fluvio dicto Zwiniacz, seorsum fluvio dicto San potentius (!) eundo et terminabitur in loco, ubi fluvius Bukowiec defluit in fluvium San, inter duos montes, unus, qui vocatur Kiczara ex parte montis Plonna, ex alia parte fluvii San mons dictus Bykow, a granitiibus samboriensibus, et ibi finietur locatio praefatae villae Inferioris Tarnawa. Alterius vero villae Superioris Tarnawa initium locationis emethonum incipietur a campis seu pratis dictis Bieniowe, eundo similiter seorsum fluvio dicto San, et terminabitur in loco, ubi fluvius Niehryłow defluit ex montibus Połoniny in fluvium San, alias do usc Niehryłowa, et ibi finietur locatio emethonum praefatae villae Superioris Tarnawa. Et hoc totum intelligitur ad longitudinem, ad latitudinem vero ex utraque parte villarum praefatarum descriptio et obsignatio facta est eo modo, videlicet ex illa parte a montibus Połoniny, a saltu vexilliferi eundo ad Niehryłow, ibidem post Niehryłow circa Sucha Rostoka facta sunt signa; per montem dictum Niehryłowa Kiczara, na Przyslopie facta sunt signa; exinde eundo ad montem, qui iacet supra Dolhe Bagno, facta sunt signa inter Sylchowaty; in monte Kiczara supra Polanam, facta sunt signa superius Bukowca, na Porubiszczach, facta sunt signa; ab isto loco eundo semita ad campum Bukowiec, similiter eundo semita na Kiczary. ex Kiczara ad villam Tarnawa, signa facta sunt, — relinquendo silvas utiles et arbores fructiferas fagum et abietum versus montes Ploniny et silvas inutiles smerekowe ad excidendum et eradicandum emethonibus villarum praefatarum admittendo et demonstrando, non excedendo in omnibus locis metas descriptas et obsignatas. Ex alia vero parte villarum praefatarum a graniciibus samboriensibus emethones villarum praefatarum non debent excidere silvas utiles et arbores fructiferas, solum silvas inutiles smerekowe excident et eradicabunt, silvas vero utiles pro usufructu villarum praefatarum usque ad scopulos granitarum samboriensium relinquendo. Item emethones in eisdem villis locabuntur in areis, tres quartas areae in se continentibus. Item emethones ibidem in cruda radice locati habebunt libertatem ad decursum viginti annorum; quibus emethonibus dum praefata expirabit libertas, tenebuntur nobis et nostris successoribus omnes census pecuniarum daciasque

omnes porcorum et agnorum atque omnium proventuum, qui nobis ex villis kraina nostra proveniunt, nullis exceptis, pro ratis solitis dare et complere debebunt et tenebuntur, omnesque labores, seruitia et onera explere et perficere tenebuntur, prout aliae villae nostrae in kraina nostra praefata facere tenentur et ex antiquo tenebantur. Ratione cuius locationis damus et concedimus praefato sculteto et eius successoribus duas areas in Inferiori Tarnawa et duas areas in Superiori Tarnawa pro sessione ipsius sculteti et excrescentias alias obszary, ubi emethones locari non possunt. Item sub sinagogam in Inferiori Tarnawa damus mediam aream, in Superiori Tarnawa damus similiter sub sinagogam mediam aream, quorum poponum praesentatio ad nos et successores nostros pleno iure pertinebit datiasque omnes solitas more aliorum poponum krainae nostrae nobis et successoribus soluere et explere tenebuntur nullis exceptis. Item praefato sculteto et eius successoribus legitimis damus et admittimus habere molendinum liberum in praefata villa Inferiori Tarnawa, aliud molendinum in Superiori Tarnawa excepto folusz. Item praefatus scultetus et eius successores habebit et habebunt hortulanos, artifices, piscinas, quotquot habere poterint in praefatis villis, sine tamen damno, nostro et praediuicio emethonum nostrorum, in eisdem villis locatorum. Item scultetus praefatus cum suis succesoribus habebit mellificia libera in silvis villarum praefatarum propius adiacentibus et non ultra. Item emethones villarum praefatarum tenebuntur ire ad suum scultetum bis in anno cum koladka: semel pro festo Nativitatis Domini et semel pro festo Paschae. Item emethones villarum praefatarum sculteto suo cum suis successoribus tenebuntur tres dies laborare, sicut eis mandabit, in anno aliaque omnia onera et debita, quae omnes emethones scultetis suis in kraina nostra Olszanicensi tenentur, similiter praefato sculteto et eius successoribus emethones praefatarum villarum perficere explereque tenentur et tenebuntur nullis exceptis. Quam quidem scultetiam praefatus scultetus cum successoribus suis tenebit, habebit et possidebit, eo iure et ea proprietate, prout alii sculteti seu kniaziones krainy¹⁾ nostrae praefatae possident et tenent scultetias suas seu kniastwa. Poteritque praefatus scultetus cum suis successoribus praefatam scultetiam vendere, donare, commutare, alienare, summamque tamen originalem praefatorum trecentorum florenorum non excedendo et ad usus suos beneplacitos, prout sibi et suis successoribus melius et utilius videbitur, convertere, nostro tamen et successorum nostrorum consensu ad id accedente. In cuius rei evidens testimonium sigillum no-

1) Слово повторено.

strum praesentibus est subappensum. Actum et datum in Lesco die dominico in festo sancti Egidii anno Domini millesimo quingentesimo quadragésimo nono, praesentibus tunc venerabilibus et generosis domino Valentino Herborth canonico cracouiensi et praeposito praemisliensi, Martino Kroniczki plebano in Visnia, Iacobo Sulowski, Ioanne Sulikowski seruatoribus suis et aliis quam plurimis testibus fide dignis.

Вписано до книг сянiцького гроду — Львiв. краев. архив кн. сян. гр. 154 с. 921. Порiвняти продажу тогож князiвства з 1534 р. (за сто зол. лише) у Стаднiцького: *O wsiach wołoskich* с. 33.

СІ.

Кор. Жигимонт-Август надає владцтво перемiшльське Яцку Радловському, 6 марта 1549 р.

Sigismundus Augustus Dei gratia rex Poloniae, magnus dux Lithuaniae, Russiae, Prussiae Masoviae etc. dominus et haeres, significamus praesentibus literis quibus expedit universis, quia cum perlatum esset ad nos venerabilem Laurentium Terlecki, vladicam premisliensem, paulo superioribus diebus ex hac vita excessisse et per eius obitum vladicatum premiesliense (!), quo fungebatur, vacare, intelligentes debiti muneris nostri esse, huic loco et officio de alio vladica, homine idoneo quamprimum providere, tum habentes commendatam venerabilis et nobilis Iaczkonis Radyłowski, clerici rythus ruthenici virtutem, litterarum peritiam et honestam et laudabilem inter homines conversationem, eidem de certa scientia et gratia nostra regia praedictum vladicatum premisliensem per obitum, ut praemissum est, venerabilis Laurentii Terlecki vacantem dandum et conferendum duximus damusque et conferimus per praesentes literas nostras, per ipsum venerabilem Iaczkonem Radyłowski praedictam dignitatem vladicatus premisliensis cum omnibus eius muniis, praerogativis ac bonis et proventibus uniuersis, de iure et antiqua consuetudine ad eundem pertinentibus, tenendum, habendum utifruendum, quieteque et pacifice possidendum usque ad extrema vitae suae tempora vel maioris dignitatis assecutionem, mandantes omnibus et singulis cuiuscunque status et conditionis subditis nostris ubicunque locorum constitutis, praesertim vero hominibus rythus ruthenici in diecesi premisliensi consistentibus, ut ipsum venerabilem Iaczkonem Radyłowski pro vero et legitimo vladica premisliensi habeant eique uti praelato et pastori suo in omnibus licitis ac honestis pareant ac obediant et de omnibus et singulis prouentibus ac obventionibus, ad eum ratione vladicatus sui de iure

vel antiqua consuetudine pertinentibus respondeant et per alios responderi faciant, pro gratia nostra aliter non facturi — harum, quibus sigillum nostrum est subappensum testimonio litterarum. Datum Cracoviae feria quarta ante dominicam quadragesimae proxima anno Domini millesimo quingentesimo quadragesimo nono, regni vero nostri vigesimo. Nicolaus Grabia regni vicecancellarius, manu propria. Relatio mgneci, Nicolai Grabia castellani chelmensis regni Poloniae vicecancellarii et lubomlensis capitanei etc.

Документ сей вписано разом з ч. 79, на жаданне тогож Янковського з тоуж приміткою: sigillum regni est appensum eidem privilegio, in suo loco pendet. — Львів. краєв. арх. перем. зем. кн. 237 с. 1297.

СII.

Кор. Жигимонт-Август поясняє порядок пропускання камінецьких міщан через митні комори, 20 марта 1550 р.

Sigismundus Augustus, Dei gratia rex Poloniae, magnus dux Lituaniae, Russiae, Prussiae, Mazoviae, Samogitiaeque etc. dominus et heres. Universis et singulis palatinis, castellanis, capitaneis teloneorumque nostrorum quorumcunque in regno et dominiis nostris exactoribus, eorum loca tenentibus, sincere et fidelibus nobis dilectis gratiam nostram regiam! Donavimus proconsuli cum consulibus civitatis nostrae Camenecensis omne teloneum, quodcunque nobis a mercatoribus camenecensibus per terras Russiae et alia loca regni nostri cum mercibus universis ac bobus proficiscentibus dependitur, finit(imo)¹⁾ tantum excepto, pro munienda civitate et arbitrium nostrum ea (le)ge et conditione, quod quicquid telonei nomine per terras Russiae atque quaecunque loca totius regni proficiscentes essent persoluturi, illud in Camyenyecz persolvant teloneatori, per eos cum scitu et voluntate capitanei nostri camenecensis instituendo. Apud quem quidem teloneatorem debebunt se semper cum mercibus, quas ex Camyenyecz ducere volent, sive etiam bobus, quos expellent, representare ac teloneum ab eis persolvere quietationemque accipere, in qua diserte perscriptae esse debent merces seu boves, a quibus teloneum solutum est, et summa, quam persolvit; qua quietatione teloneatores nostri in terris Russiae et aliis locis regni nostri visa, nullo teloneo ab eis exacto, eos liberos dimittere debebunt, quietationis tantum contento in registrum inscripto, quantum scilicet mercium aut bovum (!) habuerit et quantum telonei nomine persolverit. Quod vobis omnibus superius

¹⁾ Ріг книги зігнів.

scriptis denuntiamus atque mandamus, ut eam ipsam donationem nostram firmiter et inviolabiter observent, in nulloque eam transgredi audeant, nos vero id a vobis in rationem suscepturi sumus, pro gratia nostra aliter non facturi. Datum Piotrkoviae in conventionem generali regni sabato post festum visitationis Mariae proximo anno Domini millesimo quingentesimo quinquagesimo, regni vero nostri vigesimo primo. Sigismundus Augustus rex subscripsit.

Вписано тогож року до книг львівського гроду на жадання райців і громади м. Камінця. — Львів. краєв. архив кн. львів. гроду 29 с. 52.

СІІІ.

Кор. Жигимонт-Август звільняє камінецьких міщан католиків, Русинів і Вірмен від оплати мита, 15 марта 1553 р.

In nomine Domini. Amen. Ad perpetuam rei memoriam. Nos Sigismundus Augustus Dei gratia rex Poloniae, magnus dux Lituaniae, necnon terrarum Cracoviae, Sandomiriae, Siradiae, Lanciciae, Russiae Prussiae, Mazoviae, Samogitiae, Culmensis, Elbingensis, Pomeraniae etc. dominus et heres, significamus presentibus litteris universis tam praesentibus quam futuris, quod cum relatum esset nobis civitatem nostram Camenecensem in terris nostris Podoliae, quae antemurale et propugnaculum regni et dominiorum nostrorum est, partim propter caritatem annonae, cuius est penuria magna in confinibus illius, partim quod nullas libertates et praerogativas a serenissimis predecessoribus nostris concessas habeat, maxima ex parte desolatam esse et nisi beneficentia nostra regia fuerit ei prospectum, desolationem futuram, — supplicassent nobis consiliarii in hac generali conventionem congregati, ut libertatem ab omnibus et singulis theloneis nostris et regni nostri illis daremus, quamobrem nos de certa scientia, gratia et munificentia nostra regia consensuque consiliariorum omnium regni nostri cupientes commodis incolarum eius civitatis consulere ad melioremque statum et conditionem illam reducere, omnibus et singulis eiusdem civitatis nostrae Camenecensis civibus et incolis, sive ii romani sive graeci sive armenici ritus sint, eam gratiam et potestatem faciendam et concedendam censuimus, quod possint et valeant cum rebus suis omnibus et mercibus propriis, cuiuscunque generis eae fuerint et speciei, atque bobus pecoribusque et pecudibus quibusvis per omnia regni et dominiorum nostrorum loca et quasvis teloneorum cameras ire, proficisci, transire, deducere, reducere, vendere, commutare, libere, tuto, secure et absque omni impedimento ac telonei et vectigalis tam novi et antiqui, quam cuiuscunque alterius, quocunque nomine ea appellen-

tur, solutione, exactione et depactatione, excepto tamen novo teloneo finitimo regni nostri, damusque, concedimus ac eosdem cives et incolas camenecenses eorumque quemlibet a teloneis et vectigalibus omnibus liberos prorsus et immunes facimus et pronuntiamus hisce litteris nostris perpetuis temporibus et in aevum, ita tamen, ut sub pretextu huius libertatis ii ipsi cives et incolae camenecenses pro suis rebus aut mercibus bobusque alienas merces, res bovesque ullo modo deducere, devendere sive commutare non audeant sub amissione tam universarum rerum merciumque huiusmodi alienarum, quam omnium bonorum suorum mobilium et immobilium. Quocirca universis et singulis regni et dominiorum nostrorum dignitariis, officialibus, palatinis, castellanis, capitaneis, tenutariis, vicecapitaneis, burgrabiis, nobiles, teloneorum quorumvis et vectigalium prefectis, notariis, custodibus et eorum substitutis, civitatum, oppidorum et villarum rectoribus, proconsulibus, consulibus ceterisque omnibus, quorum interest, id denuntiamus atque una mandamus, ut eosdem cives nostros et incolas camenecenses hac in libertate conservetis et manuteneatis, conservarique et manuteneri faciatis, nullaque telonea et vectigalia ab eis eorumque rebus et mercibus propriis, cuiuscunque generis eae fuerint et speciei, bobusque aut pecoribus exigatis neque alios exigere patiamini, dempto, ut premissum est, teloneo regni nostri novo finitimo, sed eos una cum mercibus illorum propriis bobusque libere et absque omni impedimento ac telonei cuiusvis solutione per omnia teloneorum loca ire, proficisci et transire permittatis ac ab allis permitti patiatis, secus pro fide vestra et gratia nostra non facturi. In quorum omnium fidem et testimonium presentes manu nostra subscripsimus, sigilloque nostro communiri iussimus. Datum in conventionem generali cracoviensi feria quarta post dominicam letare proxima anno Domini millesimo quingentesimo quinquagesimo tertio, regni vero nostri anno vigesimo quarto presentibus reverendissimo et reverendis in Christo patribus dominis Nicolao Dziergowski archiepiscopo gneznensis legato nato et primate, Andrea Zebrzydowski cracoviensis, Ioanne Zdroiowski wladislaviensis, Andrea Czarnkowski nominato poznaniensis, Andrea Noskowski plocensis, Iacobo Uchanski chelmensis ecclesiarum episcopis, necnon magnificis generosis et venerabilibus Petro Kmitha comite in Visnicze palatino et capitaneo cracoviensi, regni nostri marschalco supremo, seepusiensi, premisliensi, colensique, Nicolao Odnowski de Fulsthin et sandomiriensi et leopoliensi, Martino Zborowski calisiensi, schidloviensi odolanoviensique, Ianussio a Koszcielec brzestensi Maioris Poloniae generali naklensique, Andrea comite a Thenczin lublinensi ac rohathinensi sniathinensique, Nicolao de Seniawa belzensi et haliciensique colo-

miensique, Ioanne Dziergowski de Pawłowo Masoviae et warschawiensi palatinis et capitaneis, Stanislao Macziejowski woynicensi curiae nostrae marschalco, lubomliensi zawichosthensique, Philippo de Trcziana ravensi, Spithkone Iordan de Zakliczyn sandecensi, regni nostri thesaurario, Valentino Dembienski bieczensi, burgrabio cracoviensi, Nicolao Miskowski de Mirow radomiensi, ducatum Oszwieczimensis, Zatoriensis, Stanislao comite in Thenczin leopoliensi, lublinensi belzensique, Ioanne Bonar de Balicze chelmensi, magno procuratore cracoviensi, Ioanne Comorowski polanecensi, Ioanne Luthomirski brzezinensi, curiae nostrae thesaurario lanciciensique, Nicolao Luthomirski czechowiensi, Floriano Zebrzedowski oszwieczimensi, Bartholomeo Zebrzedowski brzestensi et diboviensi, Ioanne Loboczki spicimiriensi, Nicolao Radzieiowski gostinensi castellanis, Ioanne Ocziecki regni nostri cancelario, succamerario burgrabioque cracoviensi, sandecensi et olsthinensi capitaneis, Ioanne Przerembski, vicecancelario regni nostri et preposito cracoviensi, Georgio Podlodowski camerario cracoviensi, Ioanne Sirakowski curiae nostrae referendariis, Martino Cromero canonico cracoviensi secretario nostro, Nicolao Mniszek et (!) magna Kunczyce cubiculi nostri prefecto, lukowiensi, sokaliensi, Stanislao Ligeza regni nostri pocillatore thisso-wiensique, Gabrielle Tharlo regni nostri incisore chelmensique capitaneis et allis quam plurimis dignitariis et officialibus nostris testibus circa premissa. Datum per manus magnifici Ioannis Ocziecki regni Poloniae cancelarii, succamerarii burgrabiique cracoviensis, sandecensis et olsthinensis capitanei, sincere nobis dilecti. Sigismundus Augustus rex subscripsit.

Грамоту сю в подтвержденню 1569 р. вписано в тім же року до книг гр. львівських на жаданне міщан камінецьких — Львів. краєв. архив. кн. львів. гр. 41 с. 530.

CIV.

Кор. Жигимонт-Август позволяе еп. перемишльському Антонію Радилівському поставити на церковних ґрунтах доми для ремісників, а тим ремісникам заложити свій осібний цех, 15 марта 1554 р.

Sigismundus Augustus Dei gratia rex Poloniae, magnus dux Lithuaniae, Russiae, Prussiae, Masoviae, Samogitiaeque etc dominus et haeres, significamus praesentibus literis nostris, quibus expedit universis et singulis tam praesentibus quam futuris, harum notitiam habituris, quod ad supplicationem venerabilis Antonii Radyłowski, vladidicae nostri premisliensis ritus et religionis graecae, ipsi et successoribus eius pro tempore existentibus consentiendum duximus consenti-

musque praesentibus literis nostris, ut possit aedificare et denuo constituere in civitate nostra Premisliensi e regione muri per ipsum vladicam Antonium extructi intra et extra circuitum fundi ipsius ecclesiae sancti Ioannis Baptistae, in cuius possessione pacifica hucusque extitit, aedificia et domos pro artificibus et aliis quibuscunque inhabitatoribus pro tempore existentibus, citra tamen occupationem muri premisliensis et viae ex antiqua consuetudine circa murum eundem usitatae. Quas quidem domos et aedificia modo praemisso per successores eius seu per ipsum vladicam extruendas ecclesiasticae immunitati adscribendum duximus ascribimusque, appropriamus et incorporamus per praesentes ecclesiae superius recensitae sancti Ioannis, removentes ab eisdem omnia et singula saecularia tam castrensia quam civilia onera, eximentes etiam illos a iurisdictione officiorum tam castrensium quam civili (!) premisliensis. qui solius vladicae premisliensi presenti et pro tempore existenti dicto audientes erunt, ipsique aut illius officialibus parebunt ac census, datias, tributa reliquosque redditus dependent perpetuo et in aevum. Ipsisque artificibus, quodcunque opificium exercentibus, potestatem facimus, ut liceat illis opificibus contubernium proprium a contuberniis et fraternitatibus artificum in civitate Premisliensi agentium distinctum habere. Licebit insuper illis in circulo civitatis Premisliensis et domibus suis opificiorum suorum labores et instrumenta quaevis venum exponere et divendere. Per ipsum Antonium vladicam premisliensem et eius successores pro tempore existentes praefatas domos cum omni iure dominio, proprietate ac omnibus utilitatibus exinde provenientibus, tenendi, habendi, utendi, fruendi, quiete et pacifice possidendi ac in usus suos et successorum suorum bene placitos perpetuo et in aevum convertendi, harum testimonio literarum, quibus in fidem sigillum nostrum est subappensum. Datum Lublini in conventu regni nostri generali feria quinta proxima post dominicam iudicam anno Domini millesimo quingentesimo quinquagesimo quarto, regni vero nostri vigesimi quinti (!). Ioannes Ocieski regni Poloniae cancellarius, Locus sigilli regni in cera expressi. Relatio magnifici Ioannis de Ocieszyno regni Poloniae cancellarii, succamerarii, burgrabii cracoviensis ac cracoviensis generalis, sandecensis olsztynensisque capitanei.

Вписано в подтвержденню 1681 р. до книг земських перемиських тогож року на жадання еп. Винницького — Львів. краєв. архив. кн. зем. перем. 144 с. 2950.

CV.

Кор. Жигимонт-Август прилучає церкву в місті Дрогобичу до заміської церкви с. Юрія і забезпечує Сенька Терлецького в держанню її, 7 червня 1555 р.

Sigismundus Augustus Dei gratia rex Poloniae, magnus dux Lithuaniae, Russiae, Prussiae, Masoviae, Samogitiae etc dominus et haeres, significamus tenore praesentium quorum interest universis, quia propter intercessionem certorum consiliariorum nostrorum pro religioso Sienkone Terlecki, ritus ruthenici popone sinagogae sancti Georgii extra civitatem nostram Drohobyensem sitam (!), admittendum et consentiendum duximus admittimusque et consentimus per praesentes literas nostras, ut sinagogam ritus graeci in civitate nostra Drohobyensi pariter extractam ipse Senko Terlecki cum suis successoribus teneat, habeat et possideat et administret cum omni iure et usu fructuum et pari vero omnimodo, quemadmodum praefatam sinagogam Georgii extra civitatem Drohobyensem sitam tenet, habet, possidet et administrat. Quam quidem sinagogam noviter, ut prefertur, extractam nos sinagogae sancti Georgii adiungimus et incorporamus eisdemque iuribus et aliis libertatibus ac praerogativis hanc noviter extractam sinagogam uti volumus, quibus vetus sinagogae uti est solita¹⁾. Concessimus eidem Terlecki Sienkoni eiusque successoribus libertatem. quam salis fodinam alias surovice in casa sua propria salinaria...., equorum visa absque solutione koszowowe extrahendi, non servato etiam nec expectato ordine alias oczeredni. Quare generoso Iohanni Starzechowski tribuno samboriensi et capitaneo drohobyensi moderno et aliis capitaneis pro tempore existentibus drohobyensibus committimus et mandamus, quatenus modernum poponem et alios eiusdem synagogae popones pro tempore futuros in possessione pacifica dictae synagogae noviter extractae.... defendat sub obtentu gratiae nostrae, — harum testimonio litterarum, quibus in fidem sigillum nostrum praesentibus est appositum. Datum in conventionione generali piotrkoviensi feria sexta ante dominicam sanctae Trinitatis proxima anno Domini millesimo quingentesimo quinquagesimo quinto, regni nostri vigesimo sexto. R. magnifici Ioanns de Ocieszyno regni Poloniae cancellarii²⁾, cracoviensis generalis, sandecensis, olsztynensis capitanei, succamerarii cracoviensis. Ioannes Ocieski regni Poloniae cancellarius mp. Locus sigilli maioris cancellariae regni.

¹⁾ В оригіналі: solitum. ²⁾ В оригіналі: magnificus., cancellarius.. і т. д.

Вписано з оригіналу в р. 1689 до книг земських перемиських на ждання Івана Монастирського декана старосамбірського — Львів. краєв. архив перем. зем. кн. 148 с. 161. копія писана дуже недбало, кілька місць попсованих до непізнання означив я kropkami.

CVI.

Кор. Жигимонт-Август потверджує маєткові права однакові для католиків, Русинів і Вірмен м. Камінця і підсудність їх своїм юрисдикціям, 11 червня 1555 р.

Sigismundus Augustus dei gratia rex Poloniae, magnus dux Lithuaniae, Russiae, Prussiae, Mazouiae Samogitiaequae etc. dominus et heres, significamus presentibus litteris nostris quibus expedit uniuersis et singulis, harum notitiam habituris, quod certo edocti in ciuitate nostra Camenecensi ex veteri et recepta consuetudine, inter consules et ciues nostros camenecenses ritus romanae ecclesiae et Ruthenos atque Armenos eiusdem ciuitatis obseruari solita, liberam utrique facultatem esse de quibusuis bonis immobilibus, quae sunt Armenorum et Rutenorum, hominibus ritus romanae ecclesiae cum Armenis et Rutenis vicissim, vero Armenos et Rutenos cum hominibus romanae ecclesiae contractus emptionis et venditionis facere coram iudicio, cui bona illa subsunt, factos contractus recognoscere resignationesque bonorum peragere, supplicationibus certorum consiliariorum nostrorum benigne annuentes dictaeque consuetudini hactenus observatae innitentes, statuimus et ordinamus in ea ciuitate obseruandum bona immobilia, quocunque nomine appellata, quae nunc et deinceps futuris temporibus in ciuitate nostra Camenecensi homines ritus ecclesiae romanae inter Armenos vel Rutenos quocunque legitimo iure et titulo possident, licitum eisdem esse inter Armenos et Rutenos obtinere; pari etiam ratione licere Armenis et Rutenis bona quaeuis immobilia, quocunque nomine nuncupata, inter homines ritus ecclesiae romanae possidere atque emptiones, venditiones, commutationes, resignationes siue quascunque officiosas cessiones coram iudicio illo, cui eiusce modi bona subsunt, sine quouis impedimento et contradictione exequi et peragere, ita tamen, quod ratione bonorum eorundem fundi quilibet possessor illorum pro omnibus oneribus et iurisdictione non in alio iudicio siue eiusdem iudicii aduocato, quam coram aduocato, cui subiacebunt, respondere et iuri iudicatoque parere astrictus erit, — harum testimonio litterarum, quibus sigillum nostrum subappensum est. Datum Petricouiae in conuentione generali regni feria tertia post dominicam sanctae Trinitatis proxima anno Domini millesimo quingentesimo quinquage-

simo quinto, regni uero nostri anno vigesimo sexto. Ioannes Ocziecki regni Poloniae cancellarius. Relatio magnifici Ioannis de Ocziezino regni Poloniae cancellarii, generalis cracouiensis, sandecensis, olstiniensis capitanei, succamerarii cracouiensis.

Грамоту сю вписано до книг ґродських львівських з ориґіналу в 1591 р., на жадання Chamtrus Basilius Philippovicz civis et Armenus camenecensis. — Львів. краєвий архив кн. ґр. львів. 347 с. 966.

CVII.

Кор. Жигимонт признає, що незаконно видав вйтову з Камінецької волости охоронний лист против його дідичів, 26 лютого 1556 р.

Sigismundus Augustus Dei gratia rex Poloniae, magnus dux Lituaniae, Russiae, Prussiae, Mazouiae, Samogitiae etc. dominus et heres, planum testatumque facimus quorum interest universis, expositum esse nobis generosorum Ioannis castellani bieczensis, magni procuratoris arcis nostra Cracouiensis ac scepussiensis rapstinensisque capitanei et Stanislai secretarii nostri ac bieczensis czechouiensisque capitanei ac Seuerini et Frederici Bonarow minorennium de Balicze fratrum germanorum nominibus, quendam Hieronimum Pepiczki, scultetum et subditum ipsorum de villa eorum hereditaria Malniowka, ad castrum eorundem Camienyecz hereditarium pertinenti, per speciem securitatis vitae saluum conductum a nobis ad malam narrationem sibi impetrasse atque eo pretextu se ab eorundem dominorum suorum superioritate et obedientia ac oneribus debitis exonerare velle. Itaque cum regni statuto cautum sit, non posse nec licere salui conductus litteras subditis contra dominos eorum dari, nos, siquidem subditus eorum, saluum conductum nostrum, eidem Hieronimo Pepiczki concessum, tollimus et abrogamus neque ipsum Hieronimum contra dominos suos eo uti posse declaramus et pronunciamus — harum quibus sigillum nostrum est appressum testimonio litterarum. Datum Vilnae XXVI die februarii anno Domini MDLVI, regni vero nostri XXVI. Ioannes Przeremski regni Poloniae vicecancelarius scripsit. Relatio reverendi Ioannis de Przeremb regni Poloniae vicecancellarii ac gnesnensis cracouiensisque praepositi.

Вписано тогож року до книг ґродських сяніцьких — Львів. краєв. архив книг сяніцького ґроду 17 с. 330.

CVIII.

Кор. Жигимонт-Август повертає церкву і лан ґрунту в с. Ольхівцю шл. Анні з Ритарович, на підставі надання кор. Володислава, 11 січня 1557 р.

Sigismundus Augustus Dei gratia rex Poloniae, magnus dux Lithuaniae, Russiae, Prussiae, Mazouiae etc. dominus et haeres. Generoso Sebastiano Liubomirski, capitaneo sanocensi, fideli nostro dilecto, in absentia eius vicecapitaneo gratiam nostram regiam! Generose fidelis noster dilecte! Restituimus laneum agri et sinagogam ruthenicalem, in villa nostra Olchowcze iacentem, nobili Annae de Ritharowcze, consorti nobilis Nicolai Pelca, tanquam successori legitimae olim nobilis Petri Czessyk, cui laneus eiusmodi cum sinagoga per olim Vladislaum, Hungariae et Poloniae regem, propter illius fidelia servitia datus et concessus fuerat, quemadmodum id ex litteris desuper emanatis et per nos approbatis confirmatisque latius continetur. Quam ob rem volumus et fidelitati tuae mandamus, ut requisitis praesentibus litteris memoratae nobili Annae de Ritharowcze laneum agri et sinagogam iuxta litteras illius desuper concessas, quem hucusque pro usu nostro fidelitas tua tenuit, restituat ipsique intromissionem in eum admittat et de possessione et usufructu plenarie condescendat, non obstante ulla praescriptione, quae inter nos et subditos nostros intervenire ex statuti praescripto minime potest. Secus pro gratia nostra ne fecerit. Varsoviae feria secunda post festum sanctorum trium regum anno Domini MDLVII, regni nostri XXVII. Ad mandatum sacrae regiae maiestatis proprium.

Вписано до книг сяніцького ґроду в р. 1558 старостою, при заяві, що той лан Анні з Ритарович він віддав — Львів. краєв. архив, кн. сян. ґр. 17 с. 1066.

CIX.

Себастьян Любомірекий, староста сяніцький, поручає попу Федору осадження села Прилук, на волоським праві і надає йому князівство в нім, 23 січня 1557 р.

In nomine Domini. Amen. Ad perpetuam rei memoriam. Quoniam solo literarum usu memoriae fulcit aeternitas ab omnique oblivionis iniuria res memoratu digne vindicantur et omnia, quae passim geruntur, ad posteritatem relinquenda, nisi testimonio literarum fuerint roborata. successu temporis aboleri et oblivioni tradi soleant, proinde nos Sebastianus Lubomirski de Lubierz, dapifer terrae Cracoviensis et

capitaneus sanocensis, significamus tenore praesentium quibus expedit universis et singulis, tam praesentibus, quam futuris harum notitiam habituris, quia volentes fructus et proventus bonorum regalium eisdem in bonis capitaneatus Sanocensis ad thesaurum sacrae regiae maiestatis ampliare et adaugere uberiusque conditionem et iustum ac proficuum augmentum in praefatis bonis capitaneatus nostri Sanocensis, cum id nostra interest, pro fide ac debito officii nostri fecundare ac ex incultis et desertis locis, quae nullum thesauro sacrae regiae maiestatis commodum in capitaneatu Sanocensi defferunt, cultiora et habitabilia facere, tum etiam in omnibus commodiora parare, de quibus utilitas licita ex humana industria succrescere et evenire potest, — propterea discreto Fiedor pop dicto Tolop de Oszow Rutheno, iam de caetero perpetuis temporibus Przełęczki nuncupan(do) admissimus et dedimus, admittimus damusque tenore praesentium fundare et locare erigereque de nova et cruda radice villam, quae eviternis perpetuisque temporibus Przełęki appelabitur et vocabitur, in bonis sacrae regiae maiestatis in fundo capitaneatus Sanocensis in fluvio dicto Oslawa in terra Sanocensi sita, silvas ex quibus nullus fructus proveniebat, extirpare, quae nova¹⁾ villa praefata locabitur in fluvio dicto Oslawa, incipiendo a loco, ubi torrens dictus Koniow in fluvium praefatum Oslawa incidit et cadit, deinde isto torente tendendo usque ad summitatem ipsius torrentis Koniow ad aliam usque summitatem alterius torrentis dicti Trawni, eundo summitate partialis alias działem usque ad granicies villae Kamionka generosi Stanislai Tarnowski, consequenter praedictis graniciebus villae Kamionka usque ad dependentiam montis vocabulo ruthenico dicti Lzi (!) et a dependentia dicti montis, ubi quondam rivus et rivulus fuit in dicto loco, usque ad montem alium dictum Niezieblec et a dicto monte Niezieblec via tendendo rel. summitate montis alias wierhem Horbu Konskiego eundo usque ad torrentem dictum Ustmikowa, qui torrens dictus influit in fluvium Oslawa et tendeno per fluvium Oslawa ad montem dictum Iasionow, et a monte Iasionow ad alium montem, dictum Luktowa, et de monte Luktowa ad montem Kotyssow et a monte Kotissow tendendo partiali dicto Kroscinskiem działem et parciali dicto Kroscinski usque ad fluvium Oslawa et a fluvio Oslawa usque ad incursum torrentis dicti Koniow, a quo incepta est dictae villae circumferentia, cum ambabus rippis fluvii Oslawa nec non cum omnibus rivis, rivulis, montibus, summitibus, fluviis, fluviolis, aquis et earum in fluvium Oslawa decurrentibus rivis et aquarum decursibus, inclinationibus, nihil penitus excipiendo, more

¹⁾ В оригиналі: nulla.

praemisso de discrepatione signorum metalium seu granitialium conten. pro utilitatibus incolarum dictae villae Przelęki ac scultetiae in ibidem servientibus et pertinentibus. Ut in posterum ordo integraeque possessiones in ipsa villa capitaneatus nostri, olim desertae nunc vero ad locandum advenientes retinerentur, non minoris esse virtutis censentes parta tueri, quam amissa querere, eidem praefato dicto pop Fiedor, dicto Tolop de Hoszow Rutheno, iam de cetero Przelęcki appellando, qui hanc ipsam villam ex cruda radice locabit colonis silvasque extirpabit et in usus sacrae regiae maiestatis, quantum ad ipsum pertinet, pro parte non mediocri ampliabit et in posterum, quantum expedire laneos in eadem villa videbitur, se constantissime instruxit augere, proinde prospicientes¹⁾ eius integritatem, fidem ac in istius villae locationem diligentiam non parvam habentes eundemque contentum reddere ac ei gratificari pro eius iustis laboribus cupientes, eidem Fiedori Przelęcki praefato suisque legitimis successoribus in eadem villa scultetiam cum tribus laneis agri in utroque campo liberis ab omnibus et singulis datiis, pensionibus, censibus, servitiis et oneribus, quando quidem nemini ea ipsa concessione praeiudicari videmus, damus, donamus, concedimus, dedimus, donavimus et concessimus per praesentes ac iure haereditario omnimodo tenendam, habendam et possidendam cum omni dominio et proprietate. Quae villa praefata Przelęczki in omnibus suis causis, negociis et iudiciis uti ac iudicari debebit iure valachico, quam villam eidem iuri adscribimus et incorporamus, qua[e] quidem villa Przelęki erit sacrae regiae maiestatis ad castrumque sanocense spectabit et pertinebit eiusque incolae spectabunt et pertinebunt perpetuo ac in aevum. Cuius quidem villae Przelęki praefatae incolae omnes libertate gaudebunt ad viginti annos, liberique erunt ab omnibus et singulis datiis, censibus, servitiis et oneribus laboribusque ante expirationem praefatae libertatis et eandem (!) omnes et singuli coloni expirata cuiuslibet eorum libertate praefata viginti annorum a locatione cuiuslibet in cruda radice ad onera praestanda et census ac dacias, more aliorum incolarum in aliis villis valachicis erunt perpetuo restricti, quos praesentibus astringimus et oneramus, videlicet quilibet cmeto de medio laneo pro census singulis annis grossos quindecim et per unum caseum valachicum et cingulum equestrem alias poprag et fumale per grossum unum soluere et dare tenebitur. Item quilibet etiam anno quolibet cmeto et incola eiusdem villae decimum porcum et vigesimum agnum seu mothonem, videlicet de centum ovibus quisque agnos quinque dare et extradere tenebitur et²⁾ bellicium dum obuenerit, per grossos sex etiam quilibet cmeto de medio laneo

¹⁾ B опар.: prospiciam. ²⁾ B опар.: est.

dare tenebitur. Omnes incolae eiusdem villae ad plonini et custodiendum theloneum tempore nundinarum in Sanok, dum necessarium (!) fuerit, ire tenebuntur paratique esse debent. Praeterea dum vicecapitaneus sanocensis venerit ad eam ipsam villam, incolae eiusdem villae pro adventu eius unum actuale cerevisiae et prandium parare debent. Item cmethones et incolae eiusdem villae ex mellificiis apum de qualibet arbore melficanti per medium grossum, alieni vero, qui ex alia villa in limitibus dictae villae Przyłęki laboraverint mellificia per grossos duodecem ratione melis dicti lipiec dare et soluere sacrae regiae maiestati tenebuntur. Adveniēti etiam necessitate, ut in eam villam Przyłęki aliquis profugus hominum venerit, ex eadem extradi non debet, sed sibi iustam de eo ibidem pro inculpatis administrari debet. Poponi etiam pro synagoga unum laneum damus agri liberum et assignamus, quem semper habebit et obtinebit, de quo honorationes, saltim pro festo Paschae capreolum et pro festo Nativitatis Christi leporem vel caseum valachicum ad castrum sanocense singulis annis et non plus dare tenebitur. Item praefatus Przełęcki cum suis successoribus habebit perpetuo ad eandem scultetiam cum tribus laneis praefatis excrescentias sive partiales duas alias obszary, que tamen agris cmethonalibus currentibus non abessent, et in villagium, ubi sine iniuria colonorum erit, necnon duo prata iuxta quod duo fuit (!) campi. Habebit etiam cum suis posteris legitimis successoribus ad eandem scultetiam molendinum cum serra alias pila et pannipressorio alias foluszem in fluvio Oślawa pro usu et necessitate sua cum omnibus eiusdem molendini emolumentis, omnibus grani fructibus et redditibus. Ad quod molendinum molendinatori pro tunc existenti medium laneum agri liberum ab omnibus daciis et tributis serviciisque damus et assignamus. Piscinas quoque proprias, quodquod voluerit vel habere poterit, in bonis et haereditate sibi dimensa aedificare et facere pro usu et utilitate sua potens erit. Tabernam quoque ad eamque medium lanei agri eidem sculteto eiusque successoribus ac ex ea fructus omnes et proventus necnon mellificia apum et pascua ubique idem ipse scultetus cum suis successoribus pro usu suo libera ab omnibus oneribus et solutionibus vel conuentionibus (!) habebit. Praeterea fabrum, textorem, sartorem, lutifugulum et alios artifices necnon hortulanos, quodquot vel habere poterit in sua parte, quae illi concessa est, videlicet laneis suis et villagio suo, quos pro usu suo habere poterit libere ab omni datia et impedimento quorumlibet praefectorum. Licebit etiam eidem sculteto et eius successoribus habere piscatorias piscium et venationes ferarum, tam parvarum, quam magnarum, omnium aucupium avium in omnibus locis praedictae villae pro sua utilitate. Quae omnia et singula praedicto sculteto, suis legitimis

successoribus debent esse libera tanquam haeredibus. Item idem scultetus cum suis successoribus de omnibus censibus ex incolis praefatae villae soluendis sextum denarium de porcis vero et agnis praedictis, necnon ex aliis omnibus et singulis ratione census datiis et paenis omnibus, quam maioribus tam minoribus, et de omni re iudicata sive in magnis sive in parvis casibus¹⁾ iudiciis et divortii, si quando contigerit, tertiam partem sive tertium denarium habebit perpetue²⁾. Item mardures omnes alias³⁾ ku[ni]cze ab ancillis in matrimonium ex more dat. in aliud dominium ad scultetiam semper pertinebunt. Insuper cmethones omnes, incolae praefatae villae, duas honorationes, quas vulgo poczty vocant, quolibet anno sculteto praefato et eius successoribus dare tenebuntur et quilibet eorum tenebitur, videlicet pro festo Nativitatis Christi duos panes et duos gallos, pro festo vero Paschae duas ovinas et triginta ova gallinacea. Item omnes etiam incolae villae praefatae et quilibet eorum in unno (!) quoque anno tres dies sculteto et successoribus eius laborare tenebitur, quidcunque (!) ipse iusserit, et ad convocatorium, alias na ląkę⁴⁾, alios tres dies similiter omnes incolae et cmethones tenentur ire et laborare debebunt eidem sculteto et eius successoribus id. quidquid iusserit, et potum et escam his tribus diebus dare tenetur, sicut fieri solet in convocatio. Si quis vero cmethonum absque prole decesserit substantiamque aliquam post mortem suam reliquerit, eius iusta pars converti debet pro coquina maiestatis regiae et reliquum consanguineis mortui debet dari, cum quibus in post habebit scultetus una cum suis successoribus. Ad molendinum etiam sculteti ad praeparandum obstaculum eiusdem, cum postulaverit necessitas, subditi omnes tenebuntur ire toties, quoties opus fuerit. Sylvarum vero usum cmethones dictae villae iuxta arbitrium nostrum et successorum nostrorum, loci capit (aneorum) habebunt. Ab aliis autem omnibus et singulis pensionibus, laboribus, angariis, censibus et dationibus, quibusvis vecturis atque oneribus iuri et consuetudini valachici (!) inconvenientibus subditos et incolas praefatae villae Przyłęki libertamus et exemimus. Scultetus autem et eius successores expensionem bellicam non tenebitur servire, sed expirata libertate praedicta viginti annorum tempore generalis motionis vel alicuius disturbii extranei tenebitur et eius successores tenebuntur nostris vicecapitaneis vel vicesgerentibus ad custodiam arcis Sanok sine quavis interpositione temporis ire et illic in arce Sanok obsequia pro necessitate arcis iuxta mandatum nostrum vel vicecapitanei nostri sive vicesgerentis et nihil aliud praestabit vel praestare tenebitur et eius successores tenebuntur, quem et quos ad id adscribimus et adiungimus. Pro omnibus autem iniuriis, causis et

¹⁾ В ориг.: claribus. ²⁾ В ориг.: perpetile. ³⁾ Повторено. ⁴⁾ Читай: цоке.

negotiis contra se querutantibus nonnisi coram nobis et successoribus nostris, protunc capitaneis et locum eorum tenentibus respondere ac satisfacere debet et debebunt, iare tamen prius victi. Quos ab omnibus aliarum quarumvis personarum iuribus et iurisdictione liberamus et exemimus. Liberum autem erit praefato Przełęcki sculteto eiusque successoribus legitimis vendere, donare, obligare eandem scultetiam et ad usus suos beneplacitos convertere, nostro prius ad eam rem aut successorum nostrorum, pro tempore capitaneorum aut saltem sacrae regiae maiestatis requisito¹⁾ consensu, alioquin inhaerendo iuri communi irritum et inane omne factum censebitur. In quorum omnium et singulorum fidem ac evidens testimonium sigillum nostrum praesentibus est appensum. Actum et datum in castro Sanocensi vigesima tertia ianuarii, hoc est sabbatho ante conversionis (!) sancti Pauli, anno Domini millesimo quingentesimo quinquagesimo septimo. Iacobus Borissowski actorum castrensiu sanocensiu notarius manu propria.

Сю грамоту в подтверженю кор. Жигимонта-Августа 1557 року вписано (дуже недбало, з численними помилками) до книг сяніцьк. гроду на жаданне Василя Пишняка в 1741 році — Львів. краєв. архив кн. сяніцьк. гр. 230 с. 1197.

СХ.

Ян Дзядуский, біскуп перемиський, потверджує Романа Волоха, попа с. Нової Короликової, в правах володіння ланом ґрунту в тім селі, 6 червня 1558 р.

Ioannes Dziaduski, Dei gratia episcopus premisliensis, significamus tenore praesentium vniversis et singulis, praesentibus et futuris, quomodo honestus Romanus Valachus, rithus graecanici pop de villa nostra Nova Krolikowa, petiit a nobis maioribus precibus, quibus petiit, ut laneum a Procopio, sculteto nostro, patrem (!) eius, dudum de cruda radice extirpatum, elaboratum et possessum, ad synagogam ruthenicam privilegiarem ac immunitati Ruthenorum, prout habent alia synagoga, ascriberemus. Qui laneus habet cursum suum incipientem a fl[u]vio villae dictae Nowa Krolikowa et extenditur usque ad graniciem Wisloczek una parte, altera vero parte villae praedictae inhoatur a fluvio et extenditur usque ad graniciem villae Kamionka, iacentem²⁾ superiori parte agrorum ad scultetiam pertinentium, inferiori parte agrorum Antiqua Krolikowa (sic). Praeterea cum illius lanei solum sterile ac non satis frugiferum esse compertum habeamus, eius rei rationem habentes, itaque cum nos ipse praedictus pop una cum subditis nostris de eadem villa dicta Nowa Krolikowa obnixe rogarent crebrisque supplicationibus

1) В ориг.; reguis eo. 2) В ориг.: iacentis, але порівняти низше.

flagitarent, ut eis in hac religionis causa provideremus, tandem illorum quaerimoniis precibusque permoti, eis pro officio nostro consulendum et succurrendum censuimus, adhibito capituli nostri premisliensis consilio et consensu, damusque noviter et de gratia nostra donavimus praedictum laneum, iacentem in duas partes praedictae villae iuxta agrorum scultetialium una cum obszaro, per eundem poponem propria manu et sumptu de cruda radice extirpatum, excultum et elaboratum, qui inhoatur a villa dicta et extenditur usque ad graniciem villae nostrae Kamionka, iacentem superiori parte obszaros scultetiales, inferiori vero parte incolae dicti Peterkone, necnon ortulanium in villagio pro ecclesia, et alteram ortulanium in sessionem, atque iam ex eo tempore eos ipsos agros una cum laneo supra scripto adiungimus atque applicamus praedictae synagogae, nihil deminuendo, auferendo, quam late longe in suis terminis et limitibus circumferentialiterque extendunt, praedicto poponi et successoribus eius addicimus et adscribimus, concedentes illis liberam possessionem et utifruitionem, prout illi melius et utilius videbitur, quin etiam ab omnibus censibus, servitiis et oneribus eum poponem et eius successores liberos immunesque perpetuo facimus, solummodo tenebitur dictus pop sui que posterii communi honorario, dum episcopum invisunt, cum advenerit alicubi ex itinere. Subditi vero nostri, quantumcumque sunt in praesenti kmetones in Nowa et Antiqua Krolikowa et in posterum locabuntur, universi et singuli praefato poponi et successoribus eius tenebuntur dare annuatim per unam copetiam, id est per sexaginta manipulos siligilis et alia secundum receptam consuetudinem, quacumque in aliis quoque villis nostris huiusmodi poponibus dare consueverunt, quolibet anno dare debebunt. Quae donatio praefatorum agrorum est data et donata per reverendissimum dominum Ioannem antistitem premisliensem unacum capitulo aeviternis temporibus duratura. Quas quidem literas superius insertas in omnibus earum punctis, clausulis et articulis auctoritate, qua fungimur, approbavimus et confirmavimus, quemadmodum approbamus et confirmamus per praesentes, decernentes eas omniaque in eis contenta, in quorum usu et possessione permansit hactenus, robur debitae firmitatis obtinere debere. In cuius rei fidem et testimonium sigillum nostrum praesentibus est subappensum. Datum Vilnae die sexta mensis iunii anno Domini millesimo quingentesimo quinquagesimo octavo. Idem qui supra episcopus manu propria. L. S. locus sigilli seorsive appensi.

Сю грамоту потвердив дня 28/6 1688 в Березовіі (Brezoviae) Ян Станислав comes de Szaski, біскуп перемиський, з тим застереженням, quod agri et fundi in successores naturales nullo titulo exdividuntur

sub amissione privilegii, nullaque super iisdem fundis et agris post decessum prodendantur (читати: praetendatur) successio, quod si vero aliqua ad praesens exdivisio sive alienatio sit attentata, eadem integre et plenarie cassatur et annihilatur. Се подтверженне вписано до книг сянницького ґроду на жаданне Антонія Жилавського, руського пароха в Пулаві і ясельського декана в р. 1781 — Львів. краев. арх. кн. сян. ґр. 265 с. 281.

СХІ.

Випись з книг самбірського ґроду про розграниченне сіл Лукавиці й Черхави, 7 надоліста 1558 р.

Королівське подтверженне сього розграничення, 20 червня 1559 р.

Sigismundus Augustus, Dei gratia rex Poloniae, magnus dux Lithwaniae, Russiae, Prussiae, Masowiae, Samogitiaeque etc. dominus et haeres, significamus tenore praesentium, quorum interest vniuersis et singulis, harum noticiam habituris, exhibitam coram nobis esse infrascriptam dislimitationem et compositionem limitum villarum inferius descriptarum iussu generosi olim Petri Borathinski, castellani belzensis et capitanei samboriensis, per Paulum Radecki, iudicem castrensem samboriensem in praesentia et cum approbatione generosi Martini Falecki, reuisoris illo tempore in capitaneatu nostro Samboriensi, factam, supplicatumque nobis est, ut dislimitationem et compositionem limitum praefatorum autoritate nostra regia approbare, confirmare et ratificare dignaremur. Cuius quidem dislimitationis et compositionis limitum ex libris nostris castrensibus samboriensibus autentice extractae tenor is sequitur:

Coram iudicio et actis praesentibus personaliter comparens generosus Paulus Radecki, iudex castris samboriensis, in vim manifestationis suae sanus mente et corpore existens, publice et per expressum recognouit, quia dum et quando ex mandato magnifici Petri a Borathin, castellani belzensis et capitanei samboriensis, missus erat ad fundum villarum Lukawicza et Czerchawa ad componendas discordias inter communita[te]s villarum praefatarum exortas ac limites exdiuidendos inter villas praefatas, vbi ipse Paulus Radecki, satisfaciens mandato magnifici castellani belzensis talem fecit dislimitationem inter bona villarum praefatarum, quam dislimitationem et generosus Martinus Falecki aulicus sacrae r. maiestatis, capitaneus samboriensis, reuisor atque locumtenens, vigore reuisionis suae a sacra r. maiestate deputata (!), approbavit in hunc modum: Incipiendo a pariete villae Manasterzecz per media prata, loco dictum (!) circa riuum Czerchawa, usque prope hostium riui Czorstin declinando ad dexteram versus Lukawicza, qui

riuulus Christin dislimitat, et vsque in superficie riuuli determinatae sunt granicies circa parietes villae Vinniki, vbi conuenerunt tres parietes villarum praefatarum. Quem limitationem praefatam vtreqve villae Lukawicza et Czerchawa firmiter inter se semper et perpetuo obseruaturae sunt, sub paenis regalibus, partibus praefatarum villarum per prouidum Ioannem Mucha, ministerialem terrestrem praemisliensem talem dislimitationem factam publicam. Quae praemissa omnia sic et non aliter fieri praefatus Paulus Radecki praesentibus recognouit. Acta sunt haec in curia samboriensi feria secunda proxima post festum omnium sanctorum in conuentu autumnali anno Domini millesimo quingentesimo quinquagesimo octauo. Stanislaus Zerniczki manu propria scilicet Leonardus Osinski, curiae samboriensis notarius.

Nos itaque Sigismundus Augustus, rex superexpressus, supplicationi praefatae benigne annuentes animaduertentesque dislimitationem bonorum siue fundi villarum nostrarum Lukawicza et Czerchawa praefatarum, per Paulum Radecki iudicem castrensem samboriensem iussu olim Petri Borathinski, castellani belzensis, samboriensis capitanei et assensu et approbatione generosi Martini Faleczki aulici et reuisoris capitaneatus nostri samboriensis factam, in qua nulla villarum praefatarum contraria fuisse animaduertitur, approbandam, rattificandam et confirmandam duximus, approbamusque, rattificamus et confirmamus hisce litteris nostris, decernentes eam ipsam dislimitationem villarum praescriptarum siue assignationem bonorum inter incolas memoratos, quatenus iuste fieri potest, robur debitae firmitatis obtinere — harum quibus sigillum nostrum est appensum testimonio litterarum. Datum Cracoviae feria secunda post festum sancti Vitti proxima anno Domini millesimo quingentesimo vigesimo nono, regni nostri anno trigesimo. Relatio magnifici Ioannis de Oczieschyno r. Poloniae cancellarii, generalis cracoviensis, oswieczimensis, zathoriensis, sandecensis, olstinensisque capitanei. Ioannes Ocziwski r. P. cancellarius.

Книга грамот Самбірського староства — Кор. Метрика Моск. арх. мин. справ. кн. 22 л. 428.

CXII.

Король Жигимонт-Август наказує державцеві с. Рогів, аби не обижав селян, 5 лютого 1559 р.

Sigismundus Augustus Dei gratia rex Poloniae, magnus dux Lituaniae, Russiae, Prussiae, Mazoviae etc. dominus et haeres, generoso Nicolao Tharlo de Sczekarzowicze, vexillifero sandomiriensi, fideli nobis dilecto, gratiam nostram regiam! Generose fidelis dilecte! Ex suppli-

catione, quam nobis subditi nostri, incole ville Rogy tenute fidelitatis tue exhibuerunt, accepimus, quod fidelitas tua labores singulis diebus in septimana ab eis exigit, cum antiquitus unum diem in septimana se laborare dicunt, ac ad subministrandas vecturas inusitatas ipsos adigit, quo factum esse referunt, quod multi in alias diciones migrare coacti sunt, tum quod agros eisdem adimit uxoresque eorum ad nendum per quatuor ulnas canaparum cogit, aliisque iniuriis eos opprimit. Que res si ita esset, cum praeiudicio coniuncta esset, quare mandamus fidelitati tue, ne eos ad labores insolitos cogat neque vecturas inusitatas aliaque onera indebita aut quicquam insoliti in eos statuat seu exigat, agros vero ademptos eisdem restituat. Volumus preterea, ne in eos hoc nomine, quod de fidelitate tua questi sunt, quippiam duri statuat, neque illis de se querendi occasionem prebeat, pro gratia nostra secus non factura! Datum Piotrkoviae V die mensis februarii, anno Domini MDLIX, regni vero nostri XXIX. Ad mandatum sacrae regie maiestatis proprium.

Вписана тогож року до книг грод. сяницьких — Львів. краєв. архиву кн. сяниц. гр. 18 с. 24 (і теж саме в кн. 27 с. 26).

СХІІІ.

Миколай Ціковський, староста сяницький, потверджує попа Івана на поповістві в с. Мощанці, за відступленням йому сього поповіства від місцевого вйта і за рекомендацією громади, 18 вересня 1560 р.

In nomine Domini. Amen. Ad perpetuam rei memoriam. Solent facta humana, vt ad posterorum notitiam deueniant et ab obliuione vindicentur, literarum monumentis commendari et perennari. Proinde etiam nos Nicolaus Cikowski de Woislawice, capitaneus tarnouiensis, capitaneus sanocensis et burgrabius cracouiensis etc, significamus tenore praesentium vniuersis et singulis, praesentibus et futuris, harum notitiam habituris, quomodo constitutus coram nobis personaliter prouidus Matthias, scultetus villae Moszczaniec, vna cum prouido Kunas, popone de Izdepki, fratre suo germano, et Iwan filio praefati Kunas, filiastro vero suo, abscedit et libere spontaneeque condescendit eidem Iwan pop, filiastro suo, filio vero praefati Kunas, fratris sui germani, et eidem posteris de poponatu suo proprio villae Mozczaniec, quem ipse Matthias scultetus proprio labore et sumptu de cruda radice elaborauit. De quo quidem poponatu a praefato Kunas fratre suo sibi satisfactum esse recognouit ac sese libere ab eodem abrenunciauit, nihil sibi ibidem iuris et dominii in eodem poponatu villae Mozczaniec vna cum suis posteris penitus reseruando seu excipiendo, sed in ipsum

Iwan pop filiastrum suum omne ius suum, supra poponatu praedicti habitum, totaliter infundendo. Et hic ibidem stans etiam scultetus praefatus et tota communitas seu coloni villae Mozczaniec, subditi sacrae regiae maiestatis, ad capitaneatum nostrum Sanocensem pertinentes, petierunt nos, ut cum eundem Iwan poponem ipsi pro popone villae tanquam hominem exemplarem et in sacris literis doctum suscepissent, nos etiam eundem suscipere, necnon ut eidem laneum agri certum, in quo nunc residet laboriosus Kuzma Bednarz, qui est contiguus et adiacet synagogae in villa Mozczaniec et in quo paene synagoga ipsa situata est, ex quo ipse laneus agri, qui nunc ad poponatum pertinet, longe a synagoga sit iacens inter Hryc Głowienka ab vna et Iwan Golik partibus ab altera, emere et synagogae ad poponatum incorporare, eum vero, qui ab antiquo pertinet ad poponatum, vendere, alienare, eidem admittere dignaremur, postulauerunt etiam a nobis. Quorum nos petitioni uti iuste legitimeque benigne annuentes, praefatum Iwan pop pro popone villae Mozczaniec suscepimus laneumque agri praefatum ad poponatum emere et adiungere eidem admissimus, illum vero agrum antiquum ipsius, qui ad poponatum protunc pertinebat, vendere illi et alienare a poponatu admisimus, quasi percambium facientes, alias odmianę czyriac, eundem antiquum agrum, ad poponatum pertinentem, praesentibus villae Mozczaniec incorporando, ut in eodem emetho locatus omnes census et datias ad castrum sanocense soluat, quem ad modum ex illo Kuzminski, quem ad synagogam et poponatum adiungimus et liberum ab omnibus facimus inuictoramusque, antea soluebatur. Quem poponatum vna cum praefato agro empto apud Kuzma et synagogae iuncto et per nos incorporato in villa Mozczaniec tenebit, habebit et possidebit libere, pacifice et quiete vna cum posteris suis perpetue et in aeuum, dantes et concedentes eidem et eius posteris, tanquam poponi villae Mozczaniec vero et proprio, plenariam et omnimodam facultatem vigore praesentis condescensionis praedictum poponatum suum in villa Mozczaniec tenendi, habendi necnon commutandi et alienandi sed (!) ad usus suos quosuis beneplacitos conuertendi, prout illi melius et vtilius visum fuerit. Quae omnia et singula nos eidem poponi autoritate nostra capitaneali approbamus, ratificamus et confirmamus praesentibus literis nostris. Qui quidem Iwan, pop moszczanski, tenebitur nobis et successoribus nostris pro tempore existentibus capitaneis sanocensibus omnia onera et datias praestare ac in se ferre non aliter, nisi more aliorum poponum, in villis ad capitaneatum Sanocensem pertinentibus existentium. Praeterea gaudebit etiam omnibus et singulis obuentionibus et vtilitatibus prouentibusque vniuersis ex praedicto poponatu et agro ad

eundem pertinente prouenientibus, prout caeteri omnes villarum popones gaudere soliti sunt et, quod magis est, cultum diuinum in synagoga more suo graeco non negliget sub graui in eum animaduersione. In quorum omnium et singulorum fidem, robur et testimonium sigillum nostrum capitaneale subappendi iussimus. Actum et datum in arce sanocensi feria quarta ante festum diui Matthei euangelistae anno Domini millesimo quingentesimo sexagesimo. Ioannes Gizewski, actorum castrensiu sanocensiu notarius, manu proprio set.

Грамоту сю в подтвержденню короля Жигимонта III з р. 1604 вписано до книг сяницького гроду на жаданне Копти Балучинського (Korczu Bałucynski) в році 1614 — Львів. краєв. архив кн. сян. гр. 143 с. 1715.

СХІV.

Кор. Жигимонт-Август подтверджує фундацію села Гнилої Мочарки в старостві Самбірськїм, і вїтївства (властиво князївства) в нїм, вчинену старостою, 13 червня 1561 р.

Sigismundus Augustus, Dei gratia rex Poloniae etc., significamus praesentibus literis nostris quorum interest universis, quod cum magnificus olim Ioannes de Mieliecz. pallatinus Podoliae, regni nostri supremus marsaleus ac samboriensis grodecensisque etc. capitaneus, volens facere meliorem conditionem bonorum nostrorum capitaneatus Samboriensis, concessisset prouido Alexio Mrzyglod facultatem locandi et extirpandi de cruda radice villam nouam in fundo eorundem bonorum nostrorum capitaneatus Samboriensis et in loco circa riuulum Hnila Moczarka dicto, eodem cognomine Hnila Moczarka apellandam, ipsumque Alexium praenominatae villae nouiter locandae scultetum designasset, colonis vero in eadem villa nouiter extirpanda locandis libertatem sedecim annorum ea quidem ratione dedisset, ut illa expirata teneantur et sint astricti census, dationes et contributiones omnes ad arcem nostram samboriensem dare et praestare oneraque omnia generaliter ferre et subire, quaecunque incolae aliarum villarum nostrarum, in eadem praefectura existentium, ex antiquo praestare et subire solent ac debent; assignasset praeterea eidem sculteto duos laneos seu mansos agri integros per eum et eius successores iure aduocatae possidendos, eo quoque adiecto, vt liberum sit eidem sculteto in eadem villa molendinum ad molienda frumenta, tum et aliud molendinum ad conficiendos pannos, vulgo folusz dictum, ac tabernam extruere fructusque et utilitates ex eis prouenturas in usus suos et successorum suorum conuertere; et ut idem scultetus et sui successores omnium et singularum dationum, quascunque villae prae-

fatae incolae ad arcem nostram daturi sunt, tertiam partem percipiant, incolae etiam villae praefatae eidem sculteto suo et suis successoribus tortas et cincturas equorum vulgo popragi bis in anno dare, tres quoque dies in anno laborare, videlicet arare, mettere et falcastrare teneantur, quemadmodum id aliae villae vicinae scultetis suis praestare et facere solent; — nunc vero mortuo magnifico olim Ioanne de Mieliecz cum supplicatum nobis praenominati prouidi Alexii Mrzyglod nomine, ut eiusmodi concessionem ratam habere, eamque autoritate nostra approbare et confirmare dignemur, nos intelligentes concessionem eiusmodi pro utilitate et conditione meliori bonorum nostrorum factam et institutam esse, concessionem superius specificatam in articulis tantummodo et conditionibus, quae superius specificatae et descriptae sunt, et quemadmodum descriptae sunt, ratam et gratam habentes, eandem autoritate nostra regia approbandam et confirmandam duximus, uti approbamus et confirmamus praesentibus, ita tamen, ut ea omnia praemissa sine damno et praeiudicio aliorum bonorum nostrorum et villarum circumcirca iacentium necnon zupparum nostrarum, in eadem praefectura samboriensi existentium, fiant et instituantur, ipse quoque scultetus et sui successores nobis et nostris successoribus, quoties necesse fuerit, in duobus equis armati seruire ac dationes contributionesque omnes iuxta morem et consuetudinem aliorum scultetorum in eadem praefectura existentium dare et praestare¹⁾ oneraque solita subire teneantur, et quod praeterea nobis et nostris successoribus requisitis dictam scultetiam cuiquam obligare, vendere aut quouis modo alienare non poterint nec debebunt, iuribus etiam nostris regalibus ibidem semper saluis manentibus. In cuius rei fidem et testimonium sigillum nostrum praesentibus est appensum. Datum Wilnae feria sexta post octauas festi sacratissimi corporis Christi proxima anno Domini millesimo quingentesimo sexagesimo primo, regni vero nostri trigesimo secundo. Relatio reverendi in Christo patris domini Philippi Padniewski, episcopi crac. et regni Poloniae vicecancellarii. Philippus Padniewski episcopus et vicecancellarius sc

Книга грамот Самбірського староства — Кор. Метрика моск. архіва мін. справ. кн. 22 л. 411.

СХV.

Миколай Тарло записує вїтївство в с. Старій Полянї служебному свому Станиславу Ковальовскому до його живота, 7 серпня 1562 р.

Mikolai Tarlo [s] Sezerkarzowicz a na Lyaskach, w Kobilnyczach y w Potyanach dziedzicz; chorązi przemiski, dworzanyn i. k. m.,

¹⁾ В опр.: praefare.

oznajmujemy nynyeiszemy lysthy wsem vobyecz, thak nynyeissem, jako na pothym będączym, komubi kolwyek tego czitacz albo wiedziez: potrzeba, ysz chcząc oznaczicz wdziecznoscz szwą y laskawą chucz a dobrothliwoscz przeciw slyachetnemu panu.Stanyslawowi Kowalyowskiemu s Kowalyowa, z ziemye Ploczkiei, ktory szie przeciw nam tak vczcziwie a pozitecznie ku sprawom nassem zachowal, a chcąc onego yescze ku poslugom nassym czuthliwszego a powolnyeissego myecz, gdibi myal znak vislugi zachowanya szwego vczczivego y dobrodzieistwa naszego, yemu y yego pothomkom wlasnym voythowstwo we wssy naszei dziedzicnei w Starei Polyanye dacz y zapyssacz vmyslilyszmy, yakosz dayemy, zapyssuiemy iemu, malzoncze y pothomkom yego, ku ktoreszmu tho voythowsthwu przidayemy folwarek stary wssithek y z opssary, począwssi od rzeki Struyaza asz do popowei myedze powissei czerkwye, ze trzemy sthaweczky y kmyeczmy dwa povissei popa y trzeciego karczmarza ze wsithkyemy danyamy s thich lyudzy y poplathki y rolyamy ych, ktore są pod themy trzema kmyeczmy. Na ktorem ze tho voythowsthwie yemu zapyssuiemy oszu szeth zlothich moneti y lyczbi polskie, w kazdi zlothi po trzidziesci grossi licząc y tho, czobi znacznye przibudowacz, ze mu tho bendzie povinno vedlye slusznego szacsonku przy viplaczenyu thei sumy zaplaczicz. Y k temu przidawamy mu po wsithkiei wssy Starei Polyanye roboti z lyudzi seszcz dny w rok, tho yesth: dwa oracz, dwa zącz, kosicz dwa, a thluky kyedi sobie lyudzi oprócz dny moych vprosi, thedi bendą povinny ysz, y kolyąthkę na godi y na Wyelką nocz Y k themu na sswą pothrzebę, oprócz przedawanya volno bendzie lyassow vziwacz y kmyeczom iego tham, gdzie ynny v ymyenyu yaskowskiem vziwayą; thakze y we mlynye nassym suszczkiem bendzie myal volne melchie bez myary. Ktoregosz tho voythowsthwa vziwacz bendzie obiczaiem ynnych voythostw, a za consensem abo dozwoleyenem nassem przedacz, zaslawicz zamyenycz y na szwoy naylypszi pozitek obrocycz, czynancz go wolnem od poslug potocznych, kiedi ynny knyazowye są povinny, oprócz do ządanya albo czinyenya sprawyedliwosczy, albo prawnei poradi, thedi lyekiemy posługamy, ktore przesz lyudzi rowne mogą bicz odprawowane, nye ma bicz pocziągan. Odpowyedacz thesz bendancz pozwany ny przed kiem, yedno przed namy abo pothomki nassem nye bendzie povinnyen. Na czo iemu then lysth abo przywilei daiemy za wlasną reką y pieczęcią naszą ku lypssemu a gronthownyeischemu szwyadeczthwu. Datum na Lyaskach, w piątek przed s. Vawrzinczem lyatha bozego tyssyancz pieczszeth sesczdiessyath wtorego. Przy czim bily poczczivy slyacheziczi a sluzebnyeczzi nassy Andrian Gniewosz, Mikolai y Ian Komornyczeci, Valenthi Kunath,

Krzyszthow Zelykowsky, Mikolai Kowalyowsky, Voyciech Gorinsky, Stanyslaw Varsz, Stanyslaw Grzibowsky y unnych lyudzi vyelye godnych vyary. Then czo y vissei Mikolai Tarlo wlasną reka scf.

Вписано до книг сяніцького ґроду в р. 1564, на жаданне Ст Ковальовского — Львів. краєв. архив кн. сян. ґр. 315 с. 67.

CXVI.

Рішення комісарського суду в справі пона с. Солонки з його парафіянами про десятину, 16—30 вересня 1564 р.

Actum in castro inferiori Leopoliensi sabato ante festum sancti Mathei apostoli proximo anno Domini millesimo quingentesimo sexagesimo quarto. Coram magnifico Petro Barzy de Blozew, castellano premisliensi et capitaneo leopoliensi terrarumque Russiae generali causa et actio per providos incolas ville Solonka, tanquam actores ex una et religiosum Heliam, poponem et parochum de eadem villa Solonka, parte ab altera attractum intentata fuit, et hoc ex mandato et consensu speciali litterali maiestatis regiae, occasione indebitae extorsionis decimae manipularis per eundem poponem et aliarum iniuriarum inter ipsos incolas et poponem exortarum ex attractione ambarum partium, prout mandatum et concessio sacrae regiae maiestatis ea omnia in se plenius continent. Quae causa et actio per prefatum magnificum de mutuo consensu earundem partium motu et auctoritate propria huic ad duas septimanas est prorogata et limitata terminumque ipsis partibus ex consensu eorundem proprio peremptorium, videlicet pro die sabatino post festum sancti Michaelis proximo prefixit et assignavit habituraeque sunt partes terminum peremptorium talem, qualem hodie habere debuerunt ex prefato mutuo consensu illorum iuxta prefatam limitationem et acta presentia. Actum in castro inferiori Leopoliensi sabato post festum sancti Michaelis archangeli proxima, anno Domini millesimo quingentesimo sexagesimo quarto, coram magnifico Petro Barzi de Blozew, castellano premisliensi et capitaneo leopoliensi terrarumque Russiae generali, providi incolae villae Solonka iuxta conservationem termini hodierni, vigore limitationis et prorogationis cadentis et provenientis, proposuerunt officiose in et contra religiosum Heliam poponem et parochum de villa Solonka pro eo, quia ipse in exigendis decimis vel proventibus ad poponatum pertinentibus molestiis magnis afficere, ad iudicia diversa evocare et aliis sumptibus illos onerare curat, verificantesque intencionem propositionis suae reproduxerunt mandatum sacrae regiae maiestatis de data in Radimyn XXVIII mensis aprilis anni millesimi quingentesimi sexagesimi quarti, quo mediante

sacra maiestas regia ipsi magnifico mandavit ac comisit, ut eam causam inter dictos subditos maiestatis regiae et ipsum poponem examinandam suscipiat et ita inter eos componat, ne isti prefati subditi maiestati regiae de dicto popone querantur, et id decernat, ut partes id firmiter teneant, quod decreverit, cuius quidem mandati tenor est talis.

Sigismundus Augustus, Dei gratia rex Poloniae, magnus dux Lithuaniae, Russiae, Prussiae, Mazouiae, Samogitiaeque etc. dominus et heres. Generoso Petro Barzi de Blozew, castellano premisliensi et capitaneo leopoliensi, fideli nostro dilecto, gratiam nostram regiam! Fidelis nobis dilecte! Questi sunt coram nobis subditi ville nostre Solonka, ad capitaneatum leopoliensem pertinentis, Heliam poponem ritus graeci in eadem villa Solonka in exigendis decimis vel proventibus ad poponatum pertinentibus, illos molestiis magnis afficere ad iudicia diuersa evocare, prout ex illorum suplici libello fidelitas tua plenius cognoscit. Quare mandamus fidelitati tuae et comittimus, ut eam causam inter dictos subditos nostros et Heliam examinandam suscipiat et ita inter eos componat, ne isti subditi nostri de illo popone querantur, idque decernat atque a partibus firmiter teneri curet, quod equum illi visum fuerit, pro gratia nostra et debito officii sui. Datum in Radzimyn XXVIII mensis aprilis anno Domini millesimo quingentesimo sexagesimo quarto Ex commissione sacrae maiestatis regiae propria.

Demum reproduxerunt actum controversiae feria quinta post festum sancti Martini episcopi proxima anni millesimi quingentesimi sexagesimi secundi, in quo idem Helias pop eosdem subditos mt. regiae occasione non extraditae decimae manipularis provocare et citare curavit citatione certorum commissariorum, in qua causa iudicium commissoriale ex aserto testimonio per ipsum poponem ad presens producto decrevit eandem decimam manipularem dare et extradere, a quo decreto per ipsos kmetones maiestatis regiae provocatio seu appellatio est interposita, quo in termino praefata appellatio coram maiestate regia Piotrcoviae in conventionem regni feria tertia post dominicam invocavit anni millesimi quingentesimi sexagesimi tertii cadente, sua maiestas regia cum consiliariisque regni lateri protunc assidentibus contröversia partium bene examinata processuque causae et litteris confirmationis eiusdem maiestatis regiae revisis, attento eo, quod incolae villae Solonka negant se consensisse super inscriptionem, coram magnifico Nicolao Odnowski pallatino cracouiensi et capitaneo leopoliensi factam, confirmationemque eiusdem maiestatis regiae super eandem inscriptionem robur debitum obtinere debere, in quantum constiterit eosdem incolas villae Solonka ad eiusmodi inscriptionem consensisse, ideo sententia commissariorum maiestatis regiae retractata decrevitque omnes insimul

et quemlibet seorsum incolas villae Solonka super negationem suam iuramentum corporale coram officio castrensi Leopoliensi ab actu in termino peremptorio ulterioris diei sex septimanarum prestare debere in eundem modum et rotam, quod nunquam consenserunt ad conferendam decimam in cassulis memorato Heliae poponi neque eandem decimam in cassulis vigore eiusdem consensus ei aliquando pendebant, sic eos Deus et sancta Christi passio adiuvet.

Demum reproduxerunt actum castri leopolien. feria tertia post sacrat. festum Paschae anno Dni millesimo quingentesimo sexagesimo tertio ex eodem decreto maiestatis regiae ulterioris diei sex septimanarum cadent. et proveniente., quo in termino ipsi idem incolae Solonka offerebant se ac parati erant satisfacere decreto maiestatis regiae, sed quia idem Helias pop neque per se neque per quempiam procuratorem iuri paruit, igitur in eodem termino iuramenti eundem prefatum Heliam poponem in evasione condemnauerunt, prout de hoc acta castrensia leopoliensia latius canunt, que hic pro insertis habere voluerunt, pecieruntque, quum abunde docuerunt ac ex munimentis eorum constat, ipsum poponem illos ad inconsuetas expensas magnis molestiis afficere ac onerare decerni resartionemque exnunc taxaverunt ad septingentos florenos polonicales, alia omnia iuris remedia sibi in robore reservando.

Ex adverso ipso Helias pop, parochus de villa Solonka, parochatus nomine sanctae Mariae, reservatis sibi omnibus iuris remediis in toto salvis, nullis obmissis, dixit et allegavit ipsam propositionem per eosdem factam esse nullam ex his rationibus: Prima, quia in termino illo, ex decreto maiestatis regiae cadente, ipsi decreto maiestatis regiae minime satisfecerunt, nam quidam ex ipsis comparuerunt, quidam vero non offerentes se iuramentum praestare et decreto maiestatis regiae satisfacere, quidam vero, nomine Iwasko Szidorowycz, Masko Kusz et Lawryk Ulanyecz non comparuerunt neque decreto maiestatis regiae satisfacere parati erant, quidam vero comparentes Iaremko Barthnyk, Iwasko Woloszyn, Paulus Knakowycz, Sienko Holowka, Andrey Rembko, Mykytha Fedorowycz et Panko Myczowycz iuramentum prestare noluerunt, immo fatebantur se ipsam decimam soluisse de bono esse, non autem ex submissione aliqua, reliqui vero paratos se offerebant prestare corporale iuramentum, alii vero per nobilem Joannem Richlowski, Hryczko Piotr thiwon, tanquam nuntii, nomine laboriosi Marek de villa Solonka reposuerunt terminum iuramenti in et contra eundem poponem Heliam occasione praefatae decimae manipularis de area ipsius, iuxta decretum maiestatis regiae in diem praefatam cadentem et proveniente, allegaverunt eum vera infirmitate a Deo permissa depositum esse, prorogaverunt et limitaverunt. Secunda: reproduxit

condemnationem lucri de actu feria tertia post sacratissimum festum Paschae anni millesimi quingentesimi sexagesimi tertii, in quo termino ipsi incolae prefatae villae Solonka non comparuerunt neque eodem decreto maiestatis regiae satisfecerunt, prout acta castrensia leopoliensia in termino de hoc canunt, eosdem condemnavit, pro quo lucro ad satisfaciendum pro his omnibus, pro quibus condemnati sunt, coram officio castrensi leopoliensi, in termino ex decreto sacrae regiae maiestatis cadente, sunt citatione sacrae maiestatis regiae litterali citati, prout de hoc citatio et relatio eiusdem lacius canunt. Quae causa vigore citationis nondum decisa pendet in prefata citatione, attamen non resistendo neque contraveniendo mandato sacrae regiae maiestatis, licet quidem sacra maiestas regia causam hanc, quae est per motionem seu appellationem aliquam devoluta, decidere vel alicui committere dignata est, quocirca inhaerendo suae maiestatis regiae mandato peciit lucrum decerni, iuxta privilegium suum decimam praefatam extradi. Quod autem attinet ad evasionem per ipsos reproductam, allegavit de forma iuris esse nullam, nam ex confessione illorum manifesto constat, quod uni eorum comparuerunt offerebantque se prestare corporale iuramentum, quod eandem debent non ex submissione, sed de bono esse, quidam vero non comparuerunt, quibus vero vera infirmitate prorogabant et differebant, hoc plane constat, quod idem omnes in evasione eundem minime condemnare potuerant, maxime quod et non conceditur: primum debuerunt ministeriali terrestri ab officio additi (!) eundem lucrum per ipsum factum arestare, quo non facto neque arestato evasionem quandam assertam fecerunt. Nam evasio aserta non facta esse ab omnibus, quoniam vero vera infirmitate prorogabant, quidam vero non comparuerunt, quidam vero praestare corporale iuramentum noluerunt, quo magis — fatebantur eandem decimam non ex submissione, sed de bono esse tradere, quapropter ista aserta evasio ab omnibus non potuit esse, ab uno vera infirmitate prorogabant et limitabant, alii vero non comparuerunt, quod actis comprobavit. Ex his itaque rationibus peciit, quatenus semotis omnibus quibusvis allegationibus, per eosdem incolas factis, sua magnificentia decerneret eandem decimam iuxta privilegium ac inscriptionem coram prefato olim magnifico Nicolao Odnowski pallatino cracoviensi et capitaneo leopoliensi factam ac per ipsos recognitam conservari, maxime cum iam corroborata per astitionem lucri atque eorum confessionem liberam de soluta per eosdem praefata decima, quod enim semel placuit, amplius displicere non potest, — alia omnia iuris remedia sibi salva in robore reservando.

Actores vero quam manifeste docuerunt prefatam asertam de-

cimam non teneri extradere, evasione in termino peremptorio ex decreto maiestatis regiae proveniente obtenta, pecierunt se a prefata aserta decima manipulari liberos pronunciari, in penisque seu damnis eundem poponem condemnari, alia omnia iuris remedia sibi salua in robore reservando. Ipse vero pop, quum abunde et manifeste docuit tam lucro in contumatiam ipsorum obtento per absentiam et non comparitionem ipsorum prorogationemque verae infirmitatis, prout actis comprobavit, allegavit, prout in primis, evasionem esse nullam, nam contra rationem humanam allegant in evasione sua esse omnes incolas et aliorum confessio deduxit eos non omnes esse, nam clare apparet ex prorogatione verae infirmitatis, per eosdem facta, unum non esse, relatioque illorum delucidat eam decimam solui de bono esse, alios etiam non comparuisse, prout supra satis comprobatum est, peciit iuxta privilegium suum conservari seu super ipsos lucrum decerni vel id, quod iuris est, alia omnia iuris remedia sibi in robore reservando.

Et magnificus Petrus Barzi de Blozew, castellanus premisliensis et capitaneus leopoliensis terrarumque Russiae generalis, tanquam commissarius, inherendo mandato sacrae maiestatis regiae seu commissioni eiusdem, auditis et bene revisis controversiis ac responsis utrarum partium, viso eo, quod ipsi incolae villae Solonka, obtento decreto sacrae maiestatis regiae, quo sacra maiestas regia ipsis simul et coniunctim ac cuilibet seorsum ex termino peremptorio in decreto prefixo super negationem illorum praestare corporale iuramentum decrevit, quo in termino, ut ex munimentis apparet, quod quidem comparuerunt fatebanturque eam decimam de bono esse soluisse et non de submissione, quidam vero non comparuerunt, prout sunt in lucro per eundem poponem obtento expressi, aliis vero differebant vera infirmitate evasionemque fecerunt, extunc quum non aretato lucro poponis eandem evasionem fecerunt, evasionem iuxta formam iuris decrevit esse nullam, quin potius privilegium seu inscriptionem, coram magnifico Nicolao Odnowski pallatino cracouiensi et capitaneo leopoliensi per eosdem incolas occasione praefatae decimae eidem prefato poponi feria quarta ante festum sanctae Priscae virginis anno Domini millesimo quingentesimo quinquagesimo quinto factam et recognitam, in robore conservavit decreto iudiciario mediante, circa confirmationemque privilegii eiusdem, per sacram regiam maiestatem factam feria quarta postridie Pentecosten anno Domini millesimo quingentesimo quinquagesimo quinto, eundem poponem conservavit lucrumque per eundem poponem officiose ac iuridice obtentum esse bonum decreto suo mediante adinvenit, decimamque prefatam, in privilegio ipsius

contentam, ipsis incolis villae Solonka et eorum successoribus incipiendo ab anno millesimo quingentesimo sexagesimo quinto ipsi poponi iuxta continentiam privilegii solvere et extradere realiter et cum effectu sibi poponi ac eius successoribus, videlicet uniuscuiusque grani et seminis, tam estivalis, quam hiemalis seminationis, hoc est siliginis, tritici ordei, avenae, pisae, ciceris, scruti et aliorum frumentorum de agris aratis per unam cassulam dare et pendere, cum ea tamen moderatione, quod si aliquis praefatorum incolarum non habuerit nisi quinque, sex, septem, octo, novem cassulas frumenti cuiuscunque grani, extunc per viginti manipulos tenebitur quilibet sibi poponi dare et pendere singulis annis perpetue et eius successoribus; qui vero habuerit decem, viginti, triginta citra vel ultra etiam cuiusvis grani debet et tenebitur sibi poponi et eius successoribus dare et pendere per unam cassulam, videlicet sexaginta manipulos continentem cuiusvis grani, frumenti et seminationis, tam hiemalis, quam estivalis, quilibet seorsum et coniunctim casu vero, si praefatam decimam, ut premissum est, in anno millesimo quingentesimo sexagesimo quinto et singulis annis perpetue incolae villae Solonka cum successoribus non extraderent, aut extradere neglexerint, extunc — iam exnunc prout extunc et extunc prout exnunc causa presens remittitur ac loci capitaneum, tanquam brachium regale, ubi bona eorundem consistunt, pro ulteriori ac finali exequutione fienda vigore statuti regni. Quod autem attinet ad transactionem annorum et non extraditionem eiusdem decime, extunc ipse praefatus magnificus Petrus Barzi de Blozew, castellanus premisliensis et capitaneus leopoliensis, etiam ipsos incolas ville Solonka a retentione praefate decime liberos exnunc prout extunc et extunc prout exnunc pronuntiavit, praefatoque poponi pro praefata retenta decima perpetuum silentium imposuit decreto suo mediante iuxta presens decretum et acta presentia. Petrus Barzi.

Вписано до книг львівських в р. 1565 на жаданне попа Ілїї — Львівський краєв. архив. кн. львів. гр. 332 с. 53.

CXVII—CXIX.

Листи кор. Жигимонта Августа в справі позволення шл. Яну Врубльовському на купно двох ланів від селян с. Головенки в старостві Сяніцькім, 16 цвітня - 10 мая 1565 р.

Sigismundus Augustus, Dei gratia rex Poloniae, magnus dux Lituaniae, Russiae, Prussiae, Masouiae etc. dominus et haeres, generoso Nicolao Czykowsky, castellano tarnouiensi et capitaneo nostro sanocensi, fideli nobis dilecto, gratiam nostram regiam! In absentia eius

vicecapitaneo. Generose fidelis dilecte! Dedimus consensum nostrum nobili Ioanni Vroblowsky, vt possit duos colonos, videlicet villae nostrae Glowyenka, Marco Marek et Albertum Bakaliarz de duobus laneis agri, in quibus resident, redimere, quos duos laneos ipsi pro erigenda nouiterque extruenda scultetia in eadem villa in perpetuum cum suis successoribus descripsimus. Permisimus item, vt molendinum in fluuiolo Lubathowka extractum de manibus quorumcumque tenentiariorum redimeret, quod etiam praedictae scultetiae in perpetuum adiunximus vel alioqui, prout haec omnia in priuilegio nostro eidem nobili Ioanni Vroblowsky concessa fusius sunt complexa. Mandamus itaque f. tuae, vt eundem nobilem Ioannem Vroblowsky in extruenda, quam etiam paciffice possidenda, simulatque per ipsum legitime redempta fuerit predicta scultetia, manu teneat et deffendat, manutenerique et deffendi iubeat, quin etiam, vt ad effectum cito perueniat, eundem quo ad eius fieri poterit et licuerit, adiuuet, pro gratia et offitio suo secus f. tua non factura! Datum Petricouiae X die maii, anno Domini MDLXV, regni nostri XXXVI. Ad mandatum sacrae regiae maiestatis proprium.

Sigismundus Augustus, Dei gratia rex Poloniae, magnus dux Lituaniae, Russiae, Prussiae, Masouiae, Samogitiae etc. dominus et heres. Prouidis Marco Marek et Albert Bakalarz, colonis villae nostrae Glowyenka in laneis residentibus, fidelibus nostris mandamus, vt coram commissariis nostris, quos ad redimendos ex ipsorum manibus laneos predictos agri, in quibus resident, compareant, pecuniam a nobili Ioanne Vroblowsky, cui eosdem laneos pro erigenda noua scultetia in eadem villa perpetuo adscripsimus, ex eisdem¹⁾ leuaturi ac possessione eorundem ipsi in effectu cessuri, pro gratia nostra. Datum Petricouiae VII die maii, anno Domini MDLXV, regni nostri XXXVI. Ad mandatum sacrae maiestatis regiae proprium.

Sigismundus Augustus, Dei gratia rex Poloniae, magnus dux Lituaniae, Russiae, Prussiae, Masouiae, Samogitiae etc. dominus et heres. Famatis proconsuli consulibusque ciuitatis nostrae Cronsensis²⁾, fidelibus dilectis, gratiam nostram regiam! Famati fideles dilecti! Dedimus consensum nostrum nobili Ioanni Vroblowsky, vt possit et valeat molendinum in fluuiolo Lubathowka extractum in villa nostra Glowyenka de manibus f. uestrarum redimere, ad idque debito fine terminandum designamus certos commisarios nostros³⁾. Coniungitur hoc molendinum, posteaquam ipsius exemptio legitime perfecta fuerit, eidem Ioanni Vroblowsky, aduocatisque perpetuo se subsequentibus

1) В документі 1566 р. (як низше): ex eisdem laneis. 2) В ориг.: Cronsensis.

3) Лишене пороже місце.

ad aduocatiam seu scultetiam villae praedictae Glowyenka adiunxerimus adscripserimusque. Mandamus f. vestris, posteaquam per nostros commisarios fuerint vocatae, vna cum priuilegio reginali, si quod de supra se habere praetendunt, coram eisdem compareant, summam in eo descriptam leuaturi possessioneque molendini praedicto Ioanni Vroblivsky cessuri pro gratia nostra. Datum Petricouiae feria secunda post dominicam palmarum proxima anno Domini MDLXV, regni nostri XXXVI. Ad mandatum sacrae maiestatis regiae proprium.

Всі три листи вписано до книг сянїцького ґр. на жаданнє Врубльовського дня 15 мая 1565 р. — Львів. краєв. арх. сянїцьк. ґр. кн. 315 с. 470—1. Рік пізнійше король видав наново листи такогож зовсім змісту — вписані тогож 1565 р. тамже в кн. 316 с. 154.

CXX.

Мих. Мелецький, староста городецький, уставляє обовязки для селян, осаджених ним на рудї городецькій, 19 жовтня 1566 р.

Mikołaj na Mielcu, grodecki starosta, oznajmuie kazdemu, komu to nalezy wiedziec, zem na mieyscu rudy w starostwie Grodeckim swym, a na rolach y łakach folwarku Starzyckiego, rudzie przyleglych, ludzie ku płaceniu czynszu y robocie wedle opisania nizej opisanego osadzil iest. Kazdy z tych osadzonych roli puł łanu wymierzonego ma, kórego kazdemu do granic Iezowskich wzdluz sobie wolno przyczyniac będzie. Łakę takze kazdy wedle pomiaru y wymierzenia dzierzy. Które to tak osadzone ludzie na płaceniu czynszu rocznym ida, y robocie takiey posadzilem iest, tak ze kazdy z nich iako teraz siedzą siedli w rok kazdy, począwszy iuz od czasu teraznieyszego, az iuz na dzień Marcina s. pieniędzy złotych dwa monety, ktemu kapłonow dwa, a roboty dni sześć w rok, to iest: orać dni dwa, kosic dni dwa a zącć dni dwa, daley nie innego nie będą powinni y owszem od robót wszelakich y podatkow innych wolni, okrom gwałtu, z kórego zaden nie wyięty. To tylko, ze z tych, co teraz osiedli cztere y, co na surowym korzeniu osiedli, roku tego od połowice czynszu wolni płacenia będą, takze robot y kapłonow dania, ale przez rok takze iako y drudzy czynsze, kapłony zaplacą y robic takze będą. Które postanowienie y posadzenie ich na uroczе tey opisaney moiey im do łaski y wole y mey mnie wolno dzierzeć będzie. Na pewnośc czego z opisem ku listowi temu pieczęcią moią własną przycisnac kazal w zamku Grodeckim, w sobotę po s. Iadwidze w roku bozym tysiäcny y pięćsetny y sześćdziesiąty y szósty. Ia Mikołaj Mielecki tym podpisem ręki mey wła-

sney twierdżę ten list. Raphael Dobaniowski, grodecki podstarości, ręka własna.

Вписано до книг львівського ґроду в potwierdженню кор. Володислава IV в 1634 р. на жаданне селянина Стецька Пиріжка. — Львів. краєв. арх. кн. львів. ґр. 385 с. 1348.

СХХІ.

Стар. самбірський Стажеховський поручає Михалку Риківському осадити с. Багновату на потоках Багноватім і Риневі й надає йому війтвство в нїм, 7 цвѣтня 1567 р.

Joannes Starzechowski de Starzechowicze, terrarum Podoliae palatinus, samboriensis, drohobcensis etc. capitaneus, vniuersis et singulis, praesentium noticiam habituris et inspecturis, significo praesentibus, quia ego habens plenam ac priuilegiatam a sacra regia maiestate potestatem villas novas locandi ac in vetustioribus villis plures colonos secundum quantitatem fundi situandi et hoc propter augmentationem proventuum sacrae regiae maiestatis ac rei publicae in capitaneatu Samboriensi, itaque cum certorem oculis subiectum haberem, quod in riuolo dicto Bagnowati et in Do stoka alias na Vscziu zemli dicti Rikow villa seu incollae triginta locari sine damno aliarum villarum adiacentium locari possent, et hoc usque ad riulum dictum Polichacz, determinantem capit. Samborien. cum capitaneatu Striensi, et quoniam situatio villarum in praefato capitaneatu nonnisi cura et diligentia scultetorum fieri consuevit, itaque ego habens commendatam probitatem et seruitia prouidi Michalkonis dicti Rikowski, illi in praefatis riulis, sibi contiguis, villam locandam et cognomine vocandam Bachnowata admisi et concessi. In qua villa coloni locati libertate aliarum villarum more gaudebunt et post expiratam libertatem census et dationes, sicut et in aliis villis vicinioribus, dare et persoluere tenebuntur. Et ut praefatus Michalko diligentius et acuratius locationi eiusmodi villae intendat, illi et eius successoribus scultetiam in praefata villa dedi et concessi, ad quam scultetiam illi et eius successoribus liberum erit ei extirpare duos laneos agri pro scultetia et tertium laneum pro locatione poponis, molendinum etiam cum rota torquatili et tabernam pro vsu suo aedificabit et construet, tertiam etiam partem de omnibus dationibus regiis post expiratam libertatem more aliorum scultetorum habebit. Incolae etiam per eum locati in praefatis riulis illi labores singulis annis, videlicet vnum arare, alium metere et tertium falcastrare tenebuntur, strennas etiam ac tortas, sicut et aliis villis incollae suis scultetiis dant, dare et persoluere tenebuntur. Quam qui-

dem scultetiam in praefata villa, per eum locata, praefatus Michalko cum suis successoribus tenebit, habebit et possidebit, cum agris, pratis et omnibus attinentiis, prout etiam sculteti in aliis villis tenent et possident, nec prius praefata scultetia ab illo vel eius successoribus adimetur, donec illi summa ex taxatione legitime proueniens numerabitur. Molendinum vero praefatus scultetus in loco dicto Cziesznina, ubi ambo rivuli Bachnowaty et Rikow, construet iuribus tamen regalibus saluis in toto permanentibus. In cuius rei testimonium sigillum meum est subimpressum. Anno Domini millesimo quingentesimo sexagesimo septimo feria secunda proxima post dominicam conductus Paschae anni eiusdem.

Грамоту сю потвердив король в 1567 р. для Лазаря, сына Михалка Риківського — книга самбірських грамот в Кор. Метриці моск. арх. мін. справ. 22, ч. 449.

СХХІІ.

Кор. Жигимонт-Август, з огляду на скарги селян з перемиської королівщини, поручає старості не обтяжати їх над старі звичаї й привилеї, 26 цвітня 1567.

Sigismundus Augustus, Dei gratia rex Poloniae, magnus dux Lithuaniae, Russiae, Prussiae, Mazouiae Samogitiaeque etc. dominus et heres, magnifico Spithkoni Iordan de Zakliczin et in Melsthin, castellano cracouiensi, premisliensi camionacensique nostro capitaneo, sincere nobis dilecto, gratiam nostram regiam! Magnifice sincere nobis dilecte! Tocies obruimur quaerellis subditorum nostrorum omnium et singulorum villarum nostrarum Starewa, Lopusnicza, Smolnicza, Prossik, Bandrowa, Stebnik, Vstriki, Lodina, Berehi, Krossno, Lyskowathy, Kalina, Szmereczna, Zahaykow, Korostenskye incolarum agminatim huc ad nos venientium de sinceritate tua, quod ab ipsa vel potius factoribus illius insolitis et variis paenis, angariis, exactionibus et iniuriis, quas in registro descriptas nobis porregerunt, afficiantur, datiis insuetis et emunitionibus indebitis peccuniariis, peccorum, porcorum¹⁾, mellis et id genus contra veterem consuetudinem in iuriumque ac priuilegiorum ipsorum, per nos seu serenissimos praedecessores nostros illis concessorum, prescriptum grauarentur et laboribus illegitimis contra phas et aequum premerentur. Quod si ita sit, et nos ipsi non mediocriter hac in re grauatos esse censeremus. Quapropter auxilium a nobis implorantibus subditis nostris eiusdemque deesse (!) volentes, sinceritatem tuam hortandam duximus, vti quidem auctoritate nostra hortamur hisce literis nostris,

¹⁾ В ориг. porcaram.

mandantes rationem inopiae subditorum nostrorum habeat neue paciatur ipsos huiusmodi oppressionibus grauari, sed in ferendis oneribus et pendendis daciis ipsos iuxta morem et consuetudinem antiquitus obseruatam et priuilegiis ipsorum prescriptam conseruet, eo quoque nomine, quod ad nos quaestum venerunt, nullam vim aut difficultatem ipsis prebeat nec inferri factoribus suis permittat, hoc enim praesidium vnicum oppressis pro auxilio ad nos confugientibus restat, a quo neminem arcerere velimus. Factura sinceritas tua pro officii sui debito et gratia nostra! Datum Petricouiae in comitiis regni generalibus XXVII die mensis aprilis anno Domini MDLXVII, regni vero nostri XXXVII Ad proprium sacrae maiestatis regiae mandatum.

Предложено до книг сяніцького ґроду 1567 р. возним Nazar de villa Starawa — Львів. краєв. архив. кн. сян. ґр. 316 с. 351.

СХХІІІ.

Жигмонт-Август потверджує фундацію церкви в с. Ісені, 4 жовтня 1568 р.

Sigismundus Augustus, Dei gratia rex Poloniae, magnus dux Lithwaniae, Russiae, Prussiae, Mazouiae, Samogitiae etc. dominus et heres, significamus praesentibus litteris nostris quorum interest uniuersis et singulis, harum notitiam habituris¹⁾, nomine poponis villae nostrae Iesien ex litteris originalis priuilegii pristinae foundationis siue locationis aduocatae villae nostrae Iessyen nobili Iwanae²⁾ Ianczowycz, eiusdem villae advocationis, concessi de data Cracouiae prima die mensis maii anni millesimi quingentesimi noni, articulos foundationis sinagogae ruthenicae ac honorum in vsus eiusdem ex benignitate et clementia nostra regia concessorum de verbo ad verbum describere atque sigillo nostro obsignatos in forma autentica extradi mandare dignemur. Quorum quidem articulorum verba haec sequuntur: Permittimus eidem quoque, ut in eadem villa templum ruthenicum constituat instituatque poponatum atque illi duas mensuras, dworysza dictas, iuxta eundem fluuium Iassien emetiatur. Quas quidem duas mensuras agri ad eundem poponatum perpetuo adiungimus et asscribimus³⁾, ac insuper volumus, vt ei ipsi poponi incollae villarum consuetudinem (!) praesentent. Quos quidem articulos ex litteris superius recensitis priuilegii originalis aduocatae villae nostrae Iassien describi de verbo ad verbum iussimus. Et quoniam templum ruthenicum in ea villa Iassien propter commoditatem loci in agro deserto Hriez Koczzerka dicto ex

¹⁾ Пропущено, очевидно, слова: „прошено нас... аби ми“. ²⁾ Поправлено пізніше, іншим чорнилом. ³⁾ В ориг.: asscribimus.

concessione magnifici olim Spythek Iordan de Zaklyczyn, castellani cracouiensis, praemisliensis capitanei, per modernum aduocatum Iwan Demyanowycz constructum est, ideo eiusmodi concessioni¹⁾ comemorati magnifici Spithek Iordan consentientes, eam autoritate nostra regia approbamus et confirmamus, decernentes eiusmodi concessionem robur debitum obtinere debere, proinde ac si ad eam specialis consensus noster accessisset. In cuius rei fidem sigillum nostrum praesentibus est subappensum. Datum Warszchowieae feria secunda ante festum sanctae Hedugis proxima anno Domini millesimo quingentesimo sexagesimo octauo, regni vero nostri anno trigesimo nono. Valentinus Dembyenski Regni Poloniae cancellarius manu propria. Relatio magnifici Valentini Dembyenski regni Poloniae cancellarii.

Сю грамоту в подтвержденню кор. Стефана з р. 1576 вписано в 1580 р. до книг сяніцького ґроду на жаданне nobilis Iwan Vstryczky Demyanowycz — Львів. краєв. арх. кн. сяніцьк. ґр. 20 с. 13.

CXXIV.

Тивун і громада с. Солонки прирікають нічим не наставати на жите пона Іллі й давати йому десятину відповідно до королівського рішення, 3 січня 1569 р.

Actum in castro inferiori leopoliensi die dominica post festum sanctorum Trium Regum proxima anno Domini millesimo quingentesimo sexagesimo nono coram generoso Baltasaro Ozga, vicecapitano leopoliensi, comparentes personaliter coram officio actisque praesentibus castrensibus leopoliensibus providus Stanislaus Chwazczowicz thiwon ac tota communitas tocius villae Solonki, subditi sacrae regiae maiestatis, pronuncie tenutae magnifici Petri Barzi de Blozew, castellani premisliensis et leopoliensis terrarumque Russiae generalis capitanei, cum praesentaneo consensu generosi Adami Ssienmussowski surrogati eiusdem capitaneatus leopoliensis in absentia praedicti magnifici Petri Barzi propter negotium legationis reipublicae ad sanctam sedem apostolicam Hispaniarumque regem, penes ipsos personaliter stantes et ad infrascripta omnia libere consentientes et recognoscentes sani mente et corpore existentes publice et per expressum, matura inter se deliberatione posthabita, libere omnes insimul una voce quisque eorum ex persona sua interesseque suo recognoverunt, quia manu coniuncta et indivisa unus pro altero et unus pro omnibus omnesque pro uno ac quilibet eorum cavendo et fideiubendo se in personis ac

¹⁾ В ориг.: concessione.

omnibus bonis suis hereditariis et obligatoriis mobilibus et immobilibus in villa Solonki ac ubivis locorum nunc per eos habitis et in post habendis inscribunt et obligant, suos etiam quosvis successores ad eadem omnia infrascripta praesentibus onerando et ad complenda, tenenda et irrevocabiliter observanda subiiciendo, religioso Helie poponitibus graeci de eadem villa Solonki et suis legitimis successoribus, quod praefati Stanislaus Chweczowicz thiwon totaque communitas sive incolae praefatae villae Solonki et eorum successores nec per se neque per submissas et subordinatas personas quasvis praefato Helie et eius successoribus nullis verbis aut factis clam aut occulte siue manifeste in discrimen vitae ipsius omni loco et tempore diffidationem minasque aliquas non facient nec facere procurabunt, immo eundem a personis suis omnibusque aliis sibi insidiantibus in vita ipsius securum et liberum indemnemque reddent et facient, ita quod ipse praefatus poponitibus omni die, loco et tempore potens erit quevis negotia sua divina et humana inter ipsos incolas eorumque successores in villa Solonki ac quovis locorum absque eorum quavis interturbatione ac minarum incursione in discrimen vitae ipsius tangente quocunque modo facta, tam iudicialiis, quam extraiudicialiis, sub praemissa cautione fideiussoria praesenti, libere facere et exercere ac in domo sua manere et perseuerare; nihilominus, quod iidem incolae totius villae Solonki una cum sua posteritate inscribunt se et in omnibus bonis suis obligant, inherendo decreto sacrae regiae maiestatis ac illud suis personalibus recognitionibus ac praesente inscriptione in toto et in quavis minima parte approbando, eidem Heliae poponitibus ac ipsius legitimis successoribus dabunt et tenebuntur eorumque posteritas tenebitur decimam manipulare uniuscuiusque grani tam aestivalis quam hiemalis seminarii, hoc est siliginis, tritici, hordei, avenae, pise, ciceris, scruti et aliorum frumentorum de agris aratis per unam cassulam singulis annis perpetuo soluere, extradere pendereque debere realiter et cum effectu, cum conditione specialiter in eodem decreto sacrae regiae maiestatis ac anteriori commissario interiecta descripta et specificata. Praeterea idem incolae siue tota communitas praefatae villae Solonki eidem Heliae poponitibus et eius successoribus cum sua posteritate inscribunt et obligant universam seminationem frumentorum praemissorum in manipulos et cassulas per eos demessas, congregatas et compositas, componendasque et congregandas de praefatis agris aratis campisque totius fundi. et hereditatis et villae Solonki singulis annis perpetue et in evum post praemissorum, uti praemissum est, talem congregationem absque scitu obdestinationeque ipsius Heliae aut successorum eius devehere, deportare et in domos suas quovismodo recipere non debent,

immo in presentia ipsius Helie aut successoris eius custodisque seu reuisoris castrensis leopoliensis praemissam deportationem frumentorum proexpressorum, primo relicta totali decima ibidem in loco congregationis premissae, facere debebunt, tenebuntur presentibusque se et suos successores quosuis bonaque sua submittunt et onerant. Quae quidem premissa omnia in presenti inscriptione contenta, descripta et specificata ipsi idem incolae totaque communitas villae Solonki inscribunt se et in omnibus bonis suis mobilibus et immobilibus prefato Heliae poponi eiusque legitimis successoribus obligant, suos etiam quosvis successores ad eadem omnia complenda, exequenda et facienda presentibus onerando, tam in toto, quam in quavis minima parte facere, complere et exequi premissisque omnibus non contravenire neque contradicere, immo firmiter et inviolabiliter tenere, habere et perpetuis temporibus observare totiens, quotiens sibi Heliae aut eius successoribus opus fuerit, nulla in premissis prescriptione terrestri obstante, et hoc sub specialibus vadiis summae trecentarum marcarum pecuniae, monetae et numeri polonicalis ad soluendum in defectu completionis, immo in causa contradictionis premissorum omnium in toto vel in aliqua minima parte unus pro altero, omnes pro uno vel unus pro omnibus ac quivis eorum specificice per trecentas marcas pecuniae irremissibiliter succumbendo. Casu vero, quod si et in quantum prefati incolae omnes in simul aut unus eorum eum in prefatum Heliam aliquas insidias aut diffidationes clam, occulte aut manifeste ubicunque locorum in discrimen vitae ipsius verbo, facto aut alio quocunque modo fecerint, contulerint machinataeque (!) fuerint, premissamque decimam manipularem singulis annis, uti prefertur, aut quocunque anno specificice sibi Heliae aut eius successoribus realiter vigore iuris ipsius ac presentis inscriptionis non dederint neque solverint, aut etiam absque scitu et voluntate ipsius Heliae successorumque suorum de agris premissis suis aliquo anno, sibi non relicta totali decima ipsum spectante, huiusmodi frumenta congregata deportaverint aut in aliqua minima parte inscriptioni suae presenti non satisfecerint, immo per se aut aliquas submissas siue subordinatas personas eidem obligationi suae contraenerint in aliquo vel violaverint, extunc vadium premissum seu vadia omnes pro uno, unus pro omnibus ac etiam unus pro altero, specificice ad solvendum irremissibiliter succumbetque (!) et succumbent cum suis successoribus. Pro quo quidem vadio seu vadiis ex quacunque causa ratione premissorum omnium in toto vel in aliqua minima parte per quemcunque eorum specificice et seorsive aut per totam communitatem modo quocunque transgresso et succubito sесе ipsi idem incole omnes in simul aut unus eorum seu quisque eorum-

dem seorsive et specifice pro premissis vadiis transgressis specialibus et seorsivis de qualibet eorum persona pro trecentis marcis pecuniarum citare ad officium castrense leopoliense seu ad capitaneum pro tempore existentem leopoliensem citatione verbali seu litterali aut quocumque alio modo ab ipso religioso Helia popone aut eius successoribus permiserint eorumque posteritas permiserit, extunc in primo huiusmodi citationis termino, tanquam peremptorio, stare, parere, respondere ac pro prefato vadio quilibet eorum specifice et seorsive ac etiam omnes in simul specifice et seorsive ab officio illo non recedendo satisfacere cum sua posteritate tenebuntur, eundem primum terminum nulla re exquisita nec colore excogitato neque iudicialiter neque extraiudicialiter, vera vel simplici infirmitatibus, bello, conventionem, colloquiis, gueris et interregno, generalibus et particularibus, inundatione aquarum, litteris regalibus, impetitione bellica, incursione hostium, aura pestifera, negotio et servitio sacrae regiae maiestatis et reipublice quibuscunque neque pro maiori dando, motionibus, apellationibus, dilationibus ac euasionibus statutisque et consuetudinibus constitutionibusque quibusvis novis et veteribus laudatis et laudandis se suosque successores presentibus abrenuntiando neque quicquam sibi in auxilium contra ipsum Heliam et eius posteritatem una cum sua posteritate recipiendo sub ammissione sua et successorum totius causae, videlicet solutionis prefatorum vadiorum seu vadii seorsivi, de cuiuslibet eorum persona per ipsum poponem et eius successores seorsive exigendi. Quod vadium seu vadia debet seu debent conuerti in summam essentialem siue principalem absque quovis corporali iuramento ad simplicem ipsius Heliae poponis et eius successorum astitionem verborum; quo¹⁾ vadio seu quibus vadiis soluto vel solutis utique inscriptioni et obligationi suae presenti ipsi incolae sive communitas totius villae Solonki ac specifice et seorsive alter eorum una cum sua posteritate facere in toto et in quavis minima parte tenebitur et tenebuntur totiens, quotiens sibi Heliae aut eius successoribus opus fuerit, nulla in premissis prescriptione terrestri obstante. Ad que premissa omnia ipse generosus Adam Ssiemusowski ex officio suo libere consensit, offerens premissis omnibus in minima parte non contradicere, immo eadem omnia exequi, ad quod et ipsa tota communitas villae Solonki sua personali recognitione presenti mediante libere consensit et eadem pro rato et grato suscepit, premissaque omnia se facere, exequi, complere et eiisdem in minima parte non contradicere obtulit, super quod memoriale officio est solutum. Adam Ssiemusowski surro-

¹⁾ В опр.: про.

gatus leopoliensis manu propria scripsit. Ex actis castrensibus leopoliensibus extractum.

Сю запись, в трансумпті кор. канцелярії, вписано на жаданне попа Ілії до книг львів. ґроду в 1572 р. — Львів. краєв. арх. кн. львів. ґр. 335 с. 182.

CXXV.

Король жадає від перемиського старости пояснення супроти скарг занесених селянами з с. Буцева, 5 лютого 1569 р.

Vrodzonemu Andrzejowy Owadowszkiemu, surrogatowy stharosthwa naszego przemiszkiego wiernie nam mylemv. Vrodzony nam wyernie myle! Skarzily szie nam trzey poddany nasz starosthwa przemiszkiego, konyvchowie z Buczowa, mynyancz myecz wyełkie krzywdy od wasz: pierwszy Chwyeythko Homoka o wzienczye czwierczy roley, drvyg Dymythr o posziane zboza na yego wlasznym gronczie, trzeci Holowya thesz o posziane zboza y o wzienczye dwvdiestha grzywien na then czas, kiedy do Warszawy do nasz szkarzicz chodzil. Czo yeszlyby thak bilo, thedi bychmy tho od wasz nyewdziecznye przyimowaly. A wszakosz roskazyemy wam, abyście nam daly sprawy okolo thich rol, dlaczegoszcie ye thym poddanym pobraly, a tho abiscie thesz opatrzyly, abi czy lyvdzie thich krzywd nie czirpiely, aby thv na szkargy thak czesztho nye chodzyly, ale gdzieby myely przyczyne pewna, thedy ym thego nye bronczie, aby nye myely o krzywdy szwoye przed namy szie szkarzicz, dla laszky naszey ynaczey nye czynyancz. Datum Lvblinii die quinta mensis februarii anno Domini millesimo quingentesimo sexagesimo nono, regni vero nostri anno quadragesimo. Na wlaszne krola ie. moszci roskazanye. Stanislaus Ossowsky refferendarius s. r. m.

Сей лист вписано на жаданне пошкодованих селян до книг сяницького ґроду дня 24/II 1569 — Львів. краєв. арх. кн. сяницького ґр. 317 с. 212.

CXXVI.

Кор. Жигмонт-Авґуст потверджує за роґатинськими пошами їх маєтности, 8 липня 1570 р.

Sigismundus Augustus, Dei gratia rex Poloniae, magnus dux Lithuaniae, Russiae, Prussiae, Mazoviae, Samogitiae etc. dominus et haeres, significamus his nostris literis quorum interest universis et singulis, tam praesentibus quam futuris, quia nos benigne acquies-

centes supplicationibus certorum consiliorum nostrorum, ad nos nomine sacerdotum sive poponum ritus graeci tam in civitate nostra Rohatynensi, quam extra civitatem et in villis nostris ad capitaneatum Rohatynensem pertinentibus degentium factis, volentes quoque, ut eo commodius et liberius sacra sua tractare et diuinis operam nauare possint, eosdem omnes in vniuersum et quemlibet illorum sigillatim, Gregorium videlicet filium Steczkowiez Lewkowiez in noua civitate Rohatynensi, item Fedor poponem in villa Zaluze ad ecclesiam sancto Michaeli archangelo dicatam manenti (!), item poponem Iwan in villa Czerce degentem, item poponem Dawid in villa Wierbołowce ad ecclesiam divo Ioanni Baptistae sacratam manentem, item Fedor poponem in oppido nostro Podgrodzie ad ecclesiam tituli sancti Ioannis Baptistae manentem, item Fedor poponem in suburbio ciuitatis nostrae Rohatynensis Babincze nuncupata ad ecclesiam sancti Michaelis degentem et alios quosuis, vna cum illorum legitimorum posteritate in administratione et gubernatione ecclesiarum suarum necnon in pacifica possessione agrorum, pratorum, hortorum, praediorum et quorumuis aliorum fructuum et emolumentorum, ad sanctas ecclesias suas quorumque iuris titulo ex antiquo pertinentium et in quarum usu et pacifica possessione et antea semper fuerunt et nunc sunt, perpetuo et in aeuum conseruandos et relinquendos duximus, uti quidem hisce litteris nostris conseruamus et relinquimus, ita...¹⁾ quod nemo succedaneorum, nostrorum, cuiusquisque iuris...²⁾ dignitatis, conditionis et praeceminentiae ille fuerit, praesertim vero capitaneatus loci illius nunc et pro tempore existens non poterit quemcunque illorum et illorum²⁾ praefatis ecclesiis, quasuis () illis volumus esse hereditarias, quibusuis ex causis dimovere vel aliquid ex bonis hisce omnibus, quae nunc possident, illis auferre, sed neque nos ipsi vel serenissimi successores nostri illis diminuere vel ex bonis illorum quidquam auferre poterimus. Ad hoc quoque liberum erit eisdem omnibus et quibuslibet illorum bona sua omnia, quaecunque nunc possident, libere absque alicuius impedimento vendere, commutare, donare et uti eis commodius videbitur de eisdem pro arbitrio suo statuere. In cuius quidem rei robur perpetuum et testimonium eidentius sigillum nostrum praesentibus est subappensum. Datum Varsouiae in conuentione generali regni die octaua mensis iulii anno Domini millesimo quingentesimo septuagesimo, regni vero nostri anno quadragesimo primo. Valentinus Dembinski, regni Polloniae cancellarius. Relatio magnifici Valentini Dembinski de Dembiany, regni Polloniae cancellarii. Locus sigilli appensi maioris cancellariae regni.

¹⁾ Витерло ея. ²⁾ Пропущені слова: successores a.

Сю грамоту вписано до книг галицького ґроду в 1664 р. на жаданне Brianowski poronis et decani rit. graeci rohatynensis — Львів. краєв. арх. кн. гал. ґр. 157 с. 1245.

СХХVII.

Опись с. Зелева, в Львівськiм староствi, споряджена королiвськими люстраторами, 11 грудня 1570 р.

Nicodem Lekinski, castelan nakielski, Mikolai Malochowski, sekretarz k. i. m., Stanislaw Kroczewski dworzanin k. i. m. lusthrathorowie vchwaly szejmy koronnego lubelskiego do ziem Ruskich, Wolinskiej y Podolskiej deputhowany.

Zielow wiess, tenuta iego moszei pana woiewody lubelskiego. Tha wiess w starosthwie Lwowskiem liezi miedzi wsziamy k. i. m. Zerniszamy y Koszyczamy, miedzi wssiamy pana Maczieia Goreczkiego, chorанsego poznanskiego, a wsią Iassnieszany slacheczka. Naprzod ode wsi kroliewskiej Zernisz dzieli gora grunth zieliowski y rzeka Ieremiczka, na kthorey iesth wierzchowisko sthawu zieliowskiego. Grunthv thego lan iesth wzdlusz piencz gonow, a wszерz три gony, z drugiey sthrony ode wssy slacheczkiej Iassniesz rolie, kthore ydą asz pod liass kroliewski Karaczenow ланк, a częszcz pod Iassnieszany¹⁾ rolie stnukamy, thak kmieczy, iako y folwarkowe, miedzi kthoremy ssą dąmbrowki, kthorich moze kopaniną rosserzacz, kthorych y s themi dąmbrowkamy wzdlusz sthaian czthery, a wszерz sthaian szesz. Podlie tych rol ssą drugie rolie y dąmbrowy, kthore ssіę poczynaіą od drogy Iassniczkiej asz do sziany zerniczkiej, wssi kroliewskiej, kthorych iesth wzdlusz y z dąmbrowamy gonow czthery, a wszерz sthaianie iedno. Podlie tych ze rol przess goszczinez grodeczki przeszedwsze, kthori idzie z Iassniesz do Grodka, iesth dziessienz niwek, kthore z dawna trzymaіą do Zielowa. Z drugiey sthrony ode wssy kroliewskiej Kozicz iesth grunthu piencz staian roliey y lanka iedna, na kthorey dwa sthogy ssiana okragle. Przy thym Zielowie ssą ланки, kthorich iesth ssesz gonow wzdlusz, a wszерz два gony. Summa wszыthkiej dzierzawy zieliowskiej, thak rol wykopanych, roskopanich, iako y dambrowek, krom ssianosziency plóthnych²⁾ y gayku, ma lanow pulssiodma, kthorich vziwa therass, y sthaianie iedno, a pulmilie wokół wszыthkiego grunthu. Na kthorych roliach folwarkowich vradza ssіę zytha kop. 200, kladancz kop pięcз на kłodę lwowską iedną, bendzie kłod 40, kazda kłoda per florenum vnum grossos³⁾ quindecim, facit florenos 60. Owssa

1) Кінець слова повторено, 2) Читати: blothych, 3) В ориг.: grosis.

sthogow dwa, w kthorich kop sescz na kłodę iedną, bendzie kłod piencz ; kazda kłoda valoris flor. 2 g. 10, facit florenos undecim grosos 20. Iunich zboz nie ssiewaią, bo nie kazdego roku na wszithkich poliach szięią : przess rok odlogiem liezą a na drugich szięią, bo thesz rolie ssą nierodzaine. Summa za crescenią flor. 9 gr. 20. Tham ze w they wssy iesth dziewiencz kmieczi, kazdi ssiedzi na czwierzci. Daie kazdi z nich czinzszv per gr. 12. Zagrodnikow czthery, daia czyssu per gr. 6. Pop ruski daie czinzszv per flor. 2. Tho wszisthko czini florenos 6 gr. 12. Ssiana sthogow 20, kazdi sthog valoris flor. 4. Sthaw we czwarthem roku spusthem facit flo. 80 (!) florenos 200. Wira-chowawszy trzecią czescz, vczini then sthaw na rok florenos 66 gro. 20. Summa s they wssi wszithkich pozythkow facit florenos 244 g. 22. Borek liass, kthory przynaliezy do Zieliowa, sossnowy, liezi przy sczenie lozinskiey z iedney sthrony, wssy ziemianskiey, a z drugiey sthrony od Zwiernisz (!) wssi kroliewskiey. Kthorego iesth wokół pułmilie, w kthorym szliachtha wykopali weyszrodki niwek dziewiencz za dozvolienym pierwszych dzierzawiecz Zieliowa, kthorych iem therass bronią. Karaczenow liass — then liass czesczią liezi przy grunczie zeliowskiem, alie iesth włassnie przynalieżący do stharostwa Lwowskiego, kthorego panowie stharosthowie lwowsczi, gdy bely thenutharzmy Zieliowa, vdzielialy thego liassu Zieliowianom na opał y na grodzą, alie iako Zieliow odszedł od stharosthwa do inszych thenutharzow, thedy tham nie dopuszczaią y rozgi wziąncz, bo go nigdi Zieliowianie nie beli in vsu, thilko za dozvolieniem stharosthy lwowskiego.

Que permissa significantes, sigilla nostra praesentibus submissimus et manibus propriis subscripsimus. Actum et datum Leopoli feria secunda post festum scti Nicolai proxima anno Domini millesimo quingentesimo septuagesimo.

Вписано до книг ґрод. львівських на жаданне Миколая Гербурта, старости львівського — Львів. краєв. арх. кн. львів. ґр. 335 с. 258.

CXXVIII.

Король Жигимонт-Август позволяє шл. Одріховським осадити над Вислоком село Полаву на волоським праві, 20 марта 1572 р.

Nos Sigismundus Augustus, Dei gratia rex Poloniae, magnus dux Lituaniae, necnon terrarum Cracouiae, Sandomiriae, Syradie, Lanticiae, Cuiaviae, Kyowie, Russiae, Prussiae, Masouiae, Podlachiae, Culmensis, Elbingensis, Pomeraniae, Samogitiae, Liuniaequae etc. dominus nihilominus et haeres, significamus tenore praesentium quorum interest universis ac singulis, tam praesentibus, quam futuris, harum notitiam habi-

turis, quia nos volentes commoda et prouentus capitaneatus nostri Sanocensis augere locaque deserta et inculta capitaneatus eiusdem ad frugem deducere habentesque commendatam fidem et industriam nobilium Iwanko et Michayło Odrzechowskich, fratrum germanorum, eisdem utrisque fratribus coniunctim et diuisim consentiendum et admitendum duximus et quidem consentimus et admittimus praesentibus literis nostris villam Poława appellandam in capitaneatu et districtu Sanocensi in torrentibus seu rivis dictis Poława et Poławka ac Klimczowe Pothoki a fluuio Wislok et metis seu granitiebus Sieniewskich ac fluuium dictum Krzywe et Wywerniowka vsque ad sumitatem Danowa a pariete Stano villae Wola Symkowa ex cruda radice iure walachico extirpandi, errigendi, fundandi hominibusque et cmetonibus tam Polonis quam Ruthenis locandi, ibique mansionis, domus et aedificia (!) quaeuis extruendi, syluas et borras erradicandi agrosque et campos colendi omniaque commoda et vtillitates quasuis industriam ¹⁾ eorum in eodem fundo excogitandi, hominesque, si qui in fundis suprascriptis loca aliqua occupauerint seminauerintque, amouendi et si voluerint, ad villam praefatam conuertendi. Damus praeterea et concedimus ipsis Odrzechowskiem plenam et integram facultatem ecclesiam ruthenicam ritus graeci in eadem villa Poława neenon molendinum in fluuio Wisloka vel alio quouis et folius dictum, tum et seram tracz nuncupatam ibidem erigendi extruendique inlocanda eadem villa fratres maemorati Odrzechowscy sint vigilantiores promptioresque, fundamus et erigimus ibidem iure walachico more aliarum villarum in illis terris existentium aduocatiam siue scultetiam ipsique aduocatae quinque laneos agri in eodem fundo extirpandos²⁾ pro praedio siue curia aduocatiali incorporamus et adiungimus perpetuis temporibus. Damus etiam eis facultatem hortulanos viginti in fundo eiusdem villae, quorum singuli per medium laneum agri occupare poterint, pro commodo et utillitate sua et tabernam locare extruereque, ex quibus, tum etiam ex molendino omnes fructus, emolumenta et mensuras frumentorum omnis generis tollent ac percipient. Fundamus etiam fundi eiusque villae pro poponatu ruthenico unum laneum, pro molendino medium laneum, pro taberna similiter medium laneum agri perpetuis temporibus et in aeuum. Quibus quidem aduocatis utrisque pro interesse illorum damus et concedimus facultatem et omnimodam potestatem cmetones, hortulanos, inquilinos et alios omnes incolas villae praefatae in omnibus et singulis causis, paruis, magnis, tam ratione fundi iniuriarum, quam ratione criminis cuiusque iure wallachico, quod in eo passu cum aliis

¹⁾ Очевидно пропущено — per industriam. ²⁾ В ориг.: extirpandi.

villis concordia debet, iudicandi, sentiendi paenisque iuxta criminum qualitatem afficiendi plectendique, ita quod ipsi incolae ratione iniuriarum fundorumque non nisi coram suo aduocato siue sculteto, aduocatus vero coram nostro iudicio legitime vocatus respondere teneantur et erunt astricti. Et quoniam ipsi incolae, omnes emetones iam vigore priuilegii praesentis census et dationes ad capitaneatum nostrum conferre tenebuntur, ideo nos inherentes consuetudini iuris wallachici damus et concedimus eisdem aduocatis et eorum successoribus ex omnibus censibus et paenis iudicialibus et quibusuis datis tertium denarium, tertium porcum, tertium agnum. Erunt quoque adstricti ipsi aduocati siue sculteti, kniazowie dicti, duobus vicibus, nempe pro festo Natiuitatis Domini et festo Paschalis pro ipsis incolis omnibus conuiuium praeparare, ad quod conuiuium omnes incolae singulatim per medium coretum silignis, duos gallos, oua viginti conferre erunt obligati. Praeterea ipsi incolae debebunt et erunt astricti ad quosuis labores subeundos, tam per se, quam per familiam et equos bouesque, sex dies in anno laborare, ad collationes vulgo thłoki dictas, quotiens opus fuerit, conuenire necnon vias in eadem villa virgultis et rubetis, quando necessitas postulauerit, sternere tenebuntur. Consentimus etiam eisdem scultetis ex campis fundi villae praefatae locandae nobiles Hryczko et Wasko poponem Odrzechowscy exemere, ibidemque emetones locare vel ad alium usum villae praefatae conuerture. Damus praeterea ipsis scultetis pro interesse cuiuslibet consensum nostrum regium, ut possint ex iure suo aduocatio infrascripto aduocatio in personas quasuis cedere, commutare, vendere, alienare, obligare et reformationem dotum uxoribus inscribere. Caeterum ut ea ipsa villa eo diligentius celeriusque locari posset et homines ad eam extirpandam habitationes et domicilia ibi fienda confluere intendant, damus eidem (!) incolis villae praefatae omnibus et singulis aduocatisque memoratis libertatem et immunitatem ab omnibus contributionibus, dationibus, angariis, censibus, laboribus et aliis quocunque nomine et cognomine nuncupatis exactionibus, tam nostris regalibus, quam capitaneorum nostrorum praesentium et pro tempore existentium a data praesentium ad quindecim annorum continue et immediate se sequentium decursum duratorum. Porro ex eadem aduocatio quilibet scultetus seu aduocatus perpetuis temporibus ad quamlibet expeditionem generalem regni bellicam in uno equo bono et valente cum armis cum aliis scultetis proficisci et seruire tenebitur ac tenebuntur. Volentes insuper clementiae nostrae certa indicia in scultetos praefatos declarare, eisdem Iwasko et Michailo Odrzechowskim scultetis utrisque pro interesse medietatis aduocatioe memoratae eam ipsam scultetiam siue aduocatioem

ad extrema vitae singulorum tempora cum omnibus eius utilitatibus, fructibus et obuentionibus uniuersis, nullis prorsus exceptis, dandum et conferendum duximus, damusque et conferimus praesentibus litteris nostris. Promittimusque verbo nostro regio pro nobis et serenissimis successoribus nostris, quod vita memoratorum fratrum singulorum durante, eos de medietatibus aduocatae memoratae pro nobis, mensa, fisco, coquina, stabullo, cellario, vel alia quavis nostra et rei publicae necessitate non redimemus nec cuiquam consensum ad exemendum dabimus serenissimique successores nostrique ita facturi sunt. Ratione cuius quidem aduitalitatis memorati fratres singuli pro interesse suo quartam partem summae, ex taxatione commissariali prouenientis nobis fiscoque nostro vigore constitutionis regni dimittere et condonare tenebuntur et iam dimittunt et condonant praesentibus litteris nostris, iuribus aliis nostris regalibus ibidem semper saluis manentibus. Quod ad uniuersorum et singulorum cuiuscunque dignitatis, status et conditionis existentium, praesertim vero generosi Nicolai Czikowski, castelani sandecensis capitaneique nostri sanocensis praesentis et aliorum pro tempore existentium capitaneorum sanocensium notitiam deducentes, mandamus, ut memoratos scultetos iuxta praescriptum priuilegii praesentis, a nobis eis concessi, in omnibus eius conditionibus, clausulis et articulis conseruent conseruarique ab aliis, quorum interest, curent, pro gratia nostra et debito aliter ne fecerint. In cuius rei fidem, firmissusque et euidentius testimonium sigillum nostrum praesentibus est subappensum. Datum Warschouiae die uigesima mensis martii anno Domini millesimo quingentesimo septuagesimo secundo, regni vero nostri anno quadragesimo tertio. Relatio magnifici Valentini Dąbniński de Dembiany, regni Poloniae cancellarii, wartensis capitanei etc. Valentinus Dąbniński regni P. cancell. set.

Вписано до книг ґродських сяніцьких в 1609 р. на жаданне побіліс Janus Odrzechowski — Львів краєв. арх. кн. ґрод сян. 142 с. 1171.

CXXIX.

Староста медицький дає понам з Торків нові ґрунти замість забраних від них, наслідком їх скарги й свідонства громади, 9 марта 1573 р.

In nomine Domini, amen. Sub anno Domini quingentesimo septuagesimo tertio nona mensis martii, venientes personaliter ad arcem in Medyka honesti germani duo, videlicet Petrus et Stecko dicti Popowicze, praefecti seu popones Ruthenorum de villa regali dicta Torcki conquesti sunt et deposuerunt, quod iisdem seu patri illorum recepti

sunt agri siti seu iacentes inter agros incolarum seu emethonum praefatae villae Torki, ex antiquo pro praefata ecclesia spectantes, per olim magnificum dominum, dominum Szpytkonem Iordan, castellanum cracoviensem, necnon premisliensem, camenecensem etc. capitaneum, seu de mandato ipsius per factores (ipsius)¹⁾ eiusdem, et recepti sunt agri superius nominati tempore dimensurationis agrorum villae dictae et appropriati ad arcem seu curiam medycensem; loco quorum agrorum sic receptorum dictus olim magnificus Iordan promiserat in alio loco seu campo agros tam longe et late pro ecclesia dicta dare ac eundem poponem et successores ipsius providere, quod neglexit neque alios agros sic per eundem promissos²⁾ dimensuravit. Ego igitur Ioannes Broniowski de Bieszczdziedza protunc capitaneus in Medyka necnon agazo terrae Premisliensis generalis auditis partibus et dictis seu querelis eorundem poponum et bene edoctus ab incolis totius communitatis seu universitatis alias gromady villae totius, quod sit, fuit et est, ut praefati popones asserebant, praecavens, ne ipsa ecclesia villae praedictae Torki sit deserta seu in aliquo patiatur defectum, dedi et emensuravi pro dicta ecclesia agros inter metas agrorum praedialium seu curiae ex una et inter stagnum dictum Stobieniecz et viam, quae ducit a villa Buczow ad pagum Torki, partibus ab altera perpetue et in aevum tam longe et late, prout ipsae metae circumferentialiter declarant et ostendunt. Actum et datum in arce Medyka, anno, die, mense, quibus supra. In cuius rei verius testimonium sigillum nostrum praesentibus est subappensum manumque nostra propria obsignatum. Ioannes Broniowski de Bieszczdziedza.

Вписано до книг земельних перемиських в р. 1671 на жаданне Конст. Затварницького, священника з Торків — Львів. краєв. архив кн. зем. перем. 133 с. 1436.

CXXX.

Кор. Генрих уставляє обовязки для селян с. Рогів наслідком їх скарг на старосту, 4 мая 1574 р.

Henryk z bozey lasky krol polski, wielki xiadz lithewski, ruski, pruski, mazowieczki, zmuudzki etc. andegawenskie, borbonskye alueryenskie xiAZE, oznaymuiemy wszem wobecz y kazdemu zoszobna, komu tho wiedziecz nalieczy, isz gdy thu przysli poddani naszymy ze wssi Rogow mieysseza y Liubathowcza, ku starostwu Sanoczkiemu naliezaczy, skarzacz sie na urodzonego Ierzego Mniysska, krayczego stolu naszego

¹⁾ Кляри в оригіналі. ²⁾ Слово опущено й дописане на долинні.

y starostę naszego sanoczkiego, albo raczey na urzędniki albo thesz arendarze iego, ze ye przymuszają na robothy nyeznośne y nyepowinne, kazacz ym robicz na kazdy dzien w tydzien bez przestanku, zaczym odpoczynku nigdy nye myewaya; skarzeli sie takze, ze ym ustawicznye drwa wozicz kazą do browaru, czassem ye mussą kupowacz za szwe własne pieniądze, y gdy tesz trzeba w gumnye brogow poprawiacz, thedy ym kazą brozyny wozicz a nye kazą ym, gdzie ye mają bracz, ze ye mussą za swe własne pieniądze kupowacz. O powozy takze sie skarzeli, ze ye na dalekye przymussają: chocia od nich za ty powozy owiesz pewną miarę odbieraya, przedsię ony muszą y powozy y owiesz dawacz, nye przestając na iednem, nad obyczay starodawny; ze ym bronya wygonu do rzek dla napawanya bydła y vgoru thakze ym bronya, zeby nie pasli, chocia na roboczie na folwarkowey rabią nad starodawny zwyczaj; o stroza tesz skarzeli szie, ze ye przymussaya przyszedzy z roboth po kilkanascie chodzicz na nye do dwora. Na którą skargę tych poddanych nassyh od vrodzonego Ierzego Mniszka, starosty naszego sanoczkiego, dawał the sprawę sliachethny Michal Krzykawski, arendarz iego, ze czo sie tycze okolo roboth, dlialhego ym kazą na kazdy dzięn robicz, ze yaczy na godzinę albo na dwie wychodzą na robothy. A tak my przesluchawszy thych wszythkich skarg iako tesz y odpowiedzi arendarza ich, postanowiliszmy myendzy nyemy, ze czo sie thycze roboth, przychyliając sie w tey myerze zwyczajowi pospolithemu y statutowi coronnemu, skazaliszmy, ze nye mają bydz na więthsse robothy przymussani, iedno z lanu czalego dwa dni w tydzien, a spullanku dzien yeden; wszakze na roboty mają rano o wschodu slonca wychodzicz, a robicz ass do zachodu, w połudnye mają myecz odpoczynek dwie godzinye dla siebie y bydła szwego, a na robothę ni mają slacz chłopiath, iedno rosle albo sami iscz, a nye po iednemu abo po dwu mają szie wyrwacz, ale wszyczy społęm na yedęn dzien, gdy ym robothę roskazą. Czo szie tycze drew wozenya, iesli ym kazą drwa wozicz, thedy to za dzien ma bydz, iako tesz insze robothy, y ni mają ich za szwe pyenyadze kupowacz, takze thesz y brozyn, iedno ym mają vkazacz, skądby ye myeli wozicz, ale nye za szwe pyenyadze kupawacz. Czo się tess tycze odwozow, ze y odwozy y owiesz dawaya, gdysz drugą dan owssa za dalsze powozy postapili, thedy ni mają ich na inaksze odwozy przymuszacz, iedno ze zbozem do targu, do Crossna albo do Duklie, y rasz w tydzien iednego dnya a nye na dwoie. Mayą thesz myecz wolny wygon do rzek dla napawanya dobythkow ich wedle starodawnego zwyczajy. I ny mają ym tesz bronicz wolney passey na vgorach, kiedy na roboczie folwarkowey robyą. Czo sze tesz ycze strozey, na strożą ny mają ich wiele razem, iedno po dwu koleją

z zagrodniki. A isz sie skarzeli o lanowe, ze ządali, roskazalismy themu arendarzowi, zeby ym do dwu nyedziel zaplaczil y wrocziel tho, czo oni ządali, a wewszythkich inszych rzeczach, zeby ich wedlie starodawnego zwyczaiu zachowali. I tho czo ym s staradawna powinno dawacz, zeby ym zawsze dawano, tho iest beczkę piwa wszythkiey gromadzie od przedzięny przędze, ktore przedzięnye powinny nyewiasty albo zony ich. Czo szie tesz skarzeli ze kiedy sie ktory s nich albo szam albo szyna ozenya albo dziewczkę wydaye, thedy ym bronyą na weszelye wziącz piwa z myasta, czo isz by byla rzecz, tho nyelusznazna, roskazuyemy, aby ym thego nye broniono. A isz tesz skarzeli, ze ym bronya drew w liessiech na opal y na ogrodzēnye, thedy ym thego bronicz ny maya. Czo tesz sie skarzeli, zeby ym myąno grozicz karacz ye o tho albo sadzacz, ze thu do nasz na skargę therasz przysli, thedy my thego zakazuyemy, aby ym tego nye broniono, ani bicziem ani szadzanyem o tho ych cziemyązano, gdysz tho kazdemu poddanemu nassemu ma bycz zawzdy wolno do nasz na skargi sie vziekacz. A na szwiadcztwo thego pieczęcz naszę przyczisznaczeszmy kazali. Dan w Crakowie dnya III miesiācza maya roku Bozego MDLXXIII. Stanislaus Ossowski reffenrendarius set.

Вписано 18/V тогож року до книг ґрод. сяницьких per collonos seu subditos de villis Rogi mieyszcze Lubathowka — Львів. краєв. архив. кн. сян. ґр. 318 с. 189.

CXXXI.

Кор. Генрих наказує державцєви м. Тирави залишити утиски й кривди, на які скаржили ся міщанє з Тирави, 25 мая 1574 р.

Henrik z bozey łasky krol polski, wielkie xiązē lithewskie, ruszkie, pruskie, mazoweczkie, zmoczkie etc., andegawenskie, borbonskie, alwernenskie xiązē. Vrzodzonemv Sendziwoiowy Droiczynskiemv, castellanowy lubaczowskiemv, wiernie nam milemv łaske nasse kroliewskie, a w niebythnosczy iego podstharosczemv albo vrzednikowy iego. Vrodzony wiernie nam myly! Przisly thu do nasz pothdany nassy z miasteczka Tyrawy dzierzawy wassiey, skarżacz sie obcziażlywie na vrzednika wassego, kthory ie przymussa na robothy niezwyczajne nad prawa y nad przywileie ych, kthore maią od przodkow nassyeh sławney pamieczy kroliw polskich. Skarzyli sie thesz, ysz ie przymussaia, aby dawaly po korczv owssa y czworo kur y iaiecz dwadziesza y sthery i dwie myssie iagiel, czego przeththym nygdi nie powynny bely dawacz. Thakze thesz skarzyly sie, izeszcie ym rathusz odiely i zidowy seze go naiely, a pospolythemv człowiekowy

pozythki dla tego rathussa naięcza pogynely. A ysz thesz vrzednik wasz obiera ym woytha y raycze, czo thesz iesth przeciwko praww ich y zwiczaiom pospolythem. Thakze thesz ze ie przymussa do tego vrzednik wasz, zeby schody swe albo gromady miewaly we dworze, czo przedthym thy gromady albo schaczki w rathussu bywaly. A ysz ym thesz odeymuie rolie ych włassne zakupne i boriv (!) kv pozythkv swemv obraczaięcz, a za tho ym nicz nie daię. Thakze thesz. ze ie przymussaia do tego po niewoly, aby braly u wasz zboze y płaczyly ie thak, iako iedno vrzednik chce wasz. Czo iesli bi thak było, iako thu przed namy sprawę daly, było by tho z wielką czieskoszczę tych poddanych nassyh. A thak was w them napomynamy y tho po wasz koniecznie miecz chcemy, abyście tych poddanych nassyh nie wiczęgaly na wieksse robothy, ba y zgoła na zadne, kthorych ony nie powynny nad prawa y przewyleie ych. A czo sie thycze tego korcza owssa y thych iaiecz thakze y iagięł, zebyscie na nych tego nie wycięgaly, alie zebyscie ie zachowaly według starodawnego zwyczaiu. Thakze thesz zebyscie ym rathussa nie odeymowaly, any go them zidom naymowaly, gdysz tho ych iesth włassna rzecz rathusz naymowacz, komv chcę. Azeby ym thesz vrzednik wasz woytha any radziecz nie obie- rał, gdysz tho iesth ych rzecz włassna, zeby pospulstwo obie- rało woytha y raychie. Thakze thesz zeby ych do tego nie przymussano, aby schody albo gromady wseliakie miely miewacz we dworze, alie na rathussu, kiedy ym tego potrzeba. A ogrodow albo ych włassnych rol aby ym nie odeymowano, a tho, czo kthorem pobramo (!) poniewolnie, zeby ym zasz bęły przywroczone. Azeby ych thesz nie przymussano poniewolnie bracz zboza wssieliakiego, chiba kiedy ony chcę s swey dobrej woley. A ieslybyscie na then lysth nasz dbacz nie cheziely a przyczyne iaky do tego dawaly, thedy wam thu składamy rok od podania tego listhv za sthery niedzielie, zebyscie thu przeth nasz sthanely, albo kogo od siebie posłaly y o sobie thu nam sprawie daly, a thych poddanych nassyh. kthorzy thv do nasz przichodzyly na skargy, zebyscie ych za tho nie karaly any kaznią ani wiezieniem zadnem, a ynaczey pod łaskę naszą kroliewską abyscie nie czynyly. Dan w Krakowie dwudziesthogo y penthogo (!) dnia miessięcza maia roku Bozego MDLXXIII, panowania nassego roku pierwssego. Na włassne roska- zanie krolia iego mosezi. S[tanislaus] O[ssowski] ref. scf.

Сей лист per communitatem eiusdem oppidi Thirawa вписано 2/VI тогож року до книг сяницького гроду — Львів. краєв. архив кн. сяницьк. гр. 318 с. 212.

СХХХІІ.

Кор. Генрих уставляє обовязки для селян для с. Врочанки наслідком їх скарг на свого державця, 5 червня 1574 р.

Henrik z bozey łasky krol polski, wielkie kzsiaze lithewskie, ruskie, pruskie, mazoweczkie, zmozczkie etc., ande[ga]wanskie, borbonskie, alwernenskie xziaze, oznaymuujemy wszem wobecz y kazdemv z ossobna, koñv tho wiedziecz naliezy, isz gdi thv przysly do nasz poddany nassy ze wssy Wrocanki, skarżacz sie na vrodzonego Mikolaia Zaporskiego, dzierzawcze they tho wssy nassey wyssey omienioney, naprzod o tho, ysz ie przy-mussa na czieskie a vstawyczne robothy na kassdy dzien w thidzien, odpoczynkv ym nie daiacz. Skarzyly sie thesz, y ze przymussaia na po-wozi czieszkie y daliekie, thakze thesz, aby z dalielych liassow drzewo wielkie wozyly. Na kthore skargy gdy thv stanal przed nasz ssam obecnie Mikołay Zaporski, dzierzawcza nasz wrocanski, y dawal od-powiedzy na skargy thich pothdanych nassy, thedy my wislu-chawssy obu stron pylnie, thakessmy postanowyly, ysz czo sie thycze okolo roboth, aby czy poddany nassy nie byli powynny wieczyz robycz, iedno iako prawo pospolythe vcy y statuth coronny opyssuie: dwa dny z lanv czalego w kazdi thidzien a s pułankv dzien ieden w kazdi thidzien, a wszakze tak robothi maia zaczinacz, ze od slonca wschodu na roboczcie stanacz a ass do zachodu slonca robicz, a w po-ludnie maia miecz odpoczynek szobie y bydlu dwie godzynie, a maia robycz wedlug pomiarv slussnego y sprawiedlywego, kthory ma bycz. A czo sie thycze powozow, thedy nie będa wielsich powozow czynycz iedno do bliskich przylielych miasteczek ze zbozem na thark (!), albo s czem ie iedno poslia, a nie maia wozicz drzewa wielkiego kv budowaniv iedno thakie, iakie ych konie będa mogly zwiesz, y tho wthenczasz, kiedy thego potrzeba vkaze; powynny thesz będa na sar-warki chodziecz, kiedy potrzeba vkaze. A na swiadestwo thego pieciecz nasza prziczissnaczesmi kazaly. Dan w Cracowie piatwego dnia mie-siacza czerweza roku Bozego MDLXXIII, panowania naszego roku pierwszego Stha[nislaus] Oss[owski] refferendarius sct.

Вписано до книг сяницького ґроду ex parte communitatis ville Wrocanka — Львів. краєв. арх. кн. сян. ґроду 318 с. 234.

З М І С Т.

СТОРОНА

I. Кор. Казимир надає братам Петру і Павлу пусті землі над р. Сяном, 25 червня 1361 р.	1
II. Юрий і Олександр Коріатовичі надають ґрунти і права міщанам, спровадженням до Камінця, 7 січня 1374 р. (В скороченню)	2
III. Володислав Опольський надає шл. Вроцлаву с. Угорці, Радилівці й Корнелівці в Самбірському повіті, 25 серпня 1375 р.	3
IV. Володислав Опольський надає Джурджі воеводі волозькому с. Новоциці і Ступицю в Самбірському пов., 10 падолиста 1377 р.	5
V. Ян Тарновський, староста руський, з наказу короля, відбирає від Мимоня с. Путятичі і надає натомість с. Куйматчі, 6 січня 1391 р. Ягайло потверджує його грамоту, 13 жовтня 1393 р.	6
VI. Ягайло надає Леню Дяку з братами селище Голинь в пов. Жидачівськiм, з обовязком військової служби, 14 липня 1391 р.	7
VII. Ягайло надає Михайлу Бучацкому с. Койданів в пов. Тербовельськiм, 24 січня 1392 р. Дописка про обовязок військової служби, зроблена при ревізії документів 1417 р.	8
VIII. Ягайло надає Михайлу Сул.овичу с. Желехів з сусіднім монастирем, 15 жовтня 1393 р.	9
IX. Семовит мазовецький надає кляштору домініканів у Белзі село Костешино, 20 січня 1394 р.	10
X. Семовит мазовецький надає кляштору домініканів у Белзі села Ліски й Божанку й дворище намістника в Белзі, 6 лютого 1401 р.	11
XI. Ягайло надає с. Кормильче Георгію війту камінецькому на війтівство, 9 серпня 1402 р.	12
XII. Ягайло переносить село Просік в Сяніцькій землі на німецьке право, допускаючи до користання з нього лише Німців і Поляків, і записує на війтівстві тім 60 гр. для війта Станіслава, 21 жовтня 1402 р.	12

- XIII. Кор. Ягайло надає Яну Пудлу с. Ольховець й Михайлівці в Камінецькім повіті, 16 жовтня 1403 р. 14
- XIV. Ягайло надає Грицьку Кердеевичу с. Кормильче і Ходиківці в Камінецькім повіті, 26 марта 1410 р. 16
- XV. Ягайло надає шл. Андрію з Бапшина с. Чернокунці й Криве в Скальськім повіті, 17 липня 1413 р. 17
- XVI. Ягайло надає шл. Миколаю Цесельському з викуплених ним від попередніх державців двох сіл, в Теробовельськім повіті, с. Яблонів, записуючи на нім 250 грив., 14 жовтня 1414 р. 18
- XVII. Ягайло потверджує маєности церкви в с. Страдчу, 16 марта 1420 р. 19
- XVIII. Витовт записує шл. Янушу на осадженім ним в Камінецькім повіті селі Нова Руда 60 гривен, 29 вересня 1422 р. 21
- XIX—XX. Дві грамоти Витовта — дозволення Кузю і Бедриховичу обміняти ся селами, 2 вересня 1424 р. 22
- XXI. Ягайло переносить с. Кутновичі в землі Холмській на німецьке право, з виключеннем лише схизматиків, 20 мая 1427 р. 23
- XXII. Витовт записує слuzі своему Волосу на селищу Волоска в Бакотській волости 100 кіп півгрошників руських, 20 лютого 1430 р. 24
- XXIII. Кор. Володислав дозволяє Райдоню з Винник осадити с. Лукавицю в пов. Самбірськім і надає йому війтійство в ній, 21 марта 1430 р. 24
- XXIV. Ягайло записує шл. Жеготі з Лечковець 30 грив. на с. Шаравці в пов. Камінецькім, 14 лютого 1431 р. 26
- XXV. Ягайло записує шл. Станиславу, служебнику старости скальського, 30 гр. на с. Покляках в пов. Скальськім, 14 лютого 1431 р. 27
- XXVI. Ягайло надає Ванчі Волоху з синами с. Турку в Самбірськім повіті, 27 червня 1431 р. 27
- XXVII. Ягайло записує шл. Якобу de Iaczko 40 грив. на с. Рункушівцях в пов. Бакотськім, 18 грудня 1431 р. 29
- XXVIII. Ягайло записує шл. Жидовському 50 грив. на с. Ольховці в Камінецькім пов. 21 марта 1433 р. 30
- XXIX. Ягайло записує шл. Матвію Шилохосту 40 грив. на с. Кужелевій в пов. Бакотськім, 26 марта 1433 р. 31
- XXX. Кор. Володислав записує шл. Замбончу 30 гр. на с. Супронківцях в Камінецькім повіті, 25 вересня 1436 р. 31

- XXXI. Кор. Володислав записує шл. Яну Слабому 40 гр. на с. Ушиці в Бакотеськім повіті, 3 жовтня 1436 р. 32
- XXXII. Кор. Володислав записує шл. Домарату 40 грив. на с. Балшій в Смотричеськім повіті, 15 падолиста 1436 р. 33
- XXXIII. Шл. Опачко й Дрой продають дворище Шепелівське в с. Даровичах шл. Петру Гроховскому, 31 падолиста 1438 р. 33
- XXXIV. Кор. Володислав записує Фрідріху Буцацкому 300 грив. на Червоногородеськім старостві за забрані річи, 6 лютого 1440 р. 35
- XXXV. Кор. Володислав потверджує за Петром Одровонжом села на Поділю, надані йому Ягайлом, 1 марта 1440 р. 36
- XXXVI. Кор. Софія дозволяє Яковцю Волоху осадити село на ур. Радошичі, 25 марта 1441 р. 37
- XXXVII. Кор. Володислав записує шл. Христину з Щуковець 1200 грив. на державі Бакотеській, 8 марта 1442 р. 39
- XXXVIII. Кор. Володислав надає села в повіті Теробовельськім Михайлу Буцацкому, 16 серпня 1442 р. 40
- XXXIX. Кор. Володислав надає шл. Сеньку Козловському с. Діаківці й Йосипівці в пов. Камінецькім, 30 вересня 1442 р. 41
- XL. Кор. Володислав записує шл. Щукоцкому в 300 гр. Бакоту в приналежними селами, 3 лютого 1443 р. 43
- XLI. Фрідрих Буцацкий стар. подільський записує шл. Яну Фіолю de Koparzow в заміну за с. Внучківці 50 грив. на пустині Боблива Криниця, 21 мая 1444 р. 44
- XLII. Фрідрих Буцацкий староста подільський записує шл. Яну de Koparzow 50 грив. на с. Нижній Березні в пов. Хмельницькім, 1 вересня 1444 р. 45
- XLIII. Фрідрих Буцацкий, стар. подільський, записує шл. Івану Суслу 50 грив. на с. Мойсейківцях (Суслівцях) в пов. Летичівськім, 19 мая 1446 р. 46
- XLIV. Кор. Казимир надає німецьке право місточку Краснополю (Нижанківцям) в повіті Перемишльськім, 27 липня 1448 р. 47
- XLV. Кор. Казимир дозволяє Фрідриху Буцацкому передати с. Олексичі в пов. Червоногородеськім шл. Олександру Говорку, 19 серпня 1448 р. 49
- XLVI. Кор. Казимир записує шл. Івану Курилу 50 грив. на маєностях в Камінецькім повіті, 20 серпня 1448 р. 50
- XLVII. Кор. Казимир записує шл. Верону 50 грив. на с. Стичові в Камінецькім повіті, 20 серпня 1448 р. 51

- XLVIII. Король Казимир надає шл. Дашку і Сеньку маєтности в пов. Камінецькім (1448 р.). 52
- XLIX. Кор. Казимир надає шл. Флоріяну Дзеберському с. Ярославку в пов. Камінецькім (1448 р.) 53
- L. Кн. Земовіт і Володислав означають дотацію для капеляна при костелі на передмістю в Буську, 28 лютого 1456 р. 53
- LI. Кор. Казимир надає Яну Тенчинському конфісковані у їх державців села в пов. Грубешівськім, 26 падолиста 1458 р. 54
- LII. Кор. Казимир наказує перемиському старості, аби не кривдив селян села Медики і не об'язав їх панщиною й податками над давний звичай, 18 марта 1460 р. 55
- LIII. Кор. Казимир дозволяє Станіславу з Ходча викупити Камінецьке староство від Михайла Бучацького, 18 грудня 1461 р. 56
- LIV. Кор. Казимир переносить і записує на Червоногороді 500 грив., що Михайло Бучацький мав записані на Камінці, 31 серпня 1464 р. 57
- LV. Кор. Казимир потверджує за Волохом Івашком Лозинським дворнище в с. Лозині Львівського пов., з ріжними служебними обов'язками, 7 цвітня 1469 р. 58
- LVI. Кілька записок королівської канцелярії про видані грамоти що до ріжних подільських осад, 1473—1484 60
- LVII. Кор. Казимир потверджує Яцка Зедраника в володінню купленого ним с. Заголовня (Зедраниковець), в пов. Хмельницькім, 28 лютого 1483 р. 61
- LVIII. Кор. Казимир потверджує продажу Яном Фредром маєтностей в Скальськім повіті братам Бучацьким, 29 вересня 1485 р. 62
- LIX. Кор. Ян Альбрехт звільняє м. Скалу від усяких податків і оплат на 15 літ, з огляду на її упадок наслідком татарського спустошення, 1 серпня 1498 р. 63
- LX. Кор. Ян-Альбрехт дає Яцковичу князівства в с. Деревнім і Коблі, в старостві Самбірськім, 29 вересня 1499 р. 64
- LXI. Кор. Олександр записує шл. Темофею Єлтуху 30 грив. на с. Діаківцях в пов. Летичівськім, 8 червня 1503 р. 65
- LXII. Кор. Олександр дозволяє шл. Тихну Зедраниковичу скупити від співдержавців части с. Гуменця, в Хмельницькім пов., 8 червня 1503 р. 66
- LXIII. Кор. Олександр записує шл. Івашку і Костюку 40

- грив. на с. Гуменцю в Хмельницькім пов., 9 падолиста 1503 р. 67
- LXIV. Кор. Олександр звільняє руських попів Теробовельського повіту від давання податку, так званої лиски, заведеної через надужите, 29 січня 1506 р. 68
- LXV. Кор. Жиґимонт надає шл. Івашку Кнегиницькому части с. Кнегинина, сконфісковані від його братів за утечу до Волощини, 11 падолиста 1509 р. 69
- LXVI. Кор. Жиґимонт звільняє від безчестя і кари за перехід до Волохів ріжних галицьких шляхтичів, 9 лютого 1510 р. 70
- LXVII. Кор. Жиґимонт оголошує за неважні передавнення, які зайшли наслідком того, що суди в землі Галицькій і Подільській не функціонували довший час, 1 марта 1510 р. 71
- LXVIII. Кор. Жиґимонт наказує камінецьким міщанам, аби не обминали львівського складу, 26 марта 1511 р. 72
- LXIX. Миколай з Камінця, староста сяніцький, дозволяє шл. Яцку Кульчицькому осадити с. Смольник і надає йому вйтівство в нїм, 12 вересня 1511 р. 73
- LXX. Петр Кміта дозволяє вйту Ванчови осадити с. Ропінку й записує йому в ній князівство в 200 золотих, 26 мая 1513 р. 75
- LXXI. Кор. Жиґимонт потверджує постанови комісарів, висланих наслідком спорів подільської шляхти з старостою камінецьким, в ріжних справах фіскальних і поліційно-адміністраційних, 6 марта 1518 р. 77
- LXXII. Кор. Жиґимонт дає Миколаю Бидловському на с. Тисьменичани і Волосів в пов. Галицькім нову грамоту, в заміну грамоти Володислава Опольського, даної його предкам, і звільняє його з обовязків ленного володіння, 9 червня 1519 р. 79
- LXXIII. Кор. Жиґимонт потверджує шл. Ілю на князівстві с. Вовчої в пов. Самбірськім, 24 червня 1519 р. 81
- LXXIV. Кор. Жиґимонт потверджує братів Дениса і Матвія на князівстві с. Черхави, 12 липня 1519 р. 83
- LXXV. Кор. Жиґимонт потверджує камінецькому старості уважати, аби при торговельних зносинах Камінця з Литвою не обминали львівського складу, 24 січня 1526 р. 85
- LXXVI. Осадчий привилей на осадження с. Зубкова, на волоськім праві, даний Миколаєм Вольским, старостою сяніцьким, Олехну, Щавну й Іваську, 6 серпня 1526 р. 86

- LXXVII. Миколай Вольский, староста сяніцький, дозволяє шл. Ярошу Мєсовскому осадити с. Репедзу, на волоськім праві, 28 вересня 1526 р. 88
- LXXVIII. Кор. Жигимонт зносить уряд ґродський в Стрию на прошенне шляхти Перемишльської землі, 20 марта 1527 р. 91
- LXXIX. Кор. Жигимонт іменує владикою перемиським Олехна Терлецького, 3 грудня 1528 р. 92
- LXXX. Кор. Жигимонт зносить ґродський уряд, заведений в Самборі на прошенне місцевої шляхти, 9 мая 1530 р. . . . 93
- LXXXI. Королівське рішення в справі вїттів с. Просіка з селянами, в землі Сяніцькій, 19 жовтня 1531 р. 95
- LXXXII. Станислав Одровонж староста самбірський поручає Прощеву Хомичу осадити с. Лопушанку на волоськім праві і дає йому в нїй князівство, 16 цвітня 1532 р. . . . 97
- LXXXIII. Шл. Семко Зедраниковський і Филип Куриловський свідчать в урядї Хмельницькім в справі подїлу села Івлдова Горка, 1 падолиста 1532 р. 98
- LXXXIV. Кор. Жигимонт наслідком скарги селян с. Страхотина на державця свого Яна Боболу, забороняє йому надужити, 10 мая 1533 р. 99
- LXXXV. Рішення самбірського старостинського суду в справі Васька Блажовського, 31 липня 1534 р. Кор. Жигимонт потверджує се рішення, 10 марта 1535 р. 100
- LXXXVI. Справа в земьскім камінецькім судї Юхна і Василя Ярмолинських з Абрамом Лосковським в справі юрисдикції над державцями маєтностей земських і ленних, 11 падолиста 1535 р. 101
- LXXXVII. Збігнєв Сенєвський продає Константину Хлодзїнському вїтївство с. Дешні, 10 мая 1536 р. 105
- LXXXVIII. Кор. Жигимонт полишає с. Куманівці при обовязках до до Хмельницького замку, 23 січня 1539 р. 107
- LXXXIX. Кор. Жигимонт оповіщає про звільнення міщан камінецьких від усіх мит, 17 марта 1543 р. 108
- XC. Кор. Жигимонт наказує, аби селян с. Батятич, в старостві Камінецькім, не змушувано до робіт понад дводенну пащину і чотири річні толоки, 11 серпня 1544 р. . . . 109
- XCI. Кор. Жигимонт потверджує цехові устави м. Ліська, дані дідичом його П. Кмітою, 27 марта 1546 р. 110
- XCII. Кор. Бона потверджує Гриця, князя с. Стрілок, в володінню князівством, 15 жовтня 1546 р. 113
- XCIII. Кор. Бона наказує Андрею Тенчиньскому, аби не пере-

- шкаджав людям в Кременця ходити стародавню дорогою по сіль до Коломиї, 9 марта 1547 р. 114
- XCIV. Королівське рішення в справі селян с. Любича, в Белзьким старостві, з старостою, 16 січня 1548 р. 114
- XCv. Королівське рішення в справі князя с. Любича з старостою белзьким що до обов'язків, 16 січня 1548 р. . . . 116
- XCvI. Кор. Жигимонт-Август забороняє сяніцькому старостипському уряду потягати до панщини селян волоського права, 28 червня 1548 р. 116
- XCvII. Кор. Жигимонт-Август наказує адміністратору сяніцького староства не обтяжати селян с. Бєська і Вороблика понад старий звичай, 22 липня 1548 р. 117
- XCvIII. Кор. Жигимонт-Август наказує державцєви с. Рогів в Сяніччині не обтяжати селян понад торунську уставу, 4 серпня 1548 р. 118
- XCIX. Кор. Жигимонт-Август наказує державцєви с. Врочанки в стар. Сяніцьким, аби не обтяжав селян роботами, 5 серпня 1548 р. 119
- C. Петр Кміта продає князівство в Горішній і Долішній Тернаві шл. Ільку Кальницькому за 300 зол., 1 вересня 1549 р. 120
- CI. Кор. Жигимонт-Август надає владцтво перемишльське Яцку Радилевському, 6 марта 1549 р. 121
- CI. Кор. Жигимонт-Август поясняє порядок пропускання камінецьких міщан через митні комори, 20 марта 1550 р. 124
- CI. Кор. Жигимонт-Август звільняє камінецьких міщан католиків, Русинів і Вірмен від оплати мита, 15 марта 1553 р. 125
- CIv. Кор. Жигимонт-Август дозволяє еп. перемишльському Антонію Радилевському поставити на церковних ґрунтах дома для ремісників, а тим ремісникам заложити свій осібний цех, 15 марта 1554 р. 127
- CV. Кор. Жигимонт-Август прилучає церкву в місті Дрогобичу до замиської церкви с. Юрія і забезпечає Сенька Терлецького в держанню її, 7 червня 1555 р. . . . 129
- CVI. Кор. Жигимонт-Август потверджує маєткові права однакові для католиків, Русинів і Вірмен м. Камінця і підсудність їх своїм юрисдикціям, 11 червня 1555 р. . . 130
- CVII. Кор. Жигимонт-Август признає, що незаконно видав війтови з Камінецької волости охоронний лист против його дідичів, 26 лютого 1556 р. 131

- CVIII. Кор. Жигмонт-Август повертає церкву і лан ґрунту в с. Ольхівцю шл. Анні з Ритарович, на підставі надання кор. Володислава, 11 січня 1557 р. 132
- CIX. Себастьян Любомірекий, староста сяніцький, поручає попу Федору осадження села Прилук, на волоським праві і надає йому князівство в нїм, 23 січня 1557 р. 132
- CX. Ян Дзядуский, біскуп перемишльський, потверджує Романа Воюха, попа с. Нової Короликової, в правах володіння ланом ґрунту в тім селі, 6 червня 1558 р. 137
- CXI. Випись з книг самбірського ґроду про розграничення сіл Лукавиці й Черхави, 7 листопада 1558 р.
Королівське потвердження сього розграничення, 20 червня 1559 р. 139
- CXII. Король Жигмонт-Август наказує державцєви с. Рогів, аби не обтяжав селян, 5 лютого 1559 р. 140
- CXIII. Миколай Ціковський, староста сяніцький, потверджує пона Івана на повістві в с. Мощанці, за відступленням йому сього повіства від місцевого вїйта і за рекомендацією громади, 18 вересня 1560 р. 141
- CXIV. Кор. Жигмонт-Август потверджує фундацію села Гнилої Мочарки в старостві Самбірським, і вїйтівства (властиво князівства) в нїм, вчинену старостою, 13 червня 1561 р. 143
- CXV. Миколай Тарло записує вїйтівство в с. Старій Поляї служебнику своему Станиславу Ковальовському до його живота, 7 серпня 1562 р. 144
- CXVI. Рішення комісарського суду в справі пона с. Солонки з його парафіянами про десятину, 16—30 вересня 1564 р. 146
- CXVII—CXIX. Листи кор. Жигмонта-Августа в справі позволення шл. Яну Врубльовському на купно двох ланів від селян с. Головенки в старостві Сяніцьким, 16 цвітня—10 мая 1565 р. 151
- CXX. Мих. Мелецкий, староста городецкий, уставляє обовязки для селян, осаджених ним на руді городецкий, 19 жовтня 1566 р. 153
- CXXI. Стар. самбірський Стажеховский поручає Михалку Риківському осадити с. Багновату на потоках Багноватім і Рикові й надає йому вїйтівство в нїм, 7 цвітня 1567 р. . 154
- CXXII. Кор. Жигмонт-Август, з огляду на скарги селян з перемиської королівщини, поручає старості не обтяжати їх над старі звичаї й привилєї, 26 цвітня 1567 р. 155

- SXXIII. Жигимонт-Август потверджує фундацію церкви в с. Ясені, 4 жовтня 1568 р. 156
- SXXIV. Тивун і громада с. Солонки прирікають нічим не наставати на жите пона Іллі й давати йому десятину відповідно до королівського рішення, 3 січня 1569 р. 157
- SXXV. Король жадає від перемиського старости пояснення супроти скарг занесених селянами з с. Буцева, 5 лютого 1569 р. 161
- SXXVI. Кор. Жигимонт-Август потверджує за рогатинськими понами їх маєтности, 8 липня 1570 р. 161
- SXXVII. Опісь с. Зелева, в Львівськiм старостві, споряджена королівськими люстраторами, 11 грудня 1570 р. 163
- SXXVIII. Король Жигимонт-Август дозволяє шл. Одреховським осадити над Вислоком село Полаву на волоськiм праві, 20 марта 1572 р. 164
- SXXIX. Староста медицькiй дає понам з Торків нові ґрунти замість забраних від них, наслідком їх скарги й свідоцтва громади, 9 марта 1573 р. 167
- SXXX. Кор. Генрих уставляє обовязки для селян с. Рогів наслідком їх скарг на старосту, 4 мая 1574 р. 168
- SXXXI. Кор. Генрих наказує державцеви м. Тирави залишити утиски й кривди, на які скажили ся міщане з Тирави, 25 мая 1574 р. 170
- SXXXII. Кор. Генрих уставляє обовязки для селян с. Врочанки, наслідком їх скарг на свого державця, 5 червня 1574 р. 172

181
 182
 183
 184
 185
 186
 187
 188
 189
 190
 191
 192
 193
 194
 195
 196
 197
 198
 199
 200

181
 182
 183
 184
 185
 186
 187
 188
 189
 190
 191
 192
 193
 194
 195
 196
 197
 198
 199
 200

181
 182
 183
 184
 185
 186
 187
 188
 189
 190
 191
 192
 193
 194
 195
 196
 197
 198
 199
 200

68640.

2p

ПРОВЕРЕНО
С/О. 1987

79.94

Видання археографічної комісії Наукового Товариства ім. Шевченка.

I серія: Жерела до історії України Руси — *Fontes historiae ukraino russicae (ruthenicae)*:

т. I: Люстрації королівщин в землях Галицькій і Перемишльській 1565—6 р., видав М. Грушевський, 1895 4'00

т. II: Люстрації королівщин в землях Перемишльській і Сяноцькій 1564—5, видав М. Грушевський, 1897 4'00

т. III: Люстрації королівщин в землях Холмській, Львівській і Белзьській 1564 р., видав М. Грушевський, 1900 5'00

т. IV: Галицькі акти з р. 1648—9, видав С. Томашівський, 1898 4'00

т. V: Галицькі акти з р. 1649—51, видав С. Томашівський, 1901 4'00

т. VII: — Люстрація королівщин з р. 1570 4'00

II серія: *Памятки українсько-руської мови й літератури — Monumenta linguae necnon litterarum ukraino-russicarum (ruthenicarum)*:

т. I: Апокріфи старозавітні, видав І. Франко, 1896 4'00

т. II і III: Апокріфи новозавітні, видав І. Франко, 1899 і 1902, том по 5'00

т. IV: Апокріфи есхатологічні, зібрав І. Франко (друкуєть ся).

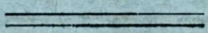
т. V: *Памятки полемічної літератури XVI—XVII в.,* видав К. Студинський, 1905 4'00

Публікації поза серіями:

Перше видання Євєїди Котляревського, 1898 0'60

Матеріали для історії суспільно-політичних і економічних відносин Західньої України, видав М. Грушевський, ч. I 3 00

Сї й иньші видання Наук. Тов. ім. Шевченка має на складі книгарня Наук. Тов. ім. Шевченка у Львові, ул. Театральна, ч. 1.

18

168640

79.945